

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΑΘΗΝΑ 1981

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

Μέ απόφαση της Έλληνικής Κυβερνήσεως τά διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, Γυμνασίου καί Λυκείου τυπώνονται από τόν 'Όργανισμό 'Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων καί μοιράζονται ΔΩΡΕΑΝ

002
K12
512B
1382

LIBRARY
HISTORICAL

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΕΔΩΡΗΣΑΤΟ
Περ. ευδ. J.S. Giblin
Αδξ. Αριθ. Εισαγ. 2391 Έτος 1981

Τό βιβλίο από γλωσσική άποψη τό έπιμελήθηκε
ή φιλόλογος ΜΠΑΜΝΙΟΥ ΜΑΡΙΑΝΘΗ

ΣΤ

89

ΣΧΒ

Α. ΖΑΜΑΝΗ

Έντ. Ύφηγέτρια Φυσ. Γεωγραφ. Παν/μίου
Αθηνών.

Ζαμάνη Α.

Γ. ΛΕΙΒΑΔΙΤΗΣ

Επιμελητής Έργ. Φυσ. Γεωγραφ. Παν/μίου
Αθηνών.

Β. ΣΑΜΠΩ

Βοηθός Έργ. Φυσ. Γεωγραφίας Παν/μίου
Αθηνών.

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ
ΒΙΒΛΙΩΝ

ΑΘΗΝΑ 1981

Στή φετεινή χρονιά, μέ τή βοήθεια καί τοῦ καθηγητῆ σας, θά κάνουμε ἕνα μακρινό ταξίδι διασχίζοντας ὅλες σχεδόν τίς ἡπείρους καί τίς θάλασσες τοῦ πλανήτη μας.

Πρὶν ὅμως γνωρίσουμε τίς χώρες καί τοὺς λαοὺς πού κατοικοῦν πάνω σ' αὐτόν, εἶναι χρήσιμο ν' ἀποκτήσουμε λίγες γνώσεις γι' αὐτή τὴν ἴδια τὴ γῆ μας καί τὸ ἐσωτερικὸ της, τὴ θέση της στὸ ἡλιακὸ μας σύστημα, τίς ἐποχές, τοὺς ἀνέμους κ' ὅ,τι ἄλλο εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὴ γνώση τῆς Γεωγραφίας.

Ὑστερα ἀπὸ μιά σύντομη ἐπίσκεψη στὶς παγμένες ἐκτάσεις τῶν πόλων, πρῶτος σταθμὸς τοῦ ταξιδιοῦ μας θά εἶναι ἡ Ἀσία μέ τὴν ἀπεραντοσύνη της, τὴ γοητεία τῆς Ἀνατολῆς καί τοὺς παλάρχαιους πολιτισμοὺς τῶν λαῶν της.

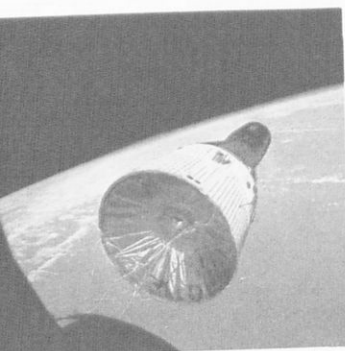
Θά γνωρίσουμε μετὰ τίς ἀπέραντες ἐρήμους καί τίς πυκνές ζοῦγκλες τῆς Ἀφρικῆς καί ἀφοῦ περάσουμε ἕνα μεγάλο ὠκεανὸ θά βρεθοῦμε στὴν Ἀμερική, τὴν ἡπειρο πού φτάνει σχεδὸν ἀπὸ τὸ βόρειο στὸ νότιο πόλο, τὴν ἡπειρο πού τὸ βόρειο τμῆμα της εἶναι ἡ πιο ἀναπτυγμένη οικονομικά καί τεχνολογικά περιοχὴ τῆς γῆς.

Τελευταῖος μας σταθμὸς, ἡ πιο ἀπόμακρη γιὰ μᾶς γωνιά τοῦ πλανήτη μας, ἡ Αὐστραλία, ἡ πιο καινούρια καί ἀραιοκατοικημένη ἡπειρος.

Ἐξω ἀπὸ τὸ ταξίδι μας θά ἀφήσουμε μόνον τὸν παλιὸ κόσμο, τὴν Εὐρώπη. Αὐτὴ θά τὴ γνωρίσουμε μέ πιο πολλές λεπτομέρειες τὸν ἐπόμενο χρόνο.

Ἀς ξεκινήσουμε λοιπὸν μέ κέφι τὸ ταξίδι μας, γιὰ ν' ἀποκτήσουμε καινούριες ἐμπειρίες.

Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ, ΜΑΣ

Τό διαστημόπλοιο Τζέμινι ενώ περιστρέφεται γύρω από τή Γῆ σέ ὕψος 300 χμ.

Ἀποψη τῆς Γῆς ἀπό τή Σελήνη. Παρατηρήστε τόν πλανήτη μας, πού σκεπάζεται σχεδόν ἀπό σύννεφα, καί τή γυμνή ἐπιφάνεια τῆς Σελήνης. Οἱ τεράστιοι κρατήρες ἔχουν δημιουργηθεῖ ἀπό συγκρούσεις μέ μετεωρίτες, πού φτάνουν στήν ἐπιφάνειά της.

Μετεωρίτες εἶναι στερεά οὐράνια σώματα πού βρίσκονται στό διάστημα καί προέρχονται μάλλον ἀπό τή διάσπαση πλανητικού σώματος.

Ἡ Γῆ εἶναι ἓνας πλανήτης, πού περιστρέφεται γύρω ἀπό τόν Ἥλιο. Ἄν μπορούσαμε νά βρεθοῦμε στήν ἐπιφάνεια τῆς Σελήνης, θά βλέπαμε τή Γῆ ἀπό ἀπόσταση 348.000 χμ. σάν μιά μεγάλη γαλάζια σφαῖρα. Στήν ἐπιφάνεια θά φαίνονταν πολλές ἄσπρες κυκλικές ταινίες, πού δέν εἶναι παρά μεγάλες μάζες ἀπό σύννεφα. Ἀπό τόσο μακριά δέν εἶναι δυνατό νά δοῦμε τό ἀνάγλυφο. Βλέπουμε μόνο ὅτι ἡ Γῆ περιβάλλεται ἀπό **ἀτμόσφαιρα**, δηλ. ἓνα στρώμα ἀπό ἀέρα, πού ἔχει **πάχος** 100 χμ.

ΜΕΓΑΛΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

- 1957 Ἐκτοξεύεται ὁ πρῶτος τεχνητός δορυφόρος τῆς Γῆς (Σπούτνικ).
- 1961 Ὁ Ῥώσος Γιούρι Γκαγκάριν κάνει τό πρῶτο ταξίδι στό διάστημα.
- 1966 Τό Σοβιετικό διαστημόπλοιο Λούνα 9 προσεληνώνεται (χωρίς ἀστροναῦτες).
- 1969 Οἱ Ἀμερικανοί κοσμοναῦτες Ἄλντριν καί Ἀρμτρογκ βαδίζουν στή Σελήνη.
- 1974 Ἀμερικανικό διαστημόπλοιο (χωρίς ἀστροναῦτες) περιστρέφεται γύρω ἀπό τόν Ἄρη.

ΟΙ ΠΛΑΝΗΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΥΡΑΝΙΑ ΣΩΜΑΤΑ ΠΟΥ ΔΙΑΦΕΡΟΥΝ ΑΠΟ ΤΑ ΑΣΤΡΑ

Τή νύχτα, όταν ο ούρανός είναι καθαρός, μπορούμε να δούμε τή Σελήνη καθώς επίσης και χιλιάδες άλλα φωτεινά σημεία: **τά άστρα**.

Τά άστρα είναι σάν τεράστιες ατομικές βόμβες, πού βρίσκονται σέ κατάσταση έκρηξης έδώ και έκατομμύρια χρόνια. Ή θερμοκρασία τους, πού όφείλεται στά θερμοατομικά φαινόμενα, είναι πάρα πολύ μεγάλη, γι' αυτό άκτινοβολούν **θερμότητα** και **φώς**. Ό Ήλιος είναι **ένα άστρο μεσαίου μεγέθους**. Υπάρχουν άστρα 400 φορές μεγαλύτερα από αυτόν.

Οί πλανήτες δέν έχουν δικό τους φώς, αλλά φωτίζονται και θερμαίνονται από τόν Ήλιο, γύρω από τόν όποιο περιστρέφονται.

Οί πλανήτες είναι δορυφόροι του Ήλιου και σχηματίζουν μαζί μέ αυτόν τό **Ήλιακό σύστημα**.

Και ή γή έχει ένα δορυφόρο, τή Σελήνη, πού γυρίζει γύρω της και είναι 50 φορές **μικρότερη** από αυτήν.

Η ΓΗ ΚΑΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΠΛΑΝΗΤΕΣ

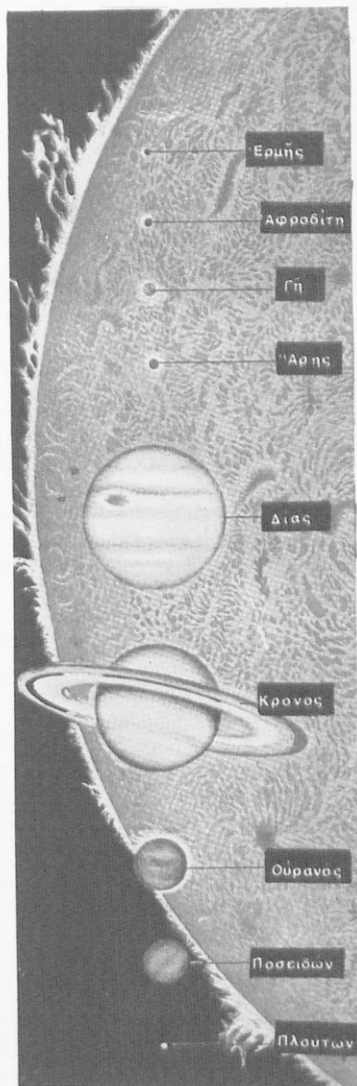
Ή γή δέν είναι ούτε ό πίο μεγάλος ούτε ό πίο μικρός πλανήτης. Ό **Δίας** είναι 1295 φορές **μεγαλύτερος** ενώ ό **Έρμης** είναι 17 φορές **μικρότερος** από τή γή.

Ή γή δέν είναι ό πίο μακρινός πλανήτης από τόν Ήλιο. Απέχει 150 εκ. χμ., ενώ ή απόσταση του Πλούτωνα από τόν Ήλιο είναι 40 φορές μεγαλύτερη.

Μερικοί πλανήτες (Κρόνος, Ποσειδώνας, Ούρανός) δέν είναι παρά σφαίρες αερίων, ενώ ή Γή, όπως επίσης ή Αφροδίτη, ό Έρμης και ό Άρης είναι στερεοί.

Τό μέγεθος των διαφόρων πλανητών σέ σχέση μέ τόν Ήλιο.

Στήν επιφάνεια του Ήλιου φαίνονται μεγάλες κηλίδες, πού είναι τεράστια ρεύματα (στρόβιλοι) και προεξοχές, οι όποιες είναι φλόγες μέ ύψος 200.000 χμ.

Γιατί ή Γή είναι ό μόνος πλανήτης πού έχει ζωή;

Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΓΗ

**ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΖΩΗΣ,
ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΠΛΑΝΗΤΕΣ,
ΔΕΝ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΓΗ.**

Οι πλανήτες, οι πιο μακρινοί από τον Ήλιο, έχουν πολύ μικρή θερμοκρασία. Ο Ουρανός και ο Ποσειδώνας έχουν θερμοκρασία 200° κάτω από το 0° . Αλλά και στους πιο κοντινούς πλανήτες (Έρμης, Άφροδίτη) οι συνθήκες δεν είναι καλύτερες. Οι πλανήτες αυτοί παρουσιάζουν πάντα την ίδια πλευρά στις ηλιακές ακτίνες και, ενώ τό ένα ημισφαίριο πυρακτώνεται, τό άλλο που είναι διαρκώς στη σκιά είναι πάντοτε παγωμένο.

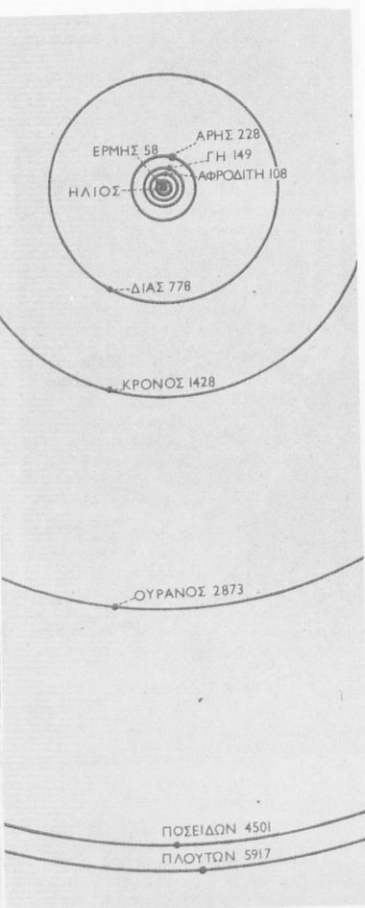
Ο Έρμης και η Σελήνη δεν έχουν ατμόσφαιρα και έτσι στην επιφάνειά τους πέφτουν πολλοί μετεωρίτες. Η Γη προστατεύεται απ' αυτό τό φοβερό βομβαρδισμό, γιατί οι περισσότεροι μετεωρίτες πυρακτώνονται και διαλύονται, όταν φτάσουν στη γήινη ατμόσφαιρα. Η ατμόσφαιρα μας προστατεύει επίσης από τό βλαβερό μέρος της ηλιακής ακτινοβολίας, που θά σκότωνε κάθε μορφή ζωής.

ΠΟΤΕ ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΜΦΑΝΙΣΤΗΚΕ Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΓΗ;

Οι έπιστήμονες πιστεύουν ότι οι πρώτες μορφές ζωής εμφανίστηκαν πάρα πολύ παλιά στη γή. Αλλά τό σοβαρό αυτό πρόβλημα της γέννησης της ζωής βρίσκεται ακόμη μακριά από τή λύση του.

Πρώτοι ζωικοί οργανισμοί ήταν τά βακτήρια και οι ιοί, πολύ αργότερα εμφανίστηκαν τά μικρόβια και κατόπιν τά φύκια. Τά φύκια άρχισαν νά εμφανίζονται στη Γή εδώ και **ένα δισεκατομμύριο χρόνια**. Τά ψάρια εμφανίστηκαν εδώ και 500 εκατ. χρόνια. Τά θηλαστικά πριν από 100 εκατ. χρόνια. Ο άνθρωπος μέ τή σημερινή μορφή του (Homo Sapiens) έχει ηλικία περίπου 40.000 ετών, ενώ ή ηλικία της γής υπολογίζεται σέ 4,5 δισεκατομμύρια χρόνια.

Οι πλανήτες περιστρέφονται γύρω από τον Ήλιο σέ πολύ μεγάλες αποστάσεις. (Οι αποστάσεις αυτές σημειώνονται σέ εκατ. χμ.)

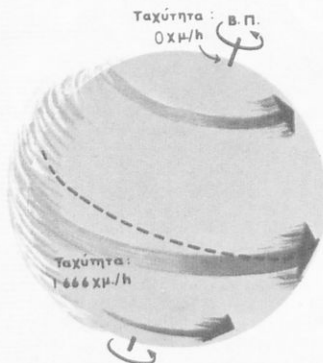
Φωτογραφία της Γης από
τό διαστημόπλοιο «Απόλ-
λων 11»

Τό διαστημόπλοιο απέχει
182.000 χ μ. από την έπι-
φάνεια της Γης. Φαίνεται
καθαρά ή Ἀφρικανική Ἠ-
πειρος καί ἡ χερσόνησος
τῆς Ἀραβίας. Οἱ ἐρημικές
περιοχές φαίνονται πολύ
καθαρά γιατί δέν εἶναι κα-
λυμμένες ἀπό σύννεφα.
Στό βόρειο μέρος ἡ Με-
σόγειος θάλασσα (μέσα σέ
κύκλο ἡ θέση τῆς Ἑλλά-
δας) Στό δεξιό μέρος τῆς
γῆινης σφαίρας ἔχει ἤδη
σκοτεινιάσει. Ἡ νύχτα
φτάνει σχεδόν μέχρι τή
δυτική Ἀφρική.

Η ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΓΗΣ

Η ΗΜΕΡΑ ΚΑΙ Η ΝΥΧΤΑ. ΟΙ ΕΠΟΧΕΣ

Η ΓΗ ΠΕΡΙΣΤΡΕΦΕΤΑΙ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΗΣ ΣΕ 24 ΩΡΕΣ

Η Γη περιστρέφεται από άριστερά προς τα δεξιά, κάνει δηλαδή μία κίνηση αντίθετη από τούς δείχτες του ρολογιού. Η περιστροφή γίνεται γύρω από ένα άξονα, πού περνάει από δύο όρισμένα σημεία, πού λέγονται **πόλοι**.

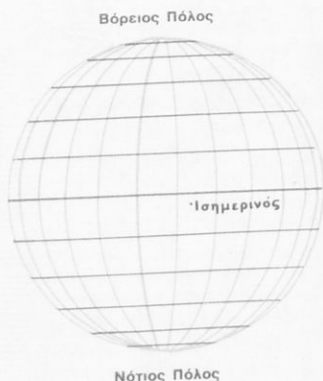
Η γραμμή στην επιφάνεια της Γήινης σφαίρας, πού απέχει τό ίδιο από τό Β και Ν πόλο, ονομάζεται **Ίσημερινός** και χωρίζει τή σφαίρα σέ δύο ίσα μέρη, τά **ήμισφαίρια**.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΟΙ

Μερικές φορές είναι απαραίτητο νά γνωρίζουμε άκριβώς τή θέση ενός σημείου στην επιφάνεια τής Γης, σέ σχέση μέ σταθερά σημεία, όπως είναι οί πόλοι και ό Ίσημερινός. Αυτό είναι πολύ χρήσιμο γιά τούς ναυτικούς ή τούς πιλότους άεροπλάνων, γιατί έτσι καθορίζουν τήν πορεία του σκάφους τους. Γιά τό λόγο αυτό οί επιστήμονες σκέφτηκαν νά χωρίσουν τή Γη μέ ένα φανταστικό δίκτυο γραμμών, πού νά διασταυρώνονται κανονικά μεταξύ τους. Έτσι στην επιφάνεια του κάθε ήμισφαίριου χάραξαν 90 γραμμές, πού απέχουν τό ίδιο μεταξύ τους και σχηματίζουν κύκλους παράλληλους πρós τόν Ίσημερινό και γι' αυτό οί κύκλοι αυτοί ονομάζονται **παράλληλοι**.

Ο μεγαλύτερος από τούς παράλληλους είναι ό Ίσημερινός και διαδοχικά γίνονται μικρότεροι, ώστε στους πόλους νά μήν είναι παρά ένα σημείο. Καί στά δύο λοιπόν ήμισφαίρια υπάρχουν 180 παράλληλοι, πού απέχουν μεταξύ τους 111 χμ. Κατά τή διεύθυνση από Β πρós Ν έχαραξαν 180 ήμικύκλια, πού περνούν όλα από τούς πόλους και έχουν μήκος 20.000 χμ. τό καθένα. Τά ήμικύκλια αυτά ονομάζονται **μεσημβρινοί**. Στόν Ίσημερινό οί μεσημβρινοί απέχουν μεταξύ τους 111 χμ.

Γιά νά μάθουμε λοιπόν τή θέση ενός σημείου στην επιφάνεια τής Γης, άρκεϊ νά ύπολογίσουμε μέ ειδικά όργανα σέ ποιό μεσημβρινό και σέ ποιό παράλληλο βρίσκεται τό σημείο αυτό.

Η ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΗΜΕΡΑΣ ΚΑΙ ΝΥΧΤΑΣ

Ο ήλιος φωτίζει τη μιά πλευρά της Γης, ενώ η άλλη είναι στη σκιά. Έτσι, επειδή η Γη περιστρέφεται, κάθε σημείο της επιφάνειάς της περνάει διαδοχικά από τη σκιά στο φως του ήλιου. Κάθε μέρα ο ήλιος **ανάτελλει** από την Ανατολή, ανεβαίνει στον ουρανό και **δύει** προς τη Δύση πίσω από τον ορίζοντα. Τα παλιά χρόνια οι άνθρωποι, για να υπολογίσουν την ώρα, παρατηρούσαν τη θέση του Ήλιου. Τό μεσημέρι είναι η στιγμή, που ο Ήλιος βρίσκεται ψηλά στον ουρανό. "Αν κοιτάξουμε τον Ήλιο τη στιγμή αυτή και χαμηλώσουμε τα μάτια μας προς τον ορίζοντα, τότε το βλέμμα μας κατευθύνεται προς το Νότο. Αυτό, φυσικά, ισχύει για μας, που βρισκόμαστε στο Β. ημισφαίριο.

"Όταν σε ένα σημείο της Γης είναι μεσημέρι, στο αντίθετο διαμετρικό σημείο, **στοιούς αντίποδες**, είναι μεσά-νυχτα.

Ο ΧΕΙΜΩΝΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

"Όλο το έτος οι ημέρες διαδέχονται τις νύχτες, αλλά, εκτός από τις περιοχές του Ίσημερινού, η διάρκειά τους δεν είναι πάντοτε η ίδια. Τό καλοκαίρι οι ημέρες είναι αρκετά μεγαλύτερες από τις νύχτες και τό αντίθετο συμβαίνει τό χειμώνα. Στις περιοχές που βρίσκονται κοντά στους πόλους τό καλοκαίρι οι ημέρες γίνονται τόσο μεγάλες, που ο Ήλιος δέ δύει. Στις πολικές περιοχές ή ημέρα διαρκεί έξι μήνες τό καλοκαίρι και ή νύχτα έξι μήνες τό χειμώνα.

Συμβαίνουν όμως και άλλα φαινόμενα ακόμη πιό περίεργα από αυτά. "Όταν τό Β. ημισφαίριο έχει καλοκαίρι, τό Ν. ημισφαίριο έχει χειμώνα.

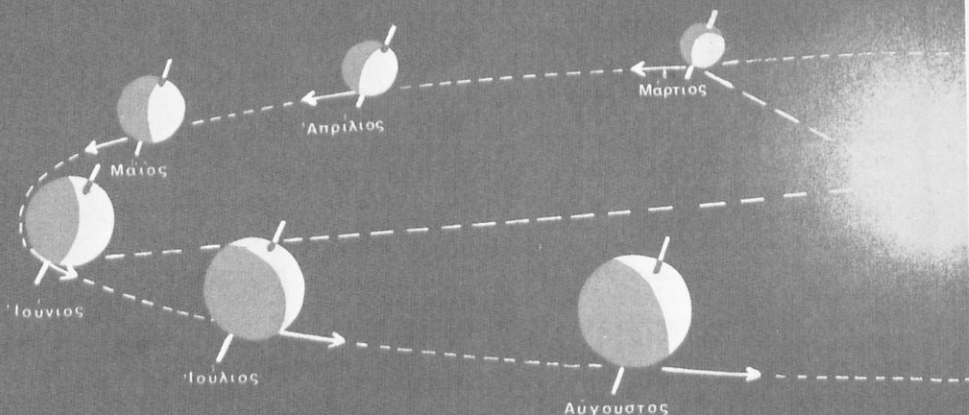
Στή χώρα μας τά Χριστούγεννα κάνει κρύο και οι νύχτες είναι μεγάλες. Άλλά την ίδια στιγμή στο Ν. ημισφαίριο γιορτάζουν τά Χριστούγεννα στην καρδιά του καλοκαιριού.

Ο ήλιος του μεσονυκτίου. Στις πολικές περιοχές κατά τους 6 καλοκαιρινούς μήνες ο ήλιος δέ δύει ποτέ.

Οι λουρίδες με διαφορετικό χρώμα αντιπροσωπεύουν τις ώριαίες άτράκτους στις όποιες είναι χωρισμένη ή επιφάνεια της Γης.

Οι διαφορετικές θέσεις της Γης γύρω από τον Ήλιο κατά τη διάρκεια ενός χρόνου.

Ο ΑΞΟΝΑΣ ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΗΣ-ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Η Γη περιστρέφεται γύρω από τον εαυτό της αλλά και διαγράφει μέσα σέ ένα χρόνο ένα τεράστιο κύκλο γύρω από τον Ήλιο. Η Γη λοιπόν κάνει δύο κινήσεις συγχρόνως, **περιστροφή** γύρω από τον εαυτό της, κατά τον άξονα των πόλων, και **περιφορά** γύρω από τον Ήλιο.

Συμβαίνει όμως ο άξονας περιστροφής να μην είναι κάθετος πάνω στο επίπεδο περιφοράς της Γης γύρω από τον Ήλιο, αλλά να είναι κεκλιμένος κατά 66° .

Η κλίση αυτή του άξονα περιστροφής έχει ως αποτέλεσμα την αλλαγή και τη διαδοχή των εποχών.

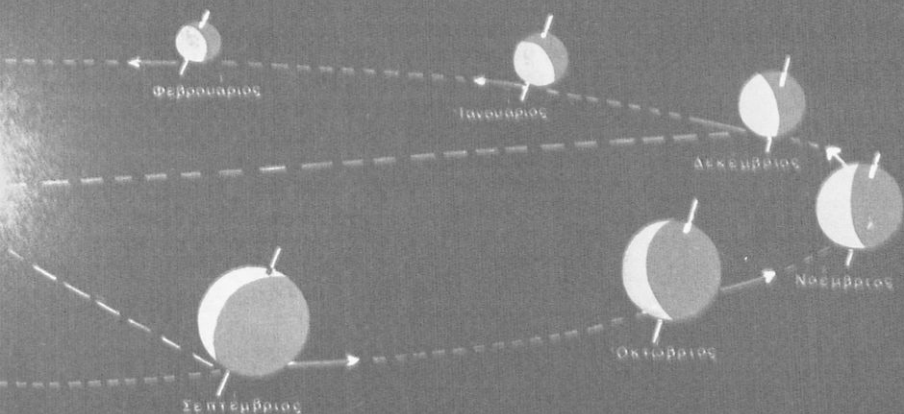
ΙΣΗΜΕΡΙΕΣ

21 Μαρτίου
23 Σεπτεμβρίου

Μέσα στο εξάμηνο, από 21 Μαρτίου μέχρι 23 Σεπτεμβρίου, τό **Β. ημισφαίριο** φωτίζεται περισσότερο από τό **Ν. ημισφαίριο**. Τότε στό Β. ημισφαίριο οι ημέρες είναι πιο μεγάλες από τις νύχτες και είναι ή εποχή της άνοιξης και του καλοκαιριού. Από 21 Μαρτίου ή ημέρα προοδευτικά μεγαλώνει μέχρι 21 Ιουνίου πού είναι και ή μεγαλύτερη ημέρα. Στη συνέχεια οι ημέρες αρχίζουν να μικραίνουν μέχρι τις 23 Σεπτεμβρίου, πού είναι ή χειμερινή Ισημερία. Στο Ν. ημισφαίριο αντίθετα οι νύχτες είναι μεγαλύτερες από τις ημέρες και επικρατεί φθινόπωρο και χειμώνας. Στο Β. πόλο όλο

21 Ιουνίου: Θερινό ηλιοστάσιο στό Β. Πόλο και στις γύρω περιοχές ό ήλιος δέ δύει ποτέ, ενώ στό Ν. Πόλο έχουμε πη μεγάλη πολική νύχτα.

αυτό τό εξάμηνο ἔχουνε μέρα, ἐνῶ στό Ν. πόλο ὑπάρχει συνέχεια νύχτα.

Τό ἀντίθετο ἀκριβῶς συμβαίνει κατὰ τό ἄλλο εξάμηνο ἀπό 23 Σεπτεμβρίου μέχρι 21 Μαρτίου ὁπότε στό Β. ἡμισφαίριο εἶναι φθινόπωρο καί χειμῶνας, ἐνῶ στό Ν. ἡμισφαίριο ἀνοιξη καί καλοκαίρι. Ὁ Ν. πόλος δέχεται τότε συνέχεια τίς ἡλιακές ἀκτίνες (μέρα), ἐνῶ ὁ Β. πόλος βρίσκεται συνέχεια στή σκιά (νύχτα).

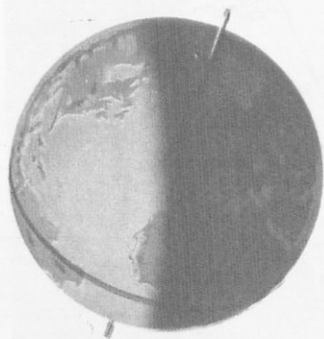
Ἡ 23^η Σεπτεμβρίου καί 21^η Μαρτίου εἶναι οἱ ἡμερομηνίες τῶν ἰσημεριῶν. Κατά τίς ἡμέρες αὐτές σέ ὁλόκληρη τή Γῆ ἡ διάρκεια τῆς ἡμέρας εἶναι ἴδια μέ τή διάρκεια τῆς νύχτας.

Αὐτό συμβαίνει γιά ὅλους τοὺς τόπους τῆς Γῆς μόνο δύο φορές τό χρόνο, ἐνῶ στὸν Ἰσημερινό ὅλο τό χρόνο οἱ ἡμέρες ἔχουν τὴν ἴδια διάρκεια μέ τίς νύχτες.

ΗΛΙΟΣΤΑΣΙΑ

21 Ἰουνίου
21 Δεκεμβρίου

Στό Β. ἡμισφαίριο ἡ 21^η Ἰουνίου εἶναι ἡ πιο μεγάλη ἡμέρα τοῦ χρόνου. Εἶναι ἡ ἡμερομηνία τοῦ **θερινοῦ ἡλιοστασίου**. Στὴν Ἀθήνα ἡ νύχτα διαρκεῖ μόνο 9 ὥρες καί 12 λεπτά. Ἀντίθετα στίς 21 Δεκεμβρίου, ἡμερομηνία τοῦ **χειμερινοῦ ἡλιοστασίου**, ἔχουμε τὴ μεγαλύτερη νύχτα στή διάρκεια τοῦ ἔτους. Τό ἀντίθετο συμβαίνει γιά τό Ν. ἡμισφαίριο.

21 Δεκεμβρίου: Χειμερινό ἡλιοστάσιο. Στό Β. Πόλο καί στίς γύρω περιοχές ἔχουμε τώρα τὴ μεγάλη πολικὴ νύχτα, ἐνῶ στό Ν. Πόλο ὁ ἥλιος δέ δύνει ποτέ.

ΟΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ

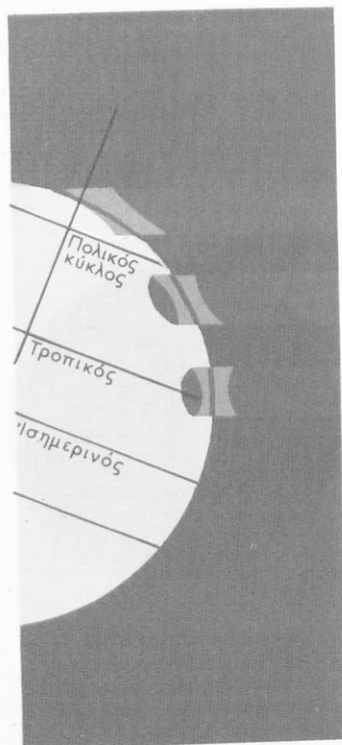
Στήν επιφάνεια της Γης παρατηρούνται μεγάλες διαφορές θερμοκρασίας. Στις περιοχές που βρίσκονται μεταξύ των δύο τροπικών κύκλων όλο το χρόνο κάνει ζέστη και η θερμοκρασία δεν κατεβαίνει σχεδόν ποτέ κάτω από τους $25-27^{\circ}\text{C}$, ενώ τις πιο θερμές μέρες αυτή φτάνει στους 50°C .

Αντίθετα στις πολικές περιοχές η θερμοκρασία είναι χαμηλή. Ακόμη και το καλοκαίρι, που ο ήλιος δέ δύνει ποτέ, υπάρχει πάγος και χιόνι. Το χειμώνα η νύχτα διαρκεί αρκετούς μήνες και το θερμόμετρο φτάνει καμιά φορά μέχρι και 70° κάτω από το μηδέν.

**Γιατί οι πολικές περιοχές είναι ψυχρές;
Γιατί οι τροπικές περιοχές είναι τόσο θερμές;**

Ο ήλιος είναι πηγή ενέργειας (θερμότητας) για τον πλανήτη μας. Το κλίμα των διαφόρων περιοχών της γης και τα διάφορα μετεωρολογικά φαινόμενα έχουν ως αίτια τους τον ήλιο, γιατί αυτός μοιράζει τη θερμότητα διαφορετικά στα διάφορα γεωγραφικά πλάτη. Αυτό πάλι οφείλεται στην κλίση των ηλιακών ακτίνων, που είναι μεγάλη στους πόλους και μικρή στις τροπικές περιοχές. Έτσι, ενώ οι ακτίνες μεταφέρουν παντού την ίδια θερμότητα (ένέργεια), αυτή μοιράζεται σε μεγαλύτερη επιφάνεια (Α) στους πόλους απ' εκείνη στον ισημερινό (Β), με αποτέλεσμα η θερμοκρασία της ίδιας επιφάνειας στις τροπικές περιοχές να είναι πιο μεγάλη και στις πολικές πιο μικρή. Στα ενδιάμεσα γεωγραφικά πλάτη η θερμότητα έχει ενδιάμεσες τιμές.

Καθώς οι ακτίνες περνούν μέσα από την ατμόσφαιρα, ο αέρας απορροφά λίγη θερμότητα απ' αυτές (25%). Το πιο μεγάλο όμως ποσό θερμότητας φτάνει στην επιφάνεια της Γης και τη ζεσταίνει. Η επιφάνεια της Γης με τη σειρά της ζεσταίνει τον αέρα, που βρίσκεται πάνω απ' αυτήν. Γι' αυτό κι' ο αέρας στις τροπικές περιοχές είναι πιο ζεστός από τον αέρα των πολικών περιοχών.

Παρατηρήστε πώς φτάνουν στη γη οι ακτίνες του ήλιου. Στους πόλους φτάνουν με μεγάλη κλίση καλύπτοντας τη μεγαλύτερη επιφάνεια ενώ στους τροπικούς πέφτουν σχεδόν κάθετα.

1. ΠΟΛΙΚΗ Ή ΨΥΧΡΗ ΖΩΝΗ

Η πολική ζώνη καλύπτει τις περιοχές γύρω από τους πόλους και φτάνει μέχρι τους πολικούς κύκλους.

Η μέση ετήσια θερμοκρασία είναι γύρω από το 0°C . Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες η θερμοκρασία φτάνει περίπου τους 5° ή 10°C , αλλά το χειμώνα οι θερμοκρασίες είναι εξαιρετικά χαμηλές: χαμηλότερες από 30°C κάτω από το μηδέν.

2. ΕΥΚΡΑΤΗ ΖΩΝΗ

Η Ευκρατή ζώνη καλύπτει περιοχές της Γης που βρίσκονται μεταξύ των πολικών και τροπικών κύκλων, και, όπως βλέπουμε στο σχήμα, οι περιοχές αυτές αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της γήινης σφαίρας.

Η ζώνη αυτή χαρακτηρίζεται από μέσες ετήσιες θερμοκρασίες μεταξύ 10° ως 20°C . Οι χειμώνες, σε μερικές περιοχές της ευκρατής ζώνης, μπορεί να είναι πολύ ψυχροί, αλλά τα καλοκαίρια είναι πάντοτε θερμά.

3. ΤΡΟΠΙΚΗ ΖΩΝΗ

Η τροπική ζώνη βρίσκεται μεταξύ των δύο τροπικών κύκλων. Η θερμοκρασία είναι μεγαλύτερη από 25°C όλο το χρόνο. Σε μερικές περιοχές, όπου οι βροχοπτώσεις είναι λίγες, οι θερμοκρασίες φτάνουν τους 30° - 40°C . Τα καλοκαίρια είναι πάντοτε πολύ ζεστά.

ΠΟΛΙΚΗ Ή ΨΥΧΡΗ ΖΩΝΗ

Τό χειμώνα όλο τό 24ωρο είναι νύχτα και κάνει πολύ κρύο.

Τό καλοκαίρι αντίθετα ή ημέρα διαρκεί όλο τό 24ωρο. Δέν κάνει ζέστη, διότι οι ήλιακές ακτίνες είναι πολύ πλάγιες.

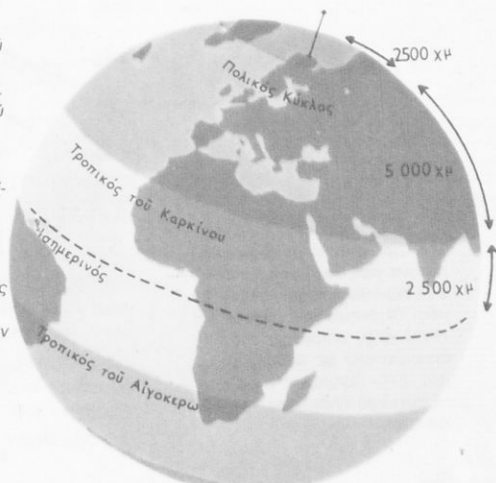
ΕΥΚΡΑΤΗ ΖΩΝΗ

Τό χειμώνα οι ήμέρες είναι μικρές. Οι ήλιακές ακτίνες είναι πλάγιες και κάνει κρύο.

Τό καλοκαίρι οι ήμέρες είναι μεγάλες και ζεστές.

ΤΡΟΠΙΚΗ ΖΩΝΗ

Δέν υπάρχουν μεγάλες διαφορές στη διάρκεια της ήμέρας μεταξύ του χειμώνα και του καλοκαιριού. Οι ήλιακές ακτίνες είναι σχεδόν κάθετες και δέν κάνει κρύο ποτέ.

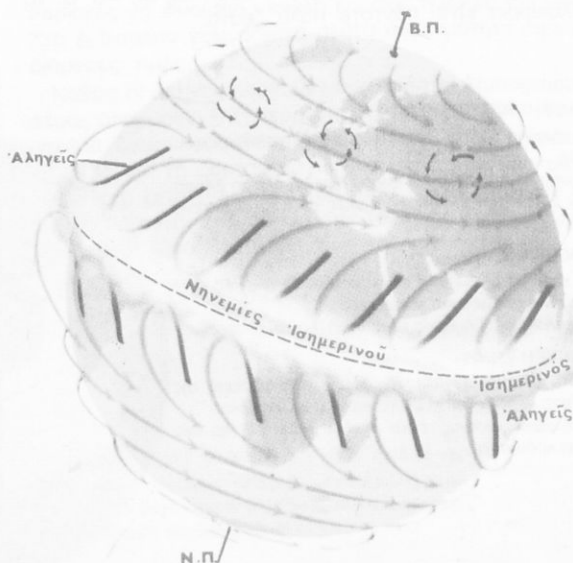

ΑΝΕΜΟΙ

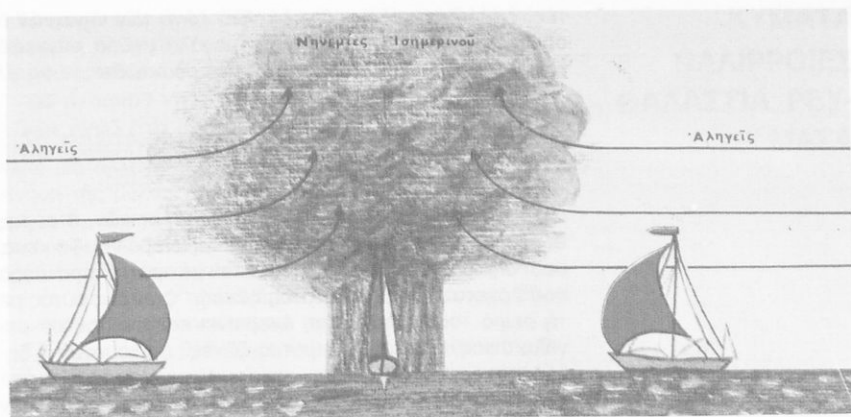
Είναι πολύ λογικό νά σκεφτούμε ότι ανάμεσα στις κλιματικές ζώνες δέν είναι δυνατό νά υπάρχουν σύνορα, δέν είναι δυνατό νά υπάρχουν φράγματα. Ἄς πάρουμε γιά παράδειγμα τό κλίμα τῆς Ἑλλάδας, πού βρίσκεται στήν Εὐκρατη ζώνη. Τό κρύο τοῦ χειμῶνα προκαλεῖται ἀπό τούς βόρειους ψυχρούς ἀνέμους, πού φτάνουν ἀπό ψυχρές περιοχές, ἐνῶ οἱ μεγάλες θερμοκρασίες τοῦ καλοκαιριοῦ ὀφείλονται στούς νότιους ἀνέμους, πού ἔρχονται ἀπό τροπικές θερμές περιοχές. Βλέπουμε λοιπόν ὅτι ὑπάρχει ἓνας μηχανισμός, οἱ ἀνεμοί, πού κάνει μία ὁμαλότερη κατανομή τῶν θερμοκρασιῶν. Ἄν δέν ὑπῆρχαν οἱ ἀνεμοί, στίς πολικές περιοχές θά ἔκανε περισσότερο κρύο, ἐνῶ στίς τροπικές περισσότερη ζέση. Στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς ἀναπτύσσονται πολλοί ἀνεμοί μέ διαφορετικές διευθύνσεις. Ἄλλά ὑπάρχουν καί σταθεροί ἀνεμοί, πού πνέουν σέ μεγάλα χρονικά διαστήματα καί σέ ὁρισμένες περιοχές μέ τήν ἴδια πάντοτε διεύθυνση.

ΕΠΙΚΡΑΤΟΥΝΤΕΣ ΔΥΤΙΚΟΙ ΑΝΕΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΗΓΕΙΣ

Στίς πολικές καί εὐκρατες ζώνες τοῦ Β. καί Ν. ἡμισφαίριου πνέουν ἀνεμοί ἀπό διάφορες διευθύνσεις, ἀλλά οἱ ἐπικρατέστεροι ἀνεμοί εἶναι δυνατόι καί σταθεροί, πού πνέουν ἀπό τή Δύση πρὸς τήν Ἀνατολή καί ὀνομάζονται **ἐπικρατοῦντες Δυτικοί ἀνεμοί**. Οἱ ἀνεμοί αὐτοί

Στό σχέδιο αὐτό οἱ ἀνεμοί πού πνέουν κανονικά σέ μεγάλο ὕψος σημειώνονται μέ μπλέ γραμμές. Οἱ ἀνεμοί πού πνέουν πῶς κοντά στήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς σημειώνονται μέ μαύρες γραμμές. Στόν Ἰσημερινό ἡ ζώνη μέ τά σύννεφα εἶναι ἡ περιοχή τῶν νηνεμιῶν.

είναι ισχυροί και πνέουν σέ ένα ύψος ανάμεσα στά 5.000 καί 15.000 μέτρα.

Στίς περιοχές πού βρίσκονται μεταξύ τών τροπικῶν κλῶν πνέουν άνεμοι, πού διευθύνονται ἀπό **τούς τροπικούς κύκλους πρὸς τόν Ίσημερινό**. Οἱ άνεμοι αὐτοὶ ὀνομάζονται **Άλγηις**.

Στό Β. ἡμισφαίριο οἱ Άλγηις πνέουν ἀπό Β πρὸς ΝΔ, ἐνῶ στό Ν. ἡμισφαίριο ἀπό Ν πρὸς ΒΔ.

Βλέπουμε λοιπόν ὅτι στίς εὐκρατες ζῶνες ἐπικρατοῦν άνεμοι δυτικοί, ἐνῶ στίς τροπικές ζῶνες ἀνατολικοὶ άνεμοι. Οἱ άνεμοι αὐτοὶ ἦταν γνωστοὶ ἀπό πολύ παλιά καί τούς χρησιμοποιοῦσαν οἱ ναυτικοί, ὅταν οἱ συγκοινωνίες μέ ἱστιοφόρα ἦταν ὁ μόνος τρόπος ἐπικοινωνίας. Γι' αὐτὸ καί οἱ ἀλγηεῖς άνεμοι λέγονταν άνεμοι τοῦ ἐμπορίου.

Ἡ κίνηση τῶν Άλγηῶν ἀνέμων μεταξύ τῶν δύο τροπικῶν.

ΝΗΝΕΜΙΕΣ ΤΩΝ ΪΣΗΜΕΡΙΝΩΝ

Οἱ άνεμοι πού πνέουν σ' ὀλόκληρη σχεδόν τήν ἐπιφάνεια τῆς Γῆς εἶναι ἄλλοτε ισχυροὶ καί ἄλλοτε ἀσθενεῖς. Ἐπίσης μπορεῖ νά εἶναι κανονικοὶ μέ σταθερὴ διευθύνση ἢ παροδικοὶ διαφόρων διευθύνσεων.

Ἐπάρχουν ὅμως περιοχές τῆς Γῆς, ὅπου οἱ άνεμοι εἶναι πάρα πολύ ἀσθενεῖς ἢ ἀπουσιάζουν τελείως γιά ἓνα μεγάλο διάστημα τοῦ ἔτους. Οἱ περιοχές αὐτές βρίσκονται κοντά στόν Ίσημερινό καί σχηματίζουν μιά ζώνη, πού ὀνομάζεται **ζώνη τῶν ἰσημερινῶν νηνεμιῶν**. Ἡ ζώνη αὕτη ἦταν ἄλλοτε ὁ φόβος καί ὁ τρόμος τῶν ναυτικῶν πού ταξίδευαν μέ ἱστιοφόρα, γιατί τά πλοῖα τους μπορούσαν νά μείνουν γιά βδομάδες ἀκίνητα στίς περιοχές αὐ-

τές, όπου δέν πνέουν άνεμοι. Στή ζώνη τών νηνεμιών ό ούράνος σκεπάζεται συχνά μέ μεγάλα μαύρα σύννεφα καί οι βροχές είναι πολλές καί καταρακτώδεις.

“Άς εξετάσουμε τώρα, γιατί στήν Εύκρατη ζώνη έπικρατοϋν Δυτικοί άνεμοι καί στή ζώνη τών τροπικών Άνατολικοί άνεμοι, καθώς επίσης καί γιατί στόν Ίσημερινό έχουμε νηνεμίες.

Στίς θερμές περιοχές, μεταξύ τών τροπικών, ό άέρας θερμαίνεται, γίνεται ελαφρότερος καί άνεβαίνει. Τό κενό, πού δημιουργείται, άναπληρώνεται μέ ψυχρότερο άέρα πού έρχεται από τίς εύκρατες ζώνες. Ό άέρας αυτός μέ τή σειρά του θερμαίνεται, άνεβαίνει καί κινείται, σέ μεγάλο ύψος, πρós τίς εύκρατες ζώνες. Δημιουργείται δηλαδή ένα κυκλικό ρεύμα, πού κινείται κοντά στήν επιφάνεια τής Γής από τίς εύκρατες περιοχές πρós τόν ίσημερινό καί σέ μεγάλο ύψος από τόν ίσημερινό πρós τίς εύκρατες περιοχές.

“Αν ή Γή ήταν άκίνητη τά ρεύματα αυτά θά είχαν μία διεύθυνση Βορρά-Νότου (δηλαδή τή διεύθυνση τών μεσημβρινών). Έπειδή όμως ή Γή περιστρέφεται, τά ρεύματα αυτά **άποκλίνουν** από τή διεύθυνσή τους. Ό άέρας πού βρίσκεται επάνω από τόν Ίσημερινό, παρακολουθώντας τήν περιστροφή τής Γής, κινείται μέ τήν ίδια πολύ μεγάλη ταχύτητά της (40.000 χμ. τό 24ωρο ή 1.666 χμ. τήν ώρα). Οι ταχύτητες περιστροφής τής επιφάνειας τής Γής γίνονται μικρότερες, όσο πλησιάζουμε τούς πόλους, καί άκριβώς πάνω από αυτούς ή ταχύτητα περιστροφής είναι 0 χμ./ώρα. “Όταν λοιπόν ό άέρας τών ίσημερινών περιοχών, πού περιστρέφεται γρήγορα, φτάσει στίς εύκρατες ζώνες, όπου ή ταχύτητα περιστροφής είναι μικρότερη, έχει άκόμη μεγάλη ταχύτητα καί κινείται πρós τήν Άνατολή πió γρήγορα από τήν επιφάνεια τής Γής καί έτσι ό άνεμος πνέει από τή Δύση πρós τήν Άνατολή (είναι οι έπικρατοϋντες δυτικοί άνεμοι). “Αντίστροφα, όταν ό άέρας από τίς εύκρατες ζώνες, πού περιστρέφονται άργά, φτάσει στόν ίσημερινό, όπου ή ταχύτητα περιστροφής τής Γής είναι πολύ πió μεγάλη, εξακολουθεί νά κινείται πió άργά από τήν επιφάνεια τής Γής καί έτσι ό άνεμος πνέει από τήν Άνατολή πρós τή Δύση. Αυτοί οι άνεμοι είναι οι Άληγείς.

“Όσο γιά τίς νηνεμίες τοϋ Ίσημερινοϋ, αυτές δημιουργούνται, έπειδή στίς περιοχές αυτές συναντιούνται οι Άληγείς τοϋ Βορρά μέ τούς Άληγείς τοϋ Νότου καί ό θερμός άέρας άνεβαίνει πρós τά επάνω. Έπομένως στίς περιοχές αυτές δέν έχουμε όριζόντια ρεύματα, πού θά έδιναν άνέμους, αλλά μόνο κατακόρυφα άνερχόμενα ρεύματα.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

● Στήν επιφάνεια τής Γής διακρίνουμε πολλές κλιματικές ζώνες:

● Μεταξύ τών πόλων καί τών πολικών κύκλων τήν ψυχρή ή πολική ζώνη.

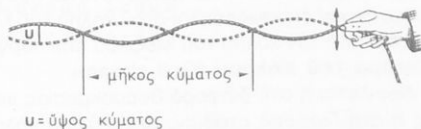
● Μεταξύ τών πολικών καί τών τροπικών κύκλων τήν Εύκρατη ζώνη μέ ψυχρούς χειμώνας καί ζεστά καλοκαίρια. Είναι ή περιοχή τών έπικρατούντων Δυτικών άνέμων.

● Μεταξύ τών δύο τροπικών τή θερμή τροπική ζώνη, όπου δέν κάνει ποτέ κρύο. Είναι ή περιοχή τών Άληγών άνέμων, πού πνέουν από τήν Άνατολή πρós τήν περιοχή τών Ίσημερινών νηνεμιών.

Τό νερό τών θαλασσών δέ μένει άκίνητο, αλλά κάνει διάφορες κινήσεις, πού όφειλονται: στά κύματα, στίς παλίρροιες καί στά θαλάσσια ρεύματα.

Τά κύματα, πού δημιουργούνται από τούς άνέμους, είναι μιά άλλαγή τής μορφής του ύδατος καί όχι μετακίνηση τής μάζας του, όπως μās φαίνεται. Στήν πραγματικότητα, οί κινήσεις τών επιφανειακών υδάτων είναι κατακόρυφες κινήσεις, πού γίνονται κατά περιόδους καί μέ όρισμένη ταχύτητα καί διεύθυνση, ανάλογα μέ τήν ένταση καί τή διεύθυνση τών άνέμων, όπως π.χ. προχωρούν οί κυματισμοί ενός κινούμενου σκοινιοϋ.

Τό κύμα, όπως βλέπουμε καί στό σχήμα, χαρακτηρίζεται από τό ύψος, τό μήκος καί τήν ταχύτητά του. Τό ύψος του κύματος, πού έξαρτάται από τή σφοδρότητα του άνέμου, μπορεί νά είναι λίγα έκατοστά μέχρι πολλά μέτρα. Στίς άνοιχτές θάλασσες, όπου οί άνεμοί είναι πολλές φορές πολύ δυνατοί, τό ύψος του κύματος φτάνει τά 15-20 μ. Έκτός από τούς άνέμους, μεγάλα κύματα δημιουργούνται καί από υποθαλάσσιους σεισμούς ή έκρήξεις ήφαιστειών.

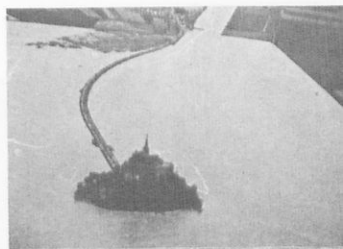
Οί παλίρροιες όφειλονται στήν έλξη τής Σελήνης καί του Ήλιου. Τό νερό τής θάλασσας άνεβαίνει καί κατεβαίνει περιοδικά σέ 12 περίπου ώρες. Τό άνέβασμα τής στάθμης τών νερών τό όνομάζουμε **πλημμυρίδα** καί τό κατέβασμα **άμπωτη**.

Τό εύρος τής παλίρροιας, δηλ. ή ύψομετρική διαφορά μεταξύ πλημμυρίδας καί άμπωτης δέν είναι τό ίδιο για όλες τίς θάλασσες του κόσμου. Άλλοϋ τό εύρος είναι πολύ μικρό, ενώ σέ άλλες περιοχές φτάνει τά 15-20 μ., όπως στίς άκτές του Καναδά (όρμος Φάντυ) καί στίς γαλλικές άκτές του Άτλαντικού (Γκράνβιλ).

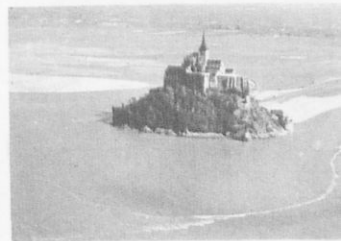
Τό βουνό Σαιν-Μισέλ, στίς δυτικές Γαλλικές άκτές. Όταν άνεβαίνει ή θάλασσα γίνεται νησί, ενώ όταν χαμηλώνουν τά νερά τό «νησί» γίνεται πάλι ένα κομμάτι τής ήπειρωτικής ξηράς.

ΚΥΜΑΤΑ ΠΑΛΙΡΡΟΙΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΡΕΥ- ΜΑΤΑ

Πλημμυρίδα

Άμπωτη

Τά θαλάσσια ρεύματα μοιάζουν με μεγάλους ποταμούς, που διασχίζουν τις θάλασσες.

Τά νερά των ρευμάτων έχουν διαφορετική θερμοκρασία και διαφορετική αλμυρότητα από τά νερά των θαλασσών, που διασχίζουν. Τά θαλάσσια ρεύματα παρατηρούνται σέ όλους τούς ώκεανούς και μεταφέρουν ποσότητες ύδατος σέ μεγάλες αποστάσεις. Ή δημιουργία τους όφειλεται στίς διαφορές **θερμοκρασίας** και **αλμυρότητας**, που παρατηρούνται στά διάφορα βάθη και πλάτη των ώκεανών καθώς έπίσης και στήν κίνηση των σταθερών ανέμων (άληγών).

Έπειδή οι άληγείς άνεμοι φυσάνε όλο τό χρόνο πρός τήν ίδια κατεύθυνση, παρασύρουν τά έπιφανειακά στρώματα των νερών των ώκεανών σέ μία κίνηση από τήν Άνατολή πρός τή Δύση. Άς δούμε σάν παράδειγμα τί συμβαίνει στόν Άτλαντικό ώκεανό. Στό ύψος του ίσημερινού, λόγω των άληγών ανέμων, σχηματίζεται ένα ρεύμα, που διευθύνεται από τίς άκτές τής Άφρικής πρός τίς άκτές τής Ν. Άμερικής. Είναι ένα ρεύμα θερμό, έπιφανειακό, που όνομάζεται Ίσημερινό ρεύμα.

Τό ρεύμα αυτό, όταν φτάσει στίς άκτές τής Ν. Άμερικής, προσκρούει στό άκρωτήριο Σάο Ρόκ, στίς άκτές τής Βραζιλίας, αλλάζει πορεία και κατευθύνεται πρός βορρά και εισέρχεται και συσσωρεύεται στόν κόλπο του Μεξικού. Σέ συνέχεια από τόν κόλπο του Μεξικού δημιουργείται τό θερμό **Ρεύμα του Κόλπου** (Golf stream).

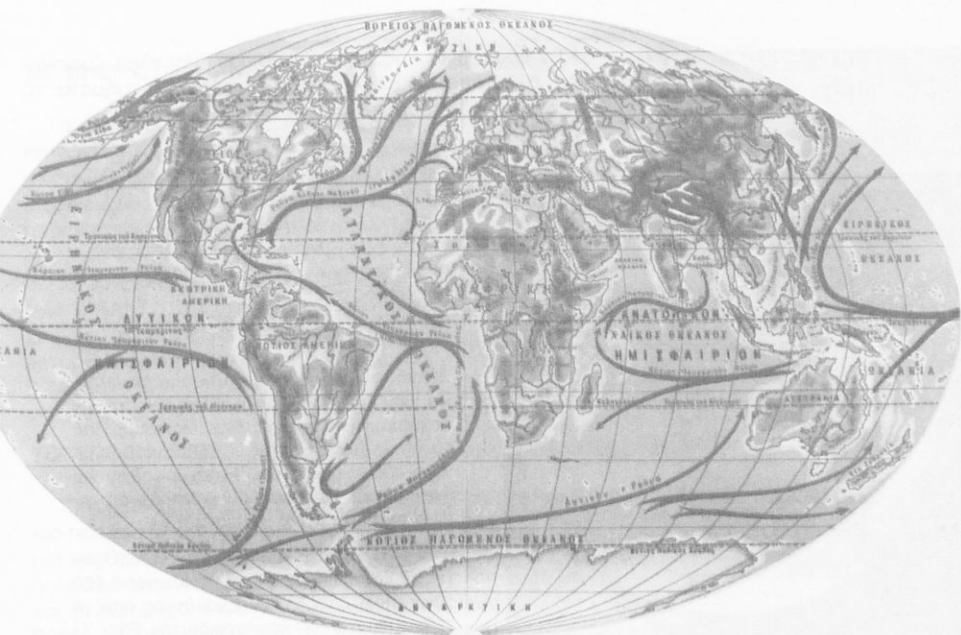
Αυτό όφειλεται ή στή διαφορά θερμοκρασίας και αλμυρότητας ή στή διαφορά στάθμης μεταξύ του κόλπου του Μεξικού και του Άτλαντικού ώκεανού (17,5 έκατοστά).

Τό θερμό αυτό ρεύμα έξέρχεται από τόν κόλπο του Μεξικού από τό στενό μεταξύ Κούβας και Φλόριντας και διασχίζει τόν Άτλαντικό ώκεανό μέ κατεύθυνση τά παράλια τής Άγγλίας και τής Δ. Εύρώπης. Οι βόρειοι κλάδοι του ρεύματος του κόλπου φτάνουν μέχρι τή Νορβηγική θάλασσα και άκόμα μέχρι τόν Άρκτικό Ώκεανό.

Οι νότιοι κλάδοι του ρεύματος φτάνουν στίς άκτές τής Ίβηρικής χερσονήσου και κινούνται πρός νότο, δηλ. πρός τή ζώνη των άληγών ανέμων, όπου συναντούν τό ίσημερινό ρεύμα και έτσι συμπληρώνεται ή κυκλοφορία του.

Τό θερμό ρεύμα του κόλπου έπιδρά στό κλίμα τής βόρειας κυρίως Εύρώπης, που γίνεται πιό ήπιο.

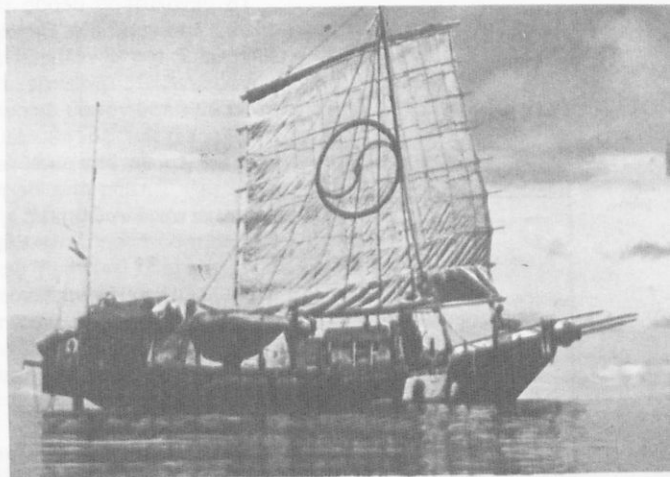

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΡΕΥΜΑΤΑ

➡ θερμό ρεύμα

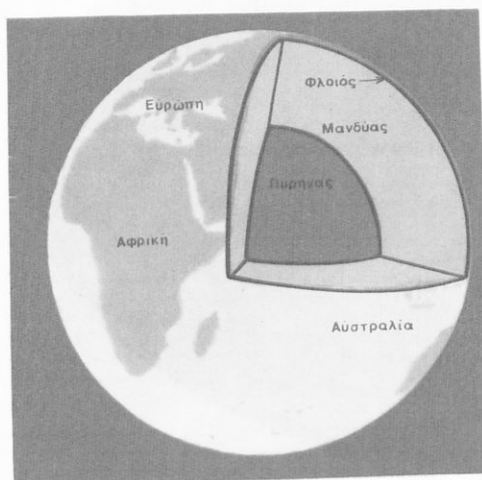
➡ ψυχρό ρεύμα

Τό σκάφος «Ταί-Κί» τόν Ιούλιο του 1947 διέπλευσε τόν Ειρηνικό ωκεανό από τήν Κίνα μέχρι τήν Ἀμερική ἐκμεταλλεύόμενο τά θαλάσσια ρεύματα.

ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΓΗΣ

Τό έσωτερικό τής γήινης σφαίρας δέν είναι όμοιογενές, αλλά αποτελείται από τρία διαφορετικά τμήματα: τό **Φλοιό**, τό **Μανδύα** καί τόν **Πυρήνα**.

Φλοιός: Είναι τό έξωτερικό τμήμα τής γήινης σφαίρας καί αποτελείται από διάφορα πετρώματα, κυρίως όμως από πυριτικά καί άργιλικά. Τό πάχος του δέν είναι παντού τό ίδιο, αλλά είναι πολύ λεπτός στους πυθμένες τών Ώκεανών (8-15 χμ.) καί παχύτερος στις ήπειρους (20-50 χμ.). Στις όροσειρές είναι ακόμα παχύτερος καί φτάνει τά 70 χμ.

Μανδύας: Βρίσκεται κάτω από τό φλοιό καί έχει πάχος 2.900 χμ. Είναι ένα στρώμα παχύρρευστο μεγάλης θερμοκρασίας, από τό όποιο προέρχονται οι λάβες πού βγαίνουν από τά ήφαίστεια. Ή παχύρρευστη καί θερμή μάζα του μανδύα κινείται άργά σχηματίζοντας ύπόγεια ρεύματα.

Πυρήνας: Καταλαμβάνει τό κεντρικό τμήμα τής γήινης σφαίρας καί έχει άκτίνα 3.450 χμ., είναι δηλαδή τό μεγαλύτερο από τά τρία τμήματα του έσωτερικού τής Γής. Ή θερμοκρασία του είναι πάρα πολύ μεγάλη καί αποτελείται, τό πιθανότερο, κυρίως από σίδηρο.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΞΗΡΑΣ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑΣ ΣΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ

ΕΠΙΦΑΝΕΙΣ

(σε έκατ. τετρ. χμ.)

Γή	510
Ώκεανοί	364
Ασία	44
Αμερική	42
Αφρική	30
Ανταρκτική	12
Ευρώπη	10
Αύστραλία	8

Τό μεγαλύτερο μέρος τής επιφάνειας τής Γής καλύπτεται από νερό. Οι Ώκεανοί καταλαμβάνουν τά 3/4 τής Γής καί ό πιό μεγάλος ώκεανός, ό Ειρηνικός, καλύπτει μόνος του τό 1/3 αυτής.

Τό 82% του νότιου ήμισφαίριου είναι θάλασσα, αλλά καί στο βόρειο ήμισφαίριο, πού κυρίως βρίσκονται οι ήπειροι, τό 60% καλύπτεται από νερό.

Ή μεγαλύτερη από τις ήπειρους, ή Ασία, είναι ένωμένη μέ την **Ευρώπη**, μέ την όποία σχηματίζει μία ενιαία ήπειρο, πού ονομάζεται **Ευρασία**. Ή **Αφρική** βρίσκεται πολύ κοντά σ' αυτή τή μεγάλη μάζα τής Ευρασίας καί αποτελεί μέ αυτήν τό λεγόμενο **παλιό κόσμο**, πού αντιστοιχεί περίπου στο μισό τής ξηράς τής Γής (57%).

Οι άλλες ήπειροι βρίσκονται απομονωμένες στη μέση μεγάλων ώκεανών. Ή **Αμερική**, πού είναι μεγάλη σχεδόν όσο καί ή Ασία, βρίσκεται ανάμεσα στον Ειρηνικό καί Ατλαντικό Ώκεανό.

Ή **Αύστραλία** καί ή **Ανταρκτική** περιβάλλονται επίσης από μεγάλες θαλάσσιες έκτάσεις.

ΤΟ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ

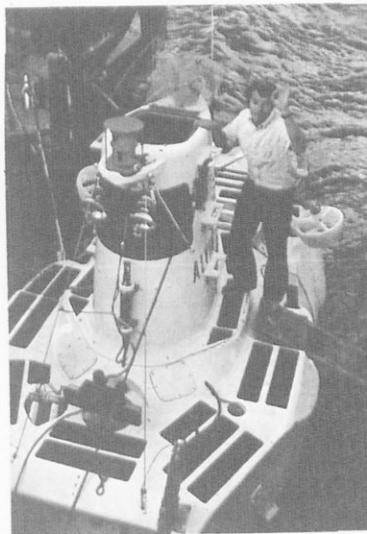
Τό μεγαλύτερο μέρος της επιφάνειας των ηπειρών αποτελείται από τεράστιες **πεδιάδες** και από πλατιά **όροπέδια**. Οι μορφές αυτές του ανάγλυφου διακόπτονται από κοιλάδες ποταμών, που μπορεί να είναι λιγότερο ή περισσότερο βαθιές και πλατιές.

Οι πίο έντυπωσιακές όμως μορφές του ανάγλυφου είναι οι **μεγάλες όροσειρές**. Τό σχήμα τους είναι συνήθως έπιμηκες και έχουν πολύ απότομες πλαγιές. Ή πίο επιβλητική όροσειρά, τά Ίμαλάια στην Άσία, έχει τήν ψηλότερη κορυφή του κόσμου, τό Έβερεστ, πού έχει ύψος 8.848 μ.

ΤΟ ΥΠΟΘΑΛΑΣΣΙΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ

Όπως τό ηπειρωτικό ανάγλυφο έτσι και τό υποθαλάσσιο παρουσιάζει άνωμαλίες. Οι ηπειροι περιβάλλονται από μία υποθαλάσσια όμαλή περιοχή μέ μικρή κλίση, πού είναι ή **ύφαλοκρηπίδα**. Ή ύφαλοκρηπίδα άρχίζει από τήν άκτή και φτάνει μέχρι εκεί, πού ό πυθμένας της θάλασσας έχει βάθος 200 περίπου μέτρα. Τό πλάτος της ύφαλοκρηπίδας δέν είναι τό ίδιο γιά όλες τις περιοχές της Γης. Ύπάρχουν περιοχές πού τό πλάτος της ύφαλοκρηπίδας είναι πολύ μεγάλο (στis άκτές της Σιβηρίας τό πλάτος είναι 1.700 χμ.) και περιοχές μέ πολύ στενή ύφαλοκρηπίδα (στήν Άφρική τό πλάτος είναι μόνο 10 χμ.). Τό μέσο πλάτος της ύφαλοκρηπίδας γιά όλόκληρη τή Γη είναι 65-75 χμ.

Ή ύφαλοκρηπίδα τελειώνει στην **ήπειρωτική κατωφέρεια**, μία ζώνη μέ μεγάλη κλίση, πού είναι τό φυσικό όριο μεταξύ της ύφαλοκρηπίδας και των **θαλάσσιων λεκανών**. Οι μεγάλες και βαθιές ώκεάνειες λεκάνες είναι άνωμαλες και παρουσιάζουν συχνά **υποθαλάσσιες όροσειρές**, όπως αυτή πού βρίσκεται στή μέση του Άτλαντικού Ώκεανού μέ διεύθυνση από βορρά πρós νότο. Οι ώκεάνειες λεκάνες διακόπτονται επίσης από **τάφρους**, πού είναι στενές, έχουν μεγάλο μήκος και συχνά είναι πολύ βαθιές, όπως π.χ. οι τάφροι του Ειρηνικού Ώκεανού, πού περιβάλλουν τή ΝΑ Άσία και έχουν βάθος 10.000 μ.

Οι επιστήμονες έρευνούν τούς θυθούς των Ώκεανών μέ ειδικά θαυοκάφη.

Όροπέδιο

Όροσειρά

Πεδίαδα

↑
Κοιλάδες

Ύφαλοκρηπίδα

← Ήπειρωτική κατωφέρεια

Υποθαλάσσια
όροσειρά

Θάλασσα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

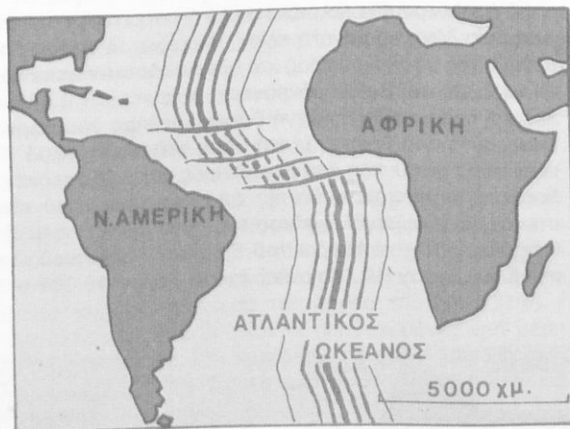
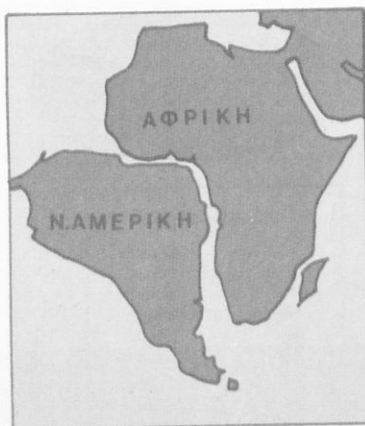
Τάφρος

ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΝ

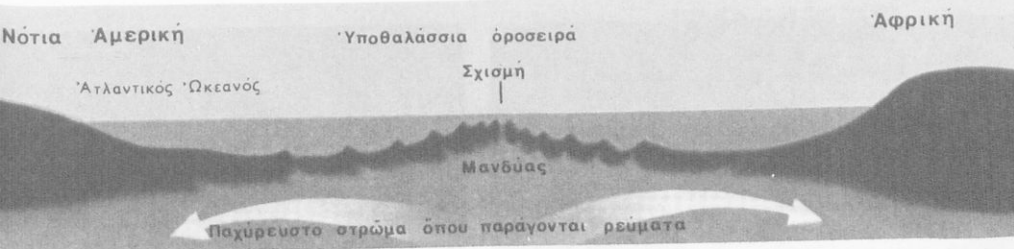
Ἡ μορφή τῶν Ἠπείρων δέν ἦταν πάντοτε ὅπως ἐμφανίζεται σήμερα. Μερικοὶ ἐπιστήμονες πιστεύουν ὅτι οἱ Ἠπείροι δέν ἦταν ἀπομονωμένες, ἀλλὰ σχημάτιζαν πρὶν ἀπὸ ἑκατοντάδες ἑκατ. χρόνια ἓνα ἐνιαῖο σύνολο, μιά καὶ μόνη Ἠπειρο, τὴν **Παγγαία**. Ἡ Παγγαία ἀρχισε σιγά-σιγά νὰ "σπάει" καὶ νὰ χωρίζεται σὲ μεγάλα κομμάτια, τὰ ὁποῖα μετακινήθηκαν καὶ ἀπομακρύνθηκαν τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο καὶ ἔτσι πῆραν τὴ μορφή πού ἔχουν σήμερα οἱ Ἠπείροι.

Ἀκόμη καὶ σήμερα οἱ ἀποστάσεις μεταξὺ τους δέν εἶναι σταθερές, ἀλλὰ μεταβάλλονται. Οἱ μεταβολές αὐτές εἶναι πάρα πολὺ μικρές, μερικά ἑκατοστά τὸ χρόνο, ἀλλὰ πάντως ὑπάρχουν καὶ ἀποδεικνύουν τὴ σχετικὴ κίνηση τῶν Ἠπείρων.

Ἄν κοιτάξουμε σὲ ἓνα παγκόσμιο χάρτη τὴς ἀκτές τῶν Ἠπείρων, θά δοῦμε ὅτι παρουσιάζουν **μὴν ἀναλογία στὴ μορφή τους**. Τὸ πιο χαρακτηριστικὸ παράδειγμα ἐμφανίζεται μεταξὺ τῆς δυτικῆς ἀκτῆς τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς ἀνατολικῆς ἀκτῆς τῆς Ν. Ἀμερικῆς, πού παρουσιάζουν τέτοια ἀναλογία στὴ μορφή τους, ὥστε, ἂν ὑποθέσουμε ὅτι οἱ δύο Ἠπείροι πλησιάζουν ἢ μία τὴν ἄλλη, οἱ δύο ἀκτές τους θά ἐφαρμόσουν τέλεια. Οἱ ἐπιστήμονες ἀνακάλυψαν πρόσφατα ὅτι ἡ ἐπιμήκης ὑποθαλάσσια ὄροσειρά, πού βρίσκεται κατὰ μῆκος τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ μεταξὺ τῶν δύο ἡπείρων, δέν εἶναι παρὰ ἓνα εἶδος "σχισμῆς" στὸ φλοιὸ τῆς Γῆς, πού ἐξακολουθεῖ νὰ διευρύνεται ἐδῶ καὶ ἑκατομμύρια χρόνια.

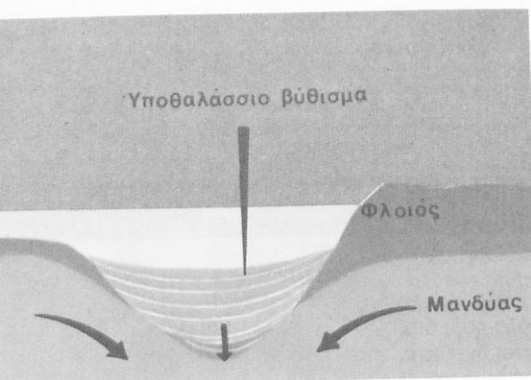

Γιατί, ὁμως, μεγαλώνει αὐτὴ ἡ σχισμὴ; —————>

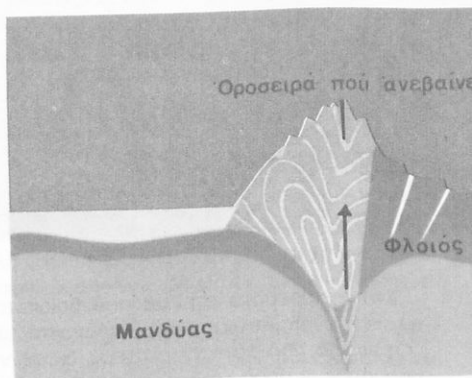

Στό παχύρρευστο στρώμα που βρίσκεται κάτω από τό φλοιό τής Γῆς, στό **μανδύα**, παράγονται μεγάλα ρεύματα. Όταν δύο από αυτά τά ρεύματα διευθύνονται αντίθετα, παρασύρουν πρός τή διεύθυνση τής κινήσεώς τους καί τό γήινο φλοιό καί ἔτσι δημιουργοῦνται σ' αὐτόν χάσματα, πού ὀνομάζονται **ρήγματα**. Ἀπό τά ρήγματα αὐτά ἀνέβαίνει διάπυρο ὑλικό, **οἱ ἡφαιστειακές λάβες**, πού ψύχεται καί στερεοποιεῖται. Ἡ κίνηση ὁμως τῶν ρευμάτων συνεχίζεται καί ἔτσι ἡ οὐλή συνέχεια διευρύνεται σέ πλάτος. Μέ τόν τρόπο αὐτό γίνεται ἡ προοδευτική ἀπομάκρυνση τῶν δύο ἡπείρων. Σύγχρονες μετρήσεις πού ἐγιναν μεταξύ δύο σταθμῶν παρατηρήσεως, πού ὁ ἕνας τους βρίσκεται στήν Ἀμερική καί ὁ ἄλλος στήν Εὐρώπη, ἀπέδειξαν ὅτι ἡ μεταξύ τους ἀπόσταση μεγαλώνει κατά 1 ἑκατοστό περίπου τό χρόνο. Οἱ δύο ἡπείροι ἀπομακρύνονται σάν νά εἶναι δύο μεγάλες "σχεδίες", πού πλέουν σέ μία παχύρρευση καί διάπυρη "θάλασσα", τό μανδύα τής Γῆς.

ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΟΡΟΣΕΙΡΩΝ

Οι ποταμοί διαβρώνουν την ξηρά και μεταφέρουν τα υλικά της διαβρώσεως σε υποθαλάσσια βυθίσματα.

Τα υλικά της διάβρωσεως (ιζήματα) τα οποία έχουν παρασυρθεί σε βάθος από τα υπόγεια ρεύματα ανεβαίνουν στην επιφάνεια όταν σταματήσουν τα ρεύματα, γιατί είναι πιο ελαφρά από τα πετρώματα του μανδύα που τα περιβάλλουν.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Οι Ώκεανοί καλύπτουν σχεδόν τα 3/4 της επιφάνειας της Γης.
- Τρεις ηπειροί: Άσία, Ευρώπη και Αφρική, σχηματίζουν τη μάζα του Παλαιού Κόσμου. Η Άμερική, η Αυστραλία και η Ανταρκτική βρίσκονται στη μέση των Ώκεανών και έχουν μετακινηθεί από την εποχή που διαμελίστηκε η αρχική ηπειρος, η Παγγαία.
- Οι μεγάλες οροσειρές δημιουργήθηκαν στη θέση που άλλοτε υπήρχε θάλασσο βύθισμα, τό οποίο γέμισε με υλικά διαβρώσεως.

Όπως είπαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, στο μανδύα που βρίσκεται κάτω από το φλοιό της Γης, παράγονται μεγάλα ρεύματα. Όταν δύο ρεύματα διευθύνονται τό ένα πρὸς τό άλλο, τότε δέν προκαλείται πιά απομάκρυνση τῶν τμημάτων τοῦ φλοιοῦ, ἀλλά ἀντίθετα πλησιάζουν τό ένα τό άλλο. Καθώς τά ρεύματα αὐτά, πού συναντιοῦνται, κατεβαίνουν πρὸς τό ἐσωτερικό τῆς Γῆς, δημιουργεῖται **ἐνα ὑποθαλάσσιο βύθισμα**, μέσα στό ὁποῖο παρασύρονται καί κατεβαίνουν τά υλικά τῆς διαβρώσεως τοῦ φλοιοῦ τῆς Γῆς. Τά υλικά αὐτά, ἐπειδή ὁ χῶρος μέσα στό θάλασσο βύθισμα, πού συνεχῶς κατεβαίνει, γίνεται διαρκῶς στενότερος, **πτυχώνονται**, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει σέ ἐνα ὕφασμα, πού πιέζεται πλευρικά. Στή συνέχεια ὅταν τά ρεύματα τοῦ μανδύα, πού προκαλοῦν αὐτό τό βύθισμα, σταματήσουν γιά λόγους πού ἀκόμα εἶναι ἀγνωστοί, τότε τά υλικά τοῦ φλοιοῦ, πού ἔχουν πτυχωθεῖ, ἀνεβαίνουν στήν ἐπιφάνεια, γιατί εἶναι πιό ἐλαφρά ἀπό τά πετρώματα τοῦ μανδύα πού τά περιβάλλουν, καί ἔτσι στή θέση, πού βρισκόταν τό ὑποθαλάσσιο βύθισμα, σχηματίζεται προοδευτικά (σέ μερικά ἑκατομμύρια χρόνια) μιᾷ ὀροσειρά.

ΠΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

ΠΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

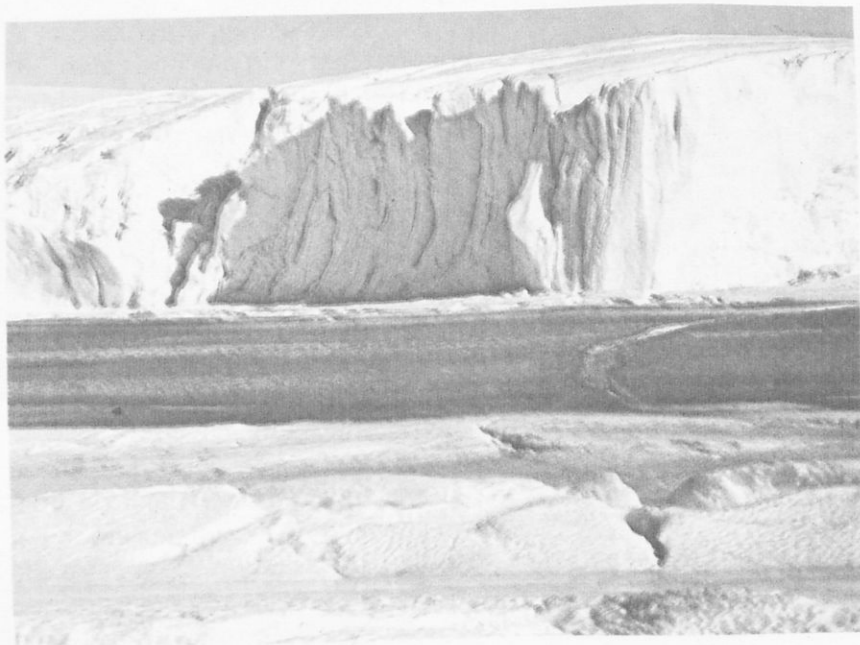
Οι πολικές περιοχές καλύπτουν τό 1/7 περίπου της επιφάνειας της Γης και βρίσκονται μεταξύ των πόλων και των πολικών κύκλων. Οι θερμοκρασίες είναι πολύ χαμηλές, ιδίως κατά την περίοδο της μεγάλης πολικής νύχτας, πού διαρκεί τούς 6 χειμερινούς μήνες (βλ. κλιματικές ζώνες). Οι πολικές περιοχές του βόρειου ημισφαίριου λέγονται **άρκτικές** και του νότιου **Ανταρκτικές**.

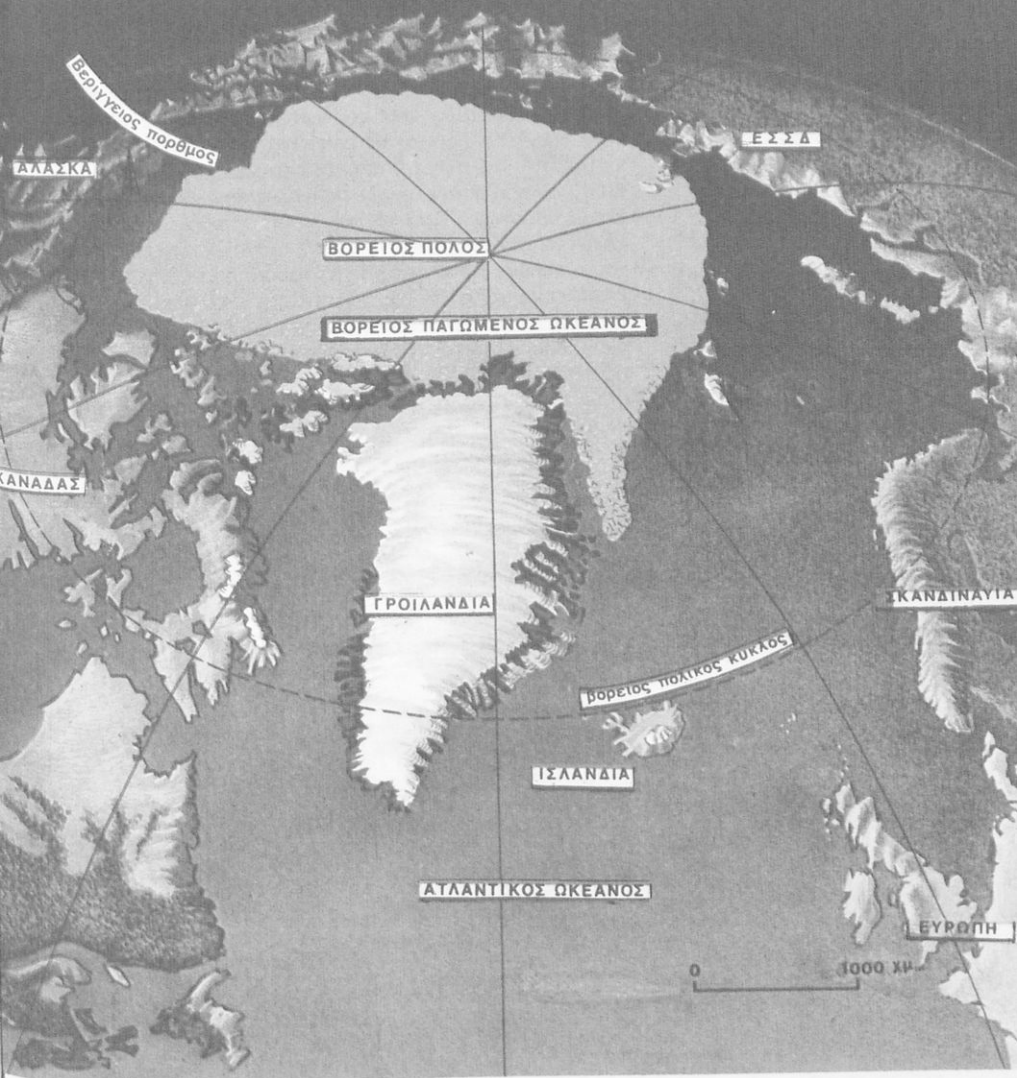
ΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Στό κάτω μέρος της εικόνας βλέπουμε τόν θαλάσσιο πάγο πού σχηματίζεται από τό νερό της θάλασσας. Στό βάθος διακρίνουμε τόν πάγο πού καλύπτει τήν ξηρά από τόν όποιο σχηματίζονται οί παγετώνες και τά παγόβουνα.

Τό μεγαλύτερο τμήμα των περιοχών αυτών καλύπτεται από ένα μεγάλο και βαθύ ώκεανό, του οποίου ή επιφάνεια είναι παγωμένη, τόν **Αρκτικό ή Βόρειο παγωμένο ώκεανό**.

Τό στρώμα του θαλάσσιου πάγου, πού πλέει στόν ώκεανό, έχει πάχος μόνο μερικών μέτρων. "Ετσι τό πυρηνικό ύποβρύχιο "Ναυτίλος" (ΗΠΑ), τό 1958, κατάφερε νά διασχίσει, κάτω από τούς πάγους, όλόκληρο τόν παγω-

μένο ωκεανό (1800 μίλια). Επίσης τό 1977 τό άτομικό παγοθραυστικό «Άρκтика» (Σοβιετική Ένωση) έφτασε, σπάζοντας τό θαλάσσιο πάγο, στό Βόρειο Πόλο πού βρίσκεται στή μέση τοῦ Άρκτικού ωκεανοῦ.

Οί άρκτικές περιοχές περιλαμβάνουν, όπως βλέπουμε στό χάρτη, τμήματα τής Άσίας, Εὐρώπης καί Β. Άμερικῆς, καθώς καί ένα μεγάλο αριθμό νησιῶν.

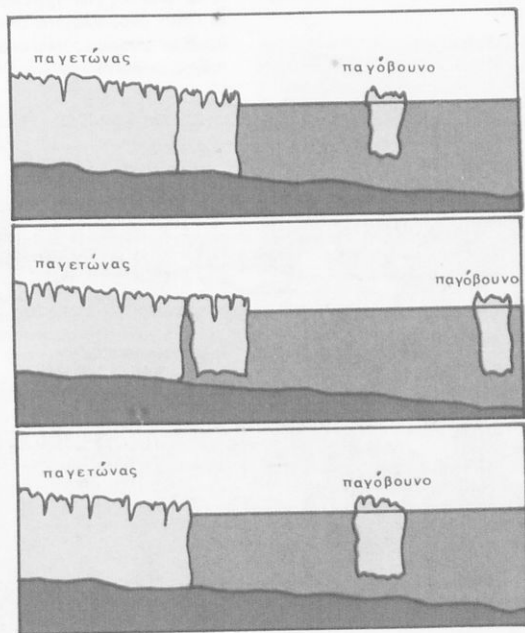
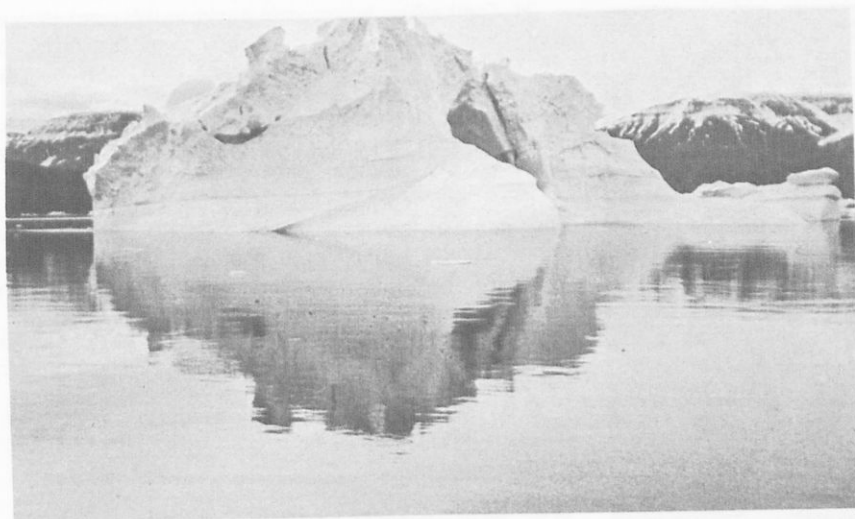

Τό μεγαλύτερο άπό αυτά είναι ή Γροιλανδία, πού είναι καί τό μεγαλύτερο νησί του κόσμου (έκταση 2.175.600 τετρ. χλμ.). Ή Γροιλανδία είναι ένα όρεινό νησί. Τό έσωτερικό του καλύπτεται άπό ένα στρώμα πάγου, πάχους 3.000 μ., πού φτάνει μέχρι τίς ψηλές κορυφές τών παραλιακών βουνών. Άπό τό παχύ αυτό στρώμα του πάγου ξεκινούν οι **παγετώνες**, πού σαν μεγάλοι παγωμένοι ποταμοί κυλάνε άργά πρós τή θάλασσα, όπου μεγάλα κομμάτια τους κόβονται καί σχηματίζουν παγόβουνα. Όπως βλέπουμε, τά παγόβουνα δέ σχηματίζονται άπό θαλάσσιο (άλμυρό) πάγο, αλλά προέρχονται άπό "ήπειρωτικό πάγο", πού γίνεται άπό γλυκό νερό.

Τά παγόβουνα, πού είναι επικίνδυνα γιά τή ναυσιπλοΐα, παρασύρονται άπό τά θαλάσσια ρεύματα πρós τά νότια καί λιώνουν σιγά-σιγά.

"Ένα χωριό στις άκτές τής Γροιλανδίας.

← Ένας παγετώνας, που το πλάτος του ξεπερνάει τα 10 χμ. κινείται άργα προς τη θάλασσα.

→ Έκεί μεγάλα κομμάτια πάγου κόβονται και σχηματίζουν τα παγόβουνα. Τα παγόβουνα θυθίζονται στη θάλασσα κατά τα 9/10 του όγκου τους και μόνο τό 1/10 βρίσκεται πάνω από την επιφάνεια.

Οι διαστάσεις τους είναι καμιά φορά έντυπωσιακές.

Υπάρχουν παγόβουνα που το μήκος τους φθάνει τα 55 χμ. και τό πλάτος 35 χμ.

Ἡ Γροιλανδία ἀνήκει στή Δανία καί ἔχει πληθυσμό 47.000 κατοίκους. Οἱ περισσότεροι εἶναι Ἑσκιμῶι καί εἶναι προσαρμοσμένοι στίς καιρικές συνθήκες πού ἐπικρατοῦν. Ἡ προέλευσή τους εἶναι μογγολική, ἔχουν μικρό ἀνάστημα, σκοτεινό κίτρινο χρῶμα καί ἴσια μαῦρα μαλλιά. Ἀσχολοῦνται μέ τό κυνήγι τῆς φάλαινας, καθώς καί ζῶν γιά τήν πολυτίμη γούνα τους (πολικοί ἄρκτοι).

Ἐκτός ἀπό τοὺς Ἑσκιμῶους ζοῦν καί λίγοι Εὐρωπαῖοι, κυρίως Δανοί, πού ἀσχολοῦνται μέ τό ἐμπόριο καί τήν ἐκμετάλλευση τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου: λιθάνθρακες καί κρυόλιθοι, ὀρυκτό πού χρησιμοποιεῖται γιά τήν κατασκευή σμάλτου.

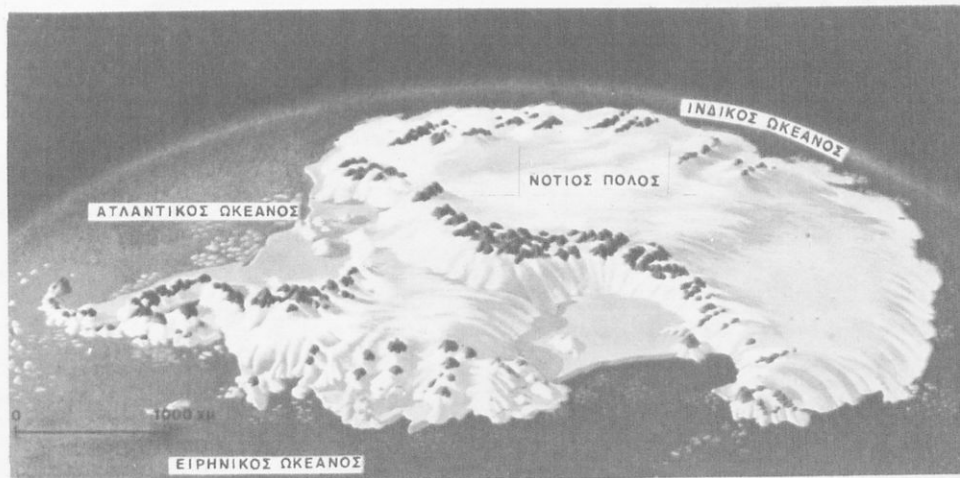
Ἄλλα νησιά τοῦ Β. Παγωμένου ὠκεανοῦ εἶναι τά νησιά τῆς Σπιτσβέργης, τῆς Νέας Ζέμλιας, τῆς Νέας Σιβηρίας καί μερικά ἄλλα.

Ὁ Β. Παγωμένος ὠκεανός ἐπικοινωνεῖ μέ τόν Εἰρηνικό μέ τό **Βερίγγειο πορθμό**.

Οἱ κάτοικοι τῆς Γροιλανδίας χρειάζονται ζεστά ρούχα γιά νά ἀντιμετωπίσουν τό κρύο. Στή φωτογραφία ἓνα παιδάκι μπροστά στό σχολεῖο του.

Ἕνας σταθμός ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων στό Β. Πόλο, ἀναφοδιάζεται ἀπό εἰδικό πλοῖο πού κατορθώνει νά φθάσει ὡς ἐκεῖ σπάζοντας τό θαλάσσιο πάγο (παγοθραυστικό).

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Αντίθετα με τις άρκτικές περιοχές, που αποτελούνται κυρίως από θάλασσα, τό μεγαλύτερο μέρος των ανταρκτικών περιοχών καταλαμβάνει μία μεγάλη ήπειρος, που είναι αρκετά μεγαλύτερη από την Ευρώπη, ή **Ανταρκτική**.

Οι άκτές καί τό ανάγλυφο της Ανταρκτικής διακρίνονται δύσκολα γιατί είναι σκεπασμένη, σχεδόν όλόκληρη, από ένα τεράστιο στρώμα πάγου πάχους μερικῶν χιλιομέτρων. Μόνο οι πολύ ψηλές κορυφές τῶν βουνῶν, που ἔχουν πάνω από 4.000 μ. ὕψος, ἐξέχουν ἀπό τό παχύ αὐτό στρώμα τοῦ πάγου. Ἡ θάλασσα γύρω ἀπό τήν Ἀνταρκτική εἶναι σκεπασμένη μέ θαλάσσιο πάγο, πάχους 2-3 μέτρα.

Τά ανταρκτικά παγόβουνα, που σχηματίζονται ἀπό τό παχύ στρώμα τοῦ ἐσωτερικοῦ πάγου εἶναι τεράστια, πολύ μεγαλύτερα ἀπό τά ἀρκτικά.

Τό κλίμα τῆς Ἀνταρκτικῆς εἶναι τόσο ψυχρό, που ἡ ζωῇ εἶναι ἀδύνατη. Οἱ μόνοι κάτοικοι εἶναι οἱ ἐπιστήμονες που ζοῦν σέ σταθμούς παρατηρήσεων, εἰδικά κατασκευασμένους γιά νά ἀντιμετωπίζονται τόσο χαμηλές θερμοκρασίες.

Στό ἐσωτερικό τῆς Ἀνταρκτικῆς δέν ὑπάρχει κανένα ζωο, στίς ἀκτές ὅμως ζοῦν φώκιες, φάλαινες καί θαλάσσια πουλιά (κυρίως πιγκουίνοι).

Ένα παγοθραυστικό ἔχει φθάσει στίς ἀκτές τῆς Ἀνταρκτικῆς μέ ἐφόδια γιά τίς ἐπιστημονικές ἀποστολές.

Ἡ Γροιλανδία ἀνήκει στή Δανία καί ἔχει πληθυσμό 47.000 κατοίκους. Οἱ περισσότεροι εἶναι Ἑσκιμῶι καί εἶναι προσαρμωμένοι στίς καιρικές συνθήκες πού ἐπικρατοῦν. Ἡ προέλευσή τους εἶναι μογγολική, ἔχουν μικρό ἀνάστημα, σκοτεινό κίτρινο χρώμα καί ἴσια μαῦρα μαλλιά. Ἀσχολοῦνται μέ τό κυνήγι τῆς φάλαινας, καθώς καί ζῶνι γιά τήν πολύτιμη γούνα τους (πολικοί ἄρκτοι).

Ἐκτός ἀπό τοῦς Ἑσκιμῶους ζοῦν καί λίγοι Εὐρωπαῖοι, κυρίως Δανοί, πού ἀσχολοῦνται μέ τό ἐμπόριο καί τήν ἐκμετάλλευση τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου: λιθάνθρακες καί κρυόλιθοι, ὀρυκτό πού χρησιμοποιεῖται γιά τήν κατασκευή σμάλτου.

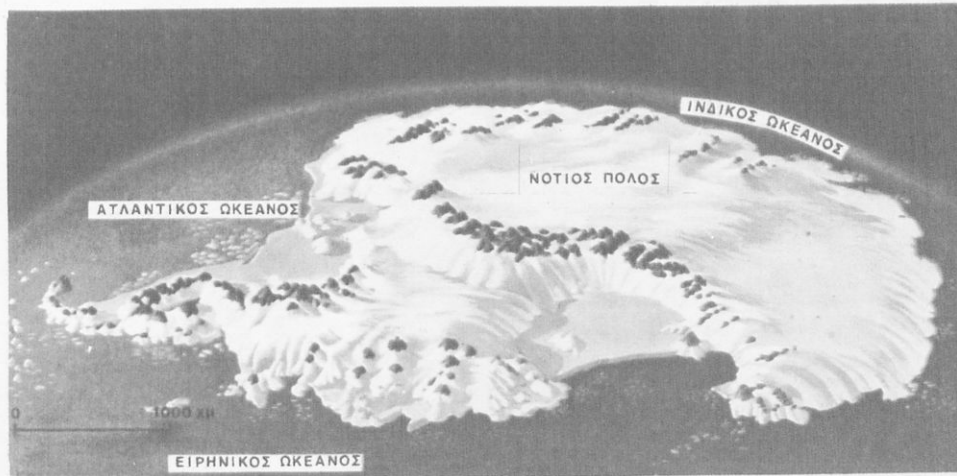
Ἄλλα νησιά τοῦ Β. Παγωμένου ὠκεανοῦ εἶναι τά νησιά τῆς Σπιτοβέργης, τῆς Νέας Ζέμλιας, τῆς Νέας Σιβηρίας καί μερικά ἄλλα.

Ὁ Β. Παγωμένος ὠκεανός ἐπικοινωνεῖ μέ τόν Εἰρηνικό μέ τό **Βερίγγειο πορθμό**.

Οἱ κάτοικοι τῆς Γροιλανδίας χρειάζονται ζεστά ρούχα γιά νά ἀντιμετωπίσουν τό κρύο. Στή φωτογραφία ἓνα παιδάκι μπροστά στό σχολεῖο του.

Ἐνας σταθμός ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων στό Β. Πόλο, ἀναφοδιάζεται ἀπό εἰδικό πλοῖο πού κατορθώνει νά φθάσει ὡς ἐκεῖ σπάζοντας τό θαλάσσιο πάγο (παγοθραυστικό).

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Αντίθετα με τις άρκτικές περιοχές, που αποτελούνται κυρίως από θάλασσα, το μεγαλύτερο μέρος των ανταρκτικών περιοχών καταλαμβάνει μία μεγάλη ήπειρος, που είναι αρκετά μεγαλύτερη από την Ευρώπη, ή **Ανταρκτική**.

Οι άκτές και το ανάγλυφο της Ανταρκτικής διακρίνονται δύσκολα γιατί είναι σκεπασμένη, σχεδόν ολόκληρη, από ένα τεράστιο στρώμα πάγου πάχους μερικών χιλιομέτρων. Μόνο οι πολύ ψηλές κορυφές των βουνών, που έχουν πάνω από 4.000 μ. ύψος, εξέχουν από το παχύ αυτό στρώμα του πάγου. Η θάλασσα γύρω από την Ανταρκτική είναι σκεπασμένη με θαλάσσιο πάγο, πάχους 2-3 μέτρα.

Τά ανταρκτικά παγόβουνα, που σχηματίζονται από το παχύ στρώμα του εσωτερικού πάγου είναι τεράστια, πολύ μεγαλύτερα από τα άρκτικά.

Τό κλίμα της Ανταρκτικής είναι τόσο ψυχρό, που η ζωή είναι αδύνατη. Οι μόνοι κάτοικοι είναι οι έπιστημονες που ζουν σέ σταθμούς παρατηρήσεων, ειδικά κατασκευασμένους γιά νά αντιμετωπίζονται τόσο χαμηλές θερμοκρασίες.

Στό έσωτερικό της Ανταρκτικής δέν υπάρχει κανένα ζωο, στις άκτές όμως ζουν φώκιες, φάλαινες και θαλάσσια πουλιά (κυρίως πιγκουίνοι).

Ένα παγοθραυστικό έχει φθάσει στις άκτές της Ανταρκτικής μέ έφόδια γιά τίς έπιστημονικές άποστολές.

Ἡ Γροιλανδία ἀνήκει στή Δανία καί ἔχει πληθυσμό 47.000 κατοίκους. Οἱ περισσότεροι εἶναι Ἑσκιμῶι καί εἶναι προσαρμοσμένοι στίς καιρικές συνθήκες πού ἐπικρατοῦν. Ἡ προέλευσή τους εἶναι μογγολική, ἔχουν μικρό ἀνάστημα, σκοτεινό κίτρινο χρῶμα καί ἴσια μαῦρα μαλλιά. Ἀσχολοῦνται μέ τό κυνήγι τῆς φάλαινας, καθώς καί ζῶν γιά τήν πολύτιμη γούνα τους (πολικοί ἄρκτοι).

Ἐκτός ἀπό τούς Ἑσκιμῶους ζοῦν καί λίγοι Εὐρωπαῖοι, κυρίως Δανοί, πού ἀσχολοῦνται μέ τό ἐμπόριο καί τήν ἐκμετάλλευση τοῦ ὀρυκτοῦ πλούτου: λιθάνθρακες καί κρυόλιθοι, ὀρυκτό πού χρησιμοποιεῖται γιά τήν κατασκευή σμάλτου.

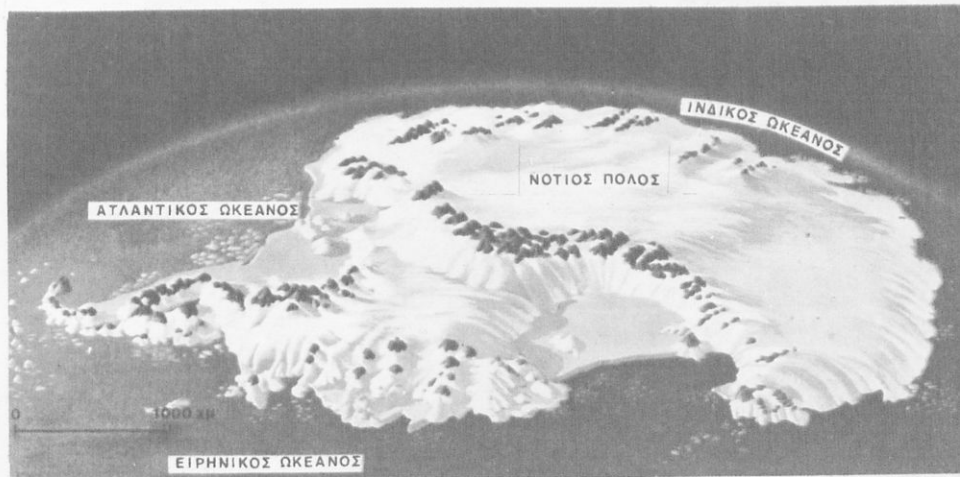
Ἄλλα νησιά τοῦ Β. Παγωμένου ὠκεανοῦ εἶναι τά νησιά τῆς Σπιτοβέργης, τῆς Νέας Ζέμλιας, τῆς Νέας Σιβηρίας καί μερικά ἄλλα.

Ὁ Β. Παγωμένος ὠκεανός ἐπικοινωνεῖ μέ τόν Εἰρηνικό μέ τό **Βερίγγειο πορθμό**.

Οἱ κάτοικοι τῆς Γροιλανδίας χρειάζονται ζεστά ρούχα γιά νά ἀντιμετωπίσουν τό κρύο. Στή φωτογραφία ἓνα παιδάκι μπροστά στό σχολεῖο του.

Ἕνας σταθμός ἐπιστημονικῶν παρατηρήσεων στό Β. Πόλο, ἀναφοδιάζεται ἀπό εἰδικό πλοῖο πού κατορθώνει νά φθάσει ὡς ἐκεῖ σπάζοντας τό θαλάσσιο πάγο (παγοθραυστικό).

ΑΝΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Αντίθετα με τις άρκτικές περιοχές, που αποτελούνται κυρίως από θάλασσα, το μεγαλύτερο μέρος των ανταρκτικών περιοχών καταλαμβάνει μία μεγάλη ηπειρος, που είναι αρκετά μεγαλύτερη από την Ευρώπη, ή **Ανταρκτική**.

Οι άκτές και το ανάγλυφο της Ανταρκτικής διακρίνονται δύσκολα γιατί είναι σκεπασμένη, σχεδόν ολόκληρη, από ένα τεράστιο στρώμα πάγου πάχους μερικών χιλιομέτρων. Μόνο οι πολύ ψηλές κορυφές των βουνών, που έχουν πάνω από 4.000 μ. ύψος, εξέχουν από το παχύ αυτό στρώμα του πάγου. Η θάλασσα γύρω από την Ανταρκτική είναι σκεπασμένη με θαλάσσιο πάγο, πάχους 2-3 μέτρα.

Τά ανταρκτικά παγόβουνα, που σχηματίζονται από το παχύ στρώμα του εσωτερικού πάγου είναι τεράστια, πολύ μεγαλύτερα από τα άρκτικά.

Τό κλίμα της Ανταρκτικής είναι τόσο ψυχρό, που ή ζωή είναι αδύνατη. Οι μόνοι κάτοικοι είναι οι επιστήμονες που ζούν σέ σταθμούς παρατηρήσεων, ειδικά κατασκευασμένους γιά νά αντιμετώπιζονται τόσο χαμηλές θερμοκρασίες.

Στό εσωτερικό της Ανταρκτικής δέν υπάρχει κανένα ζώο, στίς άκτές όμως ζούν φώκιες, φάλαινες καί θαλάσσια πουλιά (κυρίως πιγκουίνοι).

Ένα παγοθραυστικό έχει φθάσει στίς άκτές της Ανταρκτικής μέ έφόδια γιά τίς επίσημονικές άποστολές.

ΑΣΙΑ

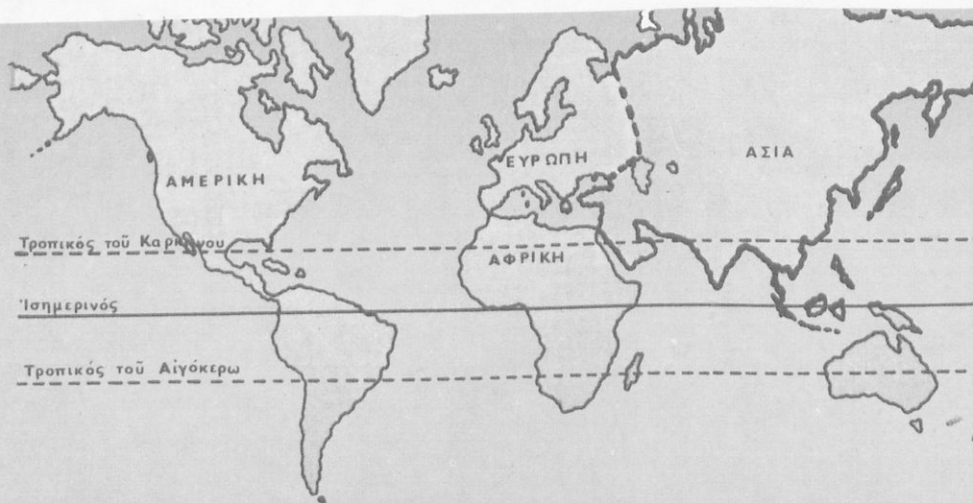
Η ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ

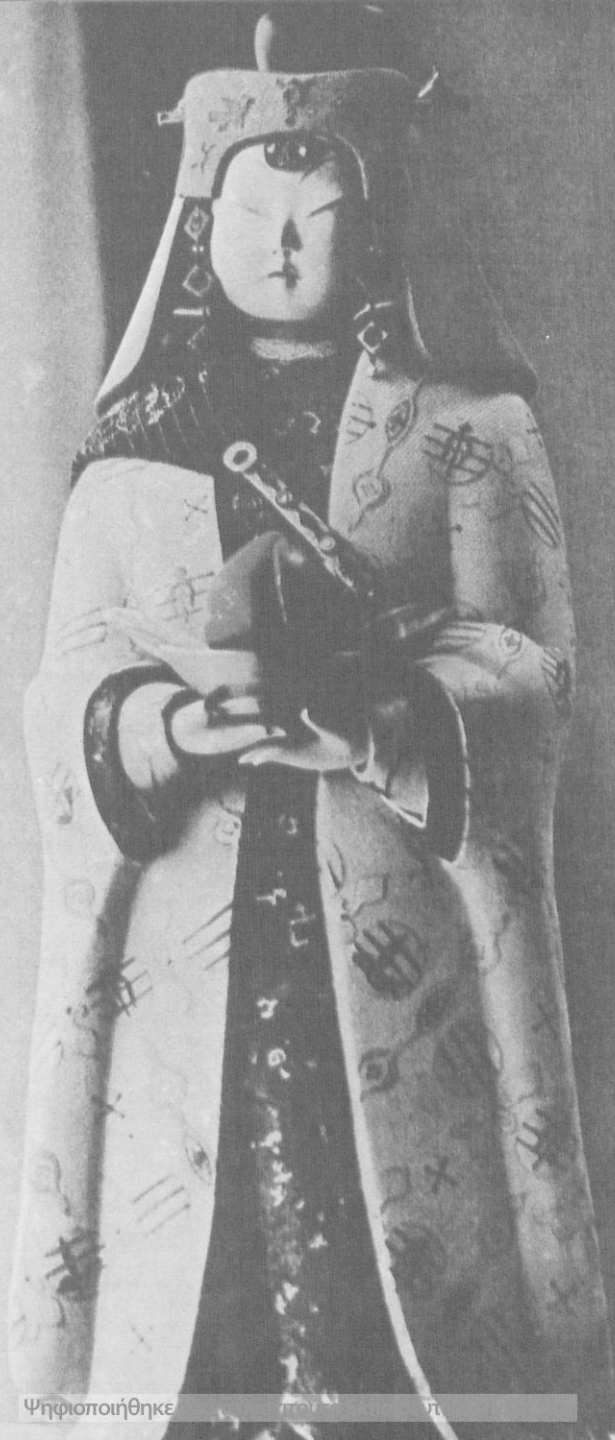
Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ ὅλες τὶς ἡπείρους, ἀφοῦ ἔχει ἔκταση 44 ἑκατ. τετρ. χμ., πού ἀντιστοιχοῦν στὸ 1/3 τῆς συνολικῆς ἔκτασεως τῶν ἡπείρων. Τεράστιες ἀποστάσεις χωρίζουν τὰ ἀκράϊα σημεῖα τῆς: 9.000 χμ. ἀπὸ τὸ Βορρᾶ ὡς τὸ Νότο, 17.000 χμ. ἀπὸ τὴν Ἀνατολή ὡς τὴ Δύση.

Ἐχει πρὸς τὰ Ἀνατολικά τὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό, πρὸς Βορρᾶ τὸ Β. Παγωμένο Ὠκεανό, πρὸς Νότο τὸν Ἰνδικὸ καὶ Εἰρηνικὸ Ὠκεανό. Πρὸς τὰ Δυτικά συνορεύει μὲ τὴν Εὐρώπη καὶ βρέχεται ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Μεσόγειο, τὸ Αἰγαῖο πέλαγος, τὸν Ἑλλήσποντο, τὴν Προποντίδα, τὸ Βόσπορο καὶ τὸν Εὐξείνιο Πόντο.

Τὰ σύνορα μὲ τὴν Εὐρώπη, πού εἶναι συνέχεια τῆς Ἀσίας, δέν εἶναι σαφῆ. Ὁρίζονται ἀπὸ τὰ Οὐράλια ὄρη, τὸν Οὐράλη ποταμό, τὴν Κασπία θάλασσα καὶ τὴν ὄροσειρά τοῦ Καυκάσου. Ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴ χωρίζεται μὲ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα καὶ τὴ διώρυγα τοῦ Σουέζ.

Χάρτης πού δείχνει τὰ ὅρια τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου.

ΕΥΡΩΠΗ

TOYNTPA

Θάλ. Καρά

Πεκίνο

Ἀραβική θάλ.

Κόλπος
εγγάλης

АФРІКА

2000 хμ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΙΝΔΙΚΟΣ ΘΚΕΑΝΟΣ

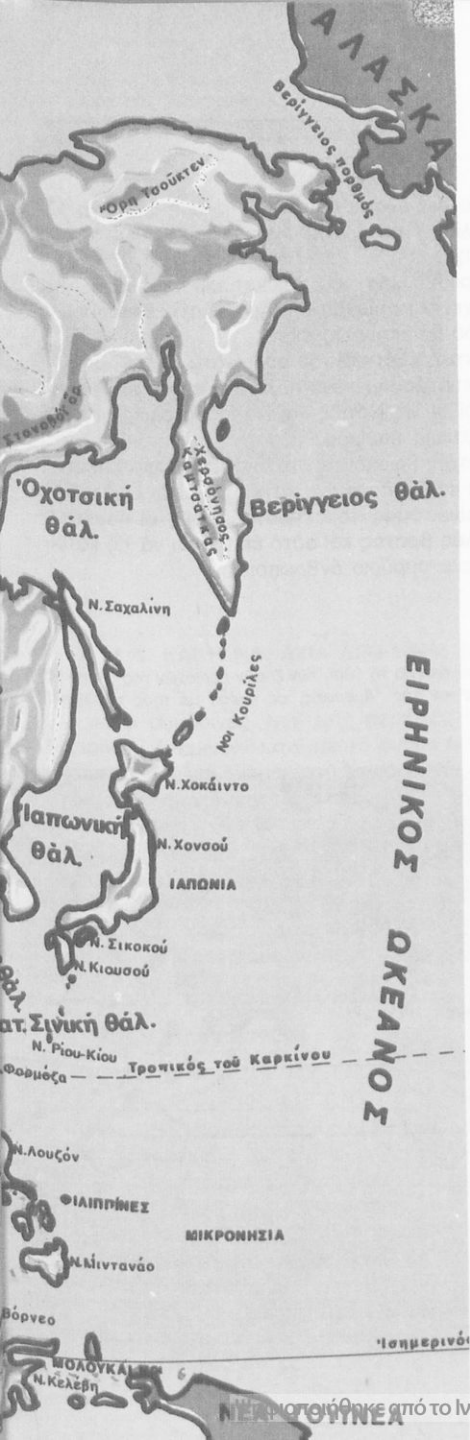
1480

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Ἡ Ἀσία εἶναι μιά ἐνιαία ἥπειρος, πού οἱ ἀκτές της δέν παρουσιάζουν μεγάλο διαμελισμό. Στό Νότο σχηματίζονται τρεῖς μεγάλες χερσόνησοι: τῆς Ἀραβίας, τῶν Ἰνδιῶν καί τῆς Ἰνδοκίνας. Στήν Ἀνατολή ἔχει πολλά ἠφαιστειογενή νησιά: τήν Ἰνδονησία, τίς Φιλιππίνες καί τήν Ἰαπωνία.

Ἡ Ἀσιατική ἥπειρος διασχίζεται ἀπό πολλές ὀροσειρές, μέ ψηλότερα τά Ἰμαλία ὄρη (Ἑβερест 8.848 μ.). Ἐχει ἐπίσης πολλά ὄροπέδια. Στό Βορρά εἶναι τό ὄροπέδιο τῆς Σιβηρίας. Στό κέντρο εἶναι τά ὄροπέδια τῆς Μογγολίας καί τοῦ Θιβέτ, πού ξεπερνᾷ τά 4.000 μ. ὕψος καί νοτιότερα τά χαμηλότερα ὄροπέδια τῆς Ἀραβίας καί τοῦ Ντεκάν.

Ἀρκετοί μεγάλοι ποταμοί ὑπάρχουν στήν Ἀσία. Οἱ σπουδαιότεροι ἀπό αὐτούς, πού εἶναι ὁ Ἰνδός, ὁ Γάγγης, ὁ Βραχμαπούτρας, ὁ Μεκόγκ, ὁ Γιάνγκ-τσε-Κιάνγκ, ὁ Χόανγκ-Χό, ἔχουν σχηματίσει μεγάλες καί εὐφορες πρόσχωσι-γενεῖς πεδιάδες.

ΤΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ Η ΒΛΑΣΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἀσία ἐκτείνεται ἀπὸ τὴν Ἀρκτική ζώνη ὡς τὸν Ἰσημερινό, ἀλλὰ τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς βρίσκεται στὴν Εὐκρατή ζώνη.

Ἡ Κεντρικὴ Ἀσία πού βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τοὺς Ὠκεανούς ἔχει κλίμα ψυχρὸ καὶ ξηρὸ, γιὰ τὸι ὁ θαλάσσιοι ὑγροὶ ἀνεμοὶ δὲ φτάνουν ὡς ἐκεῖ.

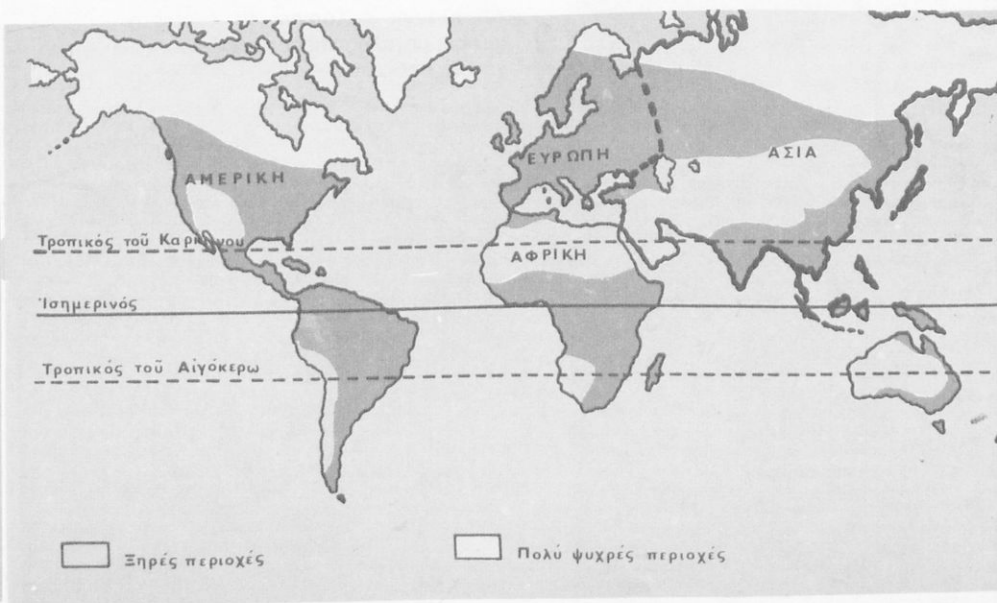
Μιά προσεκτικὴ ἐξέταση τοῦ πάρα κάτω χάρτη μᾶς ἐπιτρέπει νὰ διαπιστώσουμε ἓνα πολὺ περίεργο φαινόμενο, πὺ χαρακτηρίζει τὶς Νότιες καὶ Νοτιοανατολικὲς περιοχὲς τῆς Ἀσιατικῆς ἡπείρου.

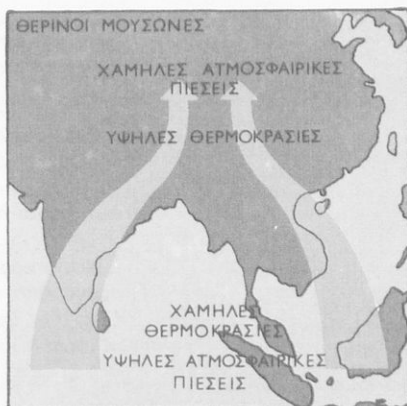
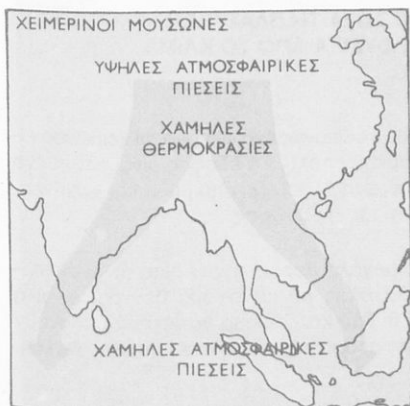
Αὐτὲς οἱ περιοχὲς βρίσκονται στὸ ἴδιο γεωγραφικὸ πλάτος μὲ τὴ Σαχάρα καὶ θὰ περίμενε κανεὶς νὰ εἶναι ἐξαιρετικὰ ξηρὲς. Συμβαίνει ὁμως τὸ ἀντίθετο. Αὐτὲς οἱ περιοχὲς δέχονται πολλὰς βροχὲς καὶ αὐτὸ ἐπιτρέπει νὰ τὶς κατοικοῦν ἓνα δισεκατομμύριο ἄνθρωποι.

Στὴν Ἀσία συναντᾶμε μερικὲς ἀπὸ τὶς πὺ ψυχρὲς ἀλλὰ καὶ μερικὲς ἀπὸ τὶς πὺ ζεστὲς περιοχὲς τοῦ κόσμου.

Γύρω ἀπὸ τὸν Περσικὸ κόλπο βρίσκονται περιοχὲς ἀπὸ τὶς πὺ θερμὲς τῆς γῆς.

Χάρτης πὺ δείχνει τὴ θέση τῶν ξηρῶν περιοχῶν τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς, σὲ σχέση μὲ τοὺς τροπικοὺς.

ΓΙΑΤΙ Η Ν. ΚΑΙ Η ΝΑ. ΑΣΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΡΗΜΟΣ:

Αυτό συμβαίνει, γιατί στις περιοχές αυτές φυσούν περιοδικοί άνεμοι γνωστοί με το όνομα **Μουσσώνες**. Οι Μουσσώνες είναι άνεμοι, που δημιουργούνται μεταξύ του 'Ινδικού 'Ωκεανού και της 'Ασιατικής 'Ηπείρου λόγω της διαφοράς θερμοκρασίας στην ξηρά και τη θάλασσα. Έτσι τό καλοκαίρι έχουμε τούς **θερινούς** Μουσσώνες, που φυσούν από τόν 'ωκεανό πρὸς τήν ξηρά, ἐνῶ τό χειμῶνα ἡ κίνηση εἶναι ἀντίθετη, ἀπό τήν ξηρά πρὸς τή θάλασσα, καί ἔχουμε τούς **χειμερινούς** Μουσσώνες.

Οἱ θερινοὶ αὐτοὶ Μουσσώνες μεταφέρουν ἀπὸ τή θάλασσα μεγάλες μάζες ὕδατῶν καί ἔτσι στίς περιοχές αὐτές τό καλοκαίρι πέφτουν πολλές βροχές, μέ ἀποτέλεσμα νά μὴν παραμένουν ξηρές.

Συμβαίνει ὅμως μερικές φορές οἱ θερινοὶ Μουσσώνες νά ἀλλάζουν κατεύθυνση, πρὶν προλάβουν νά φέρουν πάνω στή διψασμένη γῆ τήν εὐεργετική βροχή τους, καί ἔτσι ἡ χώρα παραμένει ξηρή ὅλο τό καλοκαίρι καί καταστρέφεται κάθε ἴχνος βλάστησεως.

Οἱ Μουσσώνες ὅμως δέν μποροῦν νά ἐπηρεάσουν τό κλίμα τῆς Κεντρικῆς 'Ασίας, γιατί ἐμποδίζονται ἀπὸ τίς μεγάλες ὄροσειρές.

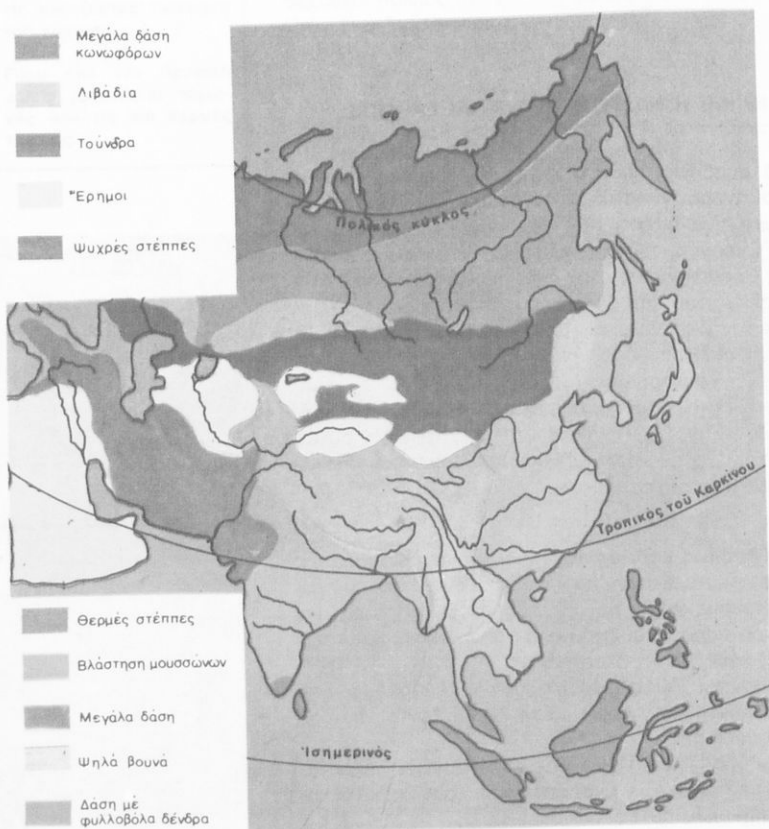
Ἀπό τήν ὁμαλή περιοδικότητα τῶν Μουσσώνων ἐξαρτᾶται ἡ τύχη ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων πού ζοῦν καί καλλιεργοῦν τίς περιοχές αὐτές.

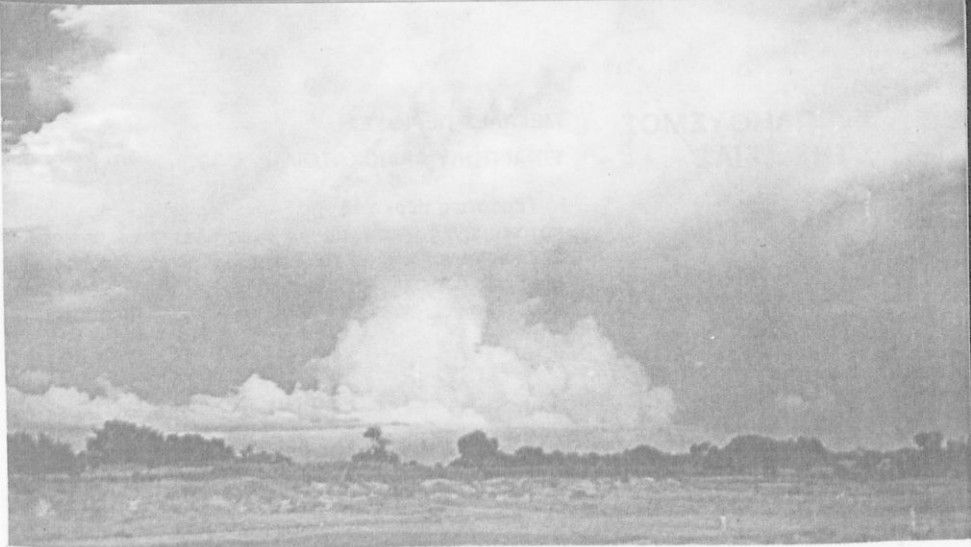

**ΑΣ ΕΞΕΤΑΣΟΥΜΕ ΤΩΡΑ ΤΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ,
ΠΟΥ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΦΥΣΙΚΑ ΑΠΟ ΤΟ ΚΛΙΜΑ
ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΟΧΗΣ:**

Στά βόρεια, πρὸς τὸν παγωμένο ὠκεανό, οἱ χειμῶνες εἶ-
ναι ψυχροὶ καὶ διαρκοῦν πολὺ. Τό ἔδαφος εἶναι παγωμένο
καὶ ὑπάρχει μόνο φτωχὴ βλάστηση ἀπὸ βρύα καὶ λειχήνες.
Αὕτη εἶναι ἡ ζώνη τῆς **Τούνδρας**.

Νοτιότερα ἓνα μεγάλο μέρος τῆς Ἀσίας εἶναι σκεπα-
σμένο ἀπὸ μεγάλα δάση μὲ κωνοφόρα δέντρα: εἶναι ἡ
ζώνη τῶν δασῶν ἢ **Ταίγκα**. Ἀκόμα νοτιότερα ὑπάρχουν
μεγάλα λιβάδια μὲ μαῦρο εὐφορο ἔδαφος καὶ ψηλὴ χλόη.

Στό έσωτερικό τής 'Ασίας, εκεί όπου ή ξηρασία είναι μεγάλη, τά λιβάδια διαδέχονται οί **στέππες**. Οί στέππες έκτείνονται σέ όροπέδια, όπου τό κλίμα είναι ψυχρό, αλλά και σέ περιοχές θερμότερες πού έχουν όμως ξηρασία όλο τό χρόνο. Στίς στέππες και τά λιβάδια αναπτύσσεται ή κτηνοτροφία. Στίς έρήμους τής ΝΔ. 'Ασίας ή βλάστηση περιορίζεται μόνο στίς **όάσεις**. Στίς περιοχές των μουσσώνων υπάρχουν δάση από φυλλοβόλα δέντρα. 'Επειδή όμως οί περιοχές αυτές είναι πολύ πυκνοκατοικημένες, τά δάση αυτά σέ πολλά σημεία έχουν καταστραφεί γιά νά γίνουν καλλιεργήσιμες έκτάσεις.

Τέλος, οί περιοχές τής Ν. 'Ασίας πού βρίσκονται στήν τροπική ζώνη, σκεπάζονταν άλλοτε από πυκνά δάση. Σήμερα όμως τό μεγαλύτερο μέρος τους έχει γίνει καλλιεργήσιμη γή.

'Αχανείς έρημικές έκτάσεις στή Βορειοανατολική Κίνα

'Ο έρχομός των μουσσώνων σέ μία περιοχή των 'Ινδιών.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Οί περιοχές πού βρίσκονται στό έσωτερικό τής 'Ασίας είναι ξηρές και τό χειμώνα πολύ κρύες, έπειδή είναι πολύ απομακρυσμένες από τή θάλασσα.

- Οί μουσσώνες προκαλούν τό καλοκαίρι μεγάλες βροχές στή Ν και ΝΑ 'Ασία, πού χωρίς αυτές θά ήταν περιοχές πολύ ξηρές.

- Νοτιότερα από τίς τουνδρες και τά μεγάλα δάση των κωνοφόρων, πού καλύπτουν όλη τή Β 'Ασία, άπλώνονται μεγάλα λιβάδια και στέππες μέσα σέ περιοχές πιά ξηρές.

- Τό μεγαλύτερο μέρος των δασών τής Ν και ΝΑ 'Ασίας έχει καταστραφεί, από τόν άνθρωπο, γιά νά δημιουργηθούν καλλιεργήσιμες έκτάσεις.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ

ΜΕΓΑΛΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΑΡΑΙΟΚΑΤΟΙΚΗΜΕΝΕΣ

Τεράστιες περιοχές της Άσίας είναι πάρα πολύ αραιοκατοικημένες. Αυτές οι περιοχές αποτελούν περίπου τα 2/3 της συνολικής επιφάνειας της ηπείρου. Πρόκειται κυρίως για περιοχές στις οποίες, λόγω κλιματικών συνθηκών, η καλλιέργεια είναι αδύνατη ή γίνεται σε πολύ μικρή έκταση.

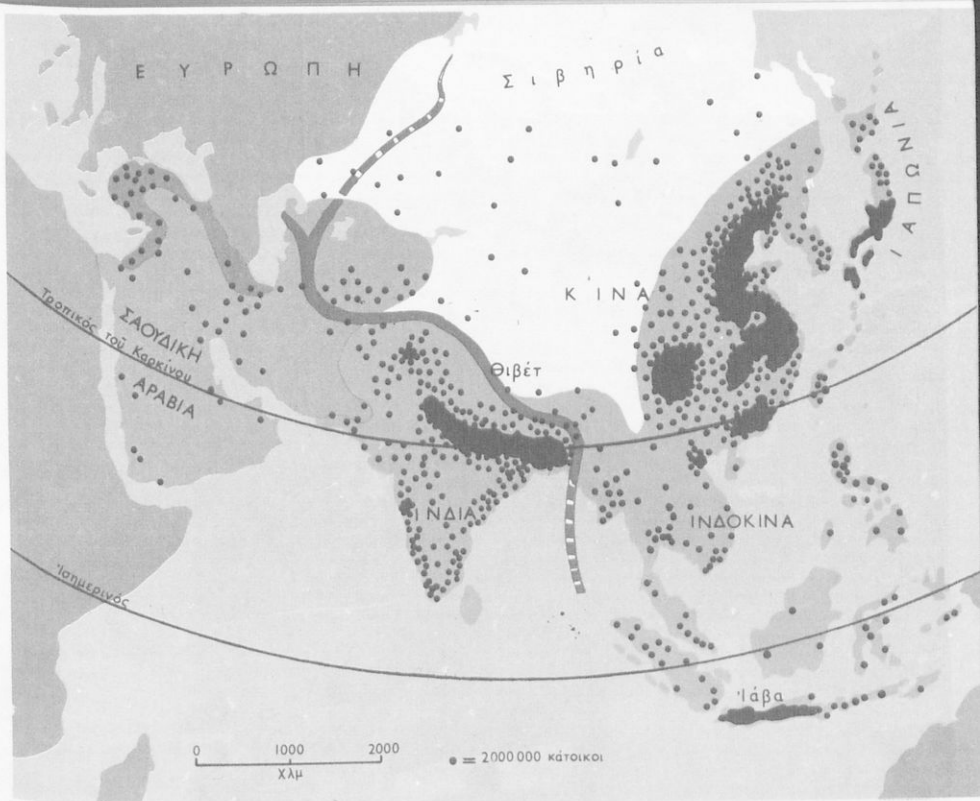
2 ΔΙΣΕΚ. ΟΜΩΣ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΧΟΥΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΘΕΙ ΣΤΙΣ ΠΕΔΙΑΔΕΣ

Περισσότερο από το μισό του πληθυσμού των ασιατικών χωρών αποτελείται από νέους. Στη φωτογραφία μία ομάδα από νέους και νέες στην Κίνα.

Παρά τις απέραντες άκατοικητες περιοχές της η Άσία είναι η πιο πυκνοκατοικημένη ηπειρος. Η Ευρώπη έχει 700 εκατ. κατοίκους, η Αμερική 500 εκατ. και η Αφρική μόνο 350 εκατομμύρια. Μόνη της η Άσία συγκεντρώνει πάνω από το μισό του συνολικού πληθυσμού της γης. Αυτές οι μεγάλες ανθρώπινες μάζες βρίσκονται στο Α και στο Ν μέρος της Άσίας, στην Ιαπωνία, στην Ιάβα και κυρίως μέσα στις πεδιάδες της Κίνας και της Ινδίας.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΚΑΤΑ ΚΡΑΤΗ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Αφγανιστάν:	18,8	Μαλαισία:	11,8
Βιετνάμ:	42,5	Μογγολία:	1,4
Βιρμανία:	29,9	Μπάγκλα-ντές:	72
Ιαπωνία:	110	Μπουτάν:	1,034
Ινδία:	580	Νεπάλ:	11,6
Ινδονησία:	133	Νότια Ύεμένη:	1,6
Ιορδανία:	2,6	Πακιστάν:	62,3
Ιράκ:	10,8	Σαουδ. Αραβία:	8,4
Ιράν:	32,3	Σιγκαπούρη:	2,3
Ισραήλ:	3,2	Σρί-Λάνκα:	13,3
Καμπότζη:	7,3	Συρία:	7,2
Κίνα:	800	Ταϊλάνδη:	39,5
Κορέα Βορ.:	15,1	Τουρκία:	40
Κορέα Νοτ.:	34,1	Ύεμένη:	6,2
Κουβέιτ:	0,9	Φιλιππίνες:	40,3
Λάος:	3,2	Φορμόζα:	15,1
Λίβανος:	3	Χόγκ-Κόγκ:	4,2

Γιατί αυτές οι ασιατικές πεδιάδες είναι τόσο πυκνοκατοικημένες;

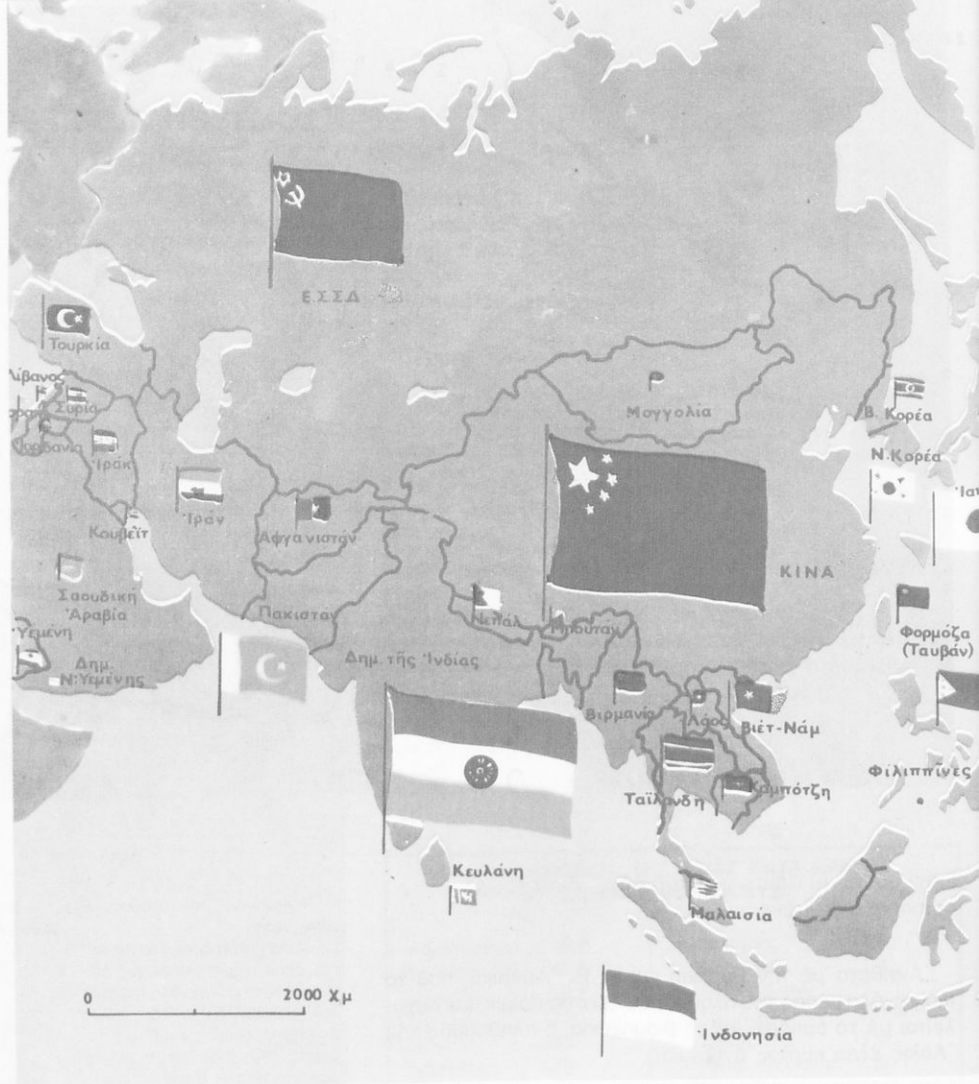
Αντίθετα με την Εύρωπη και τη Β. Αμερική, πού το πιά μεγάλο μέρος του πληθυσμού ζει στις πόλεις και ασχολείται με το εμπόριο και τη βιομηχανία, ο πληθυσμός της Ασίας είναι κυρίως αγροτικός.

Αυτό έχει σαν συνέπεια τη συγκέντρωση του πληθυσμού στις περιοχές εκείνες, πού προσφέρονται για καλλιέργεια. Η πυκνότητα του πληθυσμού σ' αυτές τις περιοχές είναι πολύ μεγάλη και μπορεί να φτάσει πάνω από 1.000 κατοίκους σέ κάθε τετραγωνικό χιλιόμετρο, όπως στή Ν.Κίνα. Γιά νά μπορέσουν νά ζήσουν οι κάτοικοι αυτών των περιοχών, καλλιεργούν έντατικά τή γή, γιά νά έχουν μεγαλύτερη σοδειά.

Στις περισσότερες από αυτές τις πυκνοκατοικημένες περιοχές καλλιεργείται κυρίως τό **ρύζι**, πού επιτρέπει τήν επιβίωση ενός τόσο μεγάλου αριθμού ανθρώπων.

Η κατανομή του πληθυσμού στην Ασία:

Οι λευκές επιφάνειες είναι αυτές όπου το μεγάλο ψύχος επικρατεί κατά μία μεγάλη περίοδο του χρόνου. Το μπέζ χρώμα δείχνει τις θερμές και ξηρές περιοχές. Το καφέ τις περιοχές πού είναι πολύ ξηρές τό καλοκαίρι, αλλά δέχονται άφθονες βροχές τό χειμώνα. Τό πράσινο αντίστοιχει στις περιοχές των Μουσσώνων. Αυτές οι περιοχές είναι και οι πιά πυκνοκατοικημένες.

Τα κράτη της 'Ασίας' όσο μεγαλύτερος είναι ο πληθυσμός, τόσο μεγαλύτερες είναι και οι σημαίες.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΑΥΞΑΝΕΙ ΠΟΛΥ ΓΡΗΓΟΡΑ

Για πολλά χρόνια ο αριθμός των γεννήσεων στις χώρες της 'Ασίας' ήταν λίγο μεγαλύτερος από τον αριθμό των θανάτων. Έτσι ο πληθυσμός της 'Ασίας' αυξανόταν κατά τη διάρκεια πολλών αιώνων σιγά-σιγά.

“Όμως εδώ και είκοσι χρόνια, οι πρόοδοι της Ιατρικής περιόρισαν πολύ τη θνησιμότητα. Έπειδή όμως η γεννητικότητα εξακολουθεί να είναι μεγάλη, ο πληθυσμός αυξάνει τώρα πολύ γρήγορα. Η Άσία που είχε πληθυσμό 1 δισεκατομμύριο κατοίκους το 1920, έχει σήμερα πάνω από 2 δισεκατομμύρια και υπολογίζεται ότι οι Άσιάτες θα διπλασιαστούν στα επόμενα 25 χρόνια.

Τά τελευταία 50-60 χρόνια ο πληθυσμός της Άσίας διπλασιάστηκε.

ΟΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΥΠΟΑΝΑΠΤΥΚΤΕΣ

Θά μπορούσαμε να πούμε ότι οι περισσότερες χώρες της Άσίας είναι πλούσιες σε πρώτες ύλες. Αλλά η έλλειψη της τεχνολογικής ανάπτυξης δέν τους επιτρέπει την εκμετάλλευση. Έτσι η εκμετάλλευση αυτών των πόρων γίνεται από τις αναπτυγμένες χώρες με ζημιά βέβαια των χωρών της Άσίας.

Υπάρχουν χώρες, όπως η Περσία, το Ιράκ και άλλες, που ενώ είναι πλουσιότες, το βιοτικό επίπεδο του λαού τους είναι χαμηλό. Από την άλλη μεριά η μεγάλη αύξηση του πληθυσμού, που είναι χαρακτηριστικό όλων των υποανάπτυκτων χωρών, κάνει πιο μεγάλο το πρόβλημα, γιατί η αύξηση του πληθυσμού γίνεται γρηγορότερα από την αύξηση των αγαθών.

Η μόνη χώρα της Άσίας, όπου η παραγωγή αγαθών γίνεται πιο γρήγορα από την αύξηση του πληθυσμού της είναι η Ιαπωνία.

Μετά το Β' παγκόσμιο πόλεμο υπογράφηκαν συνθήκες μεταξύ των κρατών της Άσίας καθώς και των κρατών άλλων ηπείρων. Οι συνθήκες αυτές έχουν σκοπό την οικονομική ανάπτυξη των λαών, την πολιτική συνεργασία και γενικότερα την ανάπτυξη φιλικών σχέσεων για τη διατήρηση της ειρήνης.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Δείξτε στο χάρτη τη θέση και τα όρια της Ασιατικής Ήπειρου.
2. Δείξτε στο χάρτη τις οροσειρές, τα μεγάλα όροπέδια, καθώς και τους ποταμούς της Άσίας.
3. Πώς σχηματίζονται οι Μουσώνες και ποιά η σημασία τους για τις χώρες στις οποίες φυσούν;
4. Ποιές είναι οι πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της Άσίας;
5. Πού όφειλεται η μεγάλη αύξηση του πληθυσμού και τι προβλέψεις υπάρχουν για το μέλλον;
6. Γιατί, παρ' όλη την αφθονία των πρώτων υλών, οι περισσότερες Ασιατικές χώρες είναι υποανάπτυκτες;

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

● Παρά την έκταση των ψυχρών ή πολύ ψυχρών περιοχών που είναι άραιοκατοικημένες, η Άσία έχει 2 δισεκατομ. κατοίκους, δηλ. πάνω από τη μισή ανθρωπότητα. Είναι συσσωρευμένοι κυρίως στις προσχωγενείς πεδιάδες, κοιλάδες και τα Δέλτα των μεγάλων ποταμών, όπου είναι δυνατή μια πολύ έντατη καλλιέργεια.

● Εκτός από την Ιαπωνία, τα κράτη της Άσίας οικονομικά βρίσκονται σήμερα σε κατάσταση υποανάπτυξης, ενώ ο πληθυσμός αυξάνει με μεγάλη ταχύτητα.

ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

Μέση Ανατολή ονομάζεται τό ΝΔ τμήμα της Ασίας, πού καταλήγει πρὸς Ν στὴν Ἀραβικὴ χερσόνησο. Σ' αὐτὴν ἀνήκουν κράτη μὲ πληθυσμὸ κυρίως ἀραβικὸ, ὅπως τὰ κράτη τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου, ὁ Λίβανος, ἡ Συρία, τὸ Ἰράκ καὶ ἡ Ἰορδανία, καθὼς καὶ κράτη, πού ὁ πληθυσμὸς τους δὲν εἶναι ἀραβικὸς, ὅπως ἡ Τουρκία, τὸ Ἀφγανιστάν καὶ τὸ Ἰσραήλ.

Τὸ ἔδαφος τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ ἐρήμους, πού εἶναι συνέχεια τῆς Σαχάρας. Ὅπως συμβαίνει στὴν ἔρημο τῆς Ἀφρικῆς, ἔτσι καὶ ἐδῶ ὑπάρχουν ἐκτεταμένους περιοχές, ἀλλοῦ μὲ χαλίκια καὶ ἄλλου μὲ ἄμμο, καθὼς καὶ λόφοι καὶ βουνά. Τὸ κλίμα εἶναι πολὺ ξηρὸ καὶ ἡ καλλιέργεια περιορίζεται μόνον στὶς ὁάσεις.

Στὰ ΝΔ τῆς χερσονήσου, στὰ ψηλά βουνά τῆς Ὑεμένης, πέφτουν τροπικὲς βροχές. Ἡ περιοχή αὐτὴ ἔχει εὐφορία ἐδάφη, ὅπου εὐδοκιμεῖ ἡ καλλιέργεια τῶν δημητριακῶν καὶ τοῦ «καφεόδεντρου».

Τὸ κύριο ὅμως χαρακτηριστικὸ τῆς Ἀραβικῆς χερσονήσου, ἀλλὰ καὶ γενικότερα τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, εἶναι ὅτι ἡ περιοχή αὐτὴ ἔχει τὰ μεγαλύτερα κοιτάσματα πετρελαίου τοῦ κόσμου.

Στὴν Ἀραβικὴ χερσόνησο βρίσκονται τὰ μεγαλύτερα ἀποθέματα πετρελαίου στὸν κόσμo.

Ἡ Αἴγυπτος, πού ἀνήκει στὴν Ἀφρική, θεωρεῖται ἐπίσης χώρα τῆς Μ. Ἀνατολῆς.

ΑΡΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ Μ. ΑΝΑΤΟΛΗΣ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

ΙΡΑΚ

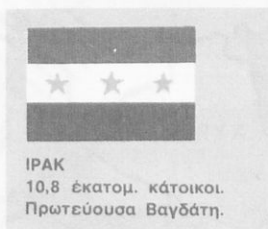
Τό μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ζει στις όχθες του Τίγρη και του Εύφρατη ποταμού, καθώς και στα βουνά που βρίσκονται στο ανατολικό τμήμα της χώρας. Σ' αυτά τα βουνά κατοικεί ένα μέρος της φυλής των Κούρδων, που ανήκουν στη λευκή φυλή.

Η ευφορη περιοχή ανάμεσα στους ποταμούς Τίγρη και Εύφρατη λέγεται Μεσοποταμία και γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη στην αρχαιότητα και αργότερα στην εποχή της άκμης των 'Αράβων.

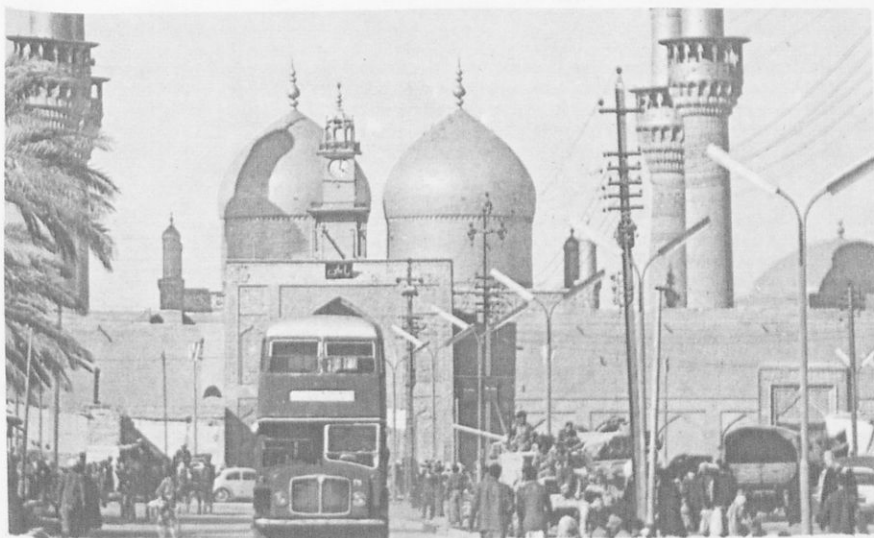
Τό 'Ιράκ, που έχει έκταση περίπου 3 1/2 φορές μεγαλύτερη από την Ελλάδα, είναι γεωργική χώρα. Έδω παράγονται κυρίως χουρμάδες, ζαχαροκάλαμο και βαμβάκι.

Κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή της χώρας είναι τό πετρέλαιο, που ή εκμετάλλευσή του γίνεται από 'Αμερικάνικες, 'Αγγλικές και Γαλλικές εταιρείες σέ βάρος της εθνικής της οικονομίας.

Στήν πρωτεύουσα Βαγδάτη (1.500.000) σώζονται πολλά μνημεία 'Αραβικής τεχνοτροπίας.

Άποψη της Βαγδάτης.

Σ' αυτό τό χάρτη φαίνονται τά όρια του παλαιού κράτους τών Κούρδων (Κουρδιστάν).

Μιά άποψη τής πρωτεύουσας του Κουβέιτ.

ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ

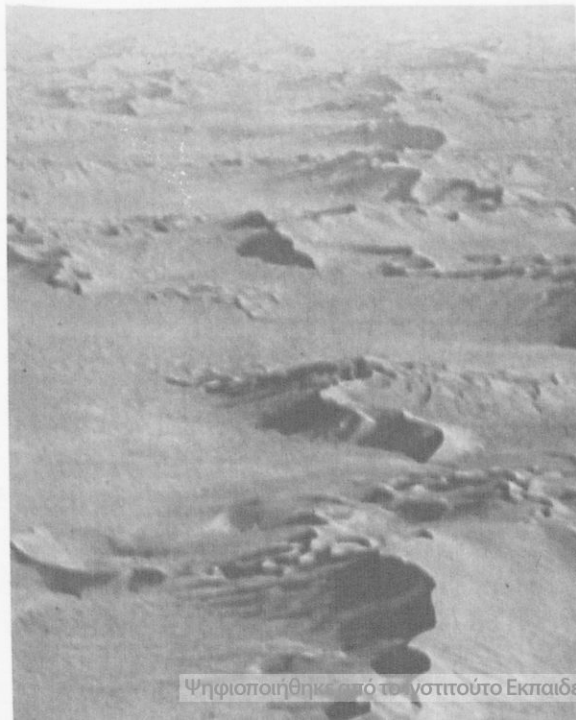
Είναι περίπου 17 φορές μεγαλύτερη από την Ελλάδα, έχει πολλές έρημους και οι κάτοικοί της είναι κυρίως νομάδες κτηνοτρόφοι. Η πρωτεύουσα Ριάντ βρίσκεται στο κέντρο της έρημου. Τά Δ παράλια είναι όρεινά και στην περιοχή αυτή βρίσκεται η Μέκκα, που είναι η ιερή πόλη των Μουσουλμάνων.

Στά Α της χώρας, προς τόν Περσικό κόλπο, βρίσκονται οι κυριότερες πετρελαιοπηγές.

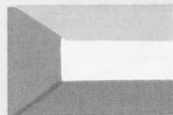
ΚΟΥΒΕΪΤ

Είναι ένα μικρό κράτος, όπου επίσης υπάρχουν πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου. Το άφθονο χρήμα, που τους δίνει το πετρέλαιο, επέτρεψε στους λίγους σχετικά κατοίκους να έχουν υψηλό βιοτικό επίπεδο.

Επίσης μεγάλη παραγωγή πετρελαίου έχουν τα Άραβικά Σεϊχάτα Κατάρ και Μπαχρέιν στον Περσικό Κόλπο.

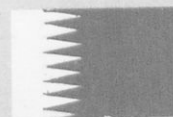
ΣΑΟΥΔΙΚΗ ΑΡΑΒΙΑ
8,4 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ριάντ.

ΚΟΥΒΕΪΤ
960.000 κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κουβέιτ.

ΚΑΤΑΡ
100.000 κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ντόχα.

ΜΠΑΧΡΕΪΝ
200.000 κάτοικοι.
Πρωτ. Άλ Μανάμα.

Θίνες στην έρημο της Σαουδικής Άραβιας.

ΑΡΑΒΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ Μ. ΑΝΑΤΟΛΗΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

ΚΟΝΤΑ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

ΙΟΡΔΑΝΙΑ

ΙΟΡΔΑΝΙΑ
2,6 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Άμμάν.

Τό μεγαλύτερο μέρος τής χώρας είναι έρημος. Ή πιό εύφορη περιοχή βρίσκεται στήν κοιλάδα του Ίορδάνη ποταμού. Πρωτεύουσα είναι τό Άμμάν. Περίπου τό 1/3 του πληθυσμού είναι Παλαιστίνιοι πρόσφυγες, πού κατέφυγαν έκεϊ, όταν δημιουργήθηκε τό κράτος του Ίσραήλ. Ή Ίορδανία δέν έχει διέξοδο στή Μεσόγειο. Μοναδικό λιμάνι της είναι ή Άκαμπα στήν Έρυθρά θάλασσα.

ΛΙΒΑΝΟΣ

ΛΙΒΑΝΟΣ
3 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Βηρυτός.

Έκτείνεται κατά μήκος τής Μεσογείου και διασχίζεται από δύο βουνά, τό Λίβανο και τόν Άντιλίβανο. Άνάμεσα στά βουνά υπάρχει μιά εύφορη πεδιάδα. Οί κάτοικοι είναι κυρίως Άραβες. Υπάρχουν άκόμα Δροῦσοι, Άρμένιοι και Εύρωπαίοι.

Τό 61% του πληθυσμού είναι Χριστιανοί, ένώ τό υπόλοιπο είναι Μουσουλμάνοι και λίγοι Έβραίοι.

ΣΥΡΙΑ

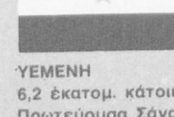

ΣΥΡΙΑ
7,2 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Δαμασκός.

Έχει έκταση λίγο μεγαλύτερη από τήν Έλλάδα, αλλά καταλαμβάνεται κυρίως από έρήμους. Στά ανατολικά υπάρχει ή εύφορη πεδιάδα του Εύφρατη ποταμού, όπου είναι δυνατή ή καλλιέργεια. Τό μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ζει στις άκτές και στις όάσεις, σέ μιά από τίς όποιες βρίσκεται και ή πρωτεύουσα Δαμασκός.

ΚΟΝΤΑ ΣΤΟΝ ΙΝΔΙΚΟ ΩΚΕΑΝΟ

ΥΕΜΕΝΗ

ΥΕΜΕΝΗ
6,2 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Σάνα.

Είναι μιά όρεινή χώρα στά νοτιοδυτικά τής Άραβικής χερσονήσου. Έχει εύφορες κοιλάδες χάρη στις άφθονες βροχές πού πέφτουν τό καλοκαίρι. Παράγει κυρίως καφέ, τό γνωστό καφέ τής Μόκα.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΥΕΜΕΝΗΣ

Δημιουργήθηκε σε περιοχές που ήταν πρώτα Άγγλικές αποικίες. Είναι φτωχή και έρημη χώρα.

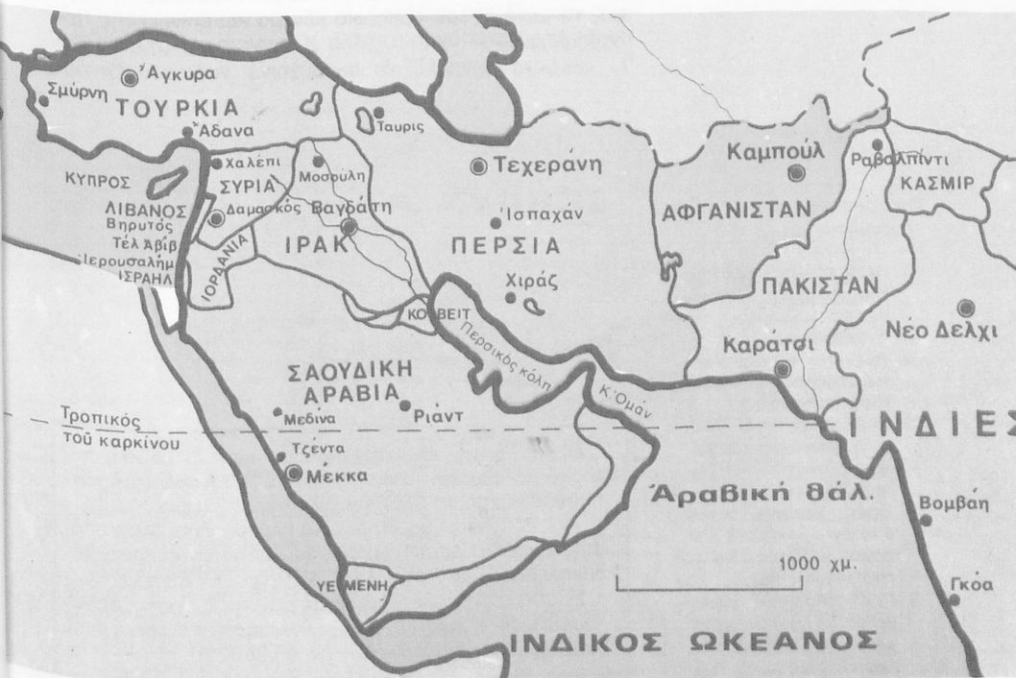
ΔΗΜΟΚΡ. Ν. ΥΕΜΕΝΗΣ
1,6 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Άντεν.

OMAN

Έγινε ανεξάρτητο κράτος τό 1970, που τό αποτέλεσαν τά σουλτανάτα Όμάν καί Μασκάτ.

OMAN
720.000 κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Μασκάτ.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

ΙΣΡΑΗΛ

3,2 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ίερουσαλήμ.

Από αιώνες οι Έβραίοι μαζί με τους Άραβες κατοικούσαν την Παλαιστίνη. Από τό Β' παγκόσμιο πόλεμο άρχισαν νά συγκεντρώνονται έδώ Έβραίοι από όλο τόν κόσμο, έπιθυμώντας νά ξαναδημιουργήσουν τό κράτος του Ισραήλ. Τό 1948 δημιουργήθηκε τό κράτος του Ισραήλ. Ένας μεγάλος αριθμός Παλαιστινίων Άράβων άναγκάστηκαν νά καταφύγουν σέ άλλες Άραβικές χώρες. Μέσα σέ είκοσι χρόνια οί Ισραηλινοί βοηθούμενοι από τούς Έβραίους τής Εύρώπης καί τής Άμερικής κατόρθωσαν νά δημιουργήσουν ένα σημαντικό κράτος μέ άναπτυγμένη γεωργία καί βιομηχανία.

Άλλά οί Άραβες, πού άναγκάστηκαν νά έγκαταλείψουν τήν Παλαιστίνη, ήθελαν πάντα νά έπιστρέψουν στά μέρη, από όπου έφυγαν. Τό άποτέλεσμα ήταν συχνοί πόλεμοι καί συμπλοκές μεταξύ τών δύο λαών, πού συνεχίζονται ως σήμερα.

Η πρωτεύουσα του Ισραήλ, Ίερουσαλήμ, θεωρείται ή Άγία Πόλη γιά τούς Χριστιανούς.

Άλλες πόλεις είναι ή Χάιφα, πού είναι τό σημαντικότερο λιμάνι καί τό Τέλ Άβίβ, πού είναι ένωμένο μέ τή Γιάφφα, τό μεγαλύτερο έμπορικό κέντρο καί έπίνειο τής Ίερουσαλήμ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Δείτε στό χάρτη τά σύνορα τής Άραβικής χερσονήσου καί τίς θάλασσες πού τή διαβρέχουν.
2. Πώς είναι ή μορφολογία του έδάφους τής Άραβικής χερσονήσου;
3. Ποιές χώρες τής Μ. Άνατολής παράγουν πετρέλαιο καί ποιές είναι οί πρωτεύουσές τους;
4. Ποιές Άραβικές χώρες βρίσκονται κοντά στή Μεσόγειο καί ποιές είναι οί πρωτεύουσές τους;
5. Ποιές Άραβικές χώρες βρέχονται από τόν Ίνδικό ώκεανό καί ποιές είναι οί πρωτεύουσές τους;

Οί χώρες τής Μ. Άνατολής είχαν πάντοτε μεγάλη σημασία γιά όλο τόν κόσμο. Είναι τό «σταυροδρόμι» τών τριών ήπειρων, του λεγόμενου παλαιού κόσμου.

Άπ' έδώ μπορούσε κανείς νά περάσει στήν Άφρική ή στήν Εύρώπη. Διά μέσου τών χωρών αυτών έφταναν τά έμπορεύματα από τήν Άπω Άνατολή στή Δύση.

Σ' αυτές τίς χώρες έμφανίστηκαν τρεις θρησκείες, ό Ιουδαϊσμός, ό Χριστιανισμός καί ό Μουσουλμανισμός, πού διαδόθηκαν κατόπιν σ' όλο τόν κόσμο.

ΚΥΠΡΟΣ

Είναι τό τρίτο σέ έκταση νησί τής Μεσογείου, μετά τή Σικελία και τή Σαρδηνία. Βρίσκεται στήν ανατολική λεκάνη τής Μεσογείου κοντά στά νότια παράλια τής Τουρκίας, άπό τό όποία απέχει 47 μίλια.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ-ΚΛΙΜΑ

Τό έδαφος είναι κυρίως όρεινό μέ δύο μεγάλες όροσειρές. Ή μεγαλύτερη είναι στά νότια και λέγεται Όλυμπος, μέ ψηλότερη κορυφή τό όρος Τρόδος. Στά βόρεια είναι τό όρος Πενταδάκτυλο. Άνάμεσα σ' αυτές έκτείνεται ή πεδιάδα τής Μεσαορίας (ή Μεσαριάς). Στό ΒΑ τμήμα είναι ή στενή χερσόνησος τής Καρπασίας.

Τό κλίμα είναι ήπιο μέ θερμά και ξηρά καλοκαίρια και λίγες βροχές, πού πέφτουν μόνο τό χειμώνα.

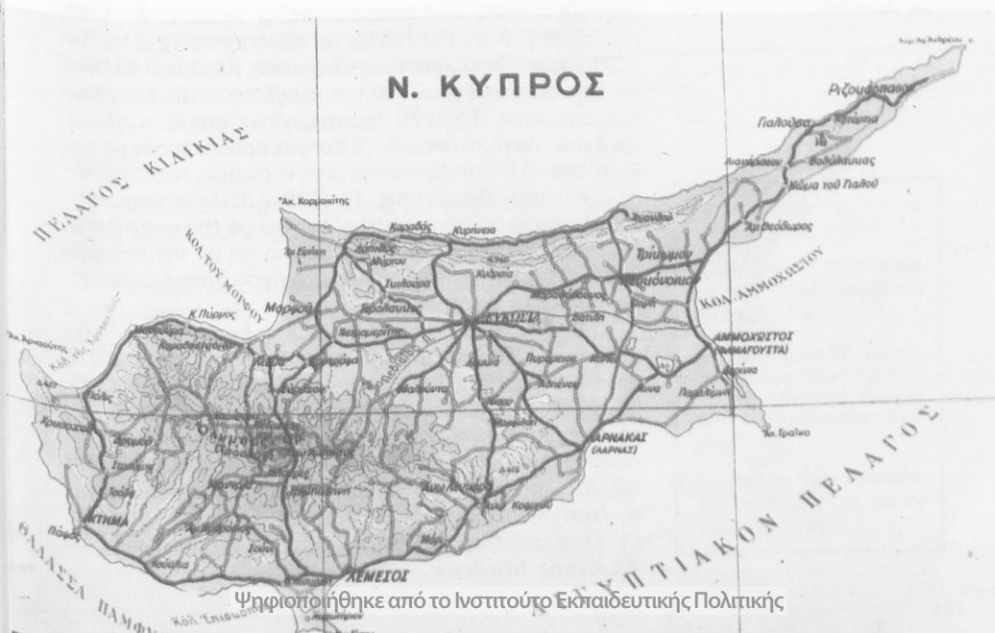
ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Οί πρώτοι Έλληνες ήταν οί Άρκάδες, πού ίδρυσαν άποικία κατά τό 14ο αιώνα π. Χ. αλλά και άργότερα, μέ τήν κάθοδο τών Δωριέων, ένιαχύθηκε τό Έλληνικό στοιχείο. Ύ-

ΚΥΠΡΟΣ
639.000 κάτοικοι.
Πρωτ. Λευκωσία.

Ν. ΚΥΠΡΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μία άποψη της πρωτεύουσας,
της Λευκωσίας

πήρξε Ρωμαϊκή έπαρχία. Κατά τούς Βυζαντινούς χρόνους δέχτηκε πολλές επιθέσεις από τούς Άραβες. Τό 1192 μ.Χ. πήραν τό νησί οί Γάλλοι καί άργότερα οί Ένετοί. Τό 1571 κατακτήθηκε από τούς Τούρκους. Κατά τήν Έλληνική επανάσταση έγιναν πολλές έξεγέρσεις τών Κυπρίων, πού απέτυχαν. Τό 1878 παραχωρήθηκε στούς Άγγλους καί έγινε Άγγλική άποικία. Οί Κύπριοι προσπάθησαν μέ κάθε τρόπο νά άποτινάξουν τήν ξένη κυριαρχία, πού απέβλεπε στόν άφελληνισμό τους. Τό 1955 οί Έλληνοκύπριοι άρχισαν ένοπλο άγώνα κατά τών Άγγλων μέ έπικεφαλής τόν Άρχιεπίσκοπο καί Έθνάρχη Μακάριο καί μέ τήν καθοδήγηση της Ε.Ο.Κ.Α. της όποίας άρχηγός ήταν ό Διγενής (Γ. Γρίβας).

Ο άγώνας αυτός πού κράτησε 4 χρόνια όδήγησε τούς Κυπρίους στήν άνεξαρτησία τους. Τό Μάρτιο τού 1959 οί πρωθυπουργοί Μ. Βρετανίας, Έλλάδας καί Τουρκίας υπέγραψαν στό Λονδίνο συνθήκη άνεξαρτησίας τού νησιού, πού προέβλεπε τή συμμετοχή τών Τουρκοκυπρίων στή Διοίκηση καί καθιέρωνε σάν Έγγυήτριες Δυνάμεις τήν Έλλάδα, τή Μ. Βρετανία καί τήν Τουρκία, καθώς επίσης τή διατήρηση τών εκεί βρετανικών βάσεων. Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας έξελέγη ό Άρχιεπίσκοπος καί Έθνάρχης Μακάριος.

Τόν Ιούλιο του 1974 οι Τούρκοι αποβιβάστηκαν στο νησί και κατέλαβαν τα βόρεια τμήματα, που είναι και τα πιο εύφορα και παραγωγικά. Έδιωξαν από εκεί τους Έλληνες και υπάρχουν σήμερα στη Ν. Κύπρο πάνω από 200.000 πρόσφυγες Έλληνοκύπριοι, που υποφέρουν περιμένοντας να γυρίσουν στα σπίτια τους.

ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ (1971) ο πληθυσμός είναι 639.000. Το ποσοστό των Ελλήνων είναι 81% μαζί με λίγους κατοίκους άλλων εθνικοτήτων (π.χ. Αρμένιους), ενώ οι Τούρκοι είναι λιγότεροι από 20% του πληθυσμού. Το Έλληνικό στοιχείο είναι πολύ πιο μορφωμένο και προηγμένο.

ΓΕΩΡΓΙΑ-ΥΠΟΓΕΙΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

Η γεωργία είναι η βάση της οικονομίας. Είναι αναπτυγμένη στις περιοχές όπου υπάρχουν άρδευτικά έργα και κυρίως στην πεδιάδα της Μεσαριάς. Καλλιεργούνται κυρίως δημητριακά, επίσης καπνός, βαμβάκι, αμπέλια έλιές, έσπεριδοειδή και κηπευτικά.

Από τα όρυκτά υπάρχει κυρίως χαλκός (λιγότερο σήμερα από ό,τι παλαιότερα), επίσης υπάρχει άμιαντος, γύψος και σιδηρομετάλλευμα.

Η βιομηχανία στηρίζεται κυρίως στην έπεξεργασία εγχώριων άγροτικών προϊόντων. Με τον υπόγειο πλούτο που διαθέτει υπάρχουν πολλές δυνατότητες ανάπτυξεως ακόμη και βαριάς βιομηχανίας.

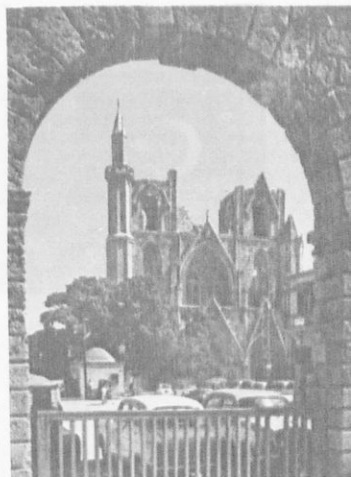
ΠΟΛΕΙΣ

Πρωτεύουσα είναι η Λευκωσία (114.000 κατ.). Άλλες πόλεις είναι: Λεμεσός, Λάρνακα, Κυρήνεια, Αμμόχωστος, Κτήμα.

Τό μεγαλύτερο ποσοστό του κυπριακού πληθυσμού είναι άγροτικό, αλλά στα τελευταία χρόνια παρατηρείται σημαντική μετακίνηση στις πόλεις.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά η μορφολογία του έδαφους της Κύπρου;
2. Με ποίο τρόπο και πότε έγινε ανεξάρτητο κράτος;
3. Ποιά είναι η βάση της οικονομίας του νησιού;
4. Τί συνέβη τον Ιούλιο του 1974;
5. Δείξτε στο χάρτη τις σπουδαιότερες πόλεις;

Καθεδρικός Ναός Αγ. Νικολάου

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Η Κύπρος, Άγγλική από τό 1878, έγινε ανεξάρτητο κράτος τό 1959.
- Ο πληθυσμός δέν είναι όμοιογενής, αποτελεείται κυρίως από Έλληνες όρθόδοξους και μία μειονότητα Τούρκων.
- Τό 1974 οι Τούρκοι κατέλαβαν αύθαίρετα τό βόρειο τμήμα του νησιού.

ΤΟΥΡΚΙΑ

ΤΟΥΡΚΙΑ
40 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Άγκυρα.

Ἡ Τουρκία βρίσκεται στό ΝΔ τμήμα τῆς Ἀσίας. Ἐνα τμήμα τῆς ὁμως ἀνήκει στήν Εὐρώπη καί ὀνομάζεται Εὐρωπαϊκή Τουρκία.

Ἡ Ἀσιατική Τουρκία ἢ Ἀνατολία περιλαμβάνει τή χερσόνησο τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, πού κατοικεῖται ἀπό Τούρκους, καί ἓνα τμήμα τῆς Ἀρμενίας πού ζοῦν Ἀρμένιοι καί Κοῦρδοι. Ἐπίσης στήν Τουρκία ἀνήκουν τά νησιά τοῦ Αἰγαίου, Ἰμβρος καί Τένεδος, καθώς καί τά νησιά τοῦ Μαρμαρᾶ καί οἱ Πριγκηπόνησοι στήν Προποντίδα.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΕΔΑΦΟΥΣ

Στό κέντρο ὑπάρχει ἓνα ὄροπέδιο σέ ὕψος 1.000 μ. περίπου πού περιβάλλεται ἀπό ψηλά βουνά. Πρός Β εἶναι ἡ ὄροσειρά τοῦ Πόντου. Πρός Ν εἶναι οἱ ὄροσειρές Ταύρου καί Ἀντιταύρου, πού φτάνουν ἀνατολικά ὡς τά βουνά τῆς Ἀρμενίας. Ἐκεῖ βρίσκεται καί τό ὄρος Ἀραράτ. Δυτικά τά βουνά εἶναι ἀπόκρημνα καί σχηματίζουν ἀπότομες ἀκτές καί ἀκρωτήρια. Σέ πολλά σημεία ἀνάμεσα στά βουνά ὑπάρχουν περάσματα, πού διευκολύνουν τή συγκοινωνία, ὅπως οἱ περίφημες πύλες τῆς Κιλικίας ἀνάμεσα στά βουνά Ταῦρο καί Ἀντίταυρο.

ΣΤΕΠΠΕΣ ΚΑΙ ΕΥΦΟΡΕΣ ΠΕΔΙΑΔΕΣ

Μιά ἀποψη τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Στό κεντρικό ὄροπέδιο τό κλίμα εἶναι πολύ ξηρό καί ὑπάρχουν στέππες καί ἔρημοι. Οἱ κάτοικοι στίς στέππες

Ένα τοπίο από το εσωτερικό της Ανατολίας.

τρέφουν κοπάδια από πρόβατα και καλλιεργούν κυρίως δημητριακά.

Τά βουνά δέχονται πολλές βροχές και είναι σκεπασμένα με δάση, ιδίως η όροσειρά του Πόντου. Οι άκτές, κυρίως προς τον Εύξεινο Πόντο και τη Μεσόγειο θάλασσα, έχουν ήπιο κλίμα, μεσογειακό, με άφθονες βροχές.

Εδώ υπάρχουν εύφορες πεδιάδες, που διαρρέονται από μικρούς ποταμούς. Καλλιεργούνται όπωροφόρα δέντρα, άμπελια, βαμβάκι, καπνός, ζαχαροκάλαμο.

Τό μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων της και οι περισσότερες πόλεις βρίσκονται στα παράλια.

ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Η Τουρκία είναι κυρίως χώρα γεωργική αλλά ή γεωργία δεν έπαρκει για να άπασχοληθεί ό πληθυσμός της πού φτάνει σήμερα τά 40 έκατομ. Γίνονται προσπάθειες να αναπτυχθεί ή βιομηχανία, γιατί υπάρχουν πολλά όρυκτά (χρώμιο, χαλκός) καθώς και γαιάνθρακες. Υπάρχουν εργοστάσια ύφαντουργίας και μεταλλουργίας στην Κωνσταντινούπολη, στην Άγκυρα και στίς μεγάλες παραλιακές πόλεις.

Πρωτεύουσα είναι ή Άγκυρα (2,5 έκατομ. κατ.) πού βρίσκεται στό κέντρο του όροπεδίου της Ανατολίας. Η μεγαλύτερη όμως πόλη είναι ή Κωνσταντινούπολη (3,9 έκατ.) πού βρίσκεται στην Εύρωπαϊκή Τουρκία. Η Σμύρνη είναι τό πιο μεγάλο λιμάνι και τρίτη πόλη σέ πληθυσμό (1,6 έκατ.).

Άλλες πόλεις είναι ή Προύσα, τά Άδανα, ή Σαμμούντα, ή Τραπεζούντα κ. ά.

ΑΙ ΣΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Η Τουρκία είναι ένα Άσιατικό κράτος, πού ένα μικρό τμήμα του έπεκτείνεται στην Εύρώπη.
- Έχει πολλά βουνά πού περιβάλλουν τό κεντρικό ξηρό όροπέδιο της Ανατολίας.
- Οι κάτοικοι ζούν κυρίως στα παράλια, αλλά ή πρωτεύουσα Άγκυρα βρίσκεται στο κεντρικό όροπέδιο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

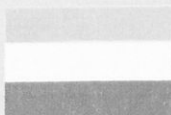
1. Δείξτε στό χάρτη τά σύνορα της Τουρκίας και τίς θάλασσες πού την περιβρέχουν.
2. Πώς είναι τό έδαφος της χώρας;
3. Ποιά είναι τά σπουδαιότερα γεωργικά προϊόντα και πού καλλιεργούνται;
4. Ποιές είναι οι άσχολιες των κατοίκων στίς στεππώδεις περιοχές;
5. Τί γνωρίζεται για ή βιομηχανία της;
6. Ποιές είναι οι σπουδαιότερες πόλεις;

ΑΛΛΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ Δ. ΑΣΙΑΣ

Τό 'Ιράν και τό 'Αφγανιστάν ανήκουν επίσης στή Μ. 'Ανατολή, αλλά οί κάτοικοι δέν είναι 'Αραβες.

ΙΡΑΝ (ΠΕΡΣΙΑ)

ΙΡΑΝ
32,3 εκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Τεχεράνη.

Πετρελαιοπηγές στην Περσία.

Συνορεύει μέ τήν Τουρκία καί τό 'Ιράκ πρός τά Δυτικά, τή Σοβιετική Ένωση πρός Β, καί στά 'Ανατολικά μέ τό 'Αφγανιστάν καί τό Πακιστάν. Βρέχεται πρός Β από τήν Κασπία θάλασσα καί πρός Ν από τόν Περσικό κόλπο καί τήν 'Αραβική θάλασσα.

Στά Δ βρίσκεται ή όροσειρά Ζάγγρος καί στά Β ό Περσικός Καύκασος. 'Η υπόλοιπη χώρα είναι στέππες καί έρημοι. 'Η καλλιέργεια γίνεται στίς όάσεις, στίς κοιλάδες ανάμεσα στά όρη Ζάγγρος καί στά Παράλια. Καλλιεργούν κυρίως δημητριακά, βαμβάκι, όπωροφόρα δέντρα, άμπέλια. Στά παράλια τής Κασπίας καλλιεργούν ρύζι καί ζαχαροκάλαμο. Κυριότερος πλούτος όμως είναι τό πετρέλαιο.

Τό 'Ιράν είναι από τις κυριότερες πετρελαιοπαραγωγικές χώρες της Μ. Ανατολής. Οι σπουδαιότερες πετρελαιοπηγές βρίσκονται στα Ν προς τόν Περσικό κόλπο και στα Δ προς τό 'Ιράκ.

Η Τεχεράνη είναι η πρωτεύουσα, μία σύγχρονη και πυκνοκατοικημένη πόλη (3,8 εκατ. κατ.)

Τό φύτεμα του ρυζιού σ' ένα όρυζώνα του 'Ιράν.

ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Βρίσκεται στα 'Ανατολικά του 'Ιράν. Είναι χώρα όρεινη, άγονη και απομονωμένη από τόν υπόλοιπο κόσμο. Οι κάτοικοι είναι κυρίως νομάδες κτηνοτρόφοι και λιγότερο γεωργοί στις οάσεις.

Είναι λαός που άνήκει στη λευκή φυλή, αλλά έχει έρθει σε έπιμειξη και μέ άλλες φυλές.

ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ
18,8 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Καμπούλ.

ΙΝΔΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ (ΝΟΤΙΟΣ ΑΣΙΑ)

Ίμαλάια: η πιο ψηλή οροσειρά
του κόσμου.

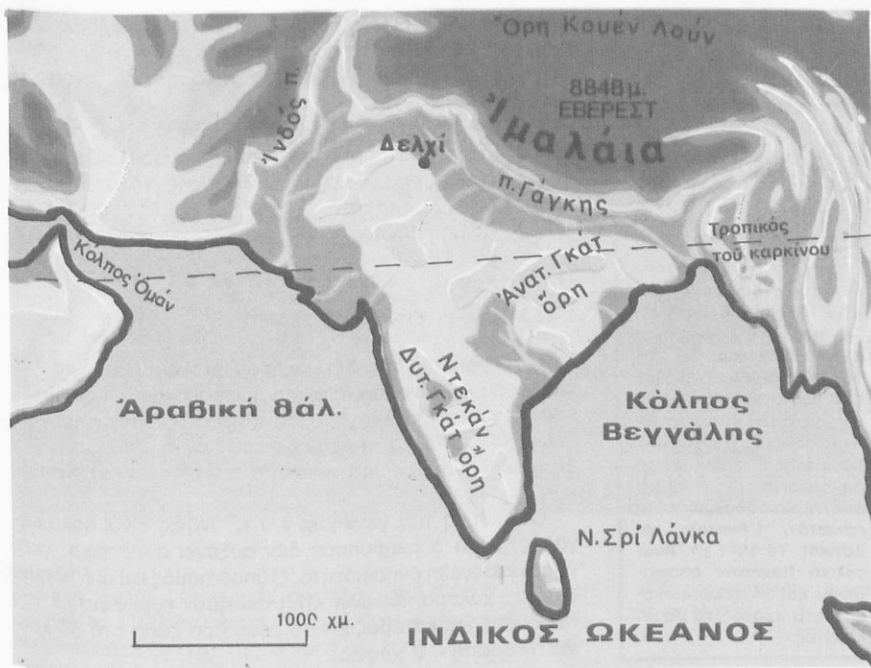
Η Ίνδικη Χερσόνησος βρίσκεται στο Ν. τμήμα της Ασίας και χωρίζεται από την υπόλοιπη Ασία με τις οροσειρές των Ίμαλαΐων. Τόσο στο έδαφος, στο κλίμα, όσο και στον πληθυσμό της παρουσιάζει μεγάλες ανομοιομορφίες. Υπάρχει εδώ η ψηλότερη οροσειρά της γης, αλλά και μία από τις πιο μονότονες πεδιάδες. Υπάρχουν περιοχές που δέχονται άφθονες βροχές και άλλες που είναι άυδρες και έρημικές.

ΟΡΕΙΝΟΙ ΟΓΚΟΙ, ΕΥΦΟΡΕΣ ΠΕΔΙΑΔΕΣ, ΠΟΤΑΜΟΙ

Στο βόρειο τμήμα της χερσονήσου είναι οι πανύψηλες οροσειρές των Ίμαλαΐων, που ξεπερνούν τα 7.000 μ., με ψηλότερη κορυφή το Έβερεστ (8.848 μ.), το ψηλότερο βουνό της γης.

Στο νότιο άκρο υπάρχει το όροπέδιο του Ντεκάν που περιβάλλεται από βουνά, με κυριότερα τα Ανατολικά και τα Δυτικά Γκάτ. Ανάμεσα στο όροπέδιο του Ντεκάν και στις οροσειρές των Ίμαλαΐων εκτείνεται μία πλατιά πεδιάδα, που διαρρέεται από μεγάλους ποταμούς. Δυτικά είναι ο Ίνδός, που πηγάζει από το Θιβέτ. Στο κεντρικό και ανατολικό τμήμα είναι ο Γάγγης. Στις εκβολές του, στην περιοχή της Βεγγάλης, ο Γάγγης ενώνεται με έναν άλλο μεγάλο ποταμό, το Βραχμαπούτρα και σχηματίζουν ένα ευφορο Δέλτα. Ο Γάγγης είναι ο πιο μεγάλος ποταμός

Στο Δέλτα του Γάγγη
πέφτουν οι πιο πολλές
βροχές απ' όλο τον κό-
σμο.

τῶν Ἰνδῶν, ἱερός γιὰ τοὺς Ἰνδοῖστές, καὶ ἀκόμη διευκολύνει τὴ συγκοινωνία, γιὰτὶ εἶναι πλωτός.

ΚΛΙΜΑ-ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Τὸ κλίμα διαμορφώνεται κυρίως ἀπὸ τοὺς Μουσσῶνες, μέ πολλές βροχές τὸ καλοκαίρι, ὅταν φυσοῦν οἱ θερινοὶ Μουσσῶνες, καὶ μεγάλη ξηρασία τὴν ἐποχὴ τῶν χειμερινῶν Μουσσῶνων.

Ἔτσι τὸ κλίμα ἐμφανίζεται μέ ποικίλες μορφές. Οἱ Ἰνδίες εἶναι μία ἀπὸ τίς θερμότερες χώρες τοῦ κόσμου. Ἡ μέση ἐτήσια θερμοκρασία φτάνει τοὺς 25°C (Ἀθήνα 17,5°C). Στὰ ὄρεινά ὅμως τμήματα οἱ θερμοκρασίες εἶναι χαμηλές, ἀλλὰ δέν πέφτουν ποτέ κάτω ἀπὸ 0°C.

Τέλος ἐκεῖ τοῦ δέ φτάνουν οἱ Μουσσῶνες, ὅπως στο ὄροπέδιο τοῦ Ντεκάν καὶ τὸ ΒΔ τμήμα τῆς χερσονήσου, ὑπάρχει μεγάλη ξηρασία, ὥστε νά δημιουργοῦνται ἀκόμη καὶ ἐρημοί, ὅπως ἡ ἐρημος τοῦ Θάρ.

Ἡ βλάστηση εἶναι ἀνάλογη μέ τὸ κλίμα καὶ παρουσιάζει

Στην Ίνδικη χερσόνησο υπάρχουν διάφοροι λαοί με διάφορες θρησκείες. Άλλοτε αυτή η χώρα ήταν Άγγλική αποικία. Τό 1947 δημιουργήθηκαν δύο κράτη ανάλογα με τη θρησκεία των κατοίκων. Οι Ίνδοϊστές, Βραχμάνες, Βουδιστές αποτέλεσαν τη Δημοκρατία της Ίνδίας, ενώ οι Μουσουλμάνοι τό πακιστάν, (Άνατολ. και Δυτικό). Τό 1971 τό Άνατολικό Πακιστάν αποσχίστηκε και αποτέλεσε ανεξάρτητο κράτος, τό Μπαγκλαντές.

μεγάλη ποικιλία ειδών. Έτσι, όπου οι βροχοπτώσεις είναι μεγάλες, υπάρχουν τά πυκνά τροπικά δάση με μπαμπού, φοίνικες καί διάφορα είδη από φύκους, πού δίνουν τό ελαστικό κόμι, κτλ.

Σ' αυτή τή ζούγκλα ζουν πολλά άγρια ζώα, τίγρεις, λεοπαρδάλεις, πάνθηρες κτλ., καθώς καί πολλά δηλητηριώδη φίδια (κόμπρα). Υπάρχουν επίσης τά ύποτροπικά δάση με δρυς, καστανιές, κέδρους κτλ., πού δίνουν ξυλεία γιά ναυπήγηση.

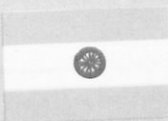
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Ο πληθυσμός τής Χερσονήσου φτάνει σήμερα τά 725 εκατομμύρια, είναι όμως άνισα μοιρασμένος. Οί περιοχές πού δέχονται πολλές βροχές είναι πυκνοκατοικημένες, όπως τό Δέλτα καί ή πεδιάδα του Γάγγη. Στά ΒΔ, όπου επικρατεί άνομβρία, ή πυκνότητα του πληθυσμού είναι μικρή.

Ο αριθμός των γεννήσεων στίς Ίνδιες είναι πολύ μέγας, αλλά ό πληθυσμός δέν αυξάνει αντίστοιχα, γιατί υπάρχει μεγάλη θνησιμότητα. Ο ύποσιτισμός καί οί επιδημίες (τύφος, χολέρα, πανώλη κτλ.) θερίζουν κυριολεκτικά τόν πληθυσμό καί κατεβάζουν τό μέσο όρο ζωής στά 35 χρόνια (Εύρώπη 70 χρόνια).

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Η Ίνδικη χερσόνησος περιλαμβάνει ένα μεγάλο όροπέδιο στό νότο, τήν πεδιάδα του Ίνδου καί του Γάγγη, καί τίς όροσειρές των Ίμαλαίων.
- Οί κάτοικοι συγκεντρώνονται εκεί, όπου φυσούν οί Μουσώνες καί πέφτουν βροχές.

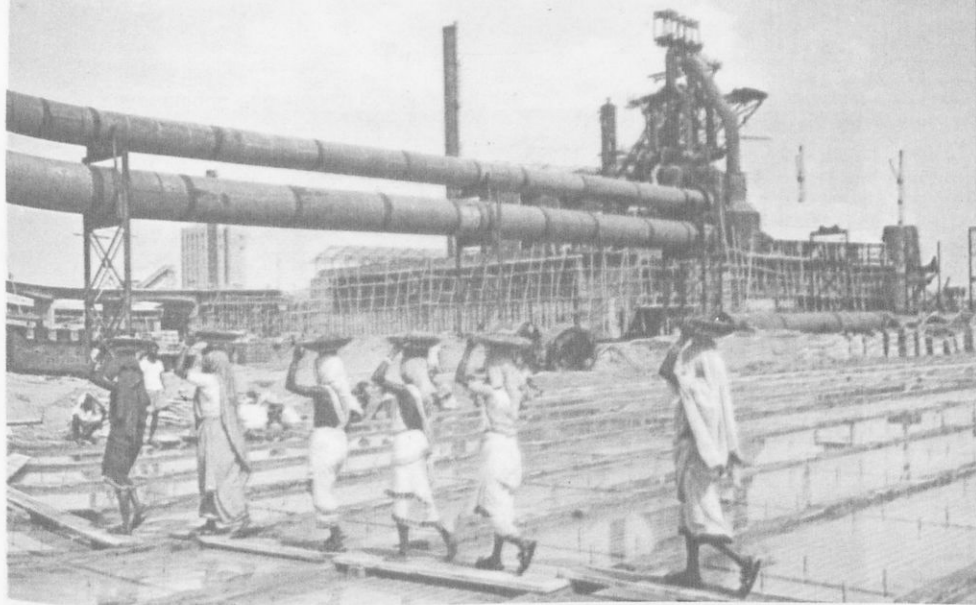

ΔΗΜΟΚΡ. ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ
580 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Νέο Δελχί.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΙΝΔΙΑΣ

ΦΥΛΕΣ, ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ, ΓΛΩΣΣΕΣ

Είναι ή δεύτερη σέ πληθυσμό χώρα του κόσμου (580 εκατ.). Οί κάτοικοι ανήκουν σέ διάφορες φυλές. Τό μεγαλύτερο ποσοστό ανήκει στή λευκή φυλή. Ένας μικρός αριθμός κατοίκων πού ζει ΒΑ, στά Ίμαλάια, ανήκει στήν

κίτρινη φυλή. Τέλος, στο όροπέδιο του Ντεκάν ζουν οι Δραβίδες (100.000 περίπου), που έχουν νεγροειδή χαρακτηριστικά, εξαιτίας της έμπειξίας τους με τους ιθαγενείς, που σήμερα έχουν εξαφανιστεί.

Μιλούν διαφορετικές γλώσσες και διαλέκτους (850 περίπου). Υπάρχουν 14 επίσημες γλώσσες, η κυριότερη όμως είναι η «Χίντι», που τη μιλούν περίπου τα 60% του πληθυσμού, κυρίως στις περιοχές γύρω από το Νέο Δελχί.

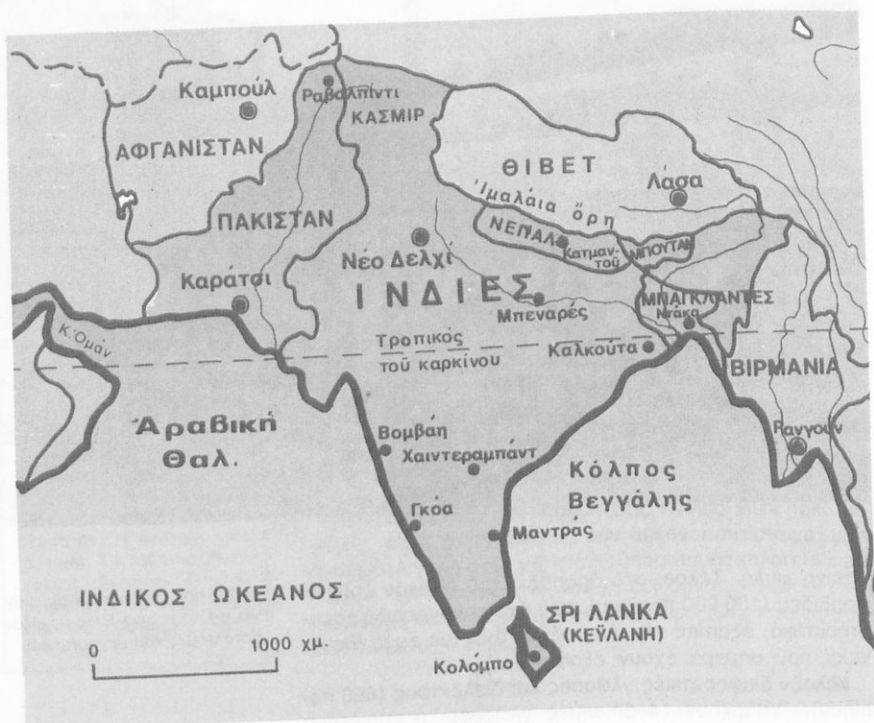
Κυριότερη θρησκεία είναι ο Ινδουϊσμός (82%). Υπάρχουν αρκετοί Μουσουλμάνοι (10%)· επίσης Χριστιανοί, Βουδιστές κ.ά.

Η Δημοκρατία της Ινδίας είναι όμοσπονδιακή δημοκρατία και αποτελείται από 17 πολιτείες, που έχουν μία όμοσπονδη κυβέρνηση.

ΓΕΩΡΓΙΑ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία. Στις περισσότερες υγρές περιοχές καλλιεργούν ρύζι, ενώ στις ξηρές περιοχές σιτηρά. Καλλιεργούν ακόμη βαμβάκι, γιούτα και ταΐ, τα όποια και εξάγουν. "Αν και υπάρχουν έκτεταμένες πεδιάδες, η γεωργική παραγωγή δεν είναι μεγάλη, διότι γίνεται με πρωτόγονα μέσα. Ένα από τα σοβαρότερα οικονομικά προβλήματα της χώρας είναι η αύξηση παραγωγής ειδών, που είναι απαραίτητα για τη διατροφή του πληθυσμού.

Ινδές που μεταφέρουν άμμοκονία για το χτίσιμο ενός μεγάλου μεταλλουργικού εργοστασίου.

Ἡ κτηνοτροφία ἐπίσης δὲν εἶναι ἀναπτυγμένη. Τρέφουν μεγάλα κοπάδια ἀπὸ βόδια καὶ βουβάλια κυρίως, ἀλλὰ δὲν τὰ ἐκμεταλλεύονται καὶ δὲν τὰ σκοτώνουν. Τὰ σέβονται καὶ ἡ ἀγελάδα θεωρεῖται ἱερὸ ζῷο.

Βασικὸ πρόβλημα ὅμως παραμένει ἡ ἐκβιομηχάνιση τῆς χώρας. Οἱ Ἰνδοὶ φημίζονταν ἄλλοτε γιὰ τὰ χειροποίητα εἶδη ποῦ κατασκεύαζαν κυρίως (ἀπὸ ξύλο καὶ ἐλεφαντόδοντο). Τελευταῖα γίνονται προσπάθειες ἀναπτύξεως τῆς βιομηχανίας. Ὑπάρχουν κυρίως ἐργοστάσια κατασκευῆς βαμβακερῶν ὑφασμάτων. Ἐπίσης ὑπάρχουν χαλυβουργεῖα καθὼς καὶ ἐργοστάσια μεταλλουργίας.

Οἱ Ἰνδίες ἔχουν πολλὰ ὀρυκτὰ (σίδηρος, μαγγάνιο, βωξίτες), τὰ ὁποῖα ἐξάγουν σὲ ἄλλες χώρες καὶ κυρίως στὴν Ἰαπωνία.

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Κύρια μέσα συγκοινωνίας εἶναι τὰ τραῖνα καὶ τὰ ποταμό-

πλοια. Ὑπάρχει ἐπίσης ἀεροπορική σύνδεση μεταξύ τῶν πόλεων τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀλλὰ καί μέ τό ἐξωτερικό. Τό ὁδικό δίκτυο δέν εἶναι ἀναπτυγμένο.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Οἱ Ἰνδίες εἶναι μία ἀπό τίς πιο φτωχές χώρες. Μέ τή μεγάλη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ, πού ὑπολογίζεται σέ 15 ἑκατομμύρια τό χρόνο, οἱ κάτοικοι δέ βρίσκουν εὐκόλα ἐργασία. Οἱ συνθήκες διαβιώσεως εἶναι πολύ ἀσχημες καί τό βιοτικό ἐπίπεδο πάρα πολύ χαμηλό.

ΠΟΛΕΙΣ

Πρωτεύουσα εἶναι τό Νέο Δελχί (3 ἑκατομ.). Μεγαλύτερες σέ πληθυσμό πόλεις εἶναι ἡ Καλκούτα (7 ἑκατ.) καί ἡ Βομβάη (5 ἑκατ.) πού εἶναι καί τά κυριότερα λιμάνια. Ἄλλες μεγάλες πόλεις εἶναι τό Μαντράς (2 ἑκατ.), τό Ἄλλαχαμπάντ καί ἡ Μπεναρές (560.000) στό Γάγγη ποταμό, πού εἶναι οἱ ἱερές πόλεις τῶν Ἰνδῶν.

Μ' αὐτές τίς ἀφίσσες ἡ Ἰνδική Κυβέρνηση προσπαθεῖ νά περιορίσει τίς γεννήσεις.

Χαρακτηριστικός τύπος νεαροῦ Ἰνδοῦ.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Στίς Ἰνδίες οἱ κάτοικοι ἀνῆκουν σέ διαφορετικές φυλές, διαφορετικές θρησκείες, μιλοῦν διαφορετικές γλώσσες
- Ἡ γεωργική παραγωγή εἶναι μικρή, γιατί χρησιμοποιοῦν πρωτόγονα μέσα.
- Ἡ μικρή ἀνάπτυξη τῆς βιομηχανίας καί τῆς συγκοινωνίας καί ἡ μεγάλη αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ καθιστοῦν τήν Ἰνδία μία ἀπό τίς χώρες μέ τό χαμηλότερο βιοτικό ἐπίπεδο στόν κόσμο.

Όρυζώνες σε άναβαθμίδες πάνω στις όρεινές πλαγιές του Μπάγκλα-Ντές.

ΠΑΚΙΣΤΑΝ
62,3 έκ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ίσλαμαμπάντ

ΠΑΚΙΣΤΑΝ

Άραι κατοικημένη χώρα εξαιτίας της μεγάλης ξηρασίας. Οι κάτοικοι είναι συγκεντρωμένοι στις όχθες του Ίνδοϋ και στην Πενταποταμία (Πεντζάμπ) στο βόρειο τμήμα. Πρωτεύουσα είναι το Ίσλαμαμπάντ, πού είναι προάστιο της Ραβαλπίντι (455.000). Τό Καράτσι (3.650.000) είναι σημαντικό λιμάνι.

Τό υπέδαφος του Πακιστάν είναι πλούσιο σε άσημι, χρυσάφι και πολύτιμες πέτρες.

ΜΠΑΓΚΛΑ ΝΤΕΣ
72 έκ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ντάκα.

ΜΠΑΓΚΛΑ ΝΤΕΣ

Άνεξάρτητο κράτος από τό 1971. Περιλαμβάνει τό εύφορο Δέλτα του Γάγγη και είναι μία από τίς πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές της γής. Καλλιεργούν κυρίως ρύζι.

ΝΕΠΑΛ
11,6 έκ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κατμαντού.

ΝΕΠΑΛ

Είναι ένα μικρό κράτος πού βρίσκεται στα Ίμαλάια και έχει μοναρχικό πολίτευμα.

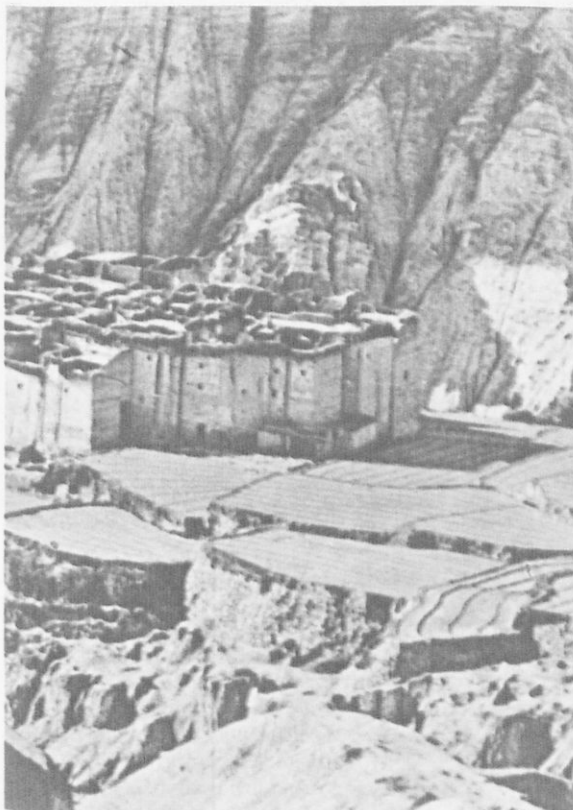
ΣΡΙ-ΛΑΝΚΑ (ΚΕΥΛΑΝΗ)

Είναι ένα νησί στα ΝΑ της Ίνδικης Χερσονήσου. Τό κλίμα είναι πολύ υγρό και θερμό. Καλλιεργούν φυτά που δίνουν μπαχαρικά, έβεόδεντρα και κυρίως τσάι. Ή πρωτεύουσα, τό Κολόμπο (583.000), είναι σημαντικό λιμάνι.

ΜΠΟΥΤΑΝ

Όρεινό κρατίδιο στίς Ν πλαγιές τών Ίμαλαΐων. Οί κάτοικοι είναι βουδιστές. Διοικούνται από ένα πολιτικό και ένα θρησκευτικό άρχηγό.

Ή πόλη Τετάνγκ στά Ίμαλάια

ΣΡΙ-ΛΑΝΚΑ (ΚΕΥΛΑΝΗ)
13,3 έκ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κολόμπο.

ΜΠΟΥΤΑΝ
1,1 έκ. κάτοικοι
Πρωτεύουσα
Τσιτσότζονγκ (καλοκ.)
Πουναχά (χειμερ.).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιοί είναι οι ποταμοί της Ίνδικης χερσονήσου και τί γνωρίζετε γι' αυτούς;
2. Που όφείλονται οι μεγάλες διαφορές που παρουσιάζει τό κλίμα;
3. Ποιές περιοχές της χερσονήσου είναι οι πιο πυκνοκατοικημένες;
4. Χαρακτηριστικά τών κατοίκων της Δημοκρατίας της Ίνδιας.
5. Ποιά είναι τά βασικά οικονομικά προβλήματα της χώρας;
6. Πρωτεύουσα και άλλες πόλεις της Δημοκρατίας της Ίνδιας.
7. Ποιά άλλα κράτη βρίσκονται στήν Ίνδική χερσονήσο και ποιές είναι οι πρωτεύουσές τους;

Στήν Κινέζικη γραφή αυτό σημαίνει «Κίνα».

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

Οι Κινέζοι (800 έκατομ.) αντιπροσωπεύουν τό 1/5 περίπου του συνολικού πληθυσμού της γής και ζούν σέ έπιφάνεια ίση περίπου μέ τήν έκταση της Εύρώπης. Ή Κίνα είναι τό μεγαλύτερο σέ πληθυσμό κράτος της γής και τρίτη σέ έκταση μετά τή Σ. Ένωση και τόν Καναδά.

Τό μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων συνωστιζεται στά άνατολικά, όπου βρίσκονται και τά μεγαλύτερα άστικά και βιομηχανικά κέντρα.

Οι μεγάλες διαφορές στήν πυκνότητα του πληθυσμού και στή διαμόρφωση του έδάφους επιβάλλουν νά έξετάσουμε χωριστά τήν Ήν. Κίνα από τήν υπόλοιπη χώρα, πού περιλαμβάνει τό Θιβέτ, τό Παμίρ, τό Σινκιάνγκ και τήν Έσωτερική Μογγολία.

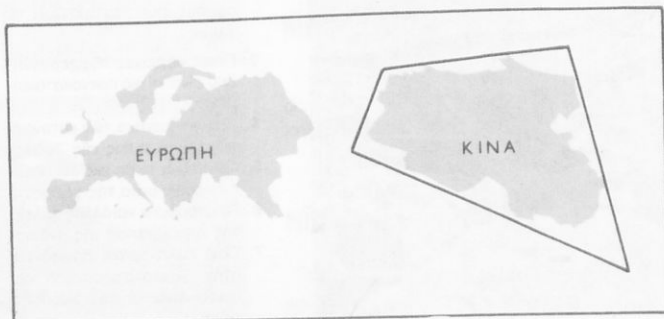

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡ. ΚΙΝΑΣ
800 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Πεκίνο.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΚΙΝΑ

Σ' ατήν άνήκει ή **Κυρίως Κίνα**, πού είναι τό πιδό πυκνοκατοικημένο τμήμα της. Ή όροσειρά Τσίν Λίνγκ τή χωρίζει σέ βόρεια και νότια Κίνα. Τή βόρεια διαρρέει ένας μεγάλος ποταμός, ό Χόανγκ Χό (Κίτρινος ποταμός) και τή νότια ό Γιάνγκ Τσέ Γιάνγκ (Γαλάζιος ποταμός), πού είναι ό μεγαλύτερος ποταμός της Ήν. Άσίας.

Ή Κίνα έχει έκταση 0ση περίπου και ή Εύρώπη.

Λόσσ ('Ασβεστούχος πηλός)

Τό Λόσσ είναι πέτρωμα πού σχηματίζεται από λεπτή κίτρινη σκόνη και δημιουργείται στις έρημικές περιοχές από τήν καταστροφή τών πετρωμάτων (άποσάθρωση).

Ή σκόνη αύτή μεταφέρεται μέ τόν άνεμο σέ μεγάλες ποσότητες και άποσάσεις και άποτίθεται έκεί όπου οι συνθήκες είναι εύνοϊκές (κυρίως ύγρασία).

Τό Λόσσ, πού σκεπάζει όλες τις πεδιάδες τής Β. Κίνας, μεταφέρθηκε μέ τούς χειμ. μουσσώνες από τις έρημικές περιοχές τής Κ. Άσίας και Μογγολίας και είναι γνωστό μέ τό όνομα κίτρινη γή.

Τά όροπέδια και οι πεδιάδες τής Β. Κίνας σκεπάζονται σέ μεγάλη έκταση από τό πέτρωμα του ΛΟΨΣ (Λές) (άσβεστούχο πηλό), πού είναι ένα πολύ γόνιμο έδαφος.

Ή Β. Κίνα έχει κλίμα ήπειρωτικό, ψυχρό και ξηρό, πού έπιτρέπει τήν καλλιέργεια τών σιτηρών. Ή Ν. Κίνα έχει κλίμα θερμό και ύγρό. Καλλιεργείται ρύζι (κατέχει τήν πρώτη θέση στον κόσμο), ζαχαροκάλαμο, τσάι, μπανανιές και βαμβάκι.

Στή ΒΑ. Κίνα εκτείνεται ή πεδιάδα τής Μαντζουρίας. Οι χειμώνες εκεί είναι ψυχροί και ή πεδιάδα καλύπτεται από χαμηλή βλάστηση.

ΘΙΒΕΤ

Ανάμεσα στά Ίμαλάια πρós νότο και τά όρη Κουέν-Λούν πρós βορρά εκτείνεται τό όροπέδιο του Θιβέτ, πού έχει μέσο ύψος 4.000-5.000μ. Στις ψηλότερες περιοχές τό κλίμα είναι πολύ ψυχρό. Σέ χαμηλότερες πλαγιές, προφυλαγμένες από τούς άνέμους, καλλιεργούν κριθάρι. Οι κάτοικοι, λίγοι σχετικά, άσχολούνται μέ τή γεωργία και τήν κτηνοτροφία. Είναι βουδιστές και ή πρωτεύουσα Λάσα ήταν ή έδρα του Δαλάι-Λάμα, έρρησκευτικού άρχηγού τών βουδιστών μοναχών Λάμα.

Καραβάνι μέ γιάκ από τό Θιβέτ.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΜΟΓΓΟΛΙΑ

Αποτελείται από όροπέδια, όπου υπάρχουν στεπνώ-
δεις εκτάσεις, κατάλληλες για την έκτροφή ζώων. Στις
νότιες περιοχές εκτείνεται η έρημος Γκόμπι.

ΣΙΝΚΙΑΓΚ

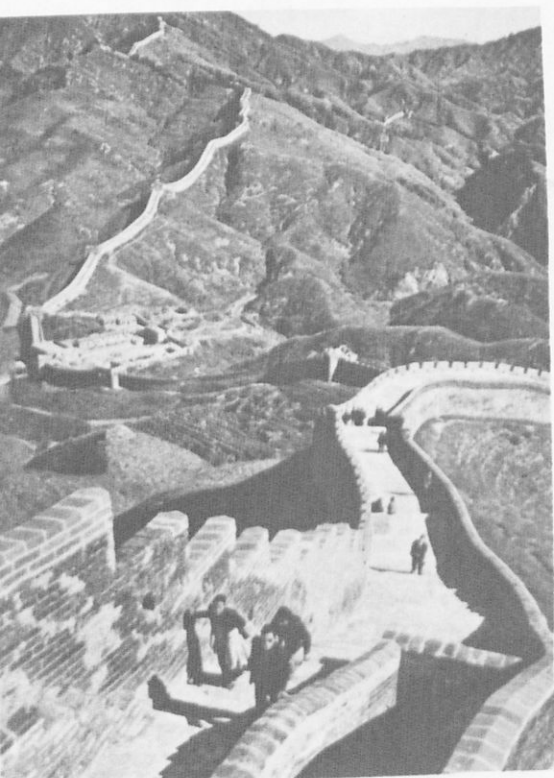
Είναι τό πρώην Κινεζικό Τουρκεστάν. Περιβάλλεται από
ψηλά βουνά όπως τό Κουέν Λούν, τό Τιέν Σάν και τό
όροπέδιο του Παμίρ. Οί χειμώνες είναι πολύ ψυχροί και
τά καλοκαίρια θερμά και ξηρά. Άνάμεσα στά βουνά ύ-
πάρχουν πολλές έρημοι.

ΚΑΤΟΙΚΟΙ-ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ο πληθυσμός της Κίνας αποτελείται από τους καθαυτό Κινέζους, τους Χάν (94%) και από άλλες μειονότητες (Θιβετιανοί, Μογγόλοι), που ανήκουν στην κίτρινη φυλή.

Κυρίαρχες θρησκείες είναι ο Κομφουκισμός και ο Βουδισμός, σήμερα όμως έχει καθιερωθεί η άνεξιθρησκεία.

Η Ιστορία της Κίνας αρχίζει από το 15ο π.Χ. αιώνα. Ο πολιτισμός τους είναι από τους πιο παλιούς. Αυτοί πρώτοι γνώριζαν τη ναυτική πυξίδα και την πορσελάνη και ανέπτυξαν την καλλιέργεια του μεταξοσκώληκα. Είχαν ακόμη αναπτυγμένο εμπόριο. Για πολλούς αιώνες και σε πολλούς τομείς είχαν το προβάδισμα από τους Ευρωπαίους.

Κατεβαίνοντας μέσα από τις πεδιάδες, σκαρφαλώνοντας στους λόφους, το μεγάλο Σινικό Τείχος έχει μήκος 3.000 χλμ. Χτίστηκε από Κινέζους Αυτοκράτορες, στα σύνορα της θόρυβας Κίνας, από τον 3ο αιώνα π.Χ.

Συντηρήθηκε και ενισχύθηκε για 2.000 χρόνια, για να φράξει το δρόμο στους Μογγόλους που έρχονταν από το Βορρά.

Δέν παρουσίασαν όμως την ίδια εξέλιξη στο σύγχρονο πολιτισμό. Από τα μέσα του 19ου αιώνα επικρατούσε στην Κίνα δυστυχία και анаρχία. Τό 1949 ή Κίνα, μετά την επικράτηση των κομμουνιστών μέ ηγέτη τό Μάο-Τσέ Τούνγκ, ανακηρύχθηκε σέ Λαϊκή Δημοκρατία. Ή νέα κυβέρνηση φρόντισε πρώτα γιά τήν ανασυγκρότηση τής χώρας καί ύστερα γιά τήν ανάπτυξη τής γεωργίας καί βιομηχανίας.

Νέοι καί νέες στό Πεκίνο, σέ μία διαδήλωση, κρατοῦν τό κόκκινο βιβλίο όπου εἶναι συγκεντρωμένες οἱ κυριότερες σκέψεις τοῦ Μάο Τσέ Τούνγκ.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Οἱ Κινέζοι ἦταν πάντοτε ἀγροτικός λαός. Μετά τό 1949 ἐγιναν ἀγροτικές μεταρρυθμίσεις μέ σκοπό τήν πιό ἀποδοτική καλλιέργεια τής γῆς. Ἐπίσης ἐγιναν πολλά ἐργα ἀντιπλημμυρικά, ἀρδευτικά, ἀποστραγγιστικά γιά τή βελτίωση τής γεωργικῆς παραγωγῆς, ἀλλά καί γιά τήν ἐξάλειψη τῶν ἐπιδημιῶν, πού μάστιζαν τή χώρα.

Σήμερα ή Κίνα εἶναι αὐτάρκης σέ γεωργικά προϊόντα.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Οἱ Κινέζοι ἦταν πάντοτε ἀριστοί τεχνίτες καί κατασκευάζαν διάφορα χειροποίητα εἶδη.

Ή χώρα διαθέτει ἀφθονες πρώτες ὕλες, ὅπως μεταλλεύματα, γαιάνθρακες καί λίγο πετρέλαιο. Τά ἀφθονα

ἐργατικά χέρια διευκόλυναν τήν ανάπτυξη τῆς βιομηχανίας, ὥστε ἡ Κίνα νά ἐξελισσεται σήμερα σέ μία βιομηχανική δύναμη καί νά ἀνήκει στίς πυρηνικές δυνάμεις ἔχοντας κατασκευάσει ἀτομική βόμβα. Εἶναι ἡ τρίτη δύναμη μετά τίς ΗΠΑ καί τή Σ. Ἑνωση. Πέτυχε ἐπίσης νά στείλει δορυφόρο, πού κινεῖται γύρω ἀπό τή γῆ.

ΠΟΛΕΙΣ

Πρωτεύουσα εἶναι τό Πεκίνο ἢ Πέι-Πίγκ (7.000.000) Ἡ Σαγκάη (10.820.000) εἶναι ἡ μεγαλύτερη πόλη καί τό μεγαλύτερο λιμάνι τῆς Κίνας. Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ Καντόνα, ἡ Τίχβα στό Σινκιάγκ, ἡ Λάσα κ.ἄ.

Μαθητές τοῦ νηπιαγωγείου σέ περίπατο στό Ναό τοῦ Οὐρανοῦ (Νότιο Πεκίνο).

ΚΟΡΕΑ

Είναι μία χερσόνησος πού βρέχεται από την Ίαπωνική καί την Κίτρινη θάλασσα. Οί Κορεάτες ανήκουν στην Κίτρινη φυλή μέ έντονα τά Μογγολικά χαρακτηριστικά.

Η Κορεατική χερσόνησος είναι χωρισμένη σέ δύο κράτη.

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ Β. ΚΟΡΕΑΣ

Όρεινή χώρα μέ μικρές αγροτικές δυνατότητες. Είναι όμως πλούσια σέ κάρβουνο καί διάφορα μεταλλεύματα καί έχει αναπτύξει τή βιομηχανία.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ Ν. ΚΟΡΕΑΣ

Είναι πió πυκνοκατοικημένη καί παράγει πολύ περισσότερο ρύζι, όμως δέν έχει πολλές βιομηχανίες.

ΦΟΡΜΟΖΑ Ή ΤΑΪΒΑΝ

Τό νησί Φορμόζα μαζί μέ τά νησιά Κεμού αποτέλεσαν τήν Έθνικιστική Κίνα μετά τήν επικράτηση του κομμουνισμού στην Κίνα τό 1949.

ΜΟΓΓΟΛΙΑ

Βρίσκεται στά Β της Κίνας. Είναι χώρα όρεινή μέ όροπέδια καί στέππες. Είναι πολύ άραιοκατοικημένη. Οί κάτοικοι ανήκουν στην Κίτρινη (Μογγολική) φυλή καί είναι κυρίως νομάδες κτηνοτρόφοι. Είναι Λαϊκή Δημοκρατία μέ πρωτεύουσα τήν Ούλαν-Μπάτορ.

Μιά άποψη του Χόγκ-Κόγκ. Ή-
πάρχει εδώ τόσο στενότητα χώ-
ρου, ώστε ένας μεγάλος αριθ-
μός κατοίκων ζούν σε χιλιάδες
θάρκες άραγμένες τη μία δίπλα
στην άλλη.

ΧΟΓΚ - ΚΟΓΚ

Είναι Άγγλική άποικία στις άκτες της Ν. Κίνας. Οι κάτοικοι είναι κυρίως Κινέζοι. Ζούν σε ένα μικρό νησί και σε ένα τμήμα της απέναντι άκτης. Το λιμάνι Χόγκ-Κόγκ είναι από τα μεγαλύτερα της Άπω Ανατολής. Έχει 4,2 εκατ. κατοίκους (τό 1969).

ΜΑΚΑΟ

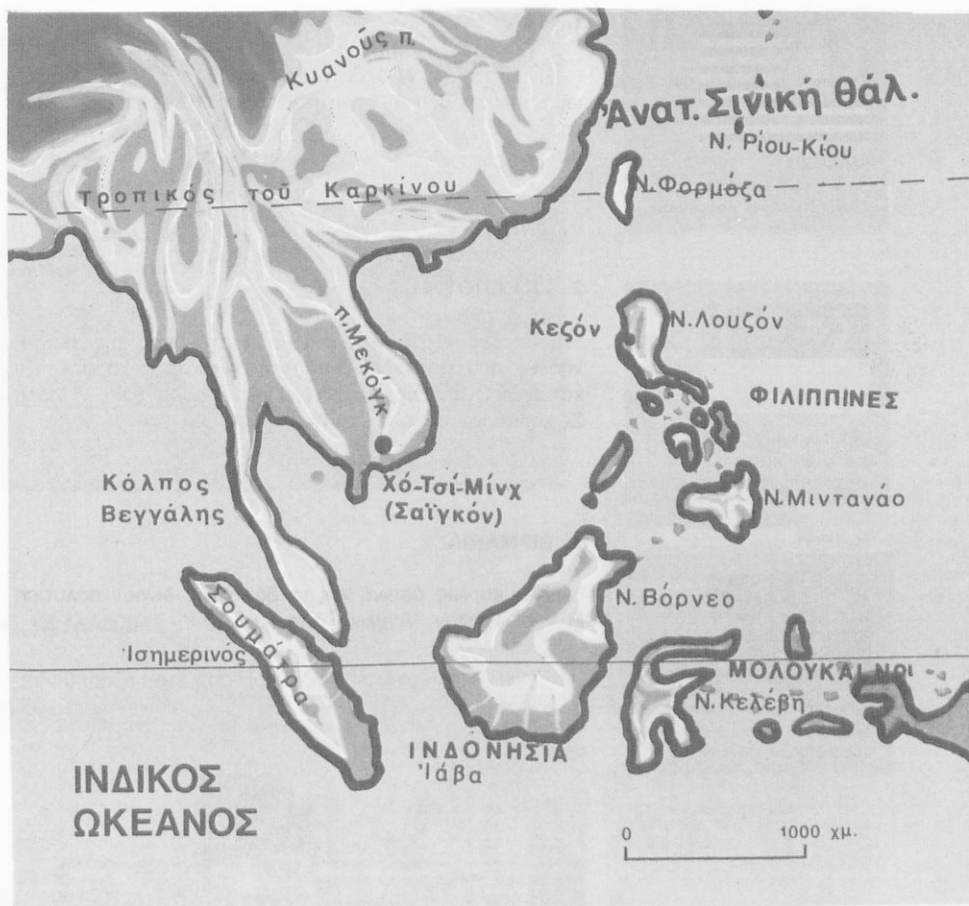
Πορτογαλική άποικία στα παράλια της Ν. Κίνας στην είσοδο του κόλπου της Καντόνας. Ο πληθυσμός της είναι 330.000 και πρωτεύουσα τό Μακάο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πόση είναι η έκταση και ο πληθυσμός της Κίνας;
2. Ποιές μεγάλες περιοχές διακρίνουμε στην Κίνα;
3. Ποιοί είναι οι κυριότεροι ποταμοί της Κίνας και ποιά είναι η σημασία τους για τη χώρα;
4. Πού όφειλεται η βιομηχανική ανάπτυξη των τελευταίων ετών;
5. Ποιά είναι η πρωτεύουσα και ποιές οι σπουδαιότερες πόλεις της Κίνας;
6. Ποιά κράτη βρίσκονται γύρω από την Κίνα και ποιές είναι οι πρωτεύουσές τους;

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Η Κίνα είναι μία άπέραντη χώρα που έχει έκταση ίση περίπου με την Ευρώπη. Το έδαφός της είναι στεπνώδες στα βόρεια και έρημικό στα δυτικά. Στα ΝΔ υψώνεται το όροσείο του Θιβέτ και μεγάλες όροσειρές.
- Οι κάτοικοι είναι συγκεντρωμένοι κυρίως κατά μήκος του Ειρηνικού Ωκεανού και στις εύφορες πεδιάδες που διασχίζουν οι ποταμοί Χόανγκ-Χό και Γιάνγκ-Τσέ-Γιάνγκ.
- Το σιτάρι είναι η κύρια καλλιέργεια στη βόρεια Κίνα, όπου οι χειμώνες είναι ψυχροί. Στις νότιες περιοχές όπου το κλίμα είναι θερμό και υγρό καλλιεργείται ρύζι.
- Τα τελευταία χρόνια έγιναν αγροτικές μεταρρυθμίσεις που οδήγησαν σε μεγάλη ανάπτυξη της γεωργίας. Η βιομηχανία επίσης συνεχώς αναπτύσσεται χάρη στις άφθονες πρώτες ύλες και η Κίνα εξελίσσεται σε μία μεγάλη βιομηχανική δύναμη.

ΚΡΑΤΗ ΣΤΗ Ν. ΚΑΙ ΝΑ. ΑΣΙΑ

ΙΝΔΟΚΙΝΑ

Βρίσκεται ανάμεσα στις Ίνδιες και την Κίνα. Στά βόρεια της χερσονήσου φτάνουν προεκτάσεις των Ίμαλαϊων. Νοτιότερα υπάρχουν πεδιάδες που διασχίζονται από μεγάλους ποταμούς, όπως ο Ίραουάντη, ο Σόγκ-Κόι (έρυθρος ποταμός) και ο Μεκόγκ. Περιλαμβάνει τα εξής κράτη:

ΜΑΛΑΙΣΙΑ

11,8 εκατ. κάτοικοι.

Πρωτ Κουάλα- Λουμπούρ.

1. ΜΑΛΑΙΣΙΑ

Βρίσκεται στο Ν. άκρο της χερσονήσου. Πρώην 'Αγγλική άποικία. Είναι η πρώτη χώρα στον κόσμο στο καουτσούκ. 'Επίσης είναι η πρώτη χώρα σε παραγωγή κασιτέρου.

ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ

2,3 εκατ. κάτοικοι.

Πρωτεύουσα Σιγκαπούρη.

2. ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗ

Είναι ένα μικρό νησί στο νοτιότατο άκρο της χερσονήσου, πού αποτελεί ανεξάρτητο κράτος. Τά 3/4 των κατοίκων της είναι Κινέζοι. Πρωτεύουσα είναι η πόλη Σιγκαπούρη, πολύ σημαντικό λιμάνι.

ΒΙΡΜΑΝΙΑ

29,9 εκατ. κάτοικοι.

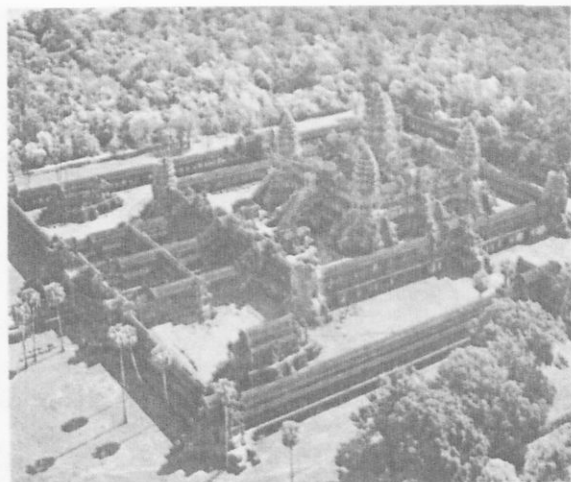
Πρωτεύουσα Ραγκούν.

3. ΒΙΡΜΑΝΙΑ

Είναι κυρίως όρεινή καί τά δάση της δίνουν πολύτιμη ξυλεία. Πρώην 'Αγγλική άποικία.

Μιά άποψη τής Σιγκαπούρης.

Ένα μέρος από τούς περιφη-
μους ναούς του Άνγκόρ στην
Καμποτζή.

4. ΤΑΪΛΑΝΔΗ

Δέν υπήρξε ποτέ άποικία. Έδω καλλιεργείται κυρίως τό
ρύζι.

ΤΑΪΛΑΝΔΗ
39,5 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Μπανγκόκ.

5. ΚΑΜΠΟΤΖΗ

* Πρώην Γαλλική άποικία. Υπάρχουν μεγάλες έκτάσεις
μέ έβεόδεντρα.

ΚΑΜΠΟΤΖΗ (ΧΜΕΡ)
7,3 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Πνόμ-Πένχ.

6. ΛΑΟΣ

Πρώην Γαλλική άποικία. Από χρόνια βρίσκεται σέ κατά-
σταση πολέμου. Πρωτεύουσα ή Βιέν-Τιάν στίς όχθες του
ποταμού Μεκόγκ και ή Λουάγκ-Πραμπάγκ πού είναι ή έδρα
του βασιλιά.

ΛΑΟΣ
3,2 έκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Λουάγκ- Πραμπάγκ.

ΒΙΕΤΝΑΜ
42,5 έκ.ατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Άνσι.

7. ΒΙΕΤΝΑΜ

Βρίσκεται στο Α. άκρο της χερσονήσου. Παλαιότερα χωριζόταν σε Β. και Ν. Βιετνάμ. Ύστερα από μακροχρόνιο πόλεμο έγινε, τό 1974, ένιαίο κράτος (Λαϊκή Δημοκρατία) με πρωτεύουσα τό Άνσι και δεύτερη μεγαλύτερη πόλη τη Χό-τσι-Μίνχ (πρώην Σαϊγκόν).

ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ

Αποτελείται από πληθθος νησιά που έκτείνονται από τό Ν. άκρο της Ίνδοκίνας ως την Αύστραλία.

Τό μεγαλύτερο από τά νησιά είναι ή Βόρνεο, δπλασία από την Έλλάδα.

Άλλα νησιά: Σουμάτρα, 3πλασία από την Έλλάδα, Ίάβα καί Κελέβη Ίσες μέ την Έλλάδα. Στά νησιά αυτά ύπάρχουν πολλά ένεργά καί σβησμένα ήφαιστεια. Πρίν από τό Β΄ παγκόσμιο πόλεμο ήταν Όλλανδική άποικία.

Παράγουν κυρίως ζάχαρη, καπνό, καφέ, κακάο, τσάι. Είναι ή δεύτερη χώρα στόν κόσμο σέ παραγωγή καουτσούκ καί πρώτη σέ κινίνο.

Τά 2/3 του πληθυσμού της Ίνδονησίας ζούν στην Ίάβα, όπου ύπάρχει καί ή πρωτεύουσα Τζακάρτα.

ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ

133 έκατ. κάτοικοι.

Πρωτεύουσα Τζακάρτα.

ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ

Παλιά ήταν Ίσπανική άποικία.

Μέχρι τό Β΄ παγκόσμιο πόλεμο ανήκαν στίς ΗΠΑ.

Αποτελούνται από πολλά νησιά, που τά μεγαλύτερα είναι ή Μιντανάο καί ή Λουζόν.

Πρωτεύουσα είναι ή Κεζόν, αλλά ή μεγαλύτερη πόλη είναι ή Μανίλα.

Στά άνατολικά τών Φιλιππίνων ό Είρηνικός Ωκεανός παρουσιάζει τό μεγαλύτερο βάθος θάλασσας από όλο τόν κόσμο (11.022 μ.)

ΦΙΛΙΠΠΙΝΕΣ

40,3 έκατ. κάτοικοι.

Πρωτεύουσα Κεζόν.

Ένας Ίνδονήσιος χαράζει μέ προσοχή τόν κορμό μιάς Έβέας γιά νά μαζέψει έλαστικό κόμμι.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Νά δείξετε στό χάρτη τά κράτη της Ίνδοκίνας καί τίς πρωτεύουσές τους.
2. Ποιά νησιά αποτελούν την Ίνδονησία, ποιά είναι τό μεγαλύτερο καί ποιά είναι τό πίο πυκνοκατοικημένο;
3. Ποιά είναι ή πρωτεύουσα της Ίνδονησίας;
4. Ποιά είναι ή πρωτεύουσα τών Φιλιππίνων;

Στή Γιαπωνέζικη γραφή αυτό σημαίνει «Ίαπωνία».

ΙΑΠΩΝΙΑ

Ἡ Ἰαπωνία, πού πήρε τό ὄνομά της ἀπό τήν Κινέζικη ὀνομασία «Ζί-πεν-Κούο» (Χώρα τοῦ ἀνατέλλοντος Ἡλίου), εἶναι τό πιο ἀκραῖο, πρὸς τὰ ἀνατολικά, κράτος τῆς Ἀσίας.

Ἡ χώρα αὐτή εἶναι ἓνα νησιωτικό συγκρότημα πού βρίσκεται στίς ἀνατολικές ἀκτές τῆς βόρειας Κίνας καί τῆς Σοβιετικῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς.

Τὰ τέσσερα μεγαλύτερα νησιά πού ἀποτελοῦν τό συγκρότημα αὐτό εἶναι τό Χοκάιντο, στά βόρεια, τό Χονσού, στό κέντρο πού εἶναι καί τό μεγαλύτερο, τό Σικοκού καί τό Κιουσού στό νότο. Ἔχουν διάταξη τόξου κυρτοῦ πρὸς τόν Εἰρηνικό Ὠκεανό καί χωρίζονται ἀπό τήν ἡπειρωτική Ἀσία μέ τήν Ἰαπωνική θάλασσα.

ΙΑΠΩΝΙΑ
110 ἑκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Τόκυο.

ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟΤΕΡΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΟΥ ΙΑΠΩΝΙΚΟΥ ΤΟΠΙΟΥ

Ἡ Ἰαπωνία ἀνήκει στό λεγόμενο «πύρινο στέφανο», δηλ. στίς περιοχές πού ἀπλώνονται κατὰ μήκος τῶν παραλίων τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ὅπου ὑπάρχουν πολλὰ ἡφαίστεια.

Τό πιο γνωστό τοπίο τῆς Ἰαπωνίας: Τό ἡφαίστειο Φούτζι-Γιάμα, πού εἶναι ἱερὸ βουνό γιά τοὺς Γιαπωνέζους.

“Όταν λέμε **ήφαιστειο** έννοούμε τό σημείο τής έπιφάνειας τής γής, άπ’ όπου βγαίνει τό διάπυρο ύλικό πού βρίσκεται στό έγκατά της. Τά ήφαιστεια χωρίζονται:

1) **σέ ένεργά**, τά όποία έδρασαν στους ιστορικούς χρόνους, και

2) **σέ σβησμένα**, τών όποίων ή δράση δέν είναι γνωστή στους ιστορικούς χρόνους.

Έτσι ανάμεσα στό ‘Ιαπωνικά βουνά αριθμούνται 160 ήφαιστεια. Από αυτά τά 50 περίπου είναι ένεργά. Τό γνωστότερο είναι τό Φούτζι-Γιάμα (3.774 μ.) στή μέση του νησιού Χονσού, κοντά στό Τόκυο.

Τά πολλά ήφαιστεια αποτελούν μόνιμο κίνδυνο γιά τήν ‘Ιαπωνία, όπου οι έκρήξεις και οι σεισμοί είναι πολύ συχνοί, συνήθως όμως μικρής έντάσεως. Οι ισχυρότεροι σεισμοί προξενούν μεγάλες καταστροφές. Μεγάλος κίνδυνος γιά τίς παραλιακές πόλεις είναι οι πλημμύρες, πού δημιουργούνται από τούς ύποθαλάσσιους σεισμούς. Αυτόι προκαλούν μεγάλο ύψους σεισμικά κύματα, πού συνήθως μαζί μέ τούς τυφώνες πού τά συνοδεύουν «σαρώνουν» τίς παραλίες. Τό 1923 ένας τέτοιος σεισμός προκάλεσε μεγάλες καταστροφές στό Τόκυο μέ 246.000 νεκρούς και τραυματίες.

ΚΛΙΜΑ

Τό κλίμα έμφανίζει σημαντικές διαφορές. Στο βόρειο τμήμα τής ‘Ιαπωνίας, πού δέχεται τήν επίδραση του ψυχρού θαλάσσιου ρεύματος ‘Ογια-Σίβο, τό κλίμα είναι πολύ ψυχρό τό χειμώνα και δροσερό τό καλοκαίρι. Υπάρχουν περιοχές πού πέντε μήνες τό χρόνο καλύπτονται από χιόνια.

Στό νότο, λόγω τής επιδράσεως του θερμού θαλάσσιου ρεύματος Κούρο-Σίβο, τό κλίμα διαμορφώνεται σέ θερμό ύποτροπικό μέ πολλές καλοκαιρινές βροχές, πού όφειλονται στους θερινούς μουσώνες. Τό κεντρικό τμήμα είναι περιοχή μεταβατικού κλίματος από τίς ψυχρές βόρειες περιοχές πρós τίς νότιες. Γενικά, χωρίς μεγάλες ξηρασίες και παγετούς, τό κλίμα τής ‘Ιαπωνίας ποικίλλει.

Οι συχνές βροχές δημιουργούν πολλούς και μικρού μήκους ποταμούς. Λόγω τής όρεινης μορφολογίας τής ‘Ιαπωνίας οι ποταμοί είναι όρμητικοί. Από αυτούς παράγεται μεγάλη ποσότητα ύδροηλεκτρικής ένέργειας.

Τυφώνες καλούνται οι κυκλώνες, πού παρατηρούνται στό παράλια τής Κίνας και τής ‘Ιαπωνίας. Οι κυκλώνες είναι τροπικές καταιγίδες, πού όφείλονται στή συνάντηση μαζών άέρα μέ μεγάλη διαφορά θερμοκρασίας.

Οι κυκλώνες έχουν τροχιά κυκλική και συγχρόνως κινούνται πρós τήν ‘Ανατολή.

Οι τρομερές ταχύτητες άνέμου πού παρατηρούνται στους κυκλώνες προκαλούν τεράστιες ζημιές και καταστροφές.

ΕΝΤΑΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΚΤΑΣΕΙΣ

Η χώρα είναι κυρίως όρεινη. Πάνω από τό 80% του 'Ιαπωνικού έδάφους είναι βουνά και μόνο τό 15% περίπου καλύπτεται από πεδιάδες. Γι' αυτό ο πληθυσμός συγκεντρώνεται στις παραλιακές και πεδινές περιοχές (2.000 κάτοικοι σέ κάθε τετρ. χιλιόμ.). Παρ' όλη τή μικρή καλλιεργήσιμη έκταση οι 'Ιάπωνες κατορθώνουν νά παράγουν τό μεγαλύτερο μέρος των ειδών διατροφής πού χρειάζονται. Σέ καμιά άλλη χώρα δέν καλλιεργείται τόσο έντατικά ή γή, όσο στήν 'Ιαπωνία. Αυτό τό πέτυχαν μέ τά σύγχρονα τεχνικά μέσα, πού άρχισαν νά χρησιμοποιούν μετά τό Β' Παγκόσμιο πόλεμο, όπως είναι τά μηχανήματα γιά τήν καλλιέργεια και τήν άρδευση τής γής και ή χρησιμοποίηση λιπασμάτων, πού πολλές φορές προέρχονται από τήν έπεξεργασία των ψαριών και βοηθούν στήν αύξηση τής παραγωγής των γεωργικών προϊόντων.

Τό κυριότερο γεωργικό προϊόν είναι τό ρύζι. Καλλιεργείται σέ όλες τις πεδιάδες και στις θερμότερες περιοχές παίρνουν δύο σοδειές τό χρόνο. Στίς ψυχρές περιοχές ή καλλιέργεια του ρυζιού άντικαθίσταται μέ τό σιτάρι. Στά νότια καλλιεργούνται τσάι, ζαχαροκάλαμο, μπανάνες. Υπάρχουν μεγάλες καλλιέργειες άπό μouriές, πού τις χρησιμοποιούν γιά τήν έκτροφή του μεταξοσκώληκα και τήν παραγωγή μεταξιού.

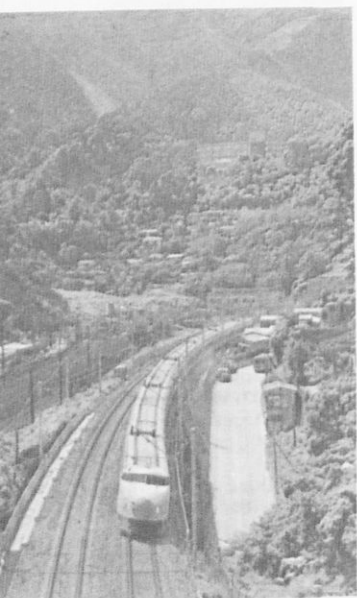
Αναπτυγμένη είναι επίσης ή καλλιέργεια των λουλουδιών, γι' αυτό και ή 'Ιαπωνία όνομάζεται «Χώρα των Χρυσανθέμων».

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ-ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑ

Πρίν έκατό χρόνια οι συνθήκες ζωής στήν 'Ιαπωνία, συγκριτικά μέ τήν Εύρώπη, ήταν πολύ χαμηλές. Σήμερα όμως έχει ξεπεράσει τά Εύρωπαϊκά βιομηχανικά κράτη και είναι ή τρίτη δύναμη στον κόσμο σέ παραγωγή χάλυβα και ηλεκτρικής ενέργειας, ή δεύτερη στα πλαστικά, και ή βιομηχανία των αυτοκινήτων της έχει τή δεύτερη θέση στον κόσμο. Είναι πρώτη στή ναυπηγική και ακόμη έχει μεγάλη βιομηχανία άπό φωτογραφικές μηχανές, τηλεοράσεις, ραδιόφωνα, ποδήλατα ηλεκτρονικά μικροσκοπία κ.ά.

Παρ' όλο πού κατά τή διάρκεια του Β' Παγκοσμίου πολέμου ή βιομηχανία της καταστράφηκε και ο όρυκτος πλούτος της είναι λιγοστός, ή βιομηχανία τής 'Ιαπωνίας

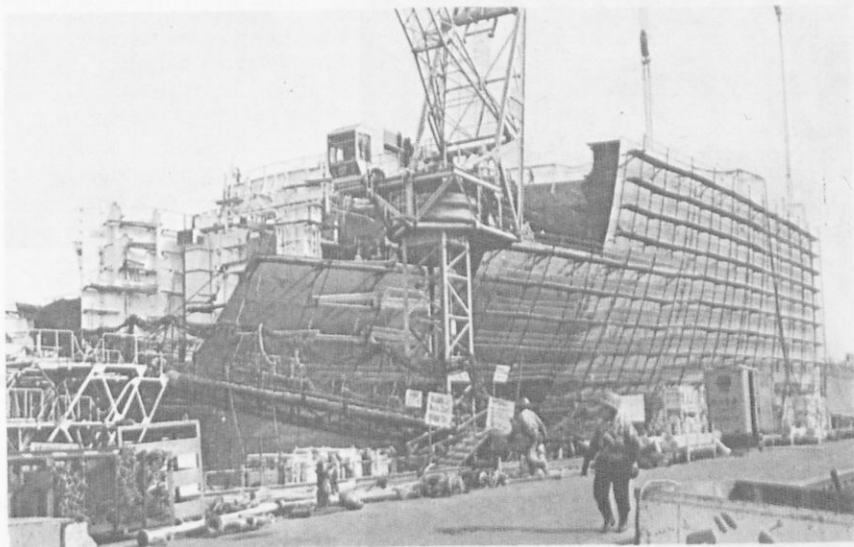
Τό ταχύτερο τραίνο του κόσμου
μεταξύ Τόκιο και Ναγκόγια.

Μιά αλυσίδα συναρμολογήσεως στα εργοστάσια «Χόντα».

Ἡ ναυπήγηση ενός γιγάντιου καραβιού.

ΙΑΠΩΝΙΚΑ ΡΕΚΟΡ

Έχει τό ταχύτερο τραίνο στον κόσμο, τη μεγαλύτερη ύψικάμινο του κόσμου, την έφημερίδα με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία του κόσμου με 9.000.000 αντίτυπα.

Τό σπουδαιότερο όμως είναι ό ταχύς ρυθμός ανάπτυξεως.

ανάπτυχθηκε ταχύτατα. Αυτό όφείλεται στο μικρότερο κόστος των βιομηχανικών προϊόντων, που βασικά έπιτυγχάνεται χάρη στα χαμηλά σχετικώς ήμερομίσθια.

Όπως σέ όλες τίς βιομηχανικά αναπτυγμένες χώρες έτσι καί στην Ίαπωνία, τό συγκοινωνιακό δίκτυο είναι πολύ αναπτυγμένο, τόσο από σιδηροδρομικές γραμμές, όσο και αυτοκινητόδρομους, παρά τίς δυσκολίες που παρουσιάζονται λόγω της όρεινης μορφής της χώρας.

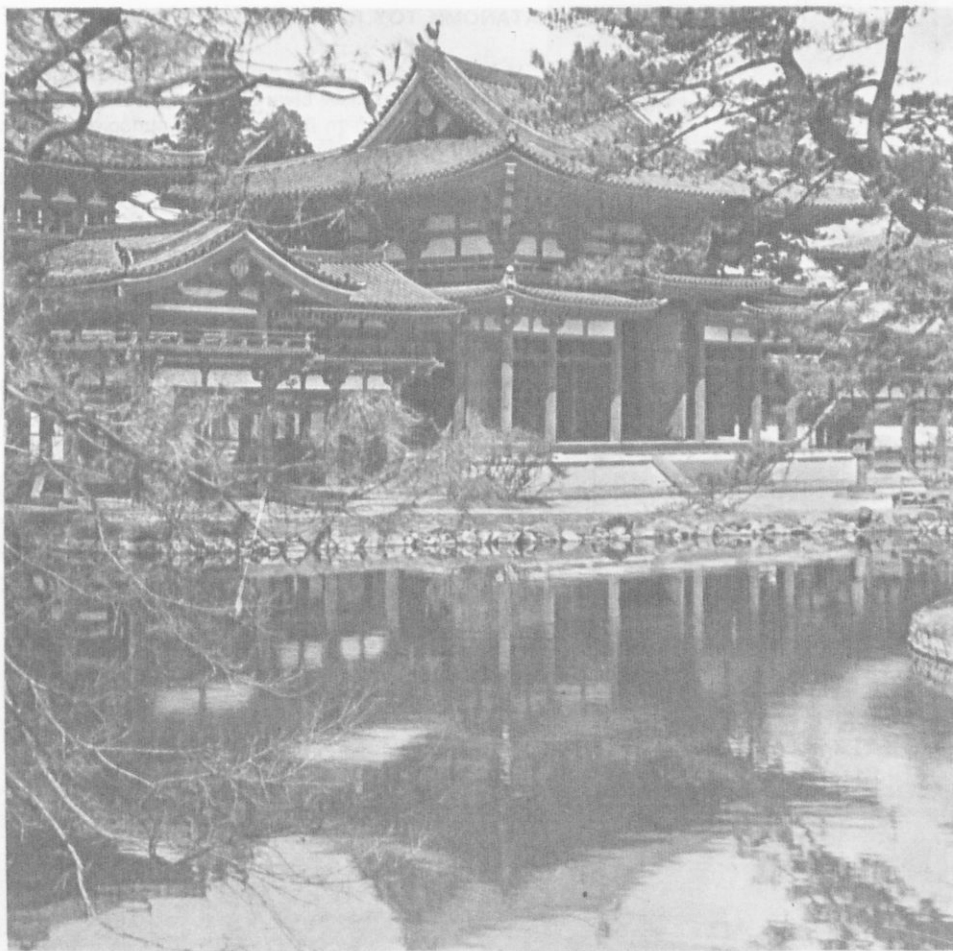
ΚΑΤΟΙΚΟΙ-ΘΡΗΣΚΕΙΑ

Ή Ίαπωνία είναι από τά παλαιότερα κράτη. Οί αυτοκράτορές της μέχρι τό τέλος του Β' Παγκοσμίου πολέμου είχαν τόν τίτλο του «Υίου του Ήλιου». Τό 98% των κατοίκων είναι Ίάπωνες, που ανήκουν στην κίτρινη φυλή.

Υπάρχουν επίσης Κορεάτες, Κινέζοι καί οί Αινώ, που είναι οί μόνοι αυτόχθονες λευκοί. Κυριότερες θρησκείες είναι ό Σιντοϊσμός καί ό Βουδισμός.

Μητρούντζινος Βούδας του Βου
αίωνα στη Νάρα της Ίαπωνίας.

Ένας ναός στο Κιότο, την αρχαία πρωτεύουσα της 'Ιαπωνικής Αυτοκρατορίας, χαρακτηριστικό δείγμα της γιαπωνέζικης αντίληψης για την αρχιτεκτονική. Έδώ και 100 χρόνια η 'Ιαπωνία γνώρισε μεγάλες μεταβολές. Όμως οι Γιαπωνέζοι προσπαθούν να διατηρήσουν τα έθιμά τους και έρχονται να θαυμάσουν τα μνημεία που έχτισαν οι πρόγονοί τους.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Η Ίαπωνία είναι από τις πιο πολυάνθρωπες χώρες. Τό 12% μόνο των κατοίκων είναι αγρότες. Τά 2/3 των Ίαπώνων ασχολούνται μέ τή βιομηχανία, τό έμπόριο, τίς μεταφορές καί ζοϋν σέ μεγάλες πόλεις. Η πρωτεύουσα, τό Τόκυο, είναι ή μεγαλύτερη πόλη στόν κόσμο μέ 15 έκατ. κατ. Άλλες πόλεις είναι τό Κυότο καί ή Όζάκα, μεγάλα βιομηχανικά κέντρα. Η Γιοκοχάμα είναι μεγάλο είσαγωγικό καί έξαγωγικό λιμάνι, πού βρίσκεται κοντά στό Τόκυο καί συνδέεται μ' αυτό μέ διώρυγα.

Η Χιροσίμα καί τό Ναγκασάκι πού καταστράφηκαν από τίς δύο άτομικές βόμβες, τίς όποιες έρριξαν οί Άμερικάνοι στό Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Τά χιλιάδες θύματα πού δημιουργήθηκαν ανάγκασαν τούς Ίάπωνες νά συνθηκολογήσουν άνευ όρων.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Τό έδαφος τής Ίαπωνίας είναι ήφαιστειογενές καί συχνά διαταράσσεται από σεισμούς.

- Η Ίαπωνία είναι σέ πληθυσμό ή έκτη κατά σειρά χώρα μετά τήν Κίνα, τήν Ίνδια, τήν Ε.Σ.Σ.Δ., τίς Η.Π.Α. καί τήν Ίνδονησία.

- Οί πεδινές περιοχές είναι πολύ πυκνοκατοικημένες. Η γεωργία είναι έντατική καί ή βιομηχανία πολύ άναπτυγμένη. Είναι ή τρίτη δύναμη στόν κόσμο.

- Τό Τόκυο (15 έκατομ. κατ.) είναι ή μεγαλύτερη πόλη στόν κόσμο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά είναι τά μεγαλύτερο από τά νησιά τής Ίαπωνίας;
2. Τί είναι ήφαιστεια καί σέ ποιές κατηγορίες διακρίνονται;
3. Ποιά θαλάσσια ρεύματα έπηρεάζουν τό κλίμα τής Ίαπωνίας;
4. Ποιοί κλάδοι τής βιομηχανίας είναι περισσότερο άνεπτυγμένοι;
5. Ποιές είναι οί σπουδαιότερες πόλεις τής Ίαπωνίας;

Μιά άποψη του Τόκυο.

ΡΥΠΑΝΣΗ

Σήμερα η τεχνολογική πρόοδος έφερε την τεράστια ανάπτυξη της βιομηχανίας. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα τη ρύπανση της ατμόσφαιρας και των υδάτων.

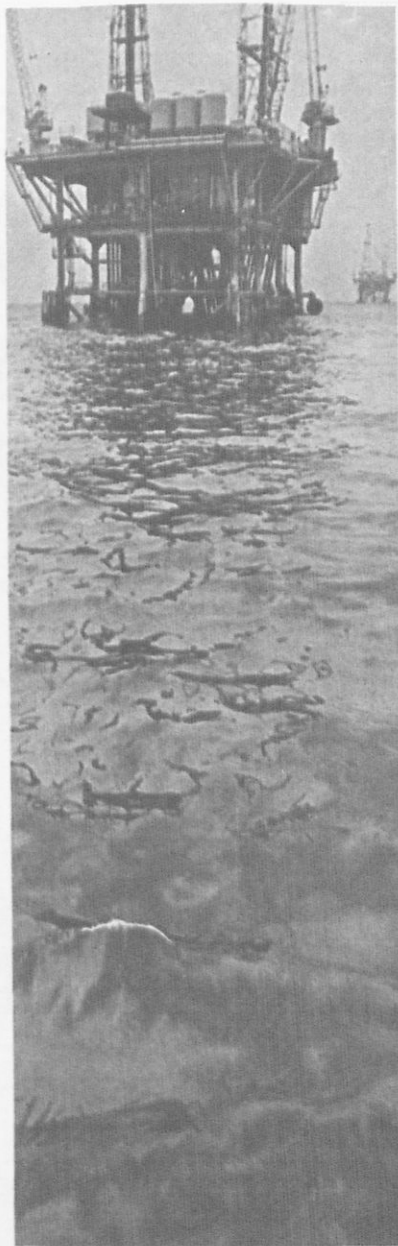
Στις μεγάλες βιομηχανικές πόλεις ή τεράστια ποσότητα των καυσαερίων, που σκορπίζουν στην ατμόσφαιρα οι καπνοδόχοι των εργοστασίων και των λεβητοστασίων, οι εξατμήσεις των αυτοκινήτων κ.ά. Αύξάνουν το ποσοστό των βλαβερών αερίων στην ατμόσφαιρα και ο αέρας είναι τόσο δηλητηριασμένος, ώστε τα μάτια νά δακρύζουν και ο λαιμός πολλές φορές νά καίει.

Τό φαινόμενο αυτό, που είναι ή ρύπανση της ατμόσφαιρας, είναι πολύ συνηθισμένο στην Ιαπωνία, όπου έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις.

Στις μεγαλουπόλεις τά δηλητηριώδη καυσαέρια είναι τόσο πολλά, ώστε ή όμιχλη και ή χαμηλή ορατότητα παρουσιάζεται τις πιό πολλές μέρες τό χρόνο.

Τά άπορρίματα έξάλλου των εργοστασίων, που αδειάζονται στά ποτάμια ή στή θάλασσα, καταστρέφουν ένα μέρος των μικροοργανισμών, μέ τους όποιους τρέφονται τά ψάρια, που όλο και λιγοστεύουν.

Άλλά ό κίνδυνος γιά τή μόλυνση των υδάτων είναι ακόμη μεγαλύτερος όταν μολυνθούν τά νερά που ύδρευουν πόλεις και χωριά, όποτε υπάρχει κίνδυνος σοβαρός γιά τή δημόσια ύγεια. Ή ρύπανση του περιβάλλοντος είναι ένα μεγάλο πρόβλημα, που γιά τήν αντιμετώπισή του όλα τά προηγμένα κράτη παίρνουν έκτακτα μέτρα.

ΑΦΡΙΚΗ

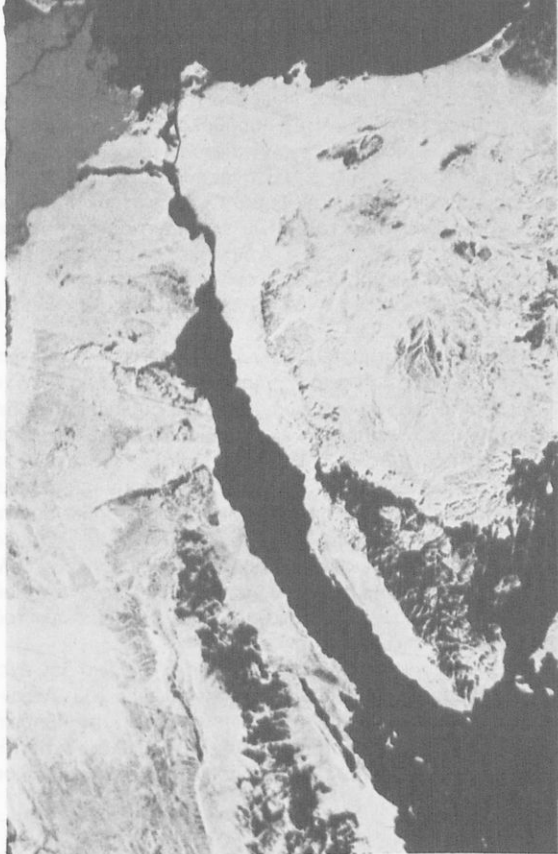
Η ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ

Ἡ Ἀφρική μέ τά 30 ἑκατ. τετρ. χμ. τῆς ἐκτάσεώς της εἶναι ἡ τρίτη ἡπειρος τῆς Γῆς μετά τήν Ἀσία (44 ἑκατ. τετρ. χμ.) καί τήν Ἀμερική (42 ἑκατ. τετρ. χμ.). Θά πρέπει νά διασχίσει κανεῖς 8.000 χμ. γιά νά φτάσει ἀπό τή **Μπιζέρτα** , τό βορειότερο σημεῖο στή Μεσόγειο, στό **Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδας**, πού βρίσκεται στό νότιο ἄκρο τῆς Ἀφρικανικῆς ἡπείρου, καί 7.500 χμ. ἀπό τό **Πράσινο ἄκρωτήριο**, στόν Ἀτλαντικό ὠκεανό, γιά νά φτάσει στό Ἀκρωτήριο **Γκαρνταφού**, στόν Ἰνδικό ὠκεανό.

Ἡ Ἀφρική βρίσκεται πολύ κοντά στήν Εὐρώπη, ἀπό τήν ὁποία τή χωρίζει ἡ Μεσόγειος θάλασσα πού ἔχει πλάτος 400-500 χμ. Ὁ πορθμός τοῦ Γιβραλτάρ, τό σημεῖο πού πλησιάζουν περισσότερο οἱ δύο ἡπειροι, ἔχει πλάτος μόνο 15 χμ. Ἀλλά ἡ Ἀφρικανική ἡπειρος βρίσκεται ἀκόμα πιό κοντά στήν Ἀσία, μέ τήν ὁποία ἦταν ἐνωμένη, προτοῦ ἀνοίξει ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ πού ἔνωσε τήν **Ἐρυθρά θάλασσα** μέ τή Μεσόγειο. Ἡ Ἐρυθρά θάλασσα εἶναι ἓνα στενό θαλάσσιο βύθισμα, μία «τάφρος» πού τό πλάτος της δέν ξεπερνᾷ τά 150 χμ.

Τό Γιβραλτάρ ὅπως φαίνεται ἀπό
τό διαστημόπλοιο Σκάιλαμπ.

Ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ ἐνώνει τὴν Ἑρυθρὰ θάλασσα μὲ τὴ Μεσόγειο.

Ἡ φωτογράφιση ἀπὸ τὸ Σκάιλαμπ, ἔχει γίνῃ μὲ ὑπέρυθρο φιλμ γιὰ νὰ τονίζονται ὀρισμένα σημεῖα, ὅπως γιὰ παράδειγμα τὸ δέλτα τοῦ Νεῖλου πού φαίνεται κόκκινο.

Ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδας: Τὸ νοτιότερο σημεῖο τῆς Ἀφρικῆς.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

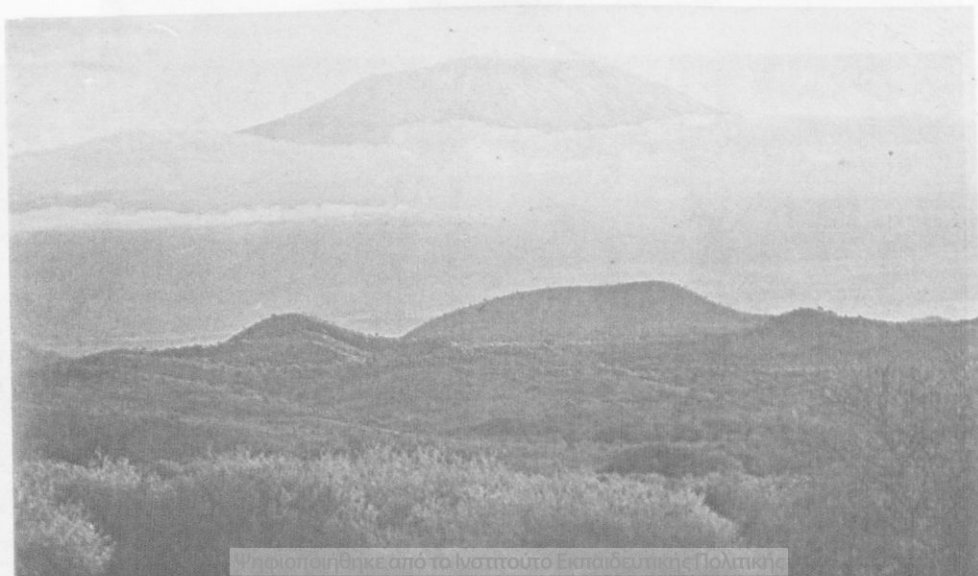
Ἡ ἀφρικανική ἡπειρος εἶναι ἓνα τεράστιο ὁροπέδιο μέ απόκρημνες ἀκτές καί λίγες παραθαλάσσιες πεδιάδες. Ὁ θαλάσσιος διαμελισμός της εἶναι πολύ μικρός. Οἱ ἀκτές δέ σχηματίζουν μεγάλες χερσονήσους οὔτε οἱ κόλποι εἰσχωροῦν βαθιά μέσα στήν ξηρά. Οἱ ἐλάχιστοι κόλποι πού υπάρχουν εἶναι ἀνοιχτοί, ὅπως ὁ τεράστιος σέ πλάτος κόλπος τῆς Γουινέας στόν Ἀτλαντικό καί οἱ κόλποι τῆς Μεγάλης καί Μικρῆς Σύρτης στή Μεσόγειο.

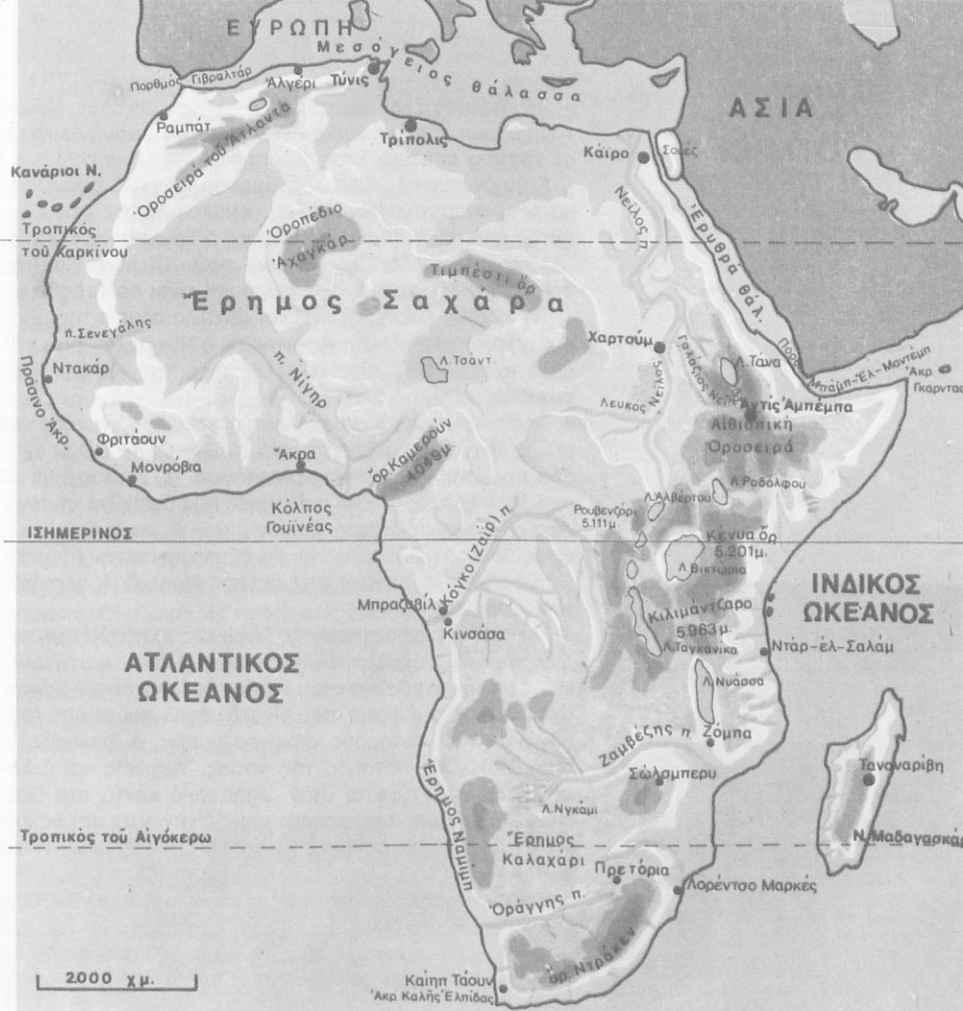
Ἐπίσης σέ κανένα σημεῖο τῶν ἀκτῶν της δέ σχηματίζεται φυσικό λιμάνι.

Ἡ ἴδια ὁμοιομορφία πού παρουσιάζεται στίς ἀκτές ἐμφανίζεται καί στό ἐσωτερικό τῆς ἡπείρου. Σέ ἑκατοντάδες χιλιόμετρα τό ἀφρικανικό ἀνάγλυφο παρουσιάζει τήν ἴδια μονότονη εἰκόνα ἀπό πλατιεῖς πεδιάδες καί σχεδόν ἐπίπεδα ὁροπέδια. Οἱ κοιλάδες τῶν μεγάλων ποταμῶν σέ μερικά σημεῖα εἶναι κάπως στενές, ἀλλά στήν πιό μεγάλη τους ἔκταση εἶναι πολύ πλατειές καί δέν κατορθώνουν νά ἀλλάξουν τήν ἐπίπεδη μονοτονία τοῦ τοπίου. Τέτοιες μεγάλες ἐπίπεδες ἐκτάσεις, λεκανοπέδια, υπάρχουν πολλές στήν Ἀφρική, ὅπως τά λεκανοπέδια τοῦ ποταμοῦ Νίγηρα, τοῦ Τσάντ, τοῦ Κογκό, τοῦ ἄνω Νείλου, τοῦ Ζαμπέζη καί τῆς Καλαχάρι.

Σέ ἀντίθεση μέ τίς ἄλλες ἡπείρους ἡ Ἀφρική δέν ἔχει μεγάλες ὄροσειρές, ἐκτός ἀπό τήν ὄροσειρά τοῦ Ἀτλαντα πού βρίσκεται βορειοδυτικά, ἀπέναντι ἀπό τήν Ἰβηρική χερσόνησο. Τά ὑπόλοιπα ὄρη τῆς Ἀφρικῆς δέ σχηματίζουν ὄροσειρές ἀλλά εἶναι ἀπομονωμένοι ὄρεινοὶ ὄγκοι,

Κιλιμάντζαρο (5.963 μ.): Τό ψηλότερο βουνό τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ἓνας ἡφαιστειακός κῶνος.

πού εξέχουν σαν νησιά πάνω από τό μεγάλο αφρικανικό όροπέδιο. Τά όρη αυτά σχηματίζονται από ήφαιστειακούς κώνους, όπως τό Κιλιμάντζaro (5.963 μ.), πού είναι τό ψηλότερο σημείο τής 'Αφρικής.

Από ήφαιστειακούς κώνους επίσης αποτελούνται τά ψηλά όρη **Κένυα** (5.201 μ.), **Ρουβενζόρι** (5.119 μ.), **Έλγκόν** (4.322 μ.) τής ανατολικής 'Αφρικής, τό όρος **Καμερούν** (4.069 μ.) στόν κόλπο τής Γουινέας καί τό όρος **Τιμπέστι** (3.415 μ.) τής κεντρικής 'Αφρικής. 'Η **Αιθιοπική οροσειρά** σχηματίστηκε καί αύτή από ήφαιστειακό υλικό, έχει όμως μορφή ύψιπέδου.

ΛΙΜΝΕΣ ΠΟΤΑΜΟΙ

Ἡ Ἀφρική ἔχει μερικές ἀπὸ τίς πιὸ μεγάλες λίμνες τοῦ κόσμου, ὅπως ἡ λίμνη **Βικτόρια**, πού εἶναι ἡ δεύτερη σέ ἔκταση μετὰ τή λίμνη Σουπήριου (Β. Ἀμερική).

Στὴν ἀνατολική Ἀφρική, ἀνάμεσα στὰ ψηλά ἡφαιστειακά ὄρη, σχηματίζονται πολλές μεγάλες λίμνες, πού εἶναι ἐκτός ἀπὸ τή Βικτόρια, ἡ **Νυάσσα**, ἡ **Ταγκανίκα**, ἡ **λίμνη Ἀλβέρτου** καί ἡ **λίμνη Ροδόλφου**. Οἱ λίμνες αὐτές βρίσκονται σέ μεγάλο ὑψόμετρο καί εἶναι πολὺ βαθιεῖς.

Υπάρχουν ἐπίσης λίμνες καί σέ ἄλλα σημεῖα τῆς ἡπείρου, ὅπως ἡ Τσάντ (Β. Ἀφρική) καί ἡ Νγκάμι (Ν. Ἀφρική), ἀλλὰ τὰ νερά τους εἶναι ρηχὰ καί τὴν ἐποχὴ τῆς ξηρασίας μεταβάλλονται σέ ἔλη.

Ἀνάμεσα στοὺς πιὸ μεγάλους ποταμούς τὸ «ρεκόρ» σέ μήκος ἀνήκει ὡπωσδήποτε στὸ Νεῖλο, μέ τὰ 6.700 χμ., ἀπὸ τὸν Ἰσημερινό μέχρι τὴ Μεσόγειο. Ὁ Νεῖλος ἔχει καί ἓνα ἄλλο «ρεκόρ»: εἶναι ὁ ποταμὸς πού διασχίζει τὴ μεγαλύτερη ἐρημικὴ ἔκταση (περίπου 2.000 χμ.). Στὸ Νεῖλο ὅμως θὰ ἐπανέλθουμε ὅταν θὰ ἐξετάσουμε τὴν Αἴγυπτο, γιὰ νὰ δοῦμε τὴ μεγάλη σημασία πού ἔχει γιὰ τίς περιοχές πού διασχίζει.

Ἄλλοι μεγάλοι ποταμοὶ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ὁ **Νίγηρ**, πού διαγράφει ἓνα μεγάλο τόξο σέ μήκος, 4.200 χμ. στὴ δυτικὴ Ἀφρική καί χύνεται στὸν κόλπο τῆς Γουινέας, ὁ **Κόγκο** στὴν κεντρικὴ Ἀφρική, πού εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς ἀφρικανικοὺς ποταμούς σέ ὄγκο νερῶν, ὁ **Ζαμπέζη**, ὁ σπουδαιότερος ποταμὸς τῆς νότιας Ἀφρικῆς καί ὁ **Σε-νεγάλης** πού χύνεται στὸν Ἀτλαντικὸ κοντὰ στὸ Πράσινο Ἀκρωτήριο. Μερικοὶ ποταμοὶ δὲ χύνονται στὴ θάλασσα ἀλλὰ μέσα σέ μεγάλες λίμνες, ὅπως στὴ λίμνη Τσάντ καί Νγκάμι.

Τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῶν μεγάλων ἀφρικανικῶν ποταμῶν εἶναι ὅτι ὅλοι σχηματίζουν καταρράκτες, καί ἔτσι δέν εἶναι πλωτοὶ σέ ὅλο τους τὸ μήκος. Οἱ σπουδαιότεροι καταρράκτες εἶναι τῆς Βικτόριας τοῦ ποταμοῦ Ζαμπέζη (110 μ. ὕψος).

Πελεκάνοι στὴ λίμνη Τσάντ. Στὶς λίμνες τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς συγκεντρώνονται πολλὰ πουλιὰ πού τρέφονται μέ ψάρια.

Ἡ καταρράκτης Βικτόρια τοῦ ποταμοῦ Ζαμπέζη.

Τό μεγαλύτερο τμήμα τής αφρικανικής ήπειρου βρίσκεται μεταξύ τών δύο τροπικών κύκλων, δηλαδή στή θερμή ζώνη. Τό χιόνι είναι άγνωστο γιά τήν Άφρική καί υπάρχει μόνο στά ψηλά βουνά, σ' αυτά πού περνούν τά 5.000 μ. ύψος. Στο ύψος αυτό τό κρύο πού έπικρατεί έμποδίζει τά χιόνια νά λιώσουν καί έτσι οι κορυφές τών βουνών είναι πάντα χιονισμένες, όπως συμβαίνει στό Κιλιμάντζαρο. Έκτός λοιπόν από αυτές τίς πολύ μικρές περιοχές, σέ όλη τήν άλλη έκταση τής Άφρικής τό κλίμα είναι γενικά θερμό.

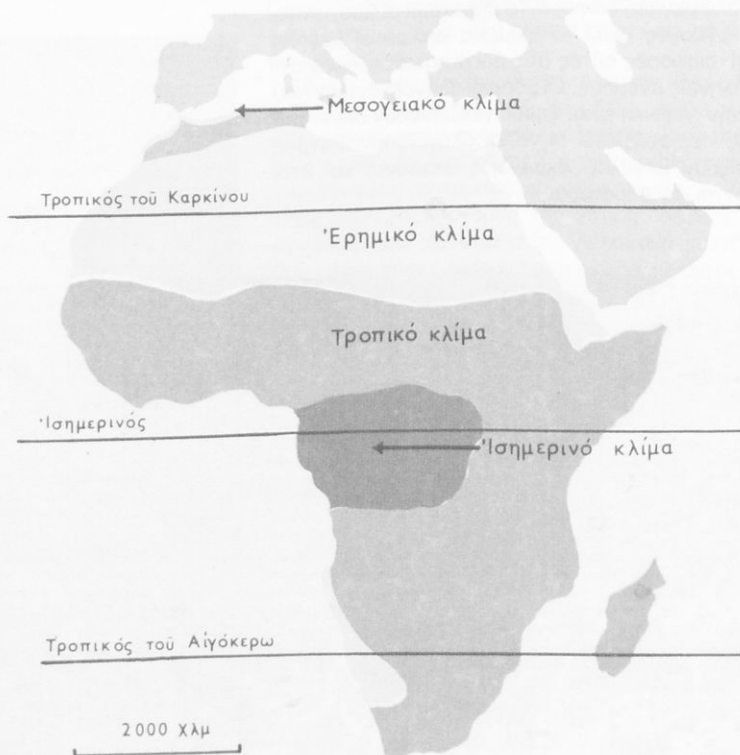
Στίς εϋκρατες περιοχές, όπως στήν Ελλάδα, οι άλλες τών εποχών προσδιορίζονται από τίς διαφορές τής θερμοκρασίας. Στίς θερμές όμως περιοχές οι διαφορές θερμοκρασίας είναι πολύ μικρές καί **ή αλλαγή τών εποχών προσδιορίζεται από τίς βροχοπτώσεις.**

Έκτός από τίς περιοχές του ίσημερινού, όπου βρέχει σχεδόν τό ίδιο χειμώνα-καλοκαίρι, στίς άλλες περιοχές μεταξύ του ίσημερινού καί τών τροπικών κύκλων παρουσιάζεται μία πολύ μεγάλη διαφορά. Τό καλοκαίρι οι βροχοπτώσεις είναι άφθονες, ενώ τό χειμώνα έπικρατεί μεγάλη ξηρασία. Οι διαφορές αυτές στίς βροχοπτώσεις οφείλονται στους άληγεϊς άνέμους. Οι βόρειοι άληγεϊς άνεμοι πού φτάνουν στήν Άφρική είναι ξηροί, γιατί πνέουν πάνω από ήπειρωτικές περιοχές, ενώ οι νότιοι άληγεϊς είναι ύγροι, γιατί διάσχίζουν μεγάλες ωκεάνειες έκτάσεις καί έτσι έμπλουτίζονται μέ ύδρατμούς.

Στόν Ίσημερινό, όπου συναντιούνται οι βόρειοι και οι νότιοι άλγηεις, αλλάζουν κατεύθυνση και ανεβαίνουν ψηλότερα. Έκεί, επειδή οι θερμοκρασίες είναι χαμηλές, οι υδρατμοί, που περιέχουν οι άλγηεις, υγροποιούνται και σχηματίζεται ή βροχή. Τά σημεία όμως που συναντιούνται οι άλγηεις άνεμοι και επομένως εκεί που δημιουργείται ή ζώνη τών βροχών,δέ βρίσκονται σέ όλη τή διάρκεια του έτους ακριβώς πάνω από τόν Ίσημερινό, αλλά μετατοπίζονται πρós τά βόρεια του Ίσημερινου τό καλοκαίρι και πρós τά νότια τό χειμώνα.

Έξαιτίας αύτής τής μετατοπίσεως τών άλγηων άνέμων υπάρχουν περιοχές τής Άφρικτς όπου κατά τούς έξι καλοκαιρινούς μήνες βρέχει συνεχώς, ένw κατά τούς υπόλοιπους έξι μήνες του χειμώνα επικρατεί μεγάλη ξηρασία.

ΚΛΙΜΑΤΙΚΕΣ ΖΩΝΕΣ - ΒΛΑΣΤΗΣΗ

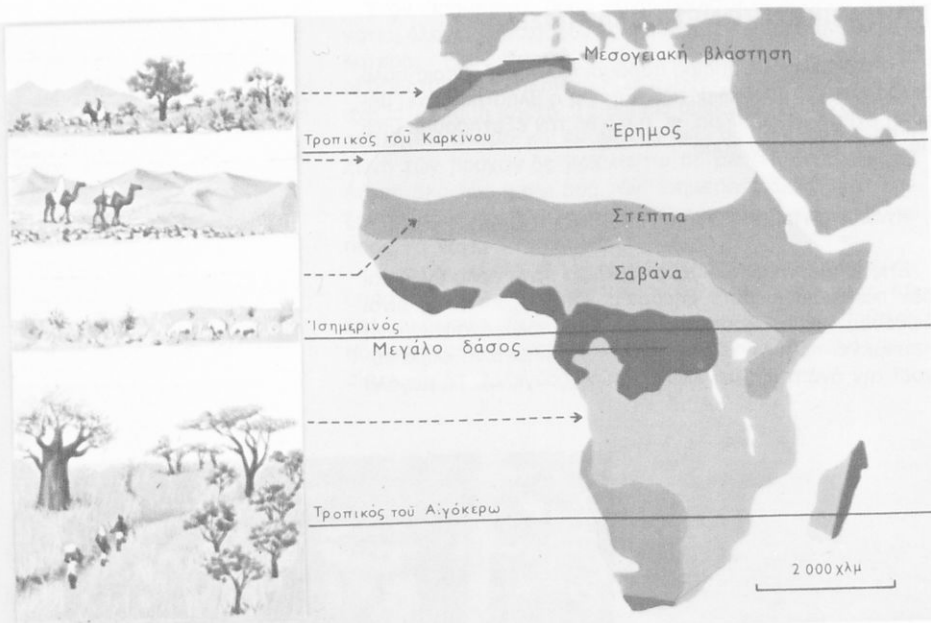
Στην αφρικανική ήπειρο παρουσιάζονται τέσσερις πολύ διαφορετικοί τύποι κλιμάτων. Έπειδή η βλάστηση έχει μεγάλη σχέση με το κλίμα, γι' αυτό θά την εξετάσουμε μαζί με κάθε κλιματικό τύπο.

1. ΚΛΙΜΑ ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΥ (ΙΣΗΜΕΡΙΝΟ ΚΛΙΜΑ)

Στις ισημερινές περιοχές το κλίμα είναι πολύ υγρό και δεν παρουσιάζει ποτέ ξηρασίες. Οί βροχοπτώσεις είναι άφθονες και ή βλάστηση, πού είναι πολύ αναπτυγμένη παραμένει πράσινη όλο το χρόνο. Τό ισημερινό κλίμα ευνοεί την ανάπτυξη μεγάλων δασών (ζούγκλα). Τά μεγάλα

Στά μεγάλα δάση του ισημερινού ή θλάστηση είναι πολύ πυκνή και παραμένει πράσινη όλο το χρόνο.

δάση σχηματίζονται από δέντρα μέ κορμό ευθύ και λεϊο, πού άρχίζει νά διακλαδώνεται σέ ένα ύψος 30-40 μ. πάνω από την έπιφάνεια του έδάφους. Στο ύψος αυτό τά κλαδιά των γειτονικών δέντρων ένώνονται έτσι, ώστε τό άφθονο και πάντα πράσινο φύλλωμά τους σχηματίζει ένα φράγμα άδιαπέραστο από τις άκτίνες του ήλιου.

Σέ όρισμένες θέσεις υπάρχουν δέντρα γίγαντες, πού τό ύψος τους ξεπερνά τά 60 μ.

Σήμερα οί περιοχές των μεγάλων δασών έχουν περιοριστεί και δέν καλύπτουν τόσο μεγάλες έκτάσεις όπως στο παρελθόν. Ό άνθρωπος καταστρέφει τό μεγάλο δάσος, γιά νά αύξήσει τις καλλιεργήσιμες έκτάσεις. Έτσι, εκεί πού άλλοτε υπήρχαν πανύψηλα δέντρα έχουν δημιουργηθεί φυτείες τροπικών φυτών, πού άποτελούν την κύρια πηγή πλούτου γιά τους κατοίκους.

Τά προϊόντα είναι μπανάνες, καφές, κακάο, άνανάς, ζάχαρη, γλυκοπατάτες και ταπιόκα (τροπικό φρούτο).

Ό ζωή στο μεγάλο δάσος έχει και αυτή αλλάξει εξαιτίας των φυτειών. Υπάρχουν ακόμα μεγάλα έρπετά όπως ο βόας και ο κροκόδειλος στα ποτάμια. Οί ίπποπόταμοι δέν είναι πολλοί όπως άλλοτε. Οί μεγάλοι γορίλες είναι σπάνι-

οι, ενώ τὰ λιοντάρια καί οἱ λεοπαρδάλεις δέ ζοῦν πιά στό μεγάλο δάσος, γιατί δέ βρίσκουν τροφή. Ὁ μεγαλύτερος ὁμως κίνδυνος γιά τόν ἄνθρωπο δέν εἶναι τὰ μεγάλα ἄγρια ζῶα ἀλλά τὰ μικρά ἔντομα, τῶν ὁποίων τὰ τσιμπήματα προκαλοῦν σοβαρές ἀσθένειες. Ἡ ἀσθένεια τοῦ ὕπνου πού μεταδίδεται ἀπό τή μύγα τσε-τσέ καί ὁ κίτρινος πυρετός πού μεταδίδεται καί αὐτός ἀπό μιά ἄλλη μύγα, εἶναι οἱ σοβαρότερες. Οἱ ἀσθένειες αὐτές δέν εἶναι τόσο συχνές ὅσο ἄλλοτε, γιατί σήμερα ἀντιμετωπίζονται ἀπό τήν ἱατρική.

2. ΤΡΟΠΙΚΟ ΚΛΙΜΑ

Οἱ περιοχές πού βρίσκονται μεταξύ τῶν ἐρήμων καί τῆς ἰσημερινῆς ζώνης ἔχουν τροπικό κλίμα, πού χαρακτηρίζεται ἀπό πολύ ζεστούς καί ξηρούς χειμῶνες, καί καλοκαίρια ζεστά μέ μεγάλες βροχοπτώσεις.

Στίς περιοχές αὐτές ὑπάρχουν στέππες καί σαβάνες, οἱ ὁποῖες ἔχουν διαφορετικά εἶδη βλαστήσεως.

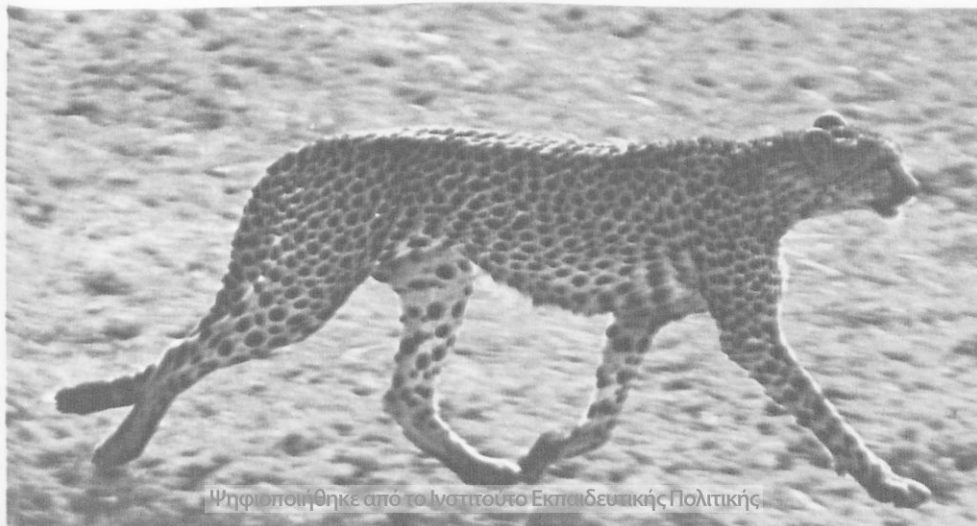

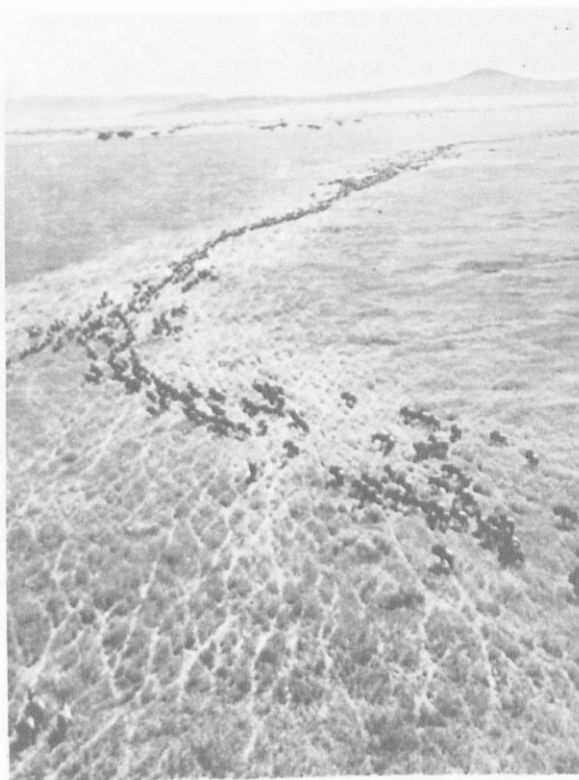
Ἀντιλόπη

ΣΑΒΑΝΕΣ

Εἶναι περιοχές μέ πολύ ψηλή χλόη, περίπου 2μ, καί ἀραιά μεγάλα δέντρα. Τήν ἐποχή πού ἡ χλόη ξεραίνεται, οἱ

Τσιτάχ: Τό ταχύτερο ζῶο τῆς σαβάνας. Ἡ ταχύτητά του φτάνει τά 100 χμ. τήν ὥρα.

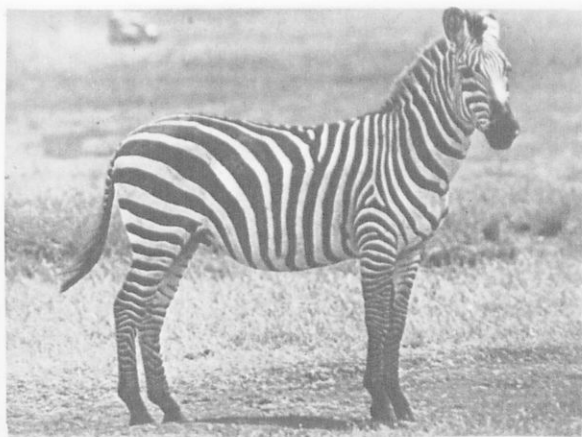

Στίς αφρικανικές σαβάνες μεγάλα κοπάδια από γκνού (είδος άντιλόπης) και ζέβρους μεταναστεύουν κάθε χρόνο σέ νέα βοσκοτόπια.

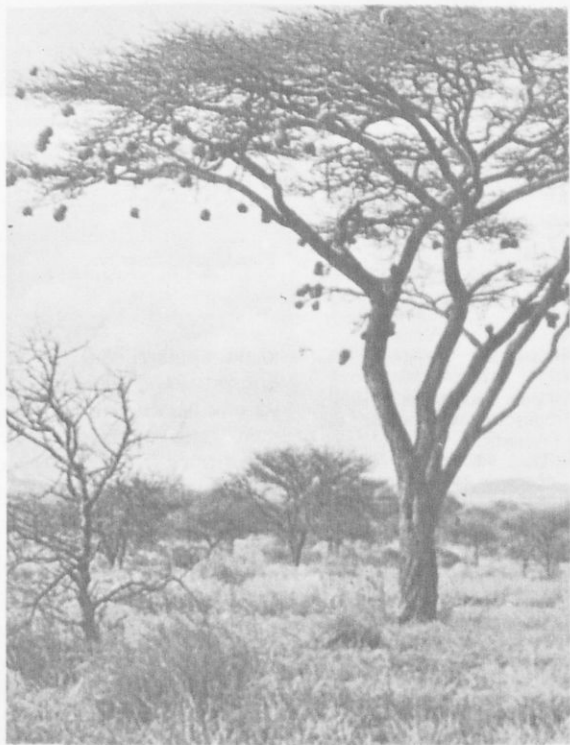
περιοχές αυτές είναι πολύ επικίνδυνες γιά πυρκαγιά. Ή περιοχή τής σαβάνας είναι κατάλληλη γιά καλλιέργειες (δημητριακά, φυστίκια, βαμβάκι) και νιάκτηνοτροφία. Εξαιτίας τής άφθονης χλόης στή σαβάνα ζοϋν πολλά άγρια ζώα φυτοφάγα και σαρκοφάγα, όπως καμηλοπαρδάλεις, ζέβρες, έλέφαντες, πίθηκοι, λιοντάρια, λεοπαρδάλεις καθώς και πολλά έρπετά.

ΣΤΕΠΠΕΣ

Στίς στέππες πού βρίσκονται κοντά στίς έρημικές περιοχές οι βροχοπτώσεις είναι λίγες, ή χλόη είναι χαμηλή και ύπάρχουν μόνο λίγα δέντρα πού άντέχουν στήν ξηρασία (άραβικές άκακίες πού δίνουν τό άραβικό κόμμι).

Ζέβρος: Παρά τις έντονες ραβδώσεις του δέ διακρίνεται εύκολα όταν τρέχει με μεγάλη ταχύτητα.

Άραβικές άκακίες στις αφρικανικές στέπες.

Ή ερημος Καλαχάρι στη νότια Άφρικη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Πόσοι και ποιοί ωκεανοί βρέχουν τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς;
2. Ποιές θάλασσες ἐνώνουν ο πορθμός τοῦ Γιβραλτάρ, ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ καί ὁ πορθμός τοῦ Μπάμπ-έλ-Μαντέμπ (Ἄντεν);
3. Δειῖτε στό χάρτη τῇ θέσῃ τῶν μεγαλύτερων βουνῶν τῆς Ἀφρικῆς.
4. Παρατηρήστε σέ ἓνα παγκόσμιο χάρτη τίς δυτικές ἀκτές τῆς Ἀφρικῆς καί τίς ἀνατολικές ἀκτές τῆς Νότιας Ἀμερικῆς. Ποιά σχέση ὑπάρχει στό σχῆμα τους καί γιατί;

3. ΕΡΗΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ

Ἕνα μεγάλο μέρος τῆς Ἀφρικῆς, ἰδίως τό βόρειο, ἔχει κλίμα ἐρημικό, δηλαδή ἐξαιρετικά ξηρό καί ζεστό. Οἱ βροχοπτώσεις εἶναι σπάνιες καί γιά πολλά χρόνια μπορεῖ νά μήν πέσει οὔτε μιά σταγόνα νερό. Ἡ βλάστηση εἶναι πολύ σπάνια. Μεγάλες ἐκτάσεις εἶναι τελείως γυμνές, χωρίς οὔτε ἓνα φυτό. Μόνο στίς ὁάσεις, ὅπως θά δοῦμε ἐξετάζοντας τῇ Σαχάρα, ὑπάρχουν μερικές συστάδες δέντρων.

4. ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΚΛΙΜΑ

Παρουσιάζεται μόνο στό βορειοδυτικό τμήμα τῆς Ἀφρικῆς πού βρέχεται ἀπό τῇ Μεσόγειο θάλασσα καί εἶναι τό ἴδιο μέ τό γνωστό μεσογειακό κλίμα τῆς χώρας μας. Ἡ βλάστηση εἶναι καί αὐτή, φυσικά, μεσογειακή (δημητριακά, ἐλίες, ὀπωροφόρα δέντρα, ἀμπέλια).

Η ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙ ΛΑΟΙ ΤΗΣ

Ἡ ἐξερεύνηση τῆς Ἀφρικῆς ἀργησε πολύ, παρ' ὅλο πού ἡ ἡπειρος αὐτὴ βρίσκεται πολύ κοντὰ στὴν Εὐρώπη. Ἐκτός ἀπὸ τὶς μεσογειακὲς ἀκτὲς, πού ἦταν γνωστὲς ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα (αἰγυπτιακὸς πολιτισμός), τὸ ὑπόλοιπο τμῆμα τῆς ἡπείρου παρέμεινε γιὰ πολλοὺς αἰῶνες ἀγνώστο στον ὑπόλοιπο κόσμον.

Ἡ ἀργοπορία αὐτὴ στὴν ἐξερεύνηση ὀφείλεται στὰ μεγάλα φυσικὰ ἐμπόδια πού παρουσιάζονται, ὅταν ἐπιχειρήσει κανεὶς νὰ προχωρήσει στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀφρικῆς. Μεγάλες καὶ ἀφιλόξενες ἐρημικὲς ἐκτάσεις ὑπάρχουν σὲ πολλὰ σημεία (Σαχάρα-Ναμίμπ), πού δὲν ἐπιτρέπουν τὴν εἰσὸδο στὸ ἐσωτερικόν. Τὰ τροπικὰ ἀδιαπέραστα δάση τοῦ Ἰσημερινοῦ (ζουγκλα) φράζουν τὸ δρόμον γιὰ τὰ ἐσωτερικὰ ὁροπέδια. Τέλος οἱ ἀκτὲς, ὅπως εἶδαμε στὴ μορφολογία, εἶναι ἀπότομες καὶ οἱ μεγάλοι ποταμοὶ δὲν εἶναι πλωτοί, γιὰτὶ σχηματίζουν καταρράκτες.

Οἱ ἀκτὲς τῆς νότιας Ἀφρικῆς ἐγιναν γνωστὲς ἀπὸ τὸ Βάσκο ντέ Γκάμα, πού ταξίδεψε τὸ 1497 ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ

Πολεμιστὲς τῆς φυλῆς Ζουλού.

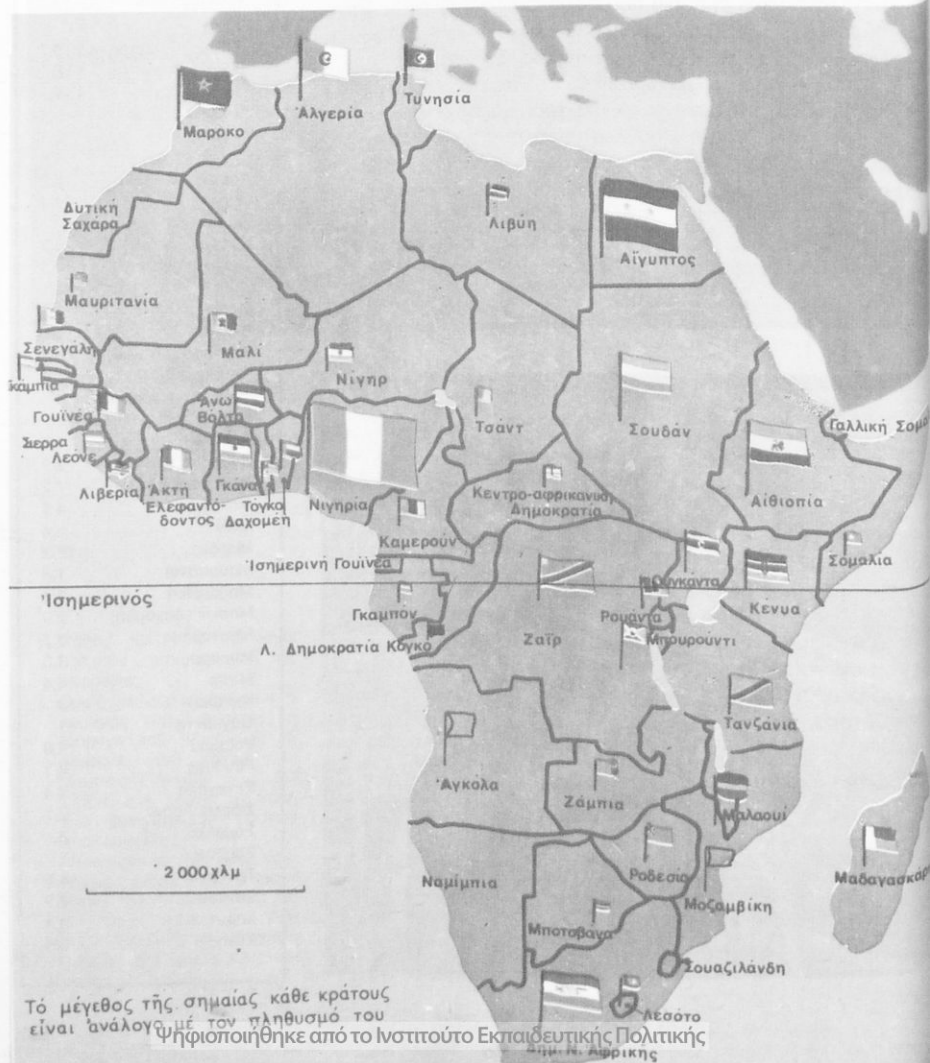

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΚΡΑΤΗ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Ἀγκόλα	66
Αἴγυπτος	36
Αἰθιοπία	27
Ἀκτὴ	
Ἐλεφαντόδοντας	4,7
Ἀλγερία	16
Ἄνω Βόλτα	5,7
Γκάμπια	0,4
Γκαμπόν	0,5
Γκάνα	9,4
Γουινέα	4,2
Δημοκρατία Ζαῖρ	24,4
Δημοκρατία	
Ν. Ἀφρικῆς	23,5
Δυτικὴ Σαχάρα	0,1
Ζάμπια	4,5
Καμερούν	6
Κένυα	12,5
Κεντροαφρικανικὴ	
Δημοκρατία	1,7
Λαϊκὴ Δημοκρατία	
Κογκό	1
Λιβερία	1,7
Λιβύη	2,2
Μαδαγασκάρη	7,2
Μαλαουί	4,8
Μαλί	5,4
Μαρόκο	17,3
Μαυριτανία	1,3
Μοζαμβίκη	8,4
Μπενιν (Δαχομέη)	2,9
Μποτσάνα	0,7
Μπουρούντι	3,8
Νίγηρ	4,4
Νιγηρία	70
Ουγκάντα	11
Ροδεσία	5,9
Ρουάντα	4,1
Σενεγάλη	4,4
Σιέρρα Λεόν	2,7
Σομαλία	3
Σουδάν	17
Τανζανία	14,5
Τόγκο	2,2
Τσάντ	3,4
Τυνησία	5,5

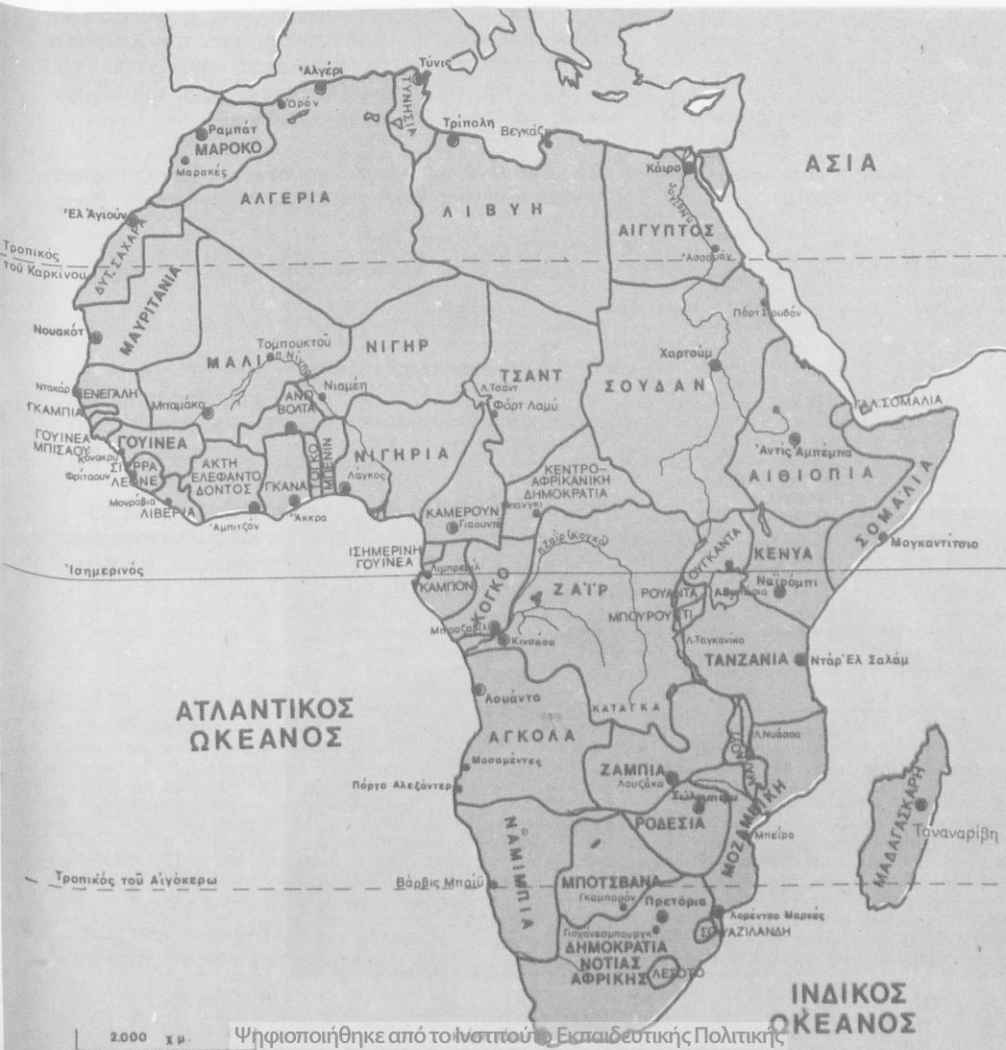
στις 'Ινδίες. Τό εσωτερικό όμως παρέμεινε άγνωστο μέχρι τά μέσα του 19ου αιώνα, όταν δύο τολμηροί έξερευνητές, ο Άγγλος Λίβιγκστον και ο Άμερικανός Στάνλεϋ, κατάφεραν νά εισχωρήσουν στην Κεντρική Άφρική. Από τότε οι Εύρωπαίοι άρχισαν νά δημιουργοϋν άποικίες στα έδάφη πού έξερευνοϋσαν. Κατάλοιπα από τίς άποικίες αυτές ύπάρχουν μέχρι σήμερα.

Τά περισσότερα άφρικανικά κράτη είναι νεοσύστατα και οι κάτοικοί τους ήταν μέχρι πριν λίγα χρόνια πρωτόγονοι;

σήμερα όμως αναπτύσσονται γρήγορα και αρχίζουν να διεκδικούν τη θέση τους στον τεχνολογικό κόσμο του 20ου αιώνα.

Οι κάτοικοι της Άφρικής (400 εκατομ.) είναι στην πλειοψηφία τους νέγροι διαφόρων φυλών, που ζουν στο νότιο τμήμα της Άφρικής, από τη Σαχάρα και κάτω, ενώ στο βόρειο τμήμα της συναντάμε Άραβες, Βερβερίνους και Αιθίοπες, που ανήκουν στη λευκή φυλή. Υπάρχουν επίσης αρκετοί λευκοί και Άσιάτες.

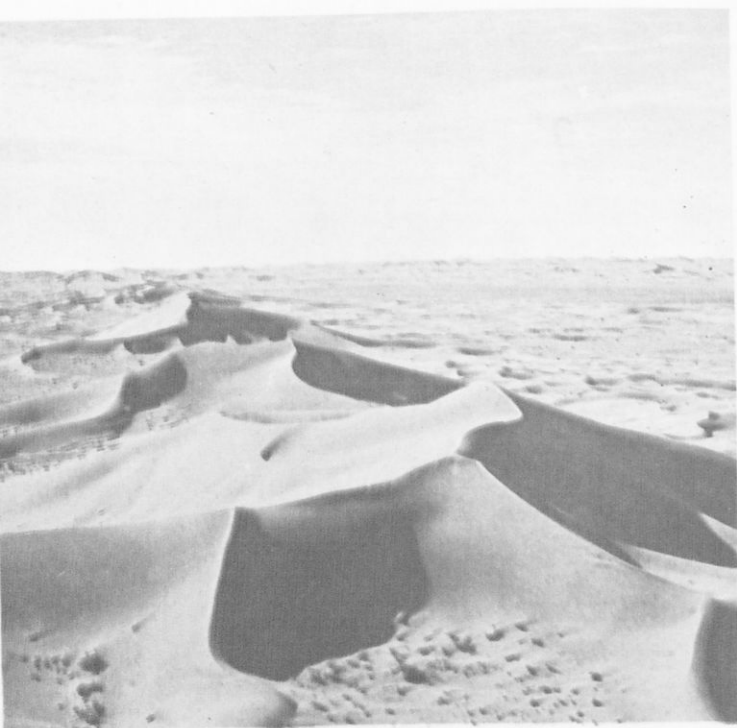
ΒΟΡΕΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

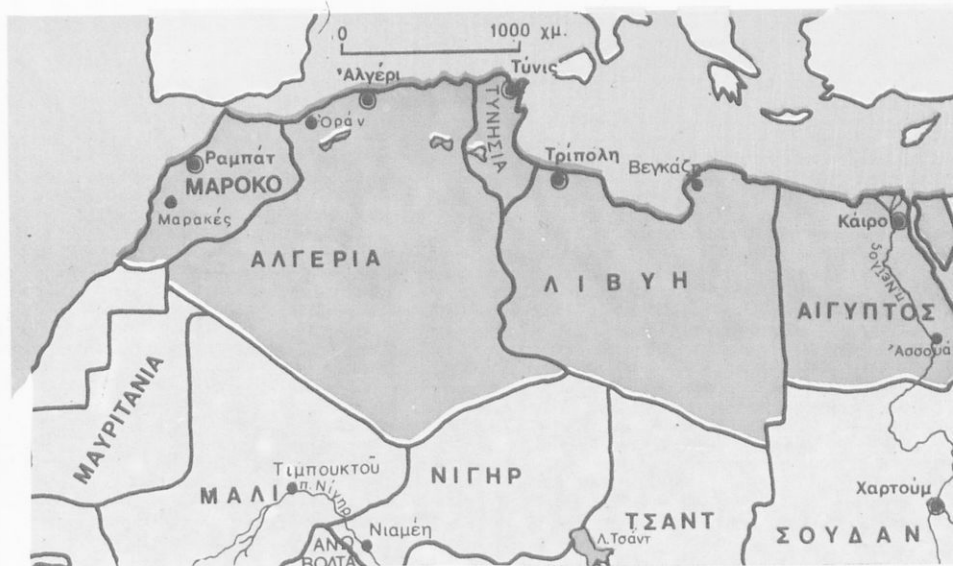
Τό βόρειο μέρος της αφρικανικής ηπείρου περιλαμβάνει τις χώρες που βρέχει η Μεσόγειος θάλασσα, δηλ. τό Μαρόκο, τήν Ἀλγερία, τήν Τυνησία, τήν Λιβύη, τήν Αἴ-γυπτο. Τό μεγαλύτερο ὅμως τμήμα της τό καταλαμβάνει ἡ ἔρημος Σαχάρα.

Οἱ μόνες περιοχές που δέν εἶναι ἔρημικές εἶναι μία στενή λουρίδα κατά μήκος τῆς Μεσογείου καί ἡ κοιλάδα τοῦ Νείλου ποταμοῦ. Ἡ Σαχάρα εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἔρημος τοῦ κόσμου. Τό μήκος της, ἀπό τόν Ἀτλαντικό ὠκεανό μέχρι τήν Ἐρυθρά θάλασσα, εἶναι 5.000 χμ. καί τό πλάτος της ἀπό τή Μεσόγειο μέχρι τόν Νίγηρα ποταμό καί τήν λίμνη Τζάντ, 1.500 χμ.

Ἐρημος Σαχάρα: Χαρακτηριστικό τοπίο μέ θίνες.

Τό κλίμα εἶναι πολύ θερμό καί τό κύριο χαρακτηριστικό του εἶναι ἡ μεγάλη διαφορά θερμοκρασίας μεταξύ μέρας

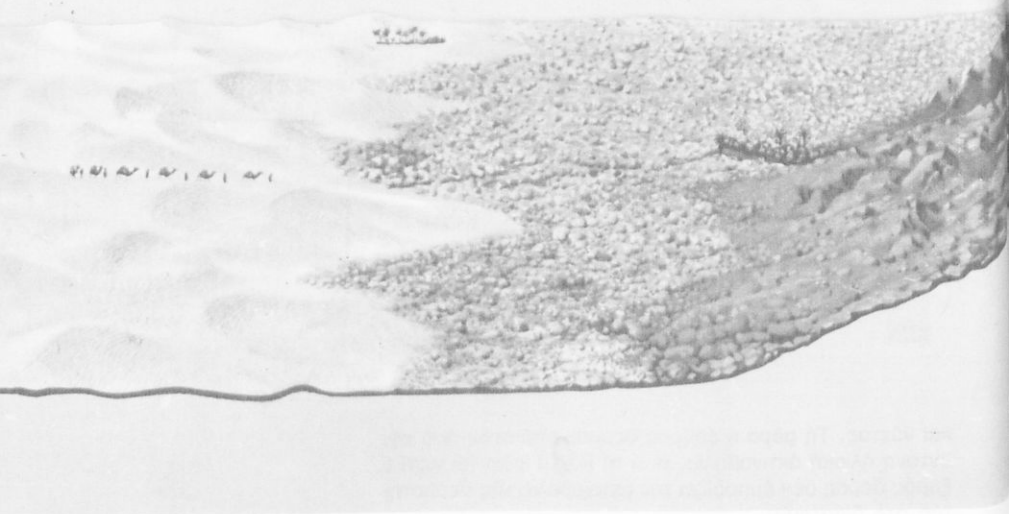

καί νύχτας. Τή μέρα ἡ ἔρημος θερμαίνεται πολύ ἀπό τήν ἔντονη ἡλιακή ἀκτινοβολία, ἐνῶ τή νύχτα ψύχεται γιατί ὁ ξηρός ἀέρας δέν ἐμποδίζει τήν ἀκτινοβολία τῆς θερμότη-
τας στό διάστημα.

Οἱ βροχές εἶναι σπάνιες, ἀλλά ὅταν βρέχει, βρέχει καταρρακτωδῶς καί οἱ ξερές κοιλάδες τῶν ποταμῶν πλημ-
μυρίζουν, προκαλώντας καταστροφές.

Ἡ Σαχάρα δέν εἶναι μιά μεγάλη ὁμοιόμορφη ἐκ-
ταση σκεπασμένη μέ ἄμμο, ἀλλά ἀποτελεῖται ἀπό 4
τελείως διαφορετικές περιοχές.

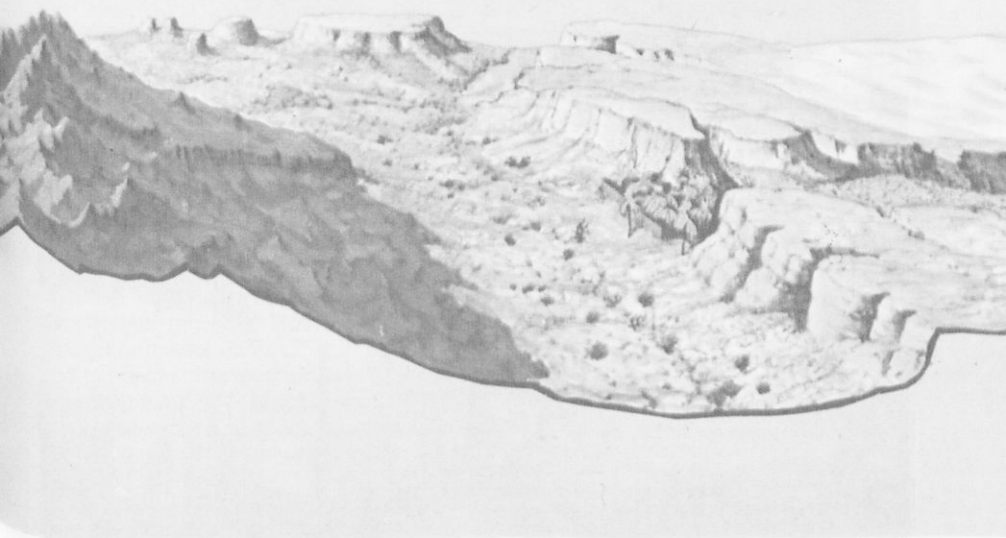
Άμμώδης έρημος: είναι ή περιοχή πού σκεπάζεται από πολλούς άμμόλοφους, οί όποίοι μετακινούνται από τούς άνέμους (θίνες). Ή άμμος προέρχεται από τίς γειτονικές έρημικές περιοχές καί έχει φτάσει μέχρι έδω καθώς παρασύρεται από τούς άνέμους.

Παρ' όλο πού οί βροχοπτώσεις είναι σπάνιες, σέ μερικά σημεία τό νερό συγκεντρώνεται κάτω από τήν άμμο καί έτσι μπορούν νά αναπτυχθούν συστάδες δέντρων, οί όάσεις.

Οί όάσεις είναι οί μόνες περιοχές πού κατοικούνται καί ήταν σταθμοί τών καραβανιών, πού διέσχιζαν άλλοτε τή σαχάρα.

Βραχώδης έρημος: είναι μία σχεδόν επίπεδη περιοχή πού καλύπτεται από βράχους καί χαλίκια. Τά ποτάμια πού ύπήρχαν παλιότερα, όταν τό κλίμα ήταν πιο ύγρό από σήμερα, έφερναν τά χαλίκια καί τούς βράχους από τά γειτονικά βουνά ανακατεμένα μέ άμμο. Όταν τό κλίμα έγινε ξηρό, ό άνεμος μετέφερε τούς μικρούς καί έλαφρούς κόκκους τής άμμου μακριά καί άφησε τά βαρύτερα ύλικά (βράχους, χαλίκια) στή θέση τους.

Παλιότερα τά καραβάνια απέφευγαν νά διασχίσουν τίς περιοχές αυτές, γιατί είναι τελείως ξηρές καί δέν ύπάρχουν όάσεις. Τά σύγχρονα «καραβάνια» από αυτοκίνητα προτιμούν τίς περιοχές αυτές, γιατί δέν ύπάρχει άμμος πού δυσκολεύει τήν πορεία τους.

Βουνά με όδοντωτές κορυφές: Οι περιοχές αυτές βρίσκονται στη μέση της έρημου και αποτελούνται από ψηλά βουνά, όπως τό Χογκάρ και Τιμπέστι. Οι κορυφές των βουνών είναι όδοντωτές, γιατί τὰ πετρώματα «σκάνε» στην κυριολεξία από τις μεγάλες διαφορές θερμοκρασίας που παρατηρούνται.

Τὴν ἡμέρα ζεσταίνονται πάρα πολύ (μέχρι 70°) ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἀλλὰ τὴ νύχτα ἡ θερμοκρασία πέφτει πολύ, ἀκόμα καὶ κάτω ἀπὸ τὸ 0° C.

Τὸ ἐλάχιστο νερὸ ποὺ ὑπάρχει, ἀπὸ τὴν ὑγρασία τῆς ἀτμόσφαιρας, παγώνει μέσα στοὺς πόρους τῶν πετρωμάτων, διαστέλλεται καὶ τὰ κομματιάζει.

Ὅροπέδια με βαθιές κοιλάδες: Οι περιοχές αυτές βρίσκονται στὴν ἀκρὴ τῆς ἐρήμου πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἀφρικῆς.

Οἱ βαθιὲς κοιλάδες ἀνοίχτηκαν ἀπὸ τοὺς ποταμούς, ποὺ ἄλλοτε εἶχαν πολὺ νερὸ ἀλλὰ σήμερα εἶναι κατὰξεροι. Στὸ βάθος αὐτῶν τῶν κοιλάδων βρίσκεται καμιά φορὰ λίγο νερὸ, ποὺ ἔχει εἰσχωρήσει μέσα στὴν ἄμμο καὶ ἔτσι ὑπάρχουν λίγες ὁάσεις, ἀλλὰ ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὀροπεδίων εἶναι πάρα πολὺ ξερή.

Διυλιστήριο πετρελαίου στην 'Αλγερία.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- 'Η Σαχάρα δέν ήταν πάν-
τα τόσο ξερή όσο σήμερα.
Είχε ποτάμια που άνοιξαν
βαθείς κοιλάδες στα βου-
νά και στα όροπέδια.
- Στις πιο χαμηλές περιο-
χές σχηματίζονται άμμώ-
δεις έρημοι με θίνες.
- Στή μέση της Σαχάρας
βρίσκονται τά βουνά Τιμπέ-
σι και Χογκάρ.
- Τό υπέδαφος της είναι
πλούσιο σέ πετρέλαιο.

'Η Σαχάρα ήταν μέχρι πριν λίγα χρόνια μία από τις
πιο φτωχές περιοχές της Γης. Έκτός από μία στενή λουρί-
δα, κοντά στη Μεσόγειο, που καλλιεργούνται έσπεριοδοει-
δή, άμπέλια, δημητριακά, και τις όάσεις (χουρμάδες, όπω-
ροφόρα δέντρα), ή υπόλοιπη έκταση είναι άκαλλιέργητη
και άκατοίκητη.

Τό υπέδαφος όμως της Σαχάρας είναι πλουσιότατο
κυρίως σέ πετρέλαιο,τό όποίο άρχισαν νά έκμεταλλεύον-
ται τις τελευταίες δεκαετίες, με άποτέλεσμα νά άποτελεί
σήμερα τήν πιο σημαντική πηγή πλούτου.

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ Β. ΑΦΡΙΚΗΣ

ΜΑΡΟΚΟ

Βρίσκεται στη βορειοδυτική άκρη της Άφρικης και βρέχεται από τον Άτλαντικό και τη Μεσόγειο. Άνεξάρτητο κράτος από το 1956, ήταν μέχρι τότε Γαλλική και Ισπανική αποικία.

Τό υπέδαφος έχει πλούσια φωσφοροῦχα κοιτάσματα. Καλλιεργούνται έσπεριδοειδή και γίνεται μεγάλη παραγωγή κονσερβών σαρδέλας.

ΜΑΡΟΚΟ

17,3 εκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ραμπάτ.

ΑΛΓΕΡΙΑ

Έκτείνεται από τη Μεσόγειο θάλασσα μέχρι και το βουνό Χογκάρ προς νότο.

Έγινε ανεξάρτητο κράτος τό 1962 μετά από σκληρούς άγώνες. Μέχρι τότε ήταν Γαλλική αποικία. Οί κάτοικοί της είναι Άραβες και Βερβερίνοι, υπάρχουν όμως και πολλοί Γάλλοι.

Στά παράλια της Μεσογείου καλλιεργούνται έσπεριδοειδή και άμπέλια. Ή Άλγερία είναι ή πέμπτη οίνοπαραγωγός χώρα του κόσμου, τό κρασί της όμως προορίζεται μόνο γιά εξαγωγή, γιατί ή Μουσουλμανική θρησκεία τό άπαγορεύει γιά τούς ντόπιους.

Τό υπέδαφος είναι άρκετά πλούσιο σέ πετρέλαιο.

ΑΛΓΕΡΙΑ

16 εκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Άλγέρι.

Χαρακτηριστικό χωριό στό
Μαρόκο.

ΤΥΝΗΣΙΑ

ΤΥΝΗΣΙΑ
5,5 εκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Τύνις.

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπὸ τὸ 1956. Μέχρι τότε ἦταν Γαλλικὸ προτεκτοράτο.

Ἡ γεωργία δὲν εἶναι ἀναπτυγμένη, γιατί τὸ ἔδαφος εἶναι ἀγονο καὶ ὀρεινὸ. Ἀντίθετα, ἔχει ἀναπτυχθεῖ ἡ ἀλιεία καὶ ἡ σπογγαλιεία.

Τὸν 8ο αἰῶνα π.Χ. οἱ Φοῖνικες ἱδρυσαν στὰ παράλια τῆς Μεσογείου τὴν Καρχηδόνα, τὴν ὁποία ἀργότερα κατέστρεψαν οἱ Ρωμαῖοι καὶ ἐγκατεστάθηκαν στὴν Τύνιδα. Ἀργότερα ἡ χώρα δέχτηκε διάφορες ἐπιδρομές καὶ τελικὰ ἐγινε ὀρμητήριο τῶν φοβερῶν Βερβερίνων πειρατῶν μέχρι τὴν ἐποχὴ πού κατακτῆθηκε ἀπὸ τοὺς Γάλλους.

Νομάδες Βερβερίνοι σὲ καταυλισμὸ τους στὴν περιοχή τοῦ μαροκινικοῦ Ἀτλαντα.

ΛΙΒΥΗ

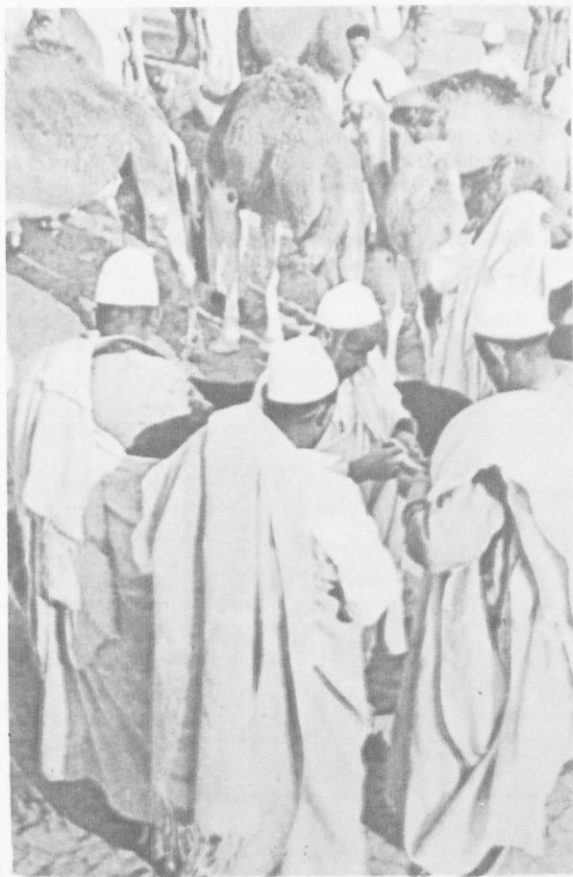
Πρώην ιταλική άποικία έγινε ανεξάρτητο κράτος τό 1952. Είναι χώρα έρημική, γιατί ή Σαχάρα προεκτείνεται μέχρι τίς άκτές τίς Μεσογείου.

Οί κάτοικοι είναι Βερβερίνοι, οί όποίοι ζοϋν κυρίως στήν παραλιακή ζώνη, όπου τό κλίμα είναι ήπιότερο. Ή Λιβύη ήταν τό φτωχότερο Άφρικανικό κράτος, γιατί δέν έχει ού-σιαστικά καλλιεργήσιμες εκτάσεις.

Σήμερα, μετά τήν ανακάλυψη τών πλουσιών πετρελαιο-φόρων κοιτασμάτων, είναι ένα από τά πλουσιότερα κράτη.

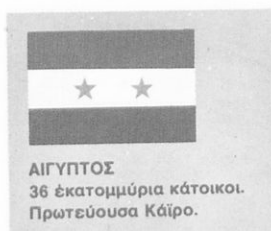
ΛΙΒΥΗ

2,2 εκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Τρίπολις.

Ύπαιθρια αγορά ζώων σέ ένα χωριό στή Λιβύη.

ΑΡΑΒΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Ἡ Αἴγυπτος βρέχεται ἀπὸ τὴ Μεσόγειο θάλασσα στὸ βορρᾶ καὶ ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα στὰ ἀνατολικά. Στὸ νότο συνορεύει μὲ τὸ Σουδάν καὶ δυτικά μὲ τὴ Λιβύη. Ἔχει ἑκτασὴ 1 ἑκατομμύριο τετρ. χμ.

ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Ἡ Αἴγυπτος εἶναι μιά μεγάλη ἔρημος ποὺ διασχίζεται ἀπὸ τὸ Νεῖλο ποταμὸ.

Δυτικά τοῦ Νείλου ἀπλώνεται ἡ μεγάλη Λιβυκὴ ἔρημος, ἀκατοίκητη καὶ ἀκαλλιέργητη ἑκτασὴ, ἐκτός ἀπὸ μερικές ὀάσεις, ὅπως εἶναι ἡ Χάργκα καὶ ἡ Φαγιούμ.

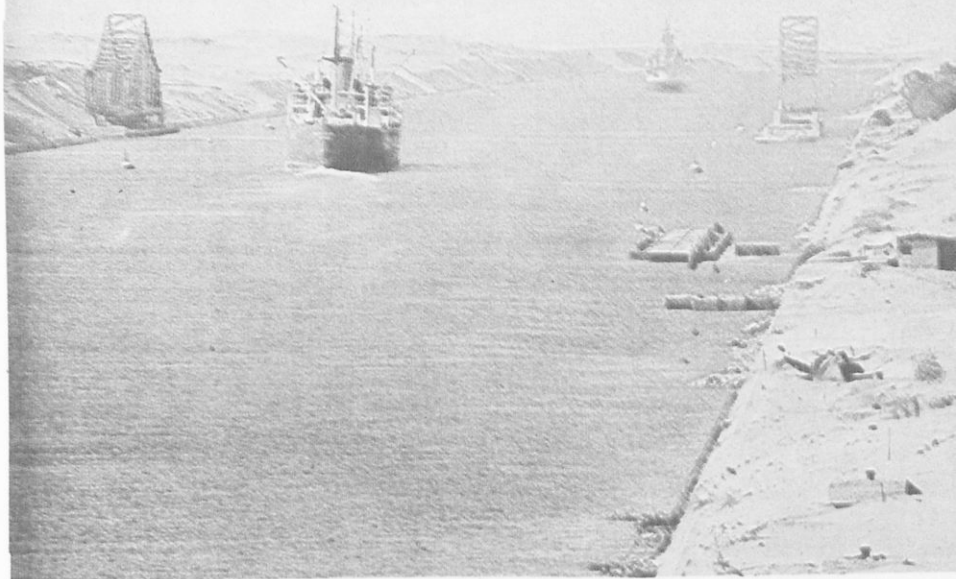
Ἀνατολικά ἡ ἔρημος συνεχίζεται μὲ ψηλά καὶ ἀπόκρημνα βουνά (Ντέλφα καὶ Σαρίμπ) μέχρι τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα. Βορειοανατολικά, ἀνάμεσα στοὺς κόλπους Σουέζ καὶ Ἀκαμπα, ἐκτείνεται ἡ ἔρημος τῆς χερσονήσου τοῦ Σινᾶ, ποὺ ἀνήκει γεωγραφικά στὴν Ἀσία.

Στὸ βουνό Σινᾶ (2.637 μ.) βρίσκεται ἡ περίφημη καὶ ὁμώνυμη Μονή, χτισμένη ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Ἰουστινιανό.

Τὸ 1967 οἱ Ἰσραηλινοὶ κατέλαβαν τὴ χερσόνησο τοῦ Σινᾶ.

Ἡ Μονὴ Σινᾶ.

Έκεῖ πού ἐνώνεται ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ μέ τήν Ἀφρική, στό στενότερο σημεῖο μεταξύ Πόρτ-Σάιντ καί Σουέζ, ἀνοίχτηκε τό 1869 ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ, πού ἔχει μήκος 168 χμ. Ἡ οἰκονομική σημασία τῆς διώρυγας εἶναι μεγάλη, γιατί ἐνώνοντας τή Μεσόγειο μέ τήν Ἐρυθρά θάλασσα, συντομεύει τήν ἀπόσταση μεταξύ Εὐρώπης καί Νότιας Ἀσίας.

Ἐνα τμήμα τῆς διώρυγας τοῦ Σουέζ, κοντά στήν Ἐρυθρά θάλασσα.

Ο ΝΕΙΛΟΣ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ ΤΗΣ ΑΙΓΥΠΤΟΥ

Στήν ἀρχαιότητα οἱ Αἰγύπτιοι λάτρευαν τό Νεῖλο σάν θεό, γιατί τούς ἔδινε κάθε καλοκαίρι ἓνα πραγματικά θεῖο δῶρο: τίς πλημμύρες.

Τό καλοκαίρι, πού γιά τίς μεσογειακές περιοχές εἶναι ἡ πιό ξηρή ἐποχή, ὁ Νεῖλος ἔχει τά πιό πολλὰ νερά, γιατί πηγάζει ἀπό τίς τροπικές περιοχές τῆς ἀνατολικῆς Ἀφρικής, ὅπου τό καλοκαίρι εἶναι ἡ ἐποχή τῶν βροχῶν.

Ἔτσι ὁ Νεῖλος, ἐπειδὴ τροφοδοτεῖται μέ μεγάλες ποσότητες νεροῦ, κατορθώνει ὄχι μόνο νά διασχίζει τήν πολύ ξερή ἐρημο, ἀλλά ἐπιπλέον νά πλημμυρίζει τήν κοιλάδα του. Στίς πηγές του ὁ Νεῖλος χωρίζεται σέ δύο κλάδους, τό **Λευκό Νεῖλο** πού πηγάζει ἀπό τή λίμνη Τάνα (ὕψόμετρο 1.830 μ.) στήν Αἰθιοπία, καί τό **Γαλάζιο Νεῖλο**, πού ἔχει τίς πηγές του στίς λίμνες Βικτόρια (ὕψόμετρο 1134 μ.) καί Ἀλβέρτου τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικής. Οἱ δύο

Τό δέλτα τοῦ Νείλου φωτογραφισμένο ἀπὸ τὸ διαστημόπλοιο «Τζέμινι 4». Διακρίνεται ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα, ἡ διώρυγα τοῦ Σουέζ καὶ ἡ χερσόνησος τοῦ Σινά.

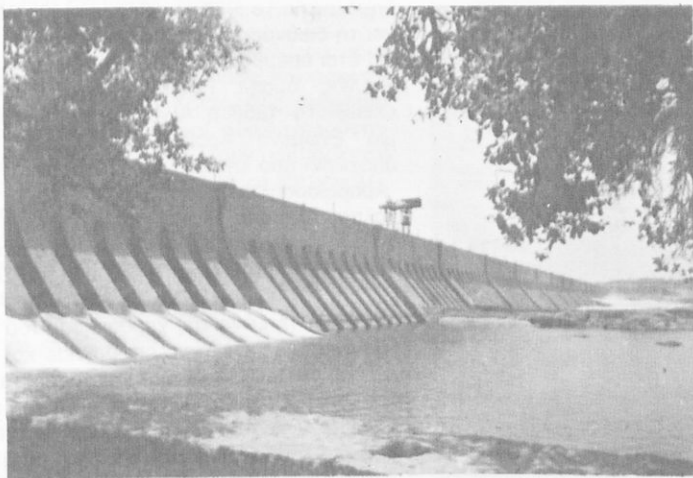
Δέλτα εἶναι οἱ περιοχές πού σχηματίζονται ἀπὸ τὶς προσχώσεις τῶν ποταμῶν στὴ θάλασσα καὶ ὀνομάζονται ἐπὶ διεθνῶς, γιὰ τὸ σχῆμα τοὺς μοιάζει μὲ τὸ κεφαλαῖο ἑλληνικὸ γράμμα Δ.

μεγάλοι αὐτοὶ κλάδοι ἐνώνονται στὸ ἔδαφος τοῦ Σουδάν καὶ σχηματίζουν τὸ Νεῖλο ποταμὸ.

Τὸ τμῆμα τῆς κοιλάδας τοῦ Νείλου πού βρίσκεται στὴν Αἴγυπτο ἔχει μῆκος 1.500 χμ. καὶ πλάτος ἀπὸ μερικὰ μέχρι καὶ ἀρκετὲς δεκάδες χιλιόμετρα. Ἡ κοιλάδα αὕτῃ εἶναι πολὺ εὐφορῇ, γιὰτὶ δέχεται τὶς προσχώσεις πού φέρνει ὁ Νεῖλος ἀπὸ τὰ ἡφαιστειακὰ αἰθιοπικὰ ὑψίπεδα. Ἡ γονιμότητα τοῦ ἐδάφους ἐπιτρέπει στοὺς Αἰγυπτίους νὰ παίρνουν πολλὰς σοδεῖες τὸ χρόνο.

Στὴν περιοχή τῶν ἐκβολῶν τοῦ στὴ Μεσόγειο ὁ Νεῖλος χωρίζεται σὲ πολλοὺς κλάδους καὶ ἐτσι σχηματίζεται ἓνα πολὺ μεγάλο καὶ εὐφορο Δέλτα.

Ὁ Νεῖλος, πού εἶναι πλωτὸς μέχρι τοὺς καταρράκτες

του Άσσουάν, όπου είναι και τό όμώνυμο φράγμα, διευκολύνει πολύ τή συγκοινωνία,πού έκτός από τήν περιοχή του Δέλτα δέν είναι αναπτυγμένη. Κατά μήκος τής κοιλάδας του Νείλου έχουν κατασκευαστεί άρδευτικά κανάλια, φράγματα καί τεχνητές λίμνες, γιά νά άποφεύγονται οι πλημμύρες καί νά υπάρχει νερό κατά τίς έποχές πού ή στάθμη του Νείλου είναι χαμηλή.

Τό κλίμα τής Αιγύπτου είναι πολύ ξηρό καί θερμό, καί οι βροχές, ιδίως στή Ν. Αίγυπτο, είναι σπάνιες. "Όταν φυσούν βόρειοι άνεμοι από τή Μεσόγειο, τό κλίμα είναι σχετικά ήπιο, όταν όμως φυσούν νότιοι άνεμοι (Χαμσίν ή Σιμούν), πού έρχονται από τήν έρημο, ή θερμοκρασία φτάνει συνήθως τούς 45-50°C. Συνήθως οι νότιοι άνεμοι προκαλούν άμμοθύελλες καί τότε ή λεπτή άμμος μπαίνει παντού, δυσκολεύοντας άκόμα καί τήν αναπνοή.

Τό φράγμα του Άσσουάν στό Νείλο.

Τό φράγμα του Άσσουάν, ένα από τά μεγαλύτερα φράγματα του κόσμου (μήκος 2.000 μ. καί ύψος 45 μ.). Κατασκευάστηκε μέ τή βοήθεια των Ρώσων (1958-70). Η οικονομική σημασία του γιά τήν Αίγυπτο είναι πολύ μεγάλη, γιατί αύξάνει τή καλλιέργισιμες εκτάσεις καί βοηθάει στον έξηλεκτρισμό καί εκβιομηχάνιση τής χώρας.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η Αίγυπτος ήταν άγγλικό προτεκτοράτο μέχρι τό 1922 πού άνακηρύχτηκε ανεξάρτητο βασίλειο. Οι Άγγλοι όμως έξακολούθησαν νά έχουν, ουσιαστικά, κάτω από τήν έξουσία τους τήν Αίγυπτο μέχρι καί μετά τό Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο.

Τό 1952, μετά από έπανάσταση, καταργείται ή βασιλεία καί ή κηδεμονία των Άγγλων καί άνακηρύσσεται ή

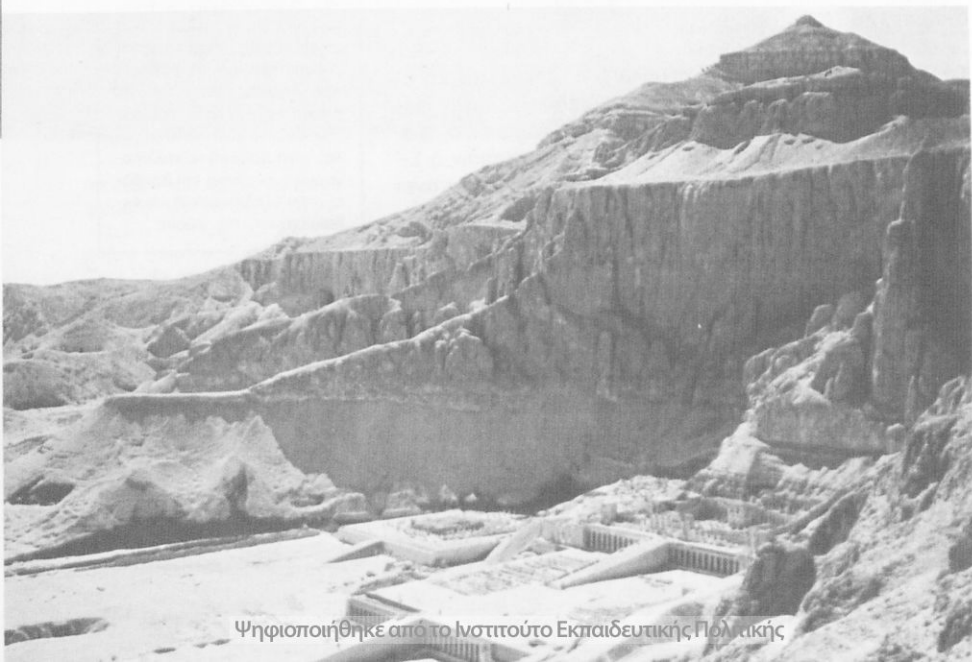
δημοκρατία. Τό 1956 ή κυβέρνηση τής Αιγύπτου ανακοινώνει τή διεθνοποίηση τής διώρυγας του Σουέζ καί προκαλεί έτσι επέμβαση των στρατιωτικών δυνάμεων Ἀγγλίας-Γαλλίας-Ἰσραήλ. Ἡ κρίση του 1956 διευθετήθηκε από τόν Ο.Η.Ε. Τό 1958 ή Αἴγυπτος ἐνώνεται μέ τή Συρία σέ μία Ἐνωμένη Ἀραβική Δημοκρατία. Τό 1961 ή Συρία ἀποχωρεῖ ἀπό τήν ἐνωση. Τόν Ἰούνιο του 1967 ξεσπᾷ ὁ Ἀραβοῖσραηλινός πόλεμος μέ ἀφορμή τήν κυριαρχία του κόλπου Ἀκαμπα. Εἶναι ὁ πόλεμος τῶν 6 ἡμερῶν, κατά τόν ὁποῖο νικήθηκαν οἱ Αἰγύπτιοι, τό Ἰσραήλ κατέλαβε τή χερσονήσου του Σινᾶ καί ή διώρυγα του Σουέζ ἀποκλειστήκε γιά τή ναυσιπλοΐα. Τό 1973 οἱ Αἰγύπτιοι κατέλαβαν ξανά τή ζώνη τής χερσονήσου του Σινᾶ, κατά μήκος τής διώρυγας, καί ἔτσι λειτούργησε καί πάλι (1974).

Ἀπό τό 1971 ή Αἴγυπτος ὀνομάζεται Ἀραβική Δημοκρατία τής Αἰγύπτου καί συμμετέχει στήν ὁμοσπονδία Ἀραβικῶν κρατῶν μαζί μέ τή Συρία καί τή Λιβύη. Μέχρι σήμερα οἱ διεκδικήσεις ἐδαφῶν μεταξύ Αἰγύπτου καί Ἰσραήλ συνεχίζονται καί γίνονται διαπραγματεύσεις μέσω Ο.Η.Ε.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

Ἡ νεκρόπολις τῶν Θηβῶν.

Οἱ κάτοικοι τής Αἰγύπτου ἀνήκουν στή λευκή φυλή. Εἶναι

ένας άρχαίος λαός, πού έχει όμως έρθει σέ μεγάλη επι-
μειξία μέ "Αραβες καί Νέγρους.

Οί περισσότεροι Αίγυπτιοι είναι γεωργοί (φελάχοι), μου-
σουλμάνοι στό θρήσκευμα, υπάρχουν όμως καί αρκετοί
κόπτες (Χριστιανοί μονοφισίτες). Κοντά στίς έρημικές
περιοχές ζουν λίγοι νομάδες Βεδουίνοι, πού ασχολούνται
μέ τήν κτηνοτροφία. Στήν Αίγυπτο ζουν καί αρκετοί
Εύρωπαίοι, πού έχουν δημιουργήσει παροικίες. Οί μεγαλύ-
τερες είναι ή έλληνική καί ή ιταλική.

Έπειδή ένα μεγάλο τμήμα τής χώρας είναι έρημος,
οί κάτοικοι συγκεντρώνονται κυρίως στήν κοιλάδα του
Νεΐλου, πού είναι μία από τίς πιό πυκνοκατοικημένες πε-
ριοχές του κόσμου.

ΠΟΛΕΙΣ

Πρωτεύουσα είναι τό Κάιρο (5 εκατ. κάτ.), πού είναι
χτισμένο στίς όχθες του Νεΐλου, λίγο βορειότερα από τήν
άρχαία Μέμφιδα. Είναι ή μεγαλύτερη πόλη τής 'Αφρικής
καί συγχρόνως πολιτικό, οικονομικό καί πνευματικό κέντρο
όλου του 'Αραβικού κόσμου. Τό πανεπιστήμιο "Αλ 'Αζχάρ
είναι τό πιό σπουδαίο ισλαμικό πνευματικό κέντρο καί τό
μουσείο του Καΐρου τό πλουσιότερο σέ θησαυρούς σ' όλό-
κληρο τόν κόσμο.

Η 'Αλεξάνδρεια (2' εκατομ. κάτοικοι) χτίστηκε από τό
Μέγα 'Αλέξανδρο, τό 332 π.Χ. στή δυτική άκρη του
Δέλτα, σ' ή Μεσόγειο θάλασσα. Είναι τό πρώτο λιμάνι τής
χώρας καί μία από τίς πιό όμορφες πόλεις τής Αιγύπτου,
μέ σύγχρονα κτίρια καί φαρδιές λεωφόρους.

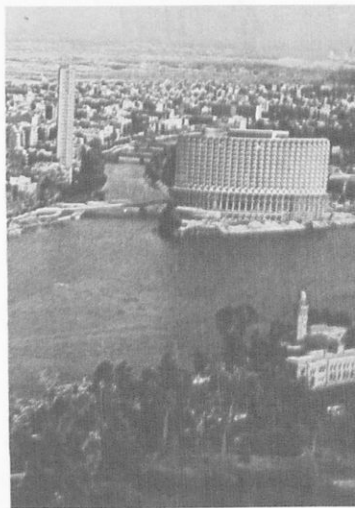
Άλλες πόλεις είναι : τό Πόρτ-Σάιντ (350.000), πού
είναι λιμάνι στή βόρεια είσοδο τής διώρυγας, δηλ. στή
Μεσόγειο, ή 'Ισμαϊλία (157.000), τό Σουέζ (200.000),
στό μυχό τής Έρυθράς θάλασσας, τό 'Ασσουάν (125.000),
τό Λουξόρ (31.000), πού είναι τουριστικό κέντρο, χτισμένο
στήν περιοχή των άρχαίων Θηβών.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η γεωργία βασίζεται κυρίως στίς δύο βιομηχανοποιημέ-
νες καλλιέργειες του βαμβακιού καί του ζαχαροκάλαμου,
καθώς επίσης καί στά δημητριακά, πού είναι ή βασική
διατροφή του πληθυσμού.

Όρυκτός πλούτος: περιλαμβάνει μικρά μόνο κοιτάσματα
σιδήρου, φωσφορούχα καί όρυκτά άλατα.

Η βιομηχανία δέν είναι αναπτυγμένη καί περιορίζεται
κυρίως στήν έπεξεργασία βαμβακιού (έκκοκιστήρια-ύ-
φαντήρια), εργοστάσια ζάχαρης καί έπεξεργασίας δη-
μητριακών.

Κάιρο: Η πρωτεύουσα τής Αι-
γύπτου καί ή μεγαλύτερη πόλη
τής 'Αφρικής.

Πόρτ-Σάιντ: στό βάθος διακρί-
νεται ή είσοδος τής διώρυγας
του Σουέζ.

ΔΥΤΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Είναι τό τμήμα τῆς ἡπείρου πού βρίσκεται στά νότια τοῦ Μαρόκου καί τῆς Ἀλγερίας, καί φτάνει μέχρι τόν κόλπο τῆς Γουινέας.

Τό ἔδαφος εἶναι γενικά ἐπίπεδο χωρίς μεγάλα βουνά καί διασχίζεται ἀπό τοὺς ποταμούς Νίγηρα καί Σε-νεγάλη. Τό βορειότερο τμήμα τῆς Δ. Ἀφρικῆς καταλαμβάνει ἡ ἔρημος Σαχάρα, ἐνῶ νοτιότερα συναντᾶμε στεππώδεις ἐκτάσεις καί σαβάνες. Στίς σαβάνες εἶναι ἀναπτυγμένη ἡ κτηνοτροφία, γιατί, ὑπάρχει ἀφθονο χόρτο.

Οἱ κάτοικοι, στά βόρεια τμήματα εἶναι Ἀραβες, Βερβερίνοι καί Μαυριτανοί, ἐνῶ πρὸς τόν Ἰσημερινό ζοῦν σχεδόν μόνο Νέγροι.

Τά κράτη τῆς Δ. Ἀφρικῆς ἦταν ἀποικίες, κυρίως γαλικές, ἀλλά ἀπὸ τό 1958 ἄρχισαν νά ἐλευθερώνονται καί σήμερα ὅλα σχεδόν εἶναι ἀνεξάρτητα κράτη.

ΔΥΤΙΚΗ ΣΑΧΑΡΑ

Βρίσκεται στά νότια τοῦ Μαρόκου, στίς ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ καί εἶναι τμήμα τῆς ἐρήμου Σαχάρας. Εἶναι πολύ ἀραιοκατοικημένη, μὲ πληθυσμό 70.000 καί πρωτεύουσα τό Ἐλ Ἀγιούν.

Ἡ οἰκονομία δέν εἶναι ἀναπτυγμένη τελευταῖα ἀνακαλύφθηκαν φωσφοροῦχα κοιτάσματα.

ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπὸ τό 1960, ἦταν παλιά γαλλικὴ ἀποικία. Οἱ κάτοικοι ἀνήκουν στὴ λευκὴ φυλὴ (Μαυριτανοί). Ἔχουν γιὰ θρησκεία τὸν Ἰσλαμισμό καί ἀσχολοῦνται μὲ τὴ γεωργία καί τὴν κτηνοτροφία. Στὸ ὑπέδαφος ὑπάρχουν μεταλλεύματα σιδήρου καί χαλκοῦ.

ΣΕΝΕΓΑΛΗ

Πρῶν γαλλικὴ ἀποικία, ἀνεξάρτητο κράτος ἀπὸ τό 1960.

Οἱ κάτοικοι εἶναι Νέγροι καί μουσουλμάνοι στὸ θρήσκευμα. Ζοῦν ὅμως καί ἀρκετές χιλιάδες Εὐρωπαῖων, κυρίως Γάλλοι.

Ἐπίσημη γλῶσσα τοῦ κράτους εἶναι ἡ γαλλικὴ. Πρω-

ΜΑΥΡΙΤΑΝΙΑ
1,3 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Νουακόντ.

ΣΕΝΕΓΑΛΗ
4,4 ἑκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ντακάρ.

τεύουσα είναι τὸ Ντακάρ, πού εἶναι τὸ σημαντικότερο λιμάνι τῆς δυτικῆς Ἀφρικῆς.

Ἡ Σενεγάλη εἶναι γεωργικὴ χώρα μέ μεγάλη παραγωγή φιστικιών. Καλλιεργοῦνται ἐπίσης ρύζι, βαμβάκι, φασόλια.

ΓΚΑΜΠΙΑ

Μέχρι τὸ 1965 ἦταν βρετανικὸ προτεκτοράτο. Σήμερα εἶναι ἀνεξάρτητο κράτος καί μέλος τῆς κοινοπολιτείας.

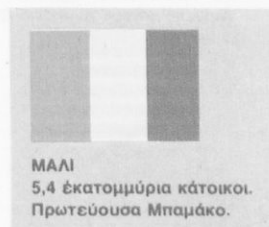
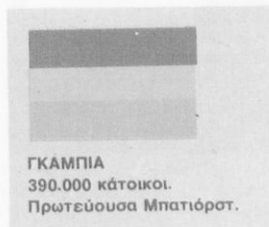
Ἡ Γκάμπια, πού ἔχει ἔκταση ὅσο ἡ μισή Πελοπόννησος, εἶναι μιά στενή λουριδα γῆς μέσα στό ἔδαφος τῆς Σενεγάλης.

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μέ τή γεωργία καί τήν κτηνοτροφία.

ΜΑΛΙ

Πρῶην γαλλικὴ ἀποικία, ἀνεξάρτητο κράτος ἀπὸ τὸ 1960. Τήν περισσότερη ἀπὸ τή μισή ἔκταση αὐτῆς τῆς χώρας τήν καλύπτει ἡ ἔρημος τῆς Σαχάρας. Στό νότιο τμήμα τῆς ὑπάρχουν στέπες καί σαβάνες.

Ἡ οἰκονομία τῆς στηρίζεται στή γεωργία καί κτηνοτροφία. Παράγει βαμβάκι, φιστίκια, ρύζι καί ἀραβικὸ κόμμι.

Μαλί: Ένα από τα σπουδαιότε-
ρα προϊόντα είναι το βαμβάκι.

Τά παιδιά ενός σχολείου της
Νιαμέης κάνουν τό μπάνιο τους.

ΝΙΓΗΡ

Ανεξάρτητο κράτος από τό 1960, πρώην γαλική άποικία. Τό βόρειο τμήμα της καταλαμβάνει ή Σαχάρα, ένώ καλλιεργήσιμα έδάφη υπάρχουν στό νότια καί κυρίως στήν κοιλάδα του Νίγηρα ποταμού. Είναι γεωργική χώρα. Τελευταία στό ύπέδαφος άνακαλύφθηκε ένα μεγάλο κοιτάσμα ούρανίου.

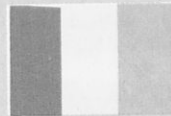

ΝΙΓΗΡ
4,4 έκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Νιαμέη.

ΓΟΥΙΝΕΑ

Ανεξάρτητο κράτος από τό 1958, ήταν πρώην γαλική άποικία. Λόγω των πολλών βροχοπτώσεων υπάρχουν μεγάλα δάση καί σαβάνες.

Γεωργικά προϊόντα έχει: μπανάνες, καφέ άνανά. Στο ύπέδαφος υπάρχουν πλούσια κοιτάσματα σιδήρου καί βωξίτη.

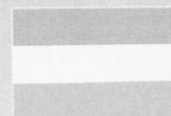
ΓΟΥΙΝΕΑ
4,2 έκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κόνάκρυ

ΓΟΥΙΝΕΑ-ΜΠΙΣΑΟΥ

Νεοσύστατο μικρό άφρικανικό κράτος μέ 500.000 κατ., πού βρίσκεται στό βόρια τής Γουινέας. Μέχρι τό 1974 ήταν πορτογαλική άποικία. Πρωτεύουσα είναι ή Μπισάου στίς άκτές του Άτλαντικού.

ΣΙΕΡΡΑ ΛΕΟΝΕ

Ήταν βρετανική άποικία μέχρι τό 1961. Σήμερα είναι ανεξάρτητο κράτος πού άνήκει στήν κοινοπολιτεία. Σέ έκταση είναι όσο ή μισή Έλλάδα. Είναι ή τέταρτη χώρα σέ παραγωγή διαμαντιών. Έχει επίσης κοιτάσματα σιδήρου.

ΣΙΕΡΡΑ ΛΕΟΝΕ
2,7 έκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Φρετάνου.

ΛΙΒΕΡΙΑ

Είναι ανεξάρτητο κράτος πού ιδρύθηκε τό 1847 από νέγρους των Η.Π.Α. Η έκτασή της είναι λίγο μικρότερη από τής Έλλάδας.

Έχει πολλά καί πυκνά δάση από κοκκοφοίνικες, καουτσουκόδεντρα, δέντρα πού δίνουν μαόνι κ.ά. Μιά σημαντική πηγή πλούτου γιά τή Λιβερία είναι ό πρώτος στόν κόσμο έμπορικός στόλος της. Έταιρείες από όλο τόν κόσμο ύψώνουν τή Λιβεριανή σημαία, γιατί έχουν φορολογικές διευκολύνσεις.

Η πρωτεύουσα Μονρόβια είναι τό σπουδαιότερο λιμάνι της.

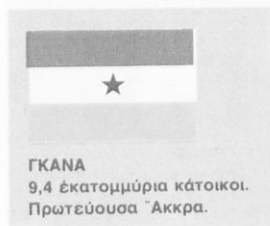

ΛΙΒΕΡΙΑ
1,7 έκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Μονρόβια.

ΑΚΤΗ ΕΛΕΦΑΝΤΟΔΟΝΤΟΣ

Πρώην γαλλική αποικία, έγινε ανεξάρτητο κράτος από το 1960. Είναι χώρα γεωργική με μεγάλα δάση. Παράγει καφέ, κακάο, έβενο, μαόνι. Υπάρχουν επίσης καί άδασματοφόρα κοιτάσματα.

ΓΚΑΝΑ

Βρετανική αποικία μέχρι το 1960. Σήμερα είναι ανεξάρτητη καί μέλος τής κοινοπολιτείας. Ή γεωργία της είναι αναπτυγμένη. Είναι ή πρώτη χώρα στόν κόσμο σέ παραγωγή κακάο.

Τό υπόδαφος είναι πλούσιο σέ χρυσό, διαμάντια, σίδηρο, βωξίτη καί μαγγάνιο.

Διαθέτει επίσης αξιόλογη βιομηχανία παραγωγής αλουμινίου.

Ύπαιθρια αγορά στή Νιγηρία.

ΑΝΩ ΒΟΛΤΑ

Πρώην γαλλική άποικία, ανεξάρτητη από τό 1960. Οί κάτοικοί της άσχολοῦνται μέ τή γεωργία καί τήν κτηνοτροφία. Είναι μιά από τίς φτωχότερες χώρες του κόσμου.

ΤΟΓΚΟ

Άνεξάρτητο κράτος από τό 1960. Άρχικά ήταν γερμανική άποικία καί μετά κάτω από γαλλική κηδεμονία. Προϊόντα: παρόμοια μέ τής Γκάνας.

ΜΠΕΝΙΝ (πρώην ΔΑΧΟΜΕΝ)

Άνεξάρτητη από τό 1960, πρώην γαλλική άποικία. Προϊόντα παρόμοια μέ τής Γκάνας.

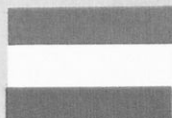
ΝΙΓΗΡΙΑ

Είναι τό μεγαλύτερο σέ πληθυσμό κράτος τής Άφρικτς. Έχει έκταση 7 φορές μεγαλύτερη από τήν Έλλάδα. Ή Νιγηρία κατοικείται από τήν πρώτη χιλιετηρίδα π.Χ. καί οί κάτοικοί της είχάν αναπτύξει ένα πρωτόγονο πολιτισμό. Ή πρώτη μορφή κράτους έμφανίζεται μετά τήν εξάπλωση του Ίσλαμισμού κατά τόν 5ο αιώνα μ.Χ.

Άργότερα, κατά τό 15ο αιώνα, άρχισε ή κατάκτηση τής χώρας από τούς Εύρωπαίους. Τό δουλεμπόριο, πού άρχισε από τότε καί διατηρήθηκε μέχρι τό 19ο αιώνα, έγινε σέ μεγάλη έκταση καί έρήμωσε ολόκληρες περιοχές από τούς κατοίκους.

Μέχρι τό 1960 ή χώρα ήταν άποικία τών Άγγλων. Σήμερα, μετά τήν ανεξαρτησία της, παραμένει μέλος τής Βρετανικής κοινοπολιτείας. Για τήν οικονομική ανάπτυξη τής χώρας έχουν γίνει πολλές προσπάθειες. Άπό τά μέχρι σήμερα αποτελέσματα φαίνεται ότι υπάρχει μία σταθερή άνοδος, τόσο στήν παραγωγή γεωργικών προϊόντων, πού προορίζονται για εξαγωγή, όσο καί στήν εξόρυξη ορυκτών.

Παρόλο πού ή εκμετάλλευση του ορυκτου πλούτου δέ γίνεται ακόμη σέ όλη του τήν έκταση, ή Νιγηρία είναι ή δεύ-

ΑΝΩ ΒΟΛΤΑ
5,7 εκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτ. Ούαγκαντουγκού

ΤΟΓΚΟ
2,2 εκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτεύουσα Λομέ

ΜΠΕΝΙΝ (πρώην ΔΑΧΟΜΕΝ)
2,9 εκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτ. Πόρτο Νουόβο

ΝΙΓΗΡΙΑ
70 εκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτεύουσα Λάγκος.

τερη 'Αφρικανική χώρα, μετά τη Λιβύη, στην παραγωγή πετρελαιο. Στο υπέδαφος βρίσκονται πλούσια κοιτάσματα λιθανθράκων, και σε μικρότερες ποσότητες χρυσός, μόλυβδος, βωξίτης.

Η βιομηχανία στηρίζεται κυρίως στην έπεξεργασία του πετρελαιο και στον εμπλουτισμό των μεταλλευμάτων (κασσίτερος). Υπάρχουν επίσης έλαιουργικές βιομηχανίες (φοινικέλαια) βυρσοδεψίες, ύφαντουργίες, ξυλουργίες, βιομηχανίες ηλεκτρικών ειδών και κατασκευής εργαλείων.

Οι βιομηχανίες αυτές, παρόλο που αναπτύσσονται γρήγορα τα τελευταία χρόνια, δεν έχουν καταφέρει να αλλάξουν το χαρακτήρα της οικονομίας της χώρας, που είναι ακόμη αγροτική - έξορυκτική και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα ξένα κεφάλαια και το ξένο ειδικευμένο τεχνικό προσωπικό.

Πραγματικά, το μεγαλύτερο μέρος του εργατικού δυναμικού (70%) ασχολείται με τη γεωργία και μόνο ένα 15% με τη βιομηχανία, τις έξορύξεις και τις μεταφορές ενώ το υπόλοιπο 15% απασχολείται με τη διοίκηση, το εμπόριο και διάφορα άλλα έπαγγέλματα.

Η γεωργία είναι αναπτυγμένη σε όλη τη χώρα και στηρίζεται κυρίως στις τροπικές καλλιέργειες. Η Νι-

Νιγηρία: Μουσουλμάνοι της φυλής Χαουσά ενώ προσεύχονται.

γηρία είναι η πρώτη χώρα στον κόσμο εξαγωγής φιστικών και παραγωγής φοινικελαίου, παράγει επίσης κακάο, καουτσούκ, βαμβάκι κ. ά.

Από τά μεγάλα τροπικά δάση εξαγεται άρκετή ξυλεία, καθώς και όρσιμένα πολύτιμα είδη ξυλείας όπως ο έβενος και τό μαόνι. Η κτηνοτροφία είναι άναπτυγμένη στις σαβάνες και έκτρέφονται βοοειδή, τά όποία χρησιμοποιούνται άντί τής μηχανικής καλλιέργειας στις γεωργικές έργασίες.

Οί κάτοικοι τής Νιγηρίας, πού είναι νέγροι, διακρίνονται σέ τρεις φυλές:

α) Η φυλή τών Χάουσα: είναι ή πολυαριθμότερη και άποτελείται από μουσουλμάνους γεωργούς και κτηνοτρόφους. Κατοικούν στά βόρεια τής χώρας.

β) Η φυλή Ίμπο: κατοικεί στά δυτικά του δέλτα του Νίγηρα και είναι κατά ένα μεγάλο μέρος Χριστιανοί. Η έπιθυμία τους νά ιδρύσουν ανεξάρτητο κράτος, τήν Μπιάφρα, προκάλεσε τό φοβερό πόλεμο γενοκτονία του 1967 - 1970 (2 έκατομ. θύματα κυρίως από πείνα).

γ) Η φυλή Γιορούμπα: κατοικεί στά δυτικά τής κοιλάδας του Νίγηρα. Είναι μουσουλμάνοι και άσχολούνται μέ τό έμπόριο. Στην περιοχή τους βρίσκονται οι σπουδαιότερες πόλεις, καθώς και ή πρωτεύουσα, τό Λάγκος, πού έχει 1 έκατομμύριο κατοίκους.

Τό Λάγκος, πού βρίσκεται κοντά στά σύνορα μέ τή Δαχομέη, έχει χτιστεί από τούς Πορτογάλους. Είναι μία μεγάλη πόλη μέ Πανεπιστήμιο, άεροδρόμιο και τό λιμάνι του συγκεντρώνει τή μεγαλύτερη έμπορική κίνηση τής χώρας.

Η δεύτερη πόλη τής χώρας είναι τό Ίμπαντάν (800.000 κατ.) πού βρίσκεται λίγο βορειότερα από τό Λάγκος. Έχει μεγάλη έμπορική κίνηση και ένα μεγάλο Πανεπιστήμιο, από τά μεγαλύτερα τής Άφρικής, τό όποιο διαθέτει τις καλύτερες νοσοκομειακές εγκαταστάσεις τής Δυτικής Άφρικής.

Η εκπαίδευση, έκτός από τις μεγάλες πόλεις, βρίσκεται σέ χαμηλό επίπεδο. Η έπίσημη γλώσσα του κράτους είναι ή Άγγλική πού διδάσκεται στά άνώτερα σχολεία και τήν όποία μιλούν οι κάτοικοι στις πόλεις και οι μορφωμένοι. Ο ύπόλοιπος πληθυσμός μιλά διάφορες άφρικανικές γλώσσες και διαλέκτους.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Τά κράτη τής Δυτικής Άφρικής ήταν άποικίες πού πρόσφατα απέκτησαν τήν ανεξαρτησία τους.
- Είναι κράτη γεωργικά και κτηνοτροφικά. Κυριότερα προϊόντα: φιστίκια, καφές, κακάο, βαμβάκι, μπανάνες.
- Άρκετά έχουν πλούσιο υπέδαφος σέ μεταλλεύματα (βωξίτες, σίδηρος, διαμάντια, χρυσός).
- Οί κάτοικοι στή βορειο-δυτική Άφρική είναι λευκοί και νέγροι στις περιοχές του κόλπου τής Γουινέας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Δείξε στο χάρτη τή θέση τών μεγαλύτερων κρατών τής Δυτικής Άφρικής.
2. Ποιά από τά κράτη αυτά περιλαμβάνουν εκτάσεις τής Σαχάρας;
3. Γιατί ή Λιβερία έχει μεγάλο έμπορικό στόλο;
4. Ποιά είναι τά μεγαλύτερα ποτάμια τής δυτικής Άφρικής και ποιά κράτη διασχίζουν;

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

Είναι η περιοχή του λεκανοπεδίου του ποταμού Κογκό (Ζαΐρ) και της λίμνης Τσάντ.

Τό μεγαλύτερο τμήμα της Κεντρικής Αφρικής καταλαμβάνουν τα μεγάλα τροπικά δάση, ακολουθούν οι σαβάνες, κατόπιν οι στέπες και τέλος οι έρημικές εκτάσεις.

Οι κάτοικοι είναι νέγροι και ανήκουν σε διάφορες φυλές από τις οποίες η μεγαλύτερη είναι η φυλή των Μπαντού. Στα δάση ζουν οι πυγμαίοι, πού είναι οι λιγότερο πολιτισμένοι κάτοικοι της Αφρικής. Έχουν μικρό ανάστημα (1,50 μ. περίπου), μακρυά μαλλιά και σοκολατί χρώμα.

Καμηλοπάρδαλη: Ο μακρύς λαιμός της επιτρέπει να φθάνει τα κλαδιά των δέντρων όταν, κατά την εποχή της ξηρασίας, το χόρτο της σαβάνας δεν υπάρχει πιά.

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

ΤΣΑΝΤ

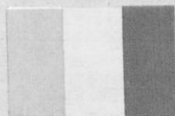
Τό όνομά του προέρχεται από τή λίμνη Τσαντ. Ήταν μέχρι τό 1960 γαλλική άποικία. Τό βόρειο τμήμα τής χώρας καταλαμβάνεται από τό ήφαιστειακό βουνό Τιμπέ-στι (3.400 μ.).

Οι κάτοικοι άσχολούνται μέ τή γωργία καί τήν κτηνοτροφία.

ΚΑΜΕΡΟΥΝ

Άνεξάρτητο από τό 1960. Μέχρι τότε ήταν κάτω από γαλλική κηδεμονία.

Είναι χώρα γεωργική καί κτηνοτροφική. Προϊόντα τής είναι ό καφές, τό κακάο, ή μανιόκα καί οι μπανάνες.

ΤΣΑΝΤ

3,4 εκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτ. Φόρτ Λαμύ.

ΚΑΜΕΡΟΥΝ

6 εκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτ. Γισουντέ.

Μπαομπάμπ: Είναι δέντρο-γίγαντας της αφρικανικής στέπας με ώραία άνθη και μεγάλους καρπούς που τρώγονται. Στόν κορμό του αποθηκεύει μεγάλες ποσότητες νερού και έτσι μπορεί να άντμετωπίσει την ξηρασία.

ΙΣΗΜΕΡΙΝΗ ΓΟΥΙΝΕΑ

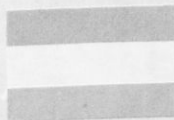
Πρώην ισπανική άποικία, ανεξάρτητη από τό 1968. Έχει έκταση λίγο μεγαλύτερη από τήν Πελοπόννησο και πληθυσμό 300.000. Πρωτεύουσα είναι ή Σάντα Ίζαμπέλ.

ΚΕΝΤΡΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
1,7 έκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτ. Μπανγκούι.

ΚΕΝΤΡΟΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Γαλλική άποικία μέχρι τό 1960. Είναι γεωργική χώρα (καφέ, βαμβάκι). Τό ύπέδαφος της έχει χρυσό και διάμάντια.

ΓΚΑΜΠΟΝ
530.000 κάτοικοι.
Πρωτ. Λιμπρεβίλ.

ΓΚΑΜΠΟΝ

Γαλλική άποικία μέχρι τό 1960. Έκτός από γεωργικά προϊόντα έχει και πλούσια κοιτάσματα σιδήρου, χρυσού, ούρανίου καθώς και ένα από τά μεγαλύτερα κοιτάσματα μαγγανίου στόν κόσμο.

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΚΟΓΚΟ

Γαλλική άποικία μέχρι τό 1960. Είναι χώρα πολύ άραι-
οκατοικημένη. Ή πρωτεύουσα Μπράζαβιλ ήταν άλλοτε ή
πρωτεύουσα όλων των γαλλικών κτήσεων τής Ίσημερινής
Άφρικής.

ΛΑΪΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟΥ ΚΟΓΚΟ
1 έκατομμύριο κάτοικοι.
Πρωτ. Μπρέζαβιλ.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΖΑΪΡ

Βελγική άποικία μέχρι τό 1960. Έχει έκταση 18 φορές
μεγαλύτερη από τήν Έλλάδα. Οί κάτοικοι είναι νέγροι
(Μπαντού και Πυγμαίοι). Πρίν ή χώρα γίνει ανεξάρτητη,
ζούσαν εκεί πολλοί Εύρωπαίοι, πού μετά τήν ανεξαρτησία
αναγκάστηκαν νά φύγουν.

Ή χώρα έχει πλουσιότατο σέ μετάλλευμα ύπέδαφος
Ύπάρχουν πολλά κοιτάσματα χρυσοϋ και διαμαντιών. Ή
περιοχή Σάμπα (πρώην Κατάγκα) είναι ή πιά πλούσια
σέ μεταλλεύματα χαλκοϋ, ή παραγωγή τοϋ όποίου είναι
ή μεγαλύτερη στόν κόσμο, καθώς και ψευδαργϋρου, μαγ-
νητίου και οϋρανίου.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΖΑΪΡ
24,4 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Κινσάσα.

Μεγάλα όρυχεΐα χαλκοϋ στό Ζαΐρ.

ΑΓΚΟΛΑ

Είναι από τις τελευταίες χώρες, που απέκτησαν την ανεξαρτησία τους. Ήταν πορτογαλική αποικία μέχρι το 1975. Έχει έκταση 9 φορές μεγαλύτερη από την Ελλάδα και πληθυσμό 6 εκατομ. Πρωτεύουσά είναι η Λουάντα. Από τα γεωργικά προϊόντα εξάγεται καφές. Υπάρχουν κοιτάσματα πετρελαίου και διαμάντια.

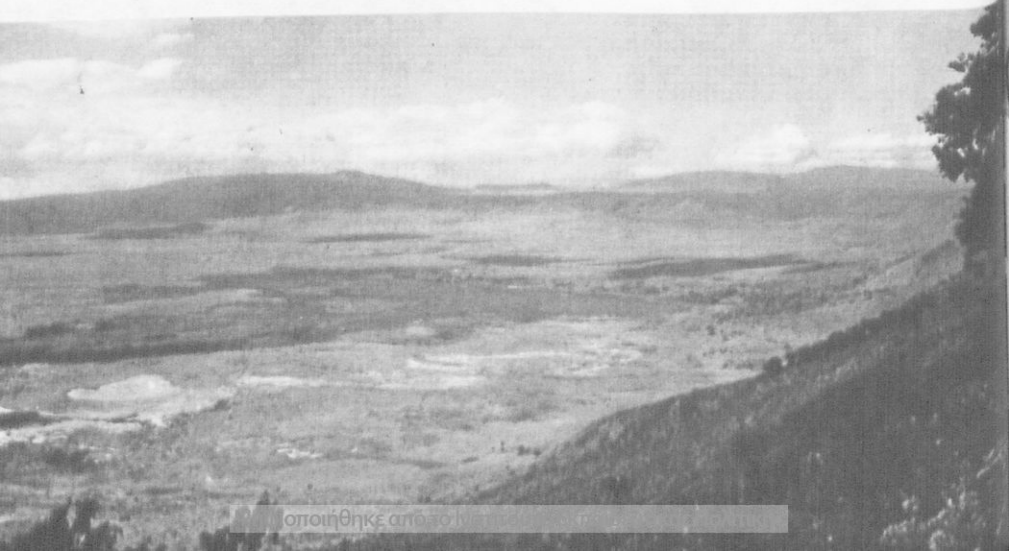
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

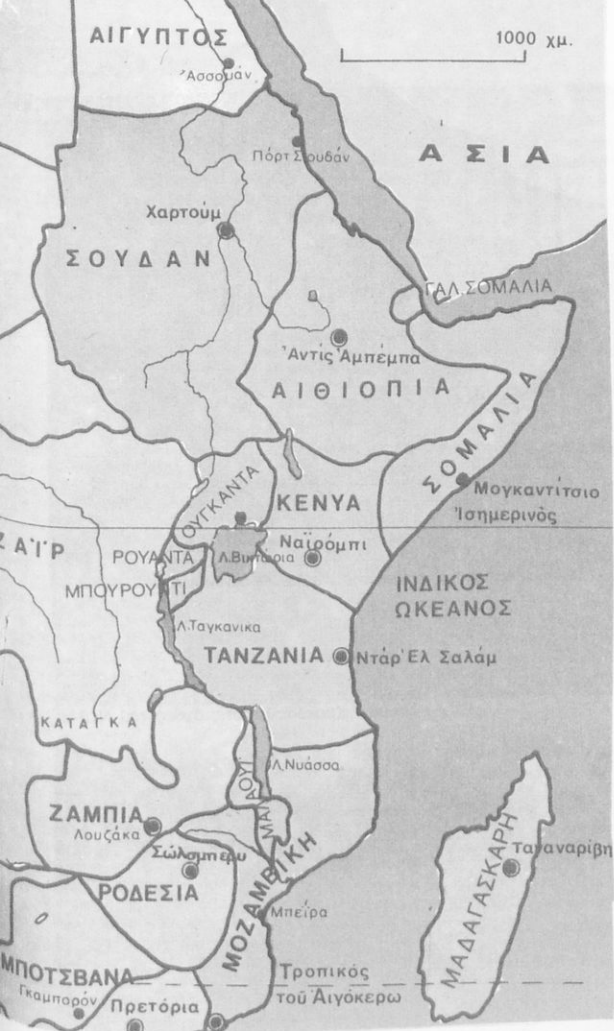
1. Πού ζούν οι Πυγμαίοι και τι λαός είναι;
2. Ποιές περιοχές της Κεντρικής Αφρικής καλύπτονται από μεγάλα δάση;
3. Ποιά είναι τα σπουδαιότερα μεταλλεύματα του Ζαΐρ;
4. Εκτός από τον Τιμπέστι, ποιά άλλα ήφαιστειακά βουνά της Αφρικής γνωρίζετε;

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Οι κάτοικοι της Κεντρικής Αφρικής είναι νέγροι.
- Στο Ζαΐρ βρίσκονται μεγάλα κοιτάσματα χαλκού, χρυσού, διαμαντιών, ούρανιου, ψευδαργύρου και μαγγανίου
- Ο ποταμός Κόγκο είναι ο δεύτερος του κόσμου σε όγκο νερών μετά τον Αμαζόνιο.

Ανατολική Αφρική. Ο κρατήρας του έσβεσμένου ήφαιστείου Νγκορρυγκόρο (Τανζανία) που έχει έκταση 415 τ.χμ.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΦΡΙΚΗ

(Περιοχή
τῶν μεγάλων
λιμνῶν)

ΑΙΘΙΟΠΙΑ

Έχει έκταση 9 φορές μεγαλύτερη από την Ελλάδα. Τό μεγαλύτερο τμήμα της χώρας είναι ένα ψηλό όροπέδιο. Στις άκτές της Έρυθρας θάλασσας βρίσκεται ή Έρυθραία, πού έχει προσαρτηθεί στην Αίθιοπία από τό 1961. Οί κάτοικοι είναι χαμικτικής καταγωγής καί στό θρήσκευμα χριστιανοί μονοφυσίτες (κόπτες).

Είναι γεωργική χώρα μέ κύριο προϊόν τόν καφέ.

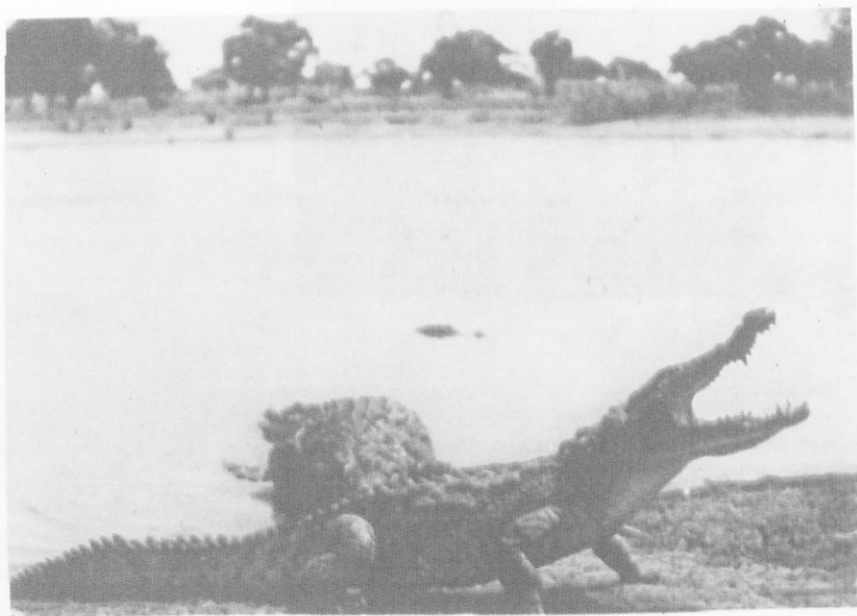

ΑΙΘΙΟΠΙΑ
27 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Άντις Άμπέμπα.

Στήν 'Αντίς- 'Αμπέμπα βρίσκεται τό μέγαρο του 'Οργανισμού 'Αφρικανικής 'Ενότητας (Ο.Υ.Α.).

Σουδάν: Κροκόδειλοι στις όχθες του Νείλου.

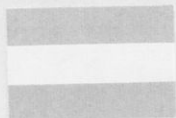
Στις περιοχές γύρω από τη Σαχάρα, που βρέχει σπάνια, τα σπίτια είναι φτιαγμένα από λάσπη. Στη φωτογραφία ένα χαρακτηριστικό χωριό στο Σουδάν.

ΣΟΥΔΑΝ

Ανεξάρτητο κράτος από το 1956. Είναι το μεγαλύτερο σε έκταση κράτος της Αφρικής, 18 φορές μεγαλύτερο από την Ελλάδα.

Το μεγαλύτερο μέρος της χώρας, εκτός από την κοιλάδα του Νείλου, είναι έρημος.

Είναι χώρα γεωργική με κύριο προϊόν το βαμβάκι.

ΣΟΥΔΑΝ

17 εκατομ. κάτοικοι.

Πρωτεύουσα Χαρτούμ.

ΣΟΜΑΛΙΑ

Το κράτος της Σομαλίας προέρχεται από την ένωση της ιταλικής και βρετανικής Σομαλίας, και είναι ανεξάρτητο από το 1960. Βρέχεται από τον Ινδικό ωκεανό και τον κόλπο του Άντεν.

Είναι χώρα γεωργική και παράγει βαμβάκι και καλαμπόκι.

ΣΟΜΑΛΙΑ

3 εκατομ. κάτοικοι.

Πρωτ. Μογκαντίσιο.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΣΟΜΑΛΙΑ

(Γαλλικά έδαφη του Άφάρ και Ίσσά)

Ήταν παλιά Γαλλική άποικία· από τό 1946 είναι Γαλλικό υπερχπόντιο έδαφος.

Βρίσκειται μεταξύ Αίθιοπίας καί Σομαλίας, κοντά στον πορθμό Μπάμπ-έλ-Μαντέμπ καί βρέχεται από την Έρυθρά Θάλασσα.

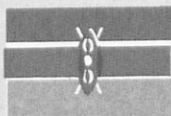
Έχει έκταση όσο περίπου ή Πελοπόννησος καί 100.000 κατοίκους.

Η πρωτεύουσα της χώρας, τό Τζιμπουτί, είναι σημαντικό έμπορικό λιμάνι πού έξυπηρετεί τίς ανάγκες καί της Αίθιοπίας μέ την όποία συνδέεται σιδηροδρομικάς.

KENYA

Βρετανική άποικία μέχρι τό 1962.

Είναι χώρα γεωργική καί παράγει κυρίως καφέ, τσαϊ καί ζαχαροκάλαμο.

KENYA

12,5 έκατομ. κάτοικοι.

Πρωτεύουσα Ναϊρόμπι.

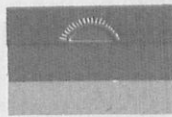
Χωριό των Κικούγιου κοντά στό
Ναϊρόμπι.

ΡΟΥΑΝΤΑ

4,1 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Κιγκαλύ.
Προϊόντα: καφές, τσάι,
βαμβάκι.

ΜΠΟΥΡΟΥΝΤΙ

3,8 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ούζουμπούρα.
Προϊόντα: καφές, βαμβάκι.

ΜΑΛΑΟΥΙ

4,8 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ζόμπα.
Προϊόντα: Βαμβάκι, καφές,
καπνός.

TANZANIA

Ἡ Τανζανία περιλαμβάνει καί τά νησιά Ζανζιβάρη καί Πέμπα. Ἦταν βρετανική ἀποικία μέχρι τό 1964. Προϊόντα: καφές, ζάχαρη, καπνός, βαμβάκι.

MOZAMBIKH

Πορτογαλὴ ἀποικία μέχρι τό 1975. Ἴχει 8,4 εκατομ-μύρια κατ. καί πρωτεύουσα τὸ Λορέντσο Μαρκές. Εἶναι γεωργικὴ χώρα ποὺ διασχίζεται ἀπὸ τὸν ποταμὸ Ζαμπέζη.

ΟΥΓΚΑΝΤΑ

Ἀνεξάρτητο κράτος ἀπὸ τό 1962. Πρῶν βρετανικὴ ἀποικία.

Ἴχει γεωργικά προϊόντα: καφέ, τσάι, ζαχαροκάλαμο καί μεταλλεύματα: χαλκὸ καί κασσίτερο.

TANZANIA

14,5 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ντάρ-ελ-Σαλάμ.

ΟΥΓΚΑΝΤΑ

11 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Καμπάλα.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ἡ Ἀνατολικὴ Ἀφρική εἶναι ὀρεινὴ περιοχὴ.
- Ἀπὸ τίς μεγάλες λίμνες πηγάζει ὁ Νεῖλος ποταμὸς.
- Ἐδῶ βρίσκεται τὸ πῶς ψηλὸ βουνὸ τῆς Ἀφρικής, τὸ Κίλι-μάντζαρο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιές εἶναι οἱ λίμνες τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικής;
2. Ποιά εἶναι τὰ πῶς ψηλά βουνά;
3. Ποὺ βρίσκονται οἱ πηγές τοῦ Γαλάζιου καὶ τοῦ Λευκοῦ Νεῖλου;
4. Ποιὸς πορθμὸς χωρίζει τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα ἀπὸ τὸν κόλπο τοῦ Ἄντεν;

ΝΟΤΙΑ ΑΦΡΙΚΗ

Είναι τό νοτιότερο τμήμα της Ἀφρικής. Στὴ μέση περί-
που τῆς περιοχῆς βρίσκεται τὸ ὄροπέδιο τῆς ἐρήμου
Καλαχάρι καὶ στὰ βόρεια ὁ Ζαμπέζης ποταμός.

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ Ν. ΑΦΡΙΚΗΣ

ΖΑΜΠΙΑ

ΖΑΜΠΙΑ
4,5 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Λουζάκα.

ΡΟΔΕΣΙΑ

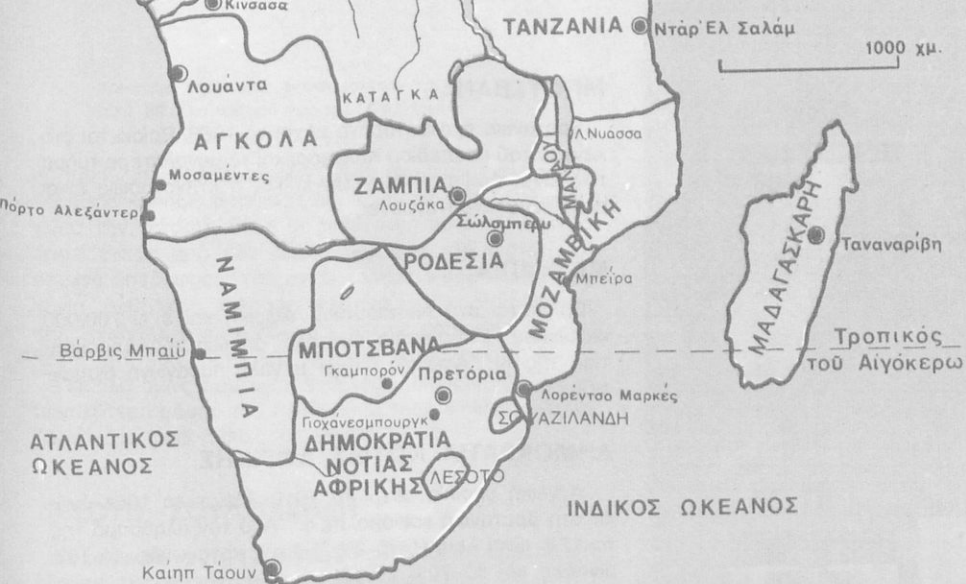
Βρετανική ἀποικία μέχρι τὸ 1965. Σήμερα εἶναι ἀνε-
ξάρτητο κράτος ποὺ κυβερνιέται ὁμως ἀπὸ μιά μειονό-
τητα 300.000 Εὐρωπαίων. Οἱ νέγροι κάτοικοι εἶναι ὑπο-
χρεωμένοι νὰ κατοικοῦν σὲ «γκέτο». Ὑπάρχει, ὅπως καὶ
στὴ Νοτιοαφρικανικὴ Δημοκρατία, μεγάλο φυλετικὸ πρό-
βλημα. Κυριότερο προϊόν: καπνός.

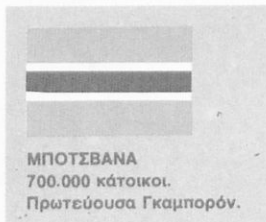
ΡΟΔΕΣΙΑ
5,9 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Σώλσμπερυ.

Ροδεσία: Χαρακτηριστικὴ σκηνὴ σὲ ἓνα δρόμο τοῦ Σώλσμπερυ.

Χαρακτηριστικές φορεσιές ιθαγενών της Ν. Αφρικής.

ΜΠΟΤΣΒΑΝΑ

Βρετανικό προτεκτοράτο μέχρι τό 1966. Βρίσκεται στο κέντρο του όροπεδίου Καλαχάρι και τό μεγαλύτερο τμήμα της είναι έρημος. Ή γεωργία και ή κτηνοτροφία είναι πολύ λίγο αναπτυγμένες.

ΝΑΜΙΜΠΙΑ

Βρίσκεται στη Νοτιοδυτική Ήφρική και έχει 700.000 κατοίκους. Στην ουσία αποτελεί άποικία της Δημοκρατίας της Ν. Ήφρικής. Έχει μεγάλη παραγωγή διαμαντιών.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ

Άγγλική άποικία μέχρι τό 1910. Μέχρι τό 1961 άνήκε στη βρετανική κοινοπολιτεία. Από τόν πληθυσμό της τό 17% είναι λευκοί, τό 3% Ήνδικής καταγωγής, τό 10% μιγάδες και τό 70% νέγροι.

Είναι ένα κατ' έξοχή ρατσιστικό κράτος και ή διακυβέρνηση της χώρας έχουν μόνο οι λευκοί. Οι νέγροι ζουν σέ ξεχωριστά αποκλεισμένα χωριά.

Ή Ν. Ήφρική είναι μία εύνοημένη, από τή φύση, χώρα. Έχει εύνοϊκό κλίμα και ή γεωργία είναι πολύ αναπτυγμένη. Παράγει σιτάρι, καλαμπόκι, ζαχαροκάλαμο, καπνό, βαμβάκι κ.ά. Καλλιεργούνται επίσης όπωροφόρα δέντρα

Γιοχάνεσμπουργκ.

Καινούρια σπίτια που αντικατέστησαν καλύβες στη Φλακβον-
χέμ, 80 μίλια βορειοδυτικά της Πρετόριας.

καί άμπέλια. Ή κτηνοτροφία είναι άναπτυγμένη καί έχει τεράστια κοπάδια βοοειδών καί πρόβατα, πού δίνουν στή χώρα τήν τέταρτη θέση σέ παραγωγή μαλλιού στόν κόσμο. Έκτός άπό όλα αυτά, έχει ένα πλουσιότατο σέ όρυκτά υπέδαφος. Υπάρχουν χαλκός, κασσίτερος, μαγνήσιο, άνθρακες, σίδηρος, πλατίνα, καί κυρίως χρυσός καί διαμάντια. Είναι ή πρώτη χώρα σέ παραγωγή χρυσοῦ καί ή δεύτερη, μετά τό Ζαΐρ, σέ διαμάντια.

Παρόλο όμως πού είναι ένα τόσο πλούσιο κράτος, τό μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού της, οι Νέγροι (70%), ζουν κάτω άπό άθλιες συνθήκες.

ΛΕΣΟΤΟ - ΣΟΥΖΙΛΑΝΔΗ

Είναι μικρά κράτη (βασιλεια), πού βρίσκονται μέσα στό έδαφος της Δημοκρατίας της Ν. Άφρικής.

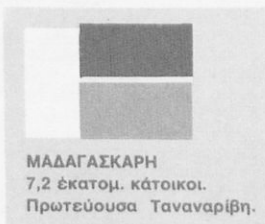
ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ (Δημοκρατία Μαλγκάς)

Γαλλική άποικία μέχρι τό 1960. Είναι νησί καί έχει έκταση τέσσερις φορές μεγαλύτερη άπό της Έλλάδας.

Βρίσκεται στόν Ίνδικό ώκεανό, άνατολικά της Άφρικής.

Οι κάτοικοι είναι νέγροι, υπάρχουν όμως άρκετοί Άσιάτες καί Εύρωπαίοι. Γεωργικά προϊόντα: ρύζι, καφέ μανιόκα, μπαχαρικά, κινίνο. Όρυκτά: πολύτιμους λίθους, χρυσό καί ούράνιο.

Νέγρος εργάτης σέ χρυσόρυχείο της περιοχής Τράνσβαλ.

ΜΑΔΑΓΑΣΚΑΡΗ
7,2 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Ταναναρίβη.

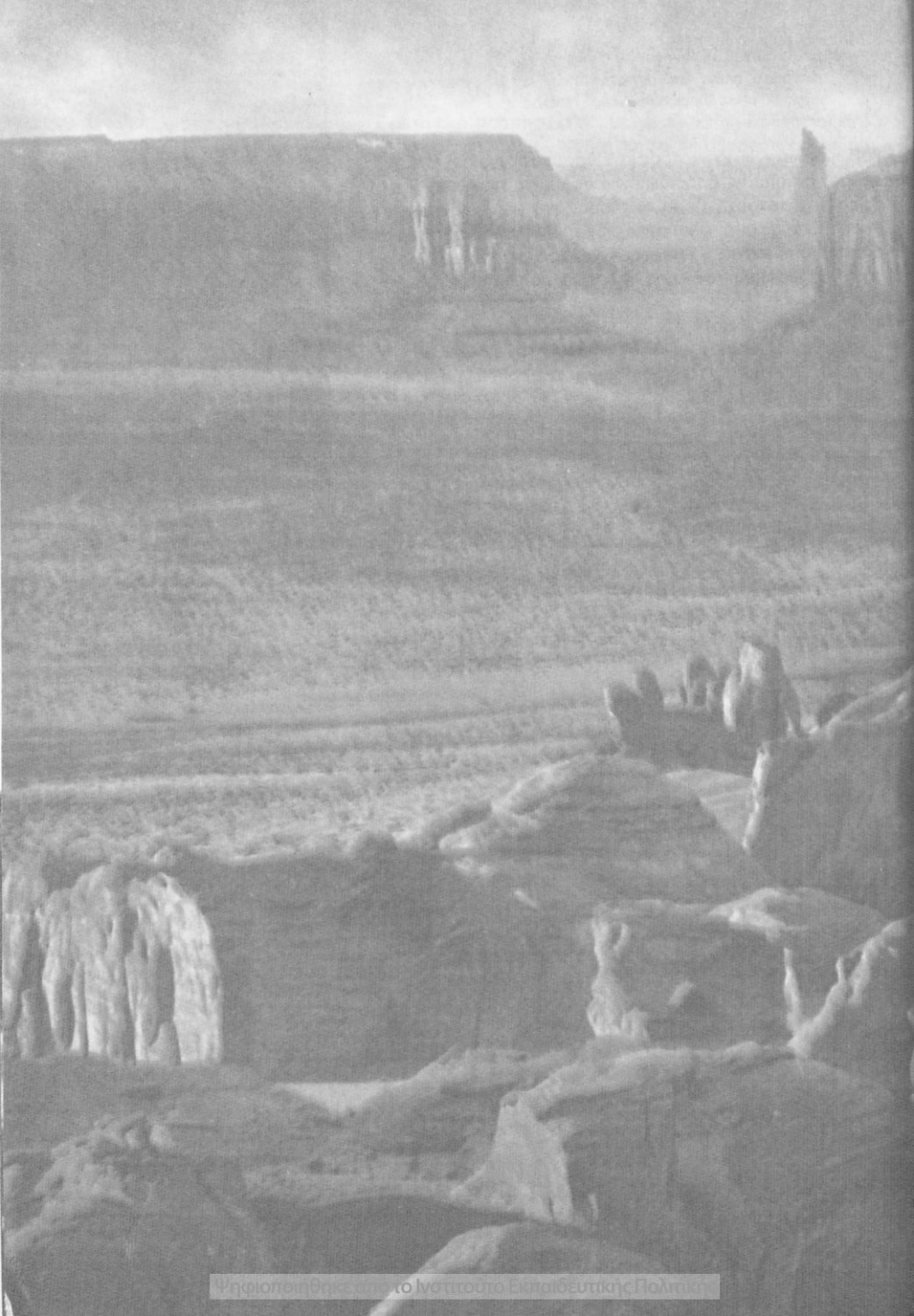
ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Στή Νότια Άφρική βρίσκεται ή έρημος Καλαχάρι καί ό ποτάμος Ζαμβέζης.
- Ή Δημοκρατία της Νότιας Άφρικής είναι τό πλουσιότερο άφρικανικό κράτος.
- Ή Μαδαγασκάρη είναι τό πιό μεγάλο νησί της Άφρικής.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιός είναι ό όρυκτός πλουτός της Νότιας Άφρικής;
2. Ποῦ βρίσκονται οι μεγάλοι καταρράκτες του Ζαμβέζης;
3. Γιατί τό Άκρωτήριο της Καλής Έλπίδας πήρε αυτό τό όνομα;

ΑΜΕΡΙΚΗ

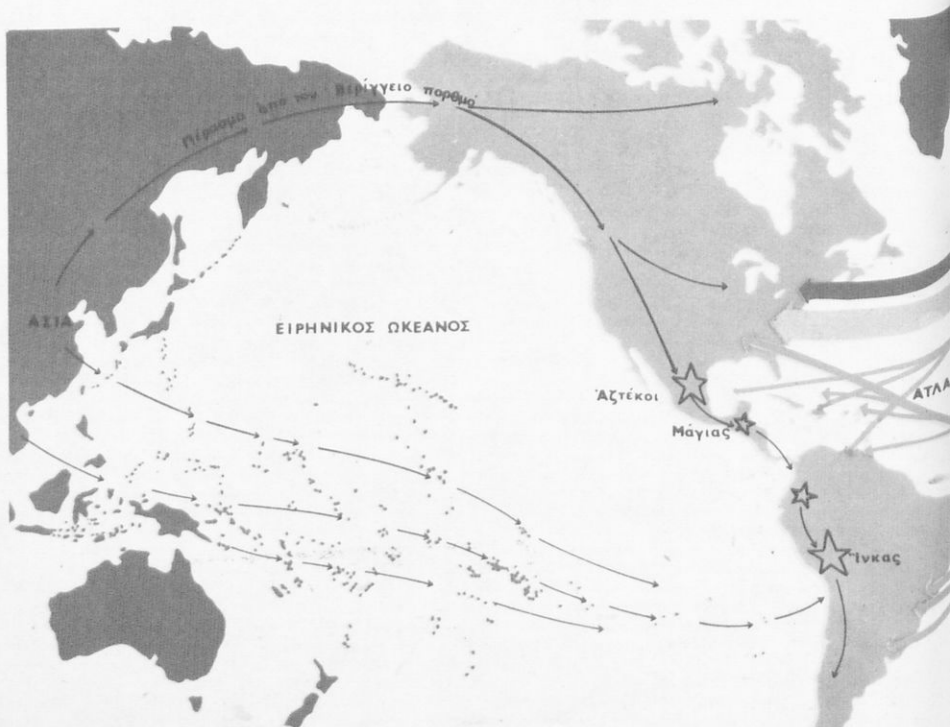
ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ Ἀμερική εἶναι ἡ μόνη ἡπειρος πού βρίσκεται στό δυτικό ἡμισφαίριο, ἀπομακρυσμένη ἀπό τίς ἄλλες ἡπείρους ἀνάμεσα στόν Εἰρηνικό καί τόν Ἀτλαντικό ὠκεανό. Ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀφρική καί ἡ Ἀσία γειτονεῦουν ἡ ἀπέχουν ἐλάχιστα μεταξύ τους καί ἀποτελοῦν τόν Παλαιό Κόσμο. Ἀντίθετα ἡ Ἀμερική ἦταν σχεδόν ἀγνωστή σ' αὐτόν μέχρι τό 15ο αἰώνα, γι' αὐτό καί ὀνομάστηκε Νέος Κόσμος.

Οἱ πρῶτοι κάτοικοί της ἦλθαν ἀπό τήν Ἀσία. Ἐγκαταστάθηκαν στήν Ἀμερικανική Ἠπειρο, ἀφοῦ πέρασαν τό Βερίγγιο πορθμό, καί κατόπιν προχώρησαν σέ νοτιότερες περιοχές. Ὅλοι, ὅπωςδήποτε, ἔφτασαν ἐδῶ ἀπό τή θάλασσα μέ σχεδίες. Αὐτοί ὑπῆρξαν οἱ πρόγονοι τῶν Ἰνδιάνων τῆς Ἀμερικής, οἱ ὁποῖοι ἀνήκουν σέ μιά ὑποδιαίρεση τῆς κίτρινης φυλῆς. Σέ ὀρισμένες περιοχές οἱ Ἰνδιάνοι ἀνέπτυξαν σημαντικούς πολιτισμούς, ὅπως στό Μεξικό οἱ Ἀτζέκοι καί οἱ Μάγιας καί στό Περού οἱ Ἰνκας.

Οἱ Εὐρωπαῖοι ἄρχισαν νά ἐγκαθίστανται στήν Ἀμερική μετά τήν ἀνακάλυψή της ἀπό τό Χριστόφορο Κολόμβο (1492).

Πρὶν ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψη τῆς Ἀμερικῆς ἀπὸ τὸν Κολόμβο, ὑπῆρχαν ἐκεῖ τρεῖς μεγάλες αὐτοκρατορίες: τῶν Ἀτζέκων τῶν Μάγιας καὶ τῶν Ἰνκας. Οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι, κάτοικοι τῆς Ἀμερικής, ἦλθαν ἀπὸ τὴν Ἰσπανία καὶ τὴν Πορτογαλία.

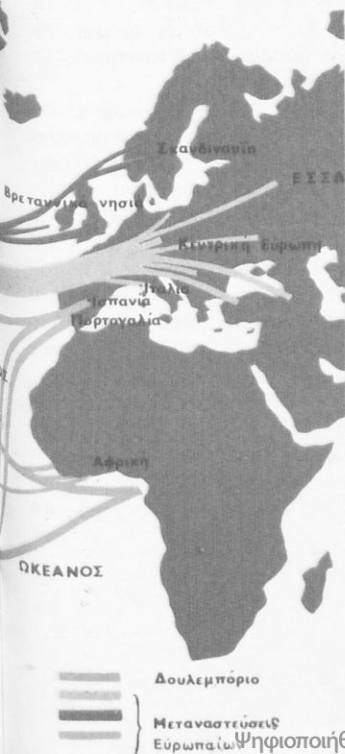

Ἡ Ἀμερική ἐξερευνήθηκε σχετικὰ γρήγορα, γιατί ἡ μορφολογία της καί οἱ πλωτοὶ ποταμοὶ της διευκόλυναν τίς μετακινήσεις στό ἐσωτερικό της. Οἱ νέοι κάτοικοι καταδίωξαν τοὺς Ἰθαγενεῖς Ἰνδιάνους, μέ ἀποτέλεσμα, στή βόρεια Ἀμερική, σχεδόν νά τοὺς ἐξαφανίσουν. Στή νότια Ἀμερική ὅμως διατηρήθηκαν, καί σήμερα οἱ περισσότεροι κάτοικοι της εἶναι Ἰνδιάνοι ἢ μιγάδες Ἰνδιάνων καί λευκῶν.

Ἀπό τὸ 16ο αἰώνα ὁ πληθυσμὸς εἶναι κυρίως μετανάστες ἀπὸ τὴ Δύση. Στή βόρεια Ἀμερική ἐγκαταστάθηκαν Ἀγγλοὶ καί Γάλλοι, ἐνῶ στή νότια καί κεντρική Ἀμερική, Ἰσπανοὶ καί Πορτογάλοι. Ἐπίσης, κατὰ τὴν περίοδο πού τὸ δουλεμπόριο εἶχε πάρει μεγάλες διαστάσεις, ἕνας μεγάλος ἀριθμὸς Νέγρων μεταφέρθηκε στή νέα ἡπειρο ἀπὸ τὴν Ἀφρική.

Ἀπὸ τὸ 1850 ὡς τὸ 1914 ἔχουμε τὸ μεγαλύτερο μεταναστευτικὸ ρεῦμα ἀπὸ τὴν Εὐρώπῃ πρὸς τὴν Ἀμερική. Ἡ νέα ἡπειρος μέ τίς ἀχανεῖς καί ἀνεκμετάλλευτες ἐκτάσεις της προσέφερε πολλὰς δυνατότητες ἀπασχόλησης στοὺς Εὐρωπαίους ἀποίκους. Σήμερα ὁ πληθυσμὸς ἔχει ξεπεράσει τὰ 500 ἑκατομμύρια κατοίκους.

Μία ομάδα Ἰνδιάνων ἀπ' αὐτοὺς πού συνάντησαν στὴν Ἀμερική οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι κάτοικοι.

ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΑΣΗ

Ἡ Ἀμερική, μέ ἔκταση 42.000.000 τετρ. χμ., εἶναι λίγο μικρότερη ἀπὸ τὴν Ἀσία καὶ 4 φορές μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν Εὐρώπη. Ἐκτείνεται, τόσο στὸ βόρειο ὅσο καὶ στὸ νότιο ἡμισφαίριο, ἀνάμεσα στὸν Ἀτλαντικὸ καὶ στὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανό. Στὰ βόρεια βρέχεται ἀπὸ τὸ Βόρειο Παγωμένο Ὠκεανό καὶ στὰ νότια ἀπὸ τὸν Ἀνταρκτικόν.

Ἀποτελεῖται ἀπὸ δύο μεγάλα τμήματα, τὴ Βόρεια καὶ τὴ Νότια Ἀμερική, πού συνδέονται μεταξὺ τους μέ μία στενὴ λουρίδα ξηρᾶς, τὴν Κεντρικὴ Ἀμερική.

ΤΟ ΑΝΑΓΛΥΦΟ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

α) Στὴ δυτικὴ ἀκτὴ τῆς Ἀμερικής, κατὰ μῆκος τοῦ Εἰρηνικοῦ Ὠκεανοῦ, ὑπάρχουν ὄροσειρές πού ἀνάμεσά τους δημιουργοῦνται ψηλὰ ὄροπέδια. Στὴ Βόρεια Ἀμερική εἶναι τὰ **Βραχώδη ὄρη** μέ ψηλότερη κορυφὴ τὸ βουνὸ **Μάκ-Κίνλεϊ** (6.337 μ.).

Στὴ Νότια Ἀμερική ἡ ὄροσειρά τῶν **Ἀνδεων, Δυτικῶν καὶ Ἀνατολικῶν**, μέ ψηλότερη κορυφὴ τὸ βουνὸ **Ἀκονγκάρας** (7.034 μ.), πού εἶναι καὶ ἡ ψηλότερη κορυφὴ τῆς Ἀμερικανικῆς ἡπείρου. Οἱ ὄροσειρές τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς συνδέουν τὰ Βραχώδη ὄρη μέ τίς Ἀνδεις.

β) Στὰ ἀνατολικά καὶ κατὰ μῆκος τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ ὑπάρχουν ὄροπέδια καὶ χαμηλὰ ὄρη, τὰ Ἀππαλάχια. Αὐτὰ ἔχουν σχηματιστεῖ παλαιότερα ἀπὸ τίς δυτικὲς ὄροσειρές καὶ ἔχουν ὑποστεῖ μεγάλες διαβρώσεις. Ἐχουν στρογγυλεμένες κορυφές καὶ μέσο ὕψος 1.000 μ. Στὴ Βόρεια Ἀμερική εἶναι τὰ ὄροπέδια τοῦ Καναδᾶ καὶ στὴ Νότια Ἀμερική τὰ ὄροπέδια τῆς Βραζιλίας.

γ) Ἀνάμεσα στίς ὄροσειρές τῆς δυτικῆς παραλίας καὶ στὰ ἀνατολικά χαμηλὰ ὄροπέδια ὑπάρχουν ἀπέραντες πεδιάδες, πού διαρρέονται ἀπὸ μεγάλους ποταμούς. Ὁ Μισσισιππὴς μέ τοὺς παραπόταμούς του διασχίζει τὴν πεδιάδα τῆς Βόρειας Ἀμερικής καὶ καταλήγει στὸν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ. Στὴ Νότια Ἀμερική δημιουργεῖται μιά μεγάλη λεκάνη, τὴν ὁποία διασχίζει ὁ Ἀμαζόνιος. Νοτιότερα ὁ Παρανάς καὶ οἱ παραπόταμοί του διαρρέουν τὴν πεδιάδα ἀνάμεσα στίς Ἀνδεις καὶ στὰ Βραζιλιανὰ ὄροπέδια.

Δάσος ἀπὸ κωνοφόρα στοὺς πρόποδες τῶν Βραχωδῶν Ὁρέων.

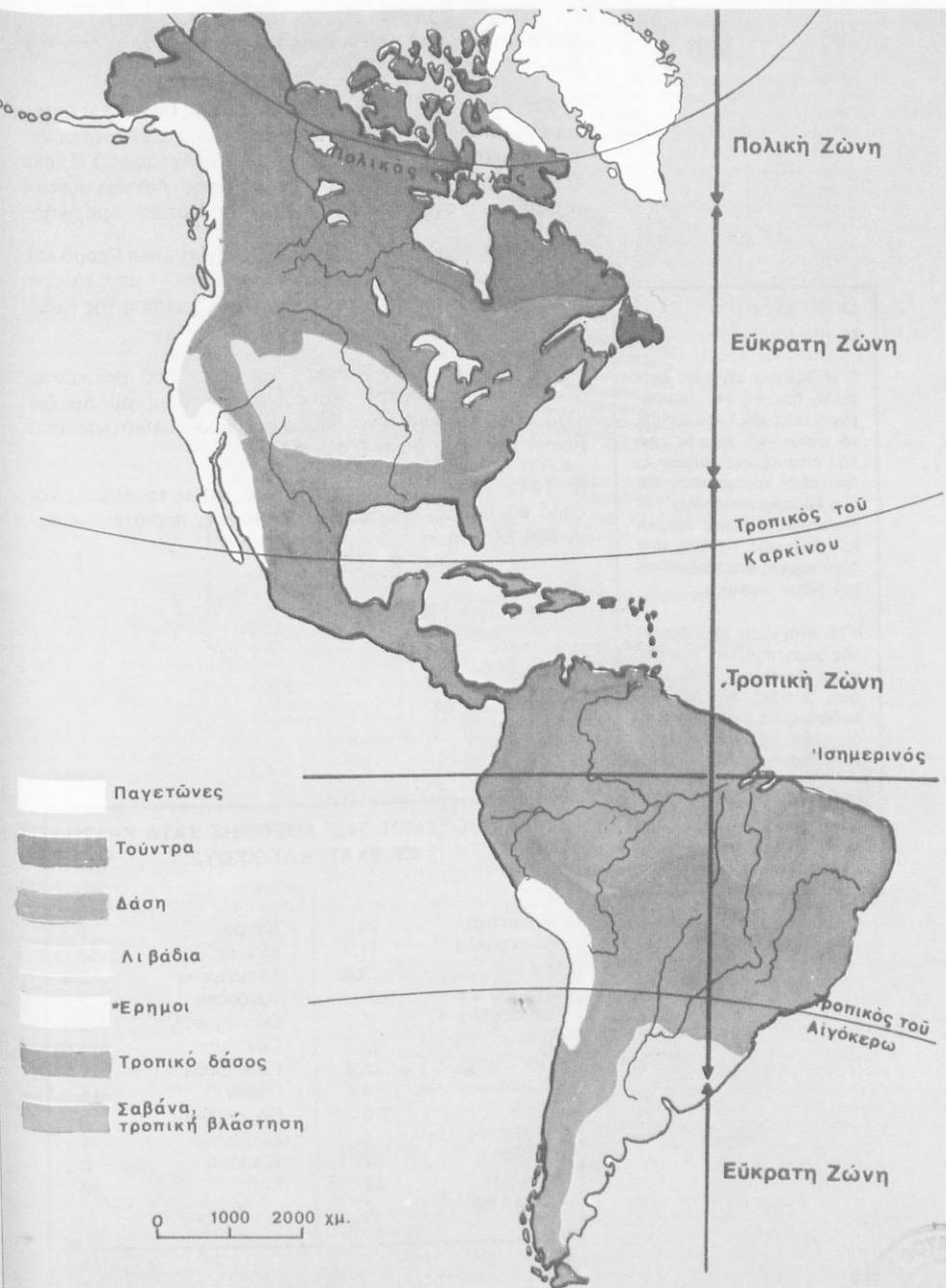
Ένα τοπίο από τις μεγάλες Αμερικανικές πεδιάδες κατά την εποχή του θερισμού.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΣΤΗ ΒΛΑΣΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΚΛΙΜΑ

Επειδή η Αμερική εκτείνεται από την πολική ζώνη ως τη Νότια Εύκρατη ζώνη, υπάρχουν μεγάλες διαφορές στο κλίμα και στη βλάστηση.

1. Στά βόρεια παράλια υπάρχει η ζώνη της Τούνδρας. Χαρακτηριστικά του κλίματος είναι οι παγετώνες, μακροί χειμώνες, δυνατοί άνεμοι. Η βλάστηση είναι φτωχή και περιορίζεται σε βρύα και λειχήνες.

2. Ένα μεγάλο μέρος της Βόρειας Αμερικής σκεπάζεται από δάση κωνοφόρων δέντρων (έλατα, πεύκα). Το κλίμα είναι ψυχρό με βαρύ χειμώνα. Έδω οι συνθήκες δεν ευνοούν την καλλιέργεια. Στις νοτιότερες περιοχές όμως τα κωνοφόρα δέντρα αντικαθίστανται από δάση φυλλοβόλων δέντρων, όπως οι καστανιές και οι όξιές. Ένα μεγάλο μέρος των δασών αυτών έχει κοπεί και έχουν δημιουργηθεί εύφορες εκτάσεις, που καλλιεργούνται έντατικά. Στά ανατολικά παράλια οι θερμοκρασίες είναι επίσης πολύ χαμηλές, κι αυτό γιατί κοντά από αυτές περνά το **ψυχρό**

θαλάσσιο ρεύμα του Λαμπραντόρ, πού κινείται από τον Άρκτικό προς τον Ατλαντικό Ωκεανό.

3. Στο έσωτερικό της Βόρειας Αμερικής υπάρχουν έκτεταμένες πεδιάδες και λιβάδια. Εκεί το κλίμα είναι ήπειρωτικό με ψυχρούς χειμώνες και θερμά καλοκαίρια. Στις πιο ξηρές περιοχές δημιουργούνται στέππες. Λιβάδια συναντάμε επίσης στο νοτιότερο τμήμα της Νότιας Αμερικής.

4. Έρημοι υπάρχουν εκεί, όπου το κλίμα είναι θερμό και ξηρό, αλλά έχουν περιορισμένη έκταση. Η μεγαλύτερη έρημος της Βόρειας Αμερικής είναι η Μοχάβε της Καλιφόρνιας.

5. Οι περιοχές της Νότιας Αμερικής, πού βρίσκονται γύρω από τον Ισημερινό και κυρίως η λεκάνη του Αμαζονίου, όπου το κλίμα είναι θερμό και υγρό, καλύπτονται από πυκνά παρθένα δάση (ζουγκλες).

6. Τέλος, στις τροπικές περιοχές, όπου το κλίμα είναι ξηρό και θερμό, υπάρχουν οι **σαβάνες**, περιοχές με θαμνώδη βλάστηση.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

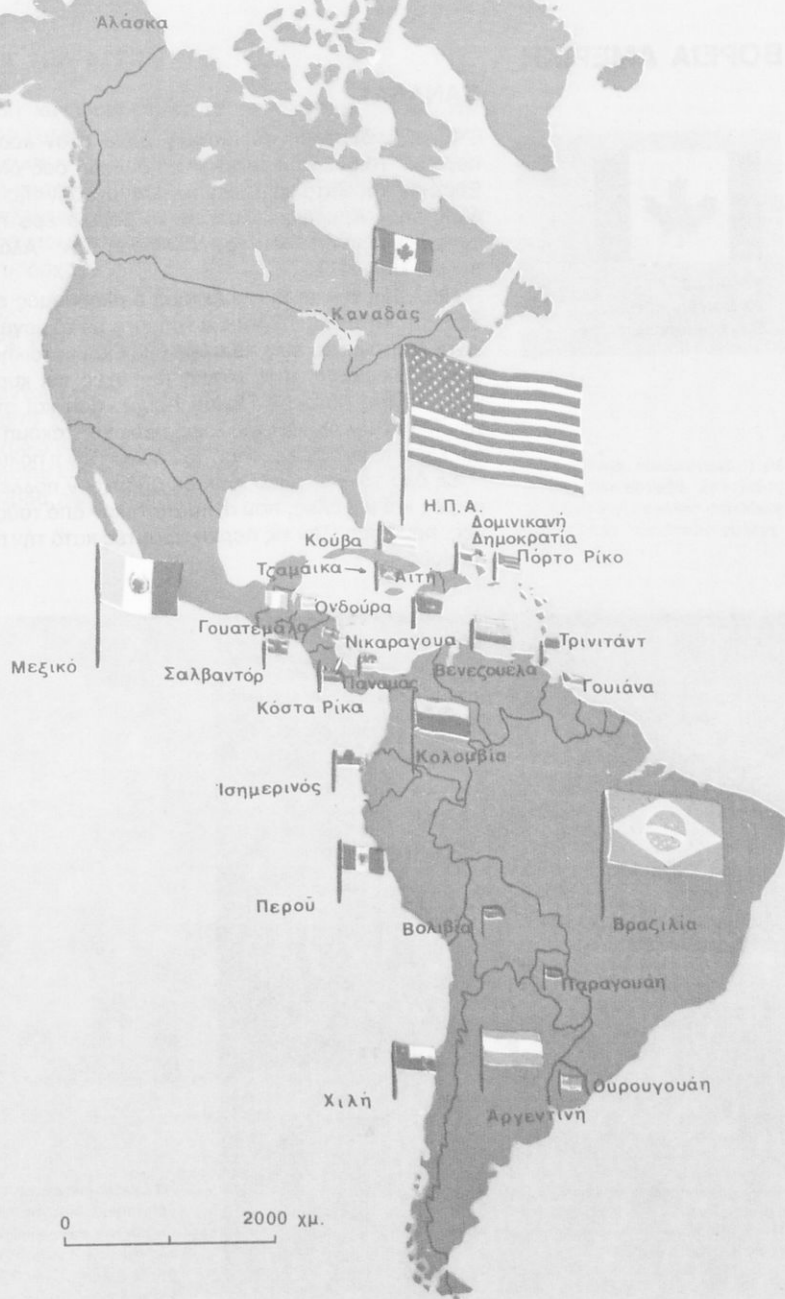
● Η Αμερική είναι μία απέραντη ήπειρος (42 εκατομμύρια τετρ. χλμ.) πού άρχισε νά κατοικηθεί. Σήμερα έχει 500 εκατομμύρια κατοίκους, πού είναι κυρίως απόγονοι των Ευρωπαίων αποίκων του περασμένου αιώνα, Νέγροι και Ίθαγενείς Ινδιάνοι, πού ζούν κυρίως στο Μεξικό και στη Νότια Αμερική.

● Τό ανάγλυφο της Αμερικής χαρακτηρίζεται από μεγάλες όροσειρές (Βραχώδη όρη, Άνδεις), έκτεταμένες πεδιάδες, λιβάδια και χαμηλά όροπέδια, πού είναι παλαιότεροι σχηματισμοί.

● Έκτείνεται στο Βόρειο και Νότιο ημισφαίριο και υπάρχουν μεγάλες διαφορές στο κλίμα και στη βλάστηση.

Ο ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΚΑΤΑ ΚΡΑΤΗ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

Αργεντινή	25	Κούβα	9,3
Βενεζουέλα	11,4	Μεξικό	55
Βολιβία	5,5	Νικαράγουα	2,4
Βραζιλία	102	Όνδούρα	2,9
Γουατεμάλα	5,7	Ούρουγουάη	3
Γουιάνες	1,3	Παναμάς	1,6
Δημ. Αιτής	5,3	Παραγουάη	2,5
Δομινικανική Δημ.	4,6	Περοϋ	15,2
Η.Π.Α.	210	Πόρτο-ΡΙκο	3
Ίσημερινός	7	Σαλβαντόρ	4
Καναδάς	22	Τζαμάικα	2
Κολομβία	25	Χιλή	10
Κόστα-ΡΙκα	2		

ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

ΚΑΝΑΔΑΣ

ΚΑΝΑΔΑΣ

22 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Όττάβα.

Είναι η δεύτερη σέ έκταση χώρα στόν κόσμο. Έχει περίπου 10.000.000 τετρ. χ μ., δηλαδή όσο ολόκληρη ή Εύρώπη καί καταλαμβάνει τό 1/4 σχεδόν τής έκτάσεως όλης τής Άμερικής. Κατέχει τό βορειότερο τμήμα τής άμερικανικής ήπειρου, μέ έξαίρεση τήν Άλάσκα, πού άνήκει στίς Η.Π.Α.

Παρ' όλη τήν τεράστια έκταση ό πληθυσμός είναι μόνο 22 εκατ. κάτοικοι. Τά βόρεια τμήματα μέ τό μεγάλο ψύχος είναι άκατοίκητα, ένω τό «ώφέλιμο» καί κατοικήσιμο έδαφος περιορίζεται στίς νότιες περιοχές καί κυρίως στήν κοιλάδα του ποταμού Άγίου Λαυρεντίου καί στίς όχθες τών Μεγάλων Λιμνών τής ίδιας περιοχής, άκόμη στά λιβάδια καί στίς πεδιάδες, όπου τό έδαφος είναι πολύ εύφορο.

Σέ όλο τόν κεντρικό Καναδά υπάρχουν πολλές λίμνες, μικρές καί μεγάλες, πού σχηματίστηκαν από τούς παγετώνες, πού σκέπαζαν τίς περιοχές αυτές κατά τήν παγετώδη περίοδο.

Ή ξυλεία είναι μιά από τίς μεγάλες πηγές πλούτου του Καναδά. Οι κορμοί τών δένδρων πλέοντας πάνω στό νερό τών ποταμών μεταφέρονται στά πριονιστήρια καί στά εργοστάσια χαρτοποίησης.

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Τά δάση καταλαμβάνουν τό μεγαλύτερο μέρος τῆς χώρας. Ἡ ξυλεία εἶναι ἀφθονη καὶ γίνετα συστηματικὴ ἐκμετάλλευση. Ὁ Καναδὰς εἶναι ἡ πρώτη χώρα στὴν παραγωγὴ χαρτιοῦ. Στὴ ζώνη τῶν δασῶν ὑπάρχει ἀφθονος ὀρυκτὸς πλοῦτος, ὅπως χρυσός, νικέλιο, ἀσήμι, λευκόχρυσος καὶ τό πολύτιμο οὐράνιο. Στὴ χερσόνησο τοῦ Λαμπραντόρ ὑπάρχουν πλούσια σιδηρομεταλλεύματα.

ΠΕΔΙΑΔΕΣ ΚΑΙ ΛΙΒΑΔΙΑ

Στὶς κεντρικὲς πεδιάδες καλλιεργεῖται κυρίως σιτάρι. Εἶναι ἡ τρίτη χώρα στὸν κόσμo σὲ παραγωγὴ σίτου. Στὸν κεντρικὸ Καναδὰ ὑπάρχουν ἀκόμη πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου καὶ φυσικῶν ἀερίων. Στὰ λιβάδια τοῦ ἀνατολικοῦ Καναδὰ εἶναι ἀναπτυγμένη ἡ κτηνοτροφία.

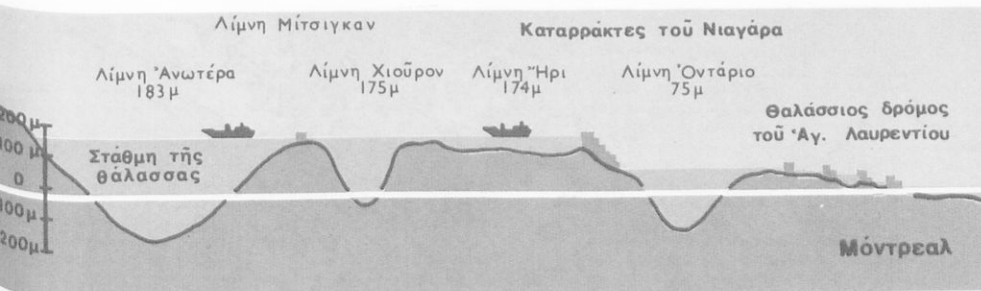
Μιά ἐκταση καλλιεργημένη μέ σιτάρι στὸν Καναδὰ. Στό βάθος φαίνονται οἱ μεγάλες ἀποθήκες (σιλό) μέσα στὶς ὁποῖες φυλάγεται ὁ καρπός.

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΛΙΜΝΩΝ

Στά νότια σύνορα του Καναδά είναι οι Μεγάλες Λίμνες, που ανήκουν στόν Καναδά και στις Η.Π.Α. Πρόκειται για τίς λίμνες **Άνωτέρα** (Σουπήριορ), που είναι ή μεγαλύτερη λίμνη στή γή μέ γλυκό νερό, **Μίτσιγκαν** (άνηκει στις Η.Π.Α.), **Χιούρον**, **Ήρι** και **Όντάριο**. Οι λίμνες αυτές δέ βρίσκονται στό ίδιο ύψος και συγκοινωνούν μεταξύ τους μέ μικρά ποτάμια. Τά νερά τους συγκεντρώνονται τελικά στόν ποταμό του Άγίου Λαυρεντίου και χύνονται στόν ό- μώνυμο κόλπο. Κατά τή διαδρομή, ανάμεσα στις λίμνες **Ήρι** και **Όντάριο**, τά νερά πέφτουν από ύψος 52 μ. και

Γιά να μπορεί να γίνεται η ναυσιπλοΐα στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών, πού η στάθμη τους βρίσκεται σε διαφορετικά επίπεδα, χρειάστηκε να κατασκευαστούν κανάλια και ύδατοφράκτες, ώστε τα πλοία να μπορούν να περνούν από τη μία λίμνη στην άλλη και να φθάνουν στη θάλασσα. Τό χειμώνα η επικοινωνία σταματά γιατί οι λίμνες παγώνουν.

σχηματίζουν τούς περίφημους καταρράκτες του **Νιαγάρα**. Πρόκειται για δύο καταρράκτες, από τούς οποίους ο ένας άνηκε στον Καναδά και ο άλλος στις Η.Π.Α.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

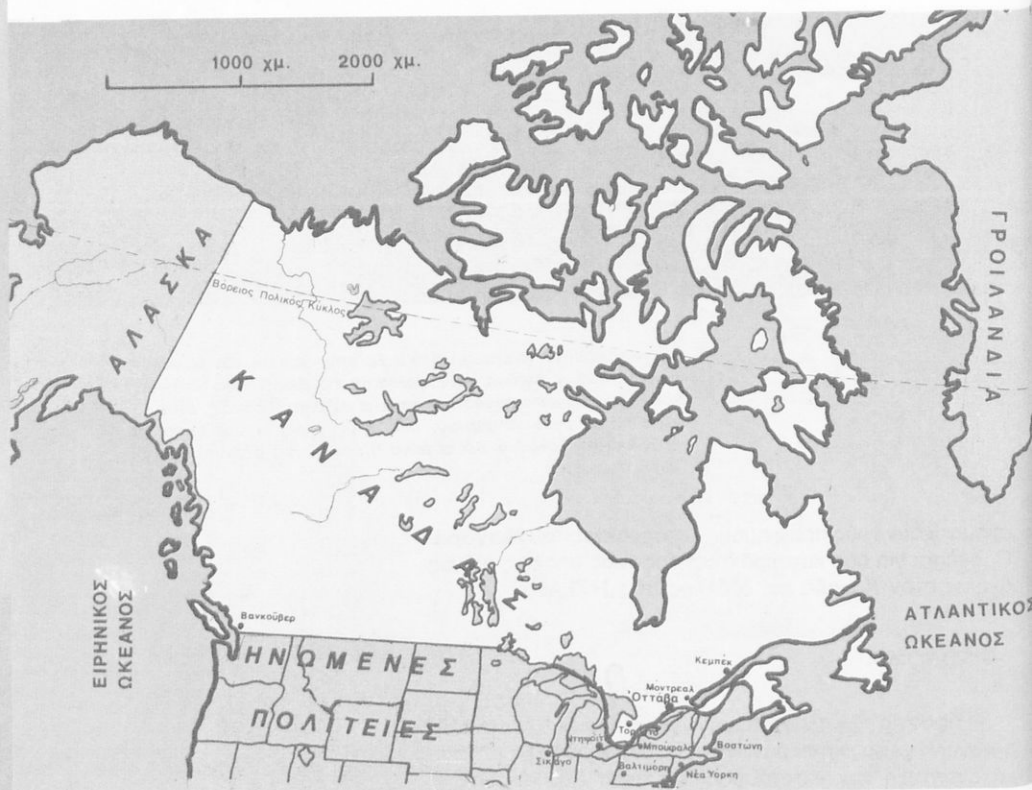
Η άφθονία των πλουτοπαραγωγικών πόρων του Καναδά, η μεγάλη γεωργική παραγωγή και η άλματώδης βιομηχανική ανάπτυξη τόν κατατάσσουν ανάμεσα στις οικονομικά αναπτυγμένες χώρες. Είναι από τα μεγαλύτερα κέντρα εξαγωγής σίτου και άλλων γεωργικών προϊόντων. Παράγονται άφθονα γαλακτοκομικά προϊόντα, επίσης είναι πολύ αναπτυγμένη η αλιεία. Παράγει τό 80% της παγκόσμιας παραγωγής χαρτιού. Έχει ακόμη πολύ αναπτυγμένο εμπόριο γουναρικών.

Στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών, μέ τις ύδατοπτώσεις, παράγονται μεγάλα ποσά ηλεκτρικής ενέργειας και υπάρχουν πολλά εργοστάσια, πού χρησιμοποιούν αυτή την ενέργεια. Ο Καναδάς είναι μία χώρα μέ συνεχή ανάπτυξη της βιομηχανίας.

Πυκνό σιδηροδρομικό δίκτυο έξυπηρετεί τις μεταφορές, κυρίως στο Νότιο Καναδά. Η συγκοινωνία διευκολύνεται ακόμη μέ τούς πλωτούς ποταμούς και κυρίως μέ τόν ποταμό του Άγίου Λαυρεντίου.

Οι περίφημοι καταρράκτες του Νιαγάρα.

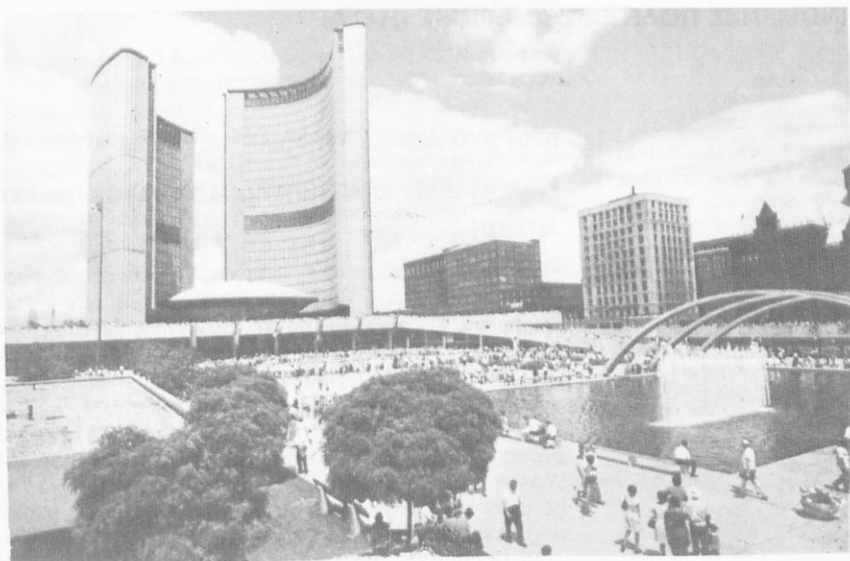

ΚΑΤΟΙΚΟΙ - ΠΟΛΕΙΣ

Οι πρώτοι άποικοι του Καναδά ήταν Γάλλοι (1604). Αργότερα έγκαταστάθηκαν Άγγλοι και ανάμεσά τους άρχισε ο ανταγωνισμός για την κατάκτηση της χώρας. Τέλος το 1763 έγινε Άγγλική άποικία. Οι Γάλλοι διατήρησαν τη γλώσσα και τα έθιμά τους και αντιπροσωπεύουν σήμερα το 1/3 του πληθυσμού.

Το 1926 ο Καναδάς έγινε ανεξάρτητο κράτος, έξακολουθεί όμως να ανήκει στη Βρετανική Κοινοπολιτεία.

Οι μεγαλύτερες πόλεις βρίσκονται στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών και είναι η Όττάβα (πρωτεύουσα) με 550.000 κατοίκους, το Τορόντο (2,3 εκατ. κατ.), το Μόντρεαλ (2,6 εκατ.), το Κεμπέκ (430.000). Οι δύο τελευταίες έχουν κατοίκους Γαλλικής καταγωγής. Στα δυτικά παράλια είναι το Βανκούβερ, μεγάλο λιμάνι στον Ειρηνικό.

Άποψη του κέντρου του Τορόντο, με τό Δημαρχείο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ο Καναδάς είναι μιά άπέραντη χώρα, αλλά ο πληθυσμός δέν ξεπερνά τά 22 έκατομ. κατοίκους. Τό μεγαλύτερο μέρος καταλαμβάνει ή Τούνδρα καί ή ζώνη τών δασών, πού δίνει άφθονη ξυλεία.
- Ο κεντρικός Καναδάς έχει μεγάλη παραγωγή σιταριού καί πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου. Υπάρχουν άφθονα όρυκτά καί μεταλλεύματα.
- Τό Μόντρεαλ είναι ή μεγαλύτερη πόλη. Ένα μεγάλο μέρος τών κατοίκων του Καναδά έχουν Γαλλική καταγωγή (31%).

1. Σέ ποιές περιοχές του Καναδά συγκεντρώνεται τό μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού καί γιατί;
2. Ποιός είναι ο όρυκτός πλούτος του Καναδά;
3. Σέ ποιούς τομείς της οικονομίας, ο Καναδάς έχει σημαντική θέση;
4. Ποιές είναι οι Μεγάλες Λίμνες καί πού σχηματίζονται οι καταρράκτες του Νιαγάρα;
5. Οι καταρράκτες του Νιαγάρα είναι οι μεγαλύτεροι στον κόσμο; —
6. Δειξτε —στό χάρτη τις σπουδαιότερες πόλεις.

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ (Η.Π.Α.)

ΠΡΙΝ ΔΥΟ ΑΙΩΝΕΣ ΥΠΗΡΧΑΝ 13 ΜΙΚΡΕΣ ΑΠΟΙΚΙΕΣ.

ΣΗΜΕΡΑ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑ ΟΜΟΣΠΟΝΔΟ ΚΡΑΤΟΣ 50 ΠΟ-
ΛΙΤΕΙΩΝ.

Η.Π.Α.
210 έκ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ουάσιγκτον.

Ο Λευκός Οίκος, πού βρίσκεται στην Ουάσιγκτον, είναι από τό 1800 η κατοικία του Προέδρου των Η.Π.Α.

Μετά τίς έξερευνήσεις Ίσπανών, Γάλλων καί Άγγλων, από τίς άρχές του 18ου αιώνα, τό έδαφος των Η.Π.Α. άρχισε νά έποικίζεται από τούς Άγγλους. Έτσι, στίς άκτές του Άτλαντικού δημιουργήθηκαν 13 μικρές άποικίες. Όταν όμως ή μητρόπολη θέλησε νά επιβάλει βαριά φορολογία, οί άποικοί έξεγέρθηκαν καί στίς 4 Ίουλίου 1776 κήρυξαν τήν ανεξαρτησία των άποικιών. Με τήν ικανή ήγεσία του Γεωργίου Ουάσιγκτον καί τή βοήθεια των Γάλλων οί Άμερικανοί νίκησαν τίς Άγγλικές δυνάμεις καί πέτυχαν τήν άναγνώριση τής ανεξαρτησίας τους (Πόλεμος Άνεξαρτησίας).

Οί 13 άποικίες, όταν έγιναν ανεξάρτητες, θέλοντας νά διατηρήσουν τήν αὐτονομία τους, αποτέλεσαν ένα όμόσπονδο κράτος. Σ' αὐτές προστέθηκαν καί άλλες άργότερα. Τό 1861 ή ανάπτυξη των Η.Π.Α. διακόπηκε προσωρινά από τόν έμφύλιο πόλεμο. Οί νότιες πολιτείες προσπάθησαν νά αποχωριστούν, γιατί δέ δέχονταν τήν κατάργηση

της δουλείας. Ο πόλεμος αυτός έληξε τό 1865 μέ νίκη τοῦ Βορά.

Σήμερα οἱ Η.Π.Α. ἀποτελοῦνται ἀπό 50 πολιτείες μαζί μέ τήν Ἀλάσκα, πού προστέθηκε τό 1958, καί τά νησιά Χαβάη, πού προστέθηκαν τό 1959. Ἀποτελοῦν μία ὁμόσπονδη δημοκρατία, ὅπου κάθε πολιτεία ἔχει δική της κυβέρνηση, νόμους, βουλή. Ὅλες ὁμως ἀναγνωρίζουν μία Ὁμόσπονδη Κυβέρνηση, πού ἐδρεῖ ἐπὶ τὴν Οὐάσιγκτον. Ἀκόμη, ὑπάρχει ἓνας πρόεδρος, καθὼς καί μία ὁμόσπονδη Βουλή καί Γερουσία πού εἶναι τό Κογκρέσσο.

Οἱ 13 ἀποικίες, πού ὑπῆρξαν ἡ βάση τοῦ Κράτους, συμβολίζονται στή σημαία τους μέ 13 γραμμές (κόκκινες καί ἀσπρες), ἐνῶ οἱ 50 πολιτείες συμβολίζονται μέ 50 λευκά ἀστρα.

Οἱ Η.Π.Α. ἔχουν ἔκταση 9.300.000 τετρ. χμ., περίπου ὅσο ἡ Εὐρώπη. Δέν εἶναι τό μεγαλύτερο κράτος τῆς γῆς, οὔτε τῆς ἀμερικανικῆς ἡπείρου, εἶναι ὁμως ἡ πιό ἰσχυρή καί ἡ πιό πλούσια χώρα στὸν κόσμο.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ - ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ

Οἱ Η.Π.Α. εἶναι ἀπὸ παράδοση ἡ χώρα τῶν μεταναστών. Μετά τὴν ἀνεξαρτησία τους, χιλιάδες μετανάστες ἄρchiαν νά καταφθάνουν. Στὴν ἀρχὴ ἦταν κυρίως Ἀγγλοὶ καί Ἴρλανδοί, μετὰ ἦρθαν Γερμανοὶ καί Σκανδιναβοὶ καί ἀργότερα, μετὰ τό 1890, ἄρχισε ἡ ἀθρόα μετανάστευση ἀπὸ τῆς χώρας τῆς νότιας, κεντρικῆς καί ἀνατολικῆς Εὐρώπης, Ἰταλία, Ἑλλάδα, Αὐστρουγγαρία καί Ρωσία. Τό μετανάστευτικό κύμα ἀνακόπτεται ἀπὸ τὸν Α' παγκόσμιο πόλεμο, ἐπαναλαμβάνεται, περιορισμένο ὁμως ἀπὸ τό 1921, καί ἀρchiζει νά διογκώνεται πάλι ἀπὸ τό 1946.

Ὑπολογίζεται ὅτι ἀπὸ τό 1820 ὥς τό 1960 ἐγκαταστάθηκαν στῆς Η.Π.Α 30 ἑκατομμύρια Εὐρωπαῖοι. Οἱ Ἀμερικανοὶ πολῖτες μέ Ἑλληνικὴ καταγωγὴ φθάνουν τό 1.000.000. Σήμερα ἡ μετανάστευση ἐλέγχεται ἀπὸ αὐστηροὺς νόμους καί ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος μόνο σέ 150.000 μετανάστες τό χρόνο.

Οἱ χιλιάδες αὐτοὶ ἄνθρωποι ἀπὸ διάφορες χώρες καί μέ διάφορες ἐθνικότητες δημιούργησαν τὸν ἀμερικάνικο λαό. Ὁ πληθυσμὸς τῶν Η.Π.Α. φτάνει τὰ 210. ἑκατομ. Ἀνάμεσα τους ὑπάρχουν πολλοὶ νέγροι (10%), ἀπόγονοι τῶν μαύρων δούλων πού μεταφέρθηκαν ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Οἱ Ἰνδιάνοι εἶναι περίπου 300.000 καί ζοῦν συγκεντρωμένοι σέ ὀρισμένες περιοχές. Ὑπάρχουν ἀκόμη καί ἀρκετοὶ Ἀσιάτες (Ἰάπωνες, Κινέζοι).

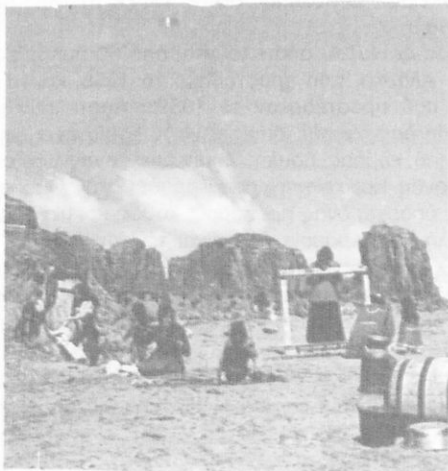
ΠΟΙΟΙ ΕἶΝΑΙ Οἱ ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΣΑΝ ΝΑ ΠΙΝΟΥΝ Οἱ Η.Π.Α. ἸΣΧΥΡΗ ΔΥΝΑΜΗ:

1. Ἐγκαταστάθηκαν σέ μεγάλη ἔκταση χωρὶς νά ὑποχρεωθοῦν νά πολεμήσουν μέ ἰσχυροὺς ἀντίπαλους.
2. Τά εὐφορα ἐδάφη πού καλλιέργησαν, ἀπομακρύνοντας τοὺς Ἰνδιάνους, εἶχαν μεγάλη ἀπόδοση.
3. Προσέλκυσαν χιλιάδες ἐργάτες ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, πού τοὺς ἐγκατάστησαν στῆς ἀπέραντες καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις.
4. Προσέλκυσαν ἀπὸ τὴν Εὐρώπη σημαντικὰ κεφάλαια, ἀπαιτήτα γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση τοῦ ὑπόγειου πλούτου.
5. Ἐνῶ τὰ κράτη τῆς Εὐρώπης καταστράφηκαν ἀπὸ τοὺς δύο παγκόσμιους πολέμους, στὸ ἐδαφος τῶν Η.Π.Α. δέν ἐγιναν πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις.

Ἰνδιάνοι Ναβάχο σ' ἓνα καταυλισμό. Σήμερα ζοῦν ἀπὸ τὴν κατασκευὴ διαφόρων ἀντικειμένων πού πουλᾶνε στοὺς τουρίστες.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Οἱ Η.Π.Α., μὲ ἑκταση σχεδὸν ἴση πρὸς τὴν Εὐρώπη καὶ πληθυσμὸ 210 ἑκατομμύρια εἶναι ἡ πρὸ πλούσια καὶ πρὸ ἰσχυρὴ χώρα στὸν κόσμo. Εἶναι ὁμόσπονδο κράτος μὲ πρωτεύουσα τὴν Οὐάσιγκτον.
- Ἡ ἀνάπτυξη τῶν Η.Π.Α. εὐνοήθηκε ἀπὸ τὰ ἑκατομμύρια Εὐρωπαίων, πού ἤρθαν ἐδῶ καὶ ἐγκαταστάθηκαν.
- Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν κατοίκων ζεῖ στὰ ἀνατολικά τῆς χώρας. Ὁ ἀμερικανικὸς λαὸς πρὸερχεται ἀπὸ διάφορους λαοὺς μὲ διάφορες ἐθνικότητες.

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Οἱ πρῶτοι Εὐρωπαῖοι ἀποικοὶ ἦταν συγκεντρωμένοι στὰ ἀνατολικά παράλια, στὶς ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ. Ἀργότερα ὅμως ἄρχισαν νὰ μετακινούνται πρὸς τὴ Δύση ἀναζητώντας νέες ἐκτάσεις γιὰ καλλιέργεια.

Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν κατοίκων ζεῖ στὰ βορειοανατολικά τῶν Η.Π.Α. Οἱ δυτικὲς πολιτείες εἶναι σχετικὰ ἄραιοκατοικημένες μὲ ἐξαιρέση τὶς ἀκτές τοῦ Εἰρηνικοῦ.

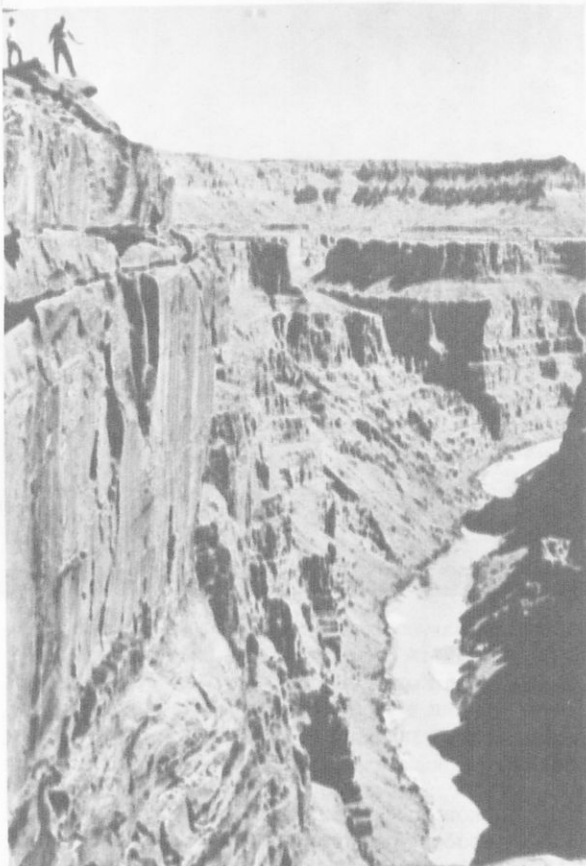
ΦΥΣΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ - ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ

Στὰ ἀνατολικά ἐκτείνονται τὰ Ἀππαλάχια ὄρη. Δὲν ἔχουν μεγάλο ὕψος καὶ εἶναι σκεπασμένα μὲ πυκνὰ δάση. Στὶς ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὑπάρχουν εὐφορες πεδιάδες πυκνοκατοικημένες. Στὰ νοτιοανατολικά σχηματίζεται ἡ χερσόνησος τῆς Φλόριντας, ὅπου τὸ κλίμα εἶναι θερμὸ καὶ ὁ χειμώνας σχεδὸν ἀγνωστος.

Στὸ δυτικὸ τμήμα τῶν Η.Π.Α. συναντᾶμε: α) Κατὰ μῆκος τοῦ Εἰρηνικοῦ συνέχεια τῶν Βραχωδῶν, τὴν Παράκτια

Μιά άποψη του Grand Canyon
του Κολοράντο.

Τό Grand Canyon παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον, γιατί αποκαλύπτει σειρά στρωμάτων από τα πιο παλιά μέχρι και τα πιο πρόσφατα.

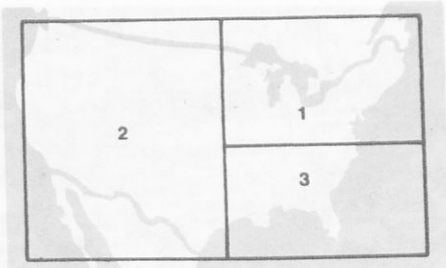

τόν Κόλπο του Μεξικού και προς βορά συνεχίζεται στον Καναδά. Ο ποταμός Ρίο Γκράντε αποτελεί στα νότια ένα φυσικό σύνορο των Η.Π.Α. με τό Μεξικό.

ΠΟΤΑΜΙΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΤΟΥ ΜΙΣΣΙΣΣΙΠΠΗ

Ο Μισσισιππής και οι παραπόταμοί του διαρρέουν την κεντρική πεδιάδα. Πηγάζει από τα Βραχώδη όρη και χύνεται στον Κόλπο του Μεξικού. Είναι ένας από τους μεγαλύτερους και μακρύτερους ποταμούς του κόσμου. Είναι πλωτός σχεδόν μέχρι τις πηγές του και στις έκβολές σχηματίζει ένα πολύ εύφορο Δέλτα. Σπουδαιότεροι παραπόταμοι που δέχεται είναι ο Μισσούρη, ο Άρκάνσας και ο Όχάιο μαζί με τον παραπόταμό του Τέννεση.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ - ΠΟΛΕΙΣ

ΒΟΡΕΙΟ-ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΩΝ Η.Π.Α.

Είναι τό πιο πυκνοκατοικημένο τμήμα της χώρας, όπου βρίσκονται και οι μεγαλύτερες πόλεις. Στα δυτικά, στην κεντρική πεδιάδα, καλλιεργείται κυρίως καλαμπόκι και είναι ανεπτυγμένη η χοιροτροφία, ενώ στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών βρίσκονται οι μεγαλύτερες βιομηχανικές πόλεις και ιδίως στις λίμνες Μίτσιγκαν και Ήρι. Ακόμη έ-
δω εκτρέφονται αγελάδες για παραγωγή γάλακτος.

ΠΟΛΕΙΣ ΣΤΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΑ ΠΑΡΑΛΙΑ

Από τη Βοστώνη ως την Ουάσιγκτον εκτείνονται μερικ-
κές από τις μεγαλύτερες πόλεις των Ήνωμένων Πολι-
τειών.

Είναι η Νέα Υόρκη (12.300.000 κάτ.), η Βοστώνη (3.000.000) σημαντικό λιμάνι, η Φιλαδέλφεια (5.000.000 κάτ.), η Βαλτιμόρη (1.200.000 κάτ.) και η Ουάσιγκτον (2.800.000), πού είναι η πρωτεύουσα και βρίσκεται στην πολιτεία της Κολούμπια. Τά προάστια των πόλεων αυτών έχουν ενωθεί

Ένα χαρακτηριστικό Αμερικάνι-
κο σπίτι από αυτά που συναντά
κανείς κατά χιλιάδες στα προά-
στια των μεγαλουπόλεων.

Μιά άποψη της Ουάσιγκτον με
τό Καπιτώλιο.

μεταξύ τους και υπάρχει σήμερα μία τεράστια κατοικημένη έκταση 600 χμ. από Βορά προς Νότο και 100 χμ. από τη Δύση προς την Ανατολή, όπου ζουν συνολικά περίπου 40 εκατομμύρια άνθρωποι.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

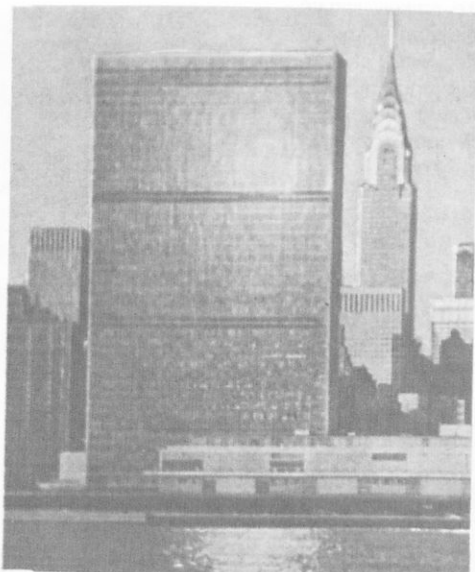
Η μεγαλύτερη πόλη της Αμερικής, τό οικονομικό, έμπορικό καί πνευματικό κέντρο τών Η.Π.Α. βρίσκεται στίς έκβολές του ποταμού Χάντσον (Hudson).

Στά μέσα του 19ου αιώνα ήταν μία μικρή πόλη. Όταν όμως αναπτύχθηκε ή θαλάσσια συγκοινωνία μέ την Εύρω-

πη, τό ασφαλισμένο λιμάνι της καί ἡ εὐκόλο ἐπικοινωνία μέ τό ἐσωτερικό τήν ἔκαναν σύντομα τή δεύτερη πόλη τοῦ κόσμου. Ἀποτελεῖται ἀπό πολλές συνοικίες, ὅπως εἶναι τό Μανχάταν, στό κέντρο τῆς πόλης στό ὁμώνυμο ἐπίμηκες νησί μέ τούς οὐρανοξύστες, τό Μπρούκλιν, πού συγκεντρώνει τόν περισσότερο πληθυσμό, τό Μπρόνξ, τό Κουήγς, καθώς καί τό Χάρλεμ, πού εἶναι ἡ συνοικία τῶν Νέγρων.

*Ἀποψη τῆς Ν. Ὑόρκης
μέ τόν Καθεδρικό Ναό τῆς.*

Στό κτίριο αυτό που είναι στή Ν. Ύορκη, βρίσκεται ή έδρα του Όργανισμου Ήνωμένων Έθνών (Ο.Η.Ε.), που συγκετρώνει τούς άντιπρόσωπους σχεδόν όλων τών Χωρών του Κόσμου.

Ένα μέρος από τό λιμάνι τής Ν. Ύορκης.

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΛΙΜΝΩΝ

Η μεγάλη βιομηχανική ανάπτυξη της περιοχής οφείλεται στα πλούσια κοιτάσματα γαιάνθρακα που υπάρχουν στα Άππαλάχια όρη και στη δυνατότητα μεταφοράς, με πλωτά μέσα στις όχθες των λιμνών, του σιδηρομεταλλεύματος από τον Καναδά και τις άλλες χώρες.

Εδώ ζουν συνολικά 25.000.000 άνθρωποι και παράγονται τα 3/4 του χάλυβα των Η.Π.Α.

Τό Πίτσμπουργκ (2.400.000 κάτ.) είναι μεγάλο κέντρο χαλυβουργίας. Τό Σικάγο (7.000.000 κάτ.) είναι η δεύτερη σέ πληθυσμό πόλη και μεγάλο λιμάνι στη λίμνη Μίσιγκαν. Τό Κλήβελαντ (2.000.000 κάτ.) είναι επίσης μεταλλουργικό κέντρο στη λίμνη Ήρι. Τό Νητρώιτ (4.000.000 κάτ.) έχει τις μεγαλύτερες βιομηχανίες αυτοκινήτων. Ο Χένρυ Φόρντ δημιούργησε εκεί τό 1902 τό πρώτο του εργοστάσιο αυτοκινήτων και γρήγορα τόν μιμήθηκαν πολλοί άλλοι. Σήμερα τά περισσότερα από τά 8.000.000 αυτοκίνητα, που παράγονται τό χρόνο, στίς Η.Π.Α., προέρχονται από τό Νητρώιτ.

Ένα από τά εργοστάσια Φόρντ στο Νητρώιτ.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Κατά μήκος του Άτλαντικού είναι συγκεντρωμένες μερικές από τις μεγαλύτερες πόλεις των Η.Π.Α. Η Νέα Υόρκη είναι η μεγαλύτερη πόλη της Αμερικής και η δεύτερη στον κόσμο μετά τό Τόκυο.
- Στα Άππαλάχια όρη υπάρχουν πλούσια κοιτάσματα γαιάνθρακα, που συντέλεσαν στην ανάπτυξη της μεταλλουργίας και χαλυβουργίας στην περιοχή των Μεγάλων Λιμνών.
- Τό Σικάγο είναι η δεύτερη πόλη των Ήνωμένων Πολιτειών, ενώ τό Νητρώιτ είναι η πόλη των αυτοκινήτων.

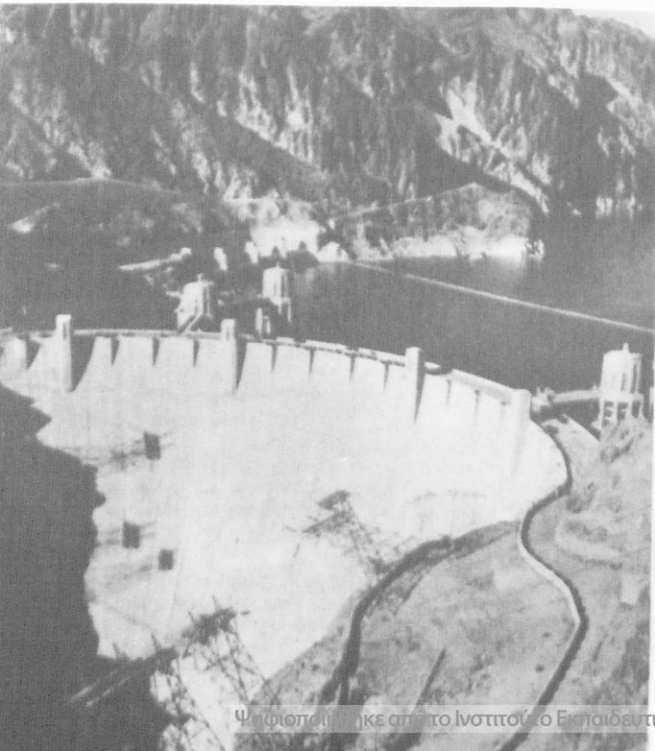
ΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΩΝ Η.Π.Α.

Ανατολικά από τὰ Βραχώδη ὄρη καὶ ὥς τὴν πεδιάδα πού διασχίζει ὁ Μισισσιπιπὴς ὑπάρχουν ἐκτεταμένα βοσκοτόπια καὶ μεγάλη καλλιέργεια σιταριοῦ. Στὰ ψηλά ὄροπέδια καὶ κυρίως στὰ νότια, ὅπου ἡ ξηρασία εἶναι μεγάλη, ὑπάρχει χαμηλὴ βλάστηση, ὅπου τρέφονται κοπάδια ἀπὸ πρόβατα καὶ βόδια. Βορειότερα πέφτουν περισσότερες βροχές καὶ ὑπάρχουν καλλιεργήσιμες ἐκτάσεις πού παράγουν σιτάρι. Στὶς εὐφορες κοιλάδες καὶ στὰ Κάνυον καλλιεργοῦνται ὀπωροφόρα δέντρα καὶ βαμβάκι.

Τὸ σημαντικότερο ὅμως εἶναι ὅτι σ' αὐτές τὶς περιοχές ὑπάρχουν πλούσια κοιτάσματα χρυσοῦ, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ οὐρανίου.

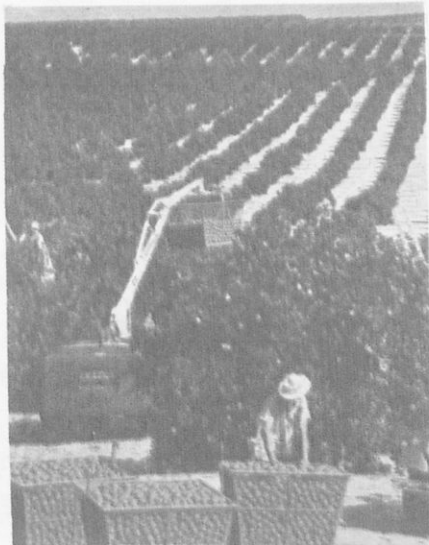
Πρὸς τὶς ἀκτές τοῦ Εἰρηνικοῦ ὑπάρχουν ἄφθονες βροχές καὶ πλούσια βλάστηση καὶ τὰ νερά τῶν ποταμῶν χρησιμοποιοῦνται γιὰ παραγωγή ἡλεκτρικῆς ἐνέργειας. Στὴν πόλη Σηάτλ βρίσκονται μεγάλα ἐργοστάσια κατασκευῆς ἀεροπλάνων (Μπόϊνγκ).

Στὴν κοιλάδα τῆς Καλιφόρνιας τὸ ζεστὸ καὶ ὑγρὸ κλίμα εὐνοεῖ μία πλούσια γεωργικὴ παραγωγή. Καλλιεργοῦνται βαμβάκι, λαχανικά, ὀπωροφόρα δέντρα καὶ ἀμπέλια.

Τὸ φράγμα Χούβερ στὸν ποταμὸ Κολοράντο, εἶναι ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα φράγματα παραγωγῆς ἡλεκτρικῆς ἐνέργειας τῆς Ἀμερικῆς καὶ χτίστηκε τὸ 1936.

Πορτοκαλεύνας στην Καλιφόρνια.

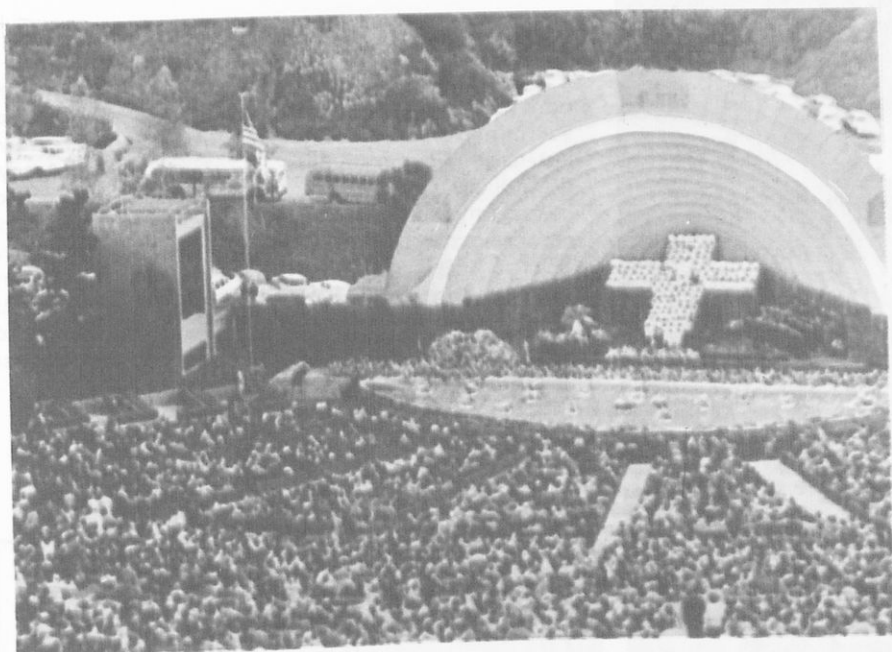
Μιά άποψη του Λός Άντζελες.

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΙΦΟΡΝΙΑΣ. ΤΟ ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ

Ἡ Πολιτεία τῆς Καλιφόρνιας ἀναπτύχθηκε πολύ γρήγορα, χάρι στά πλούσια κοιτάσματα χρυσοῦ. Ὑπάρχουν πολλές βιομηχανίες καί τό Σάν Φραντσίσκο (3.000.000 κάτ.) ἦταν ἄλλοτε ἡ μεγαλύτερη πόλη. Σήμερα ὅμως ξεπεράστηκε ἀπό τό Λός Ἀντζελες. Τό Λός Ἀντζελες (7.000.000 κάτ.) εἶναι ἡ τρίτη σέ πληθυσμό πόλη τῶν Η.Π.Α., πού ὀφείλει τήν ἀνάπτυξή της στίς πλούσιες πετρελαιοπηγές. Ἐχει βιομηχανίες ἀεροπλάνων, ὀπλων, χημικῶν προϊόντων καί ἡλεκτρονικῶν. Ἐνα ἀπό τά προάστιά του, τό Χόλλυγουντ, εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ ἀμερικάνικου κίνηματογράφου.

Σχηματική τομή τῆς Καλιφόρνιας, ἀπό τό Σάν Φραντσίσκο, δυτικά, μέχρι τίς κορυφές τῆς Σιέρρα Νεβάδα, στά Ἀνατολικά.

ΤΟ ΝΟΤΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΩΝ Η.Π.Α.

Στά νότια τών Η.Π.Α. τό θερμό καί ύγρό κλίμα εύνοει τήν καλλιέργεια φυτῶν πού εύδοκιμοῦν σέ τροπικές καί ήμιτροπικές χώρες. Στό δέλτα τοῦ Μισισσιπιῆ, ὅπου βρίσκεται καί ἡ πόλη τῆς Νέας Ὁρλεάνης, καλλιεργεῖται ρύζι καί ζαχαροκάλαμο.

Ἡ κυριότερη ὅμως καλλιέργεια τοῦ νότου εἶναι τό βαμβάκι, πού καλλιεργεῖται σήμερα κυρίως στά δυτικά τοῦ Μισισσιπιῆ.

Στίς πλαγιές τῶν Βραχωδῶν βουνῶν, παράγεται σιτάρι καί εἶναι ἀναπτυγμένη ἡ κτηνοτροφία, ἐνῶ στά Ἀππαλάχια ὄρη καλλιεργεῖται καπνός.

Ἡ χερσόνησος τῆς Φλόριντας εἶναι μία ἀπό τίς πλουσιότερες περιοχές τοῦ κόσμου, ὅπου υπάρχουν μεγάλες φυτεῖες μέ ὀπωροφόρα δέντρα. Φημίζεται ἀκόμη γιά τίς ὠραίες παραλίες τῆς.

Τέλος ἡ Φλόριντα εἶναι γνωστή καί γιά τή βάση στό Ἀκρωτήριο Κέννεντυ, ἀπό ὅπου ἐκτοξεύονται οἱ πύραυλοι καί οἱ δορυφόροι στό διάστημα.

Τό «Χόλγουντ Μπούλ» εἶναι ἓνα ἀπό τά γνωστότερα ὑπαίθρια θέατρα συναυλιῶν στόν κόσμο.

ΤΕΞΑΣ

“Άλλοτε τό Τέξας ήταν γνωστό από τά μεγάλα άγροκτήματα (ράντς) καί τά άμέτρητα κοπάδια ζώων, πού τά φύλαγαν οί περίφημοι «κάου-μπόύς». Άργότερα άρχισαν νά καλλιεργούν σιτάρι καί βαμβάκι. Άλλά ή κυριότερη πηγή πλούτου είναι τό πετρέλαιο. Τό Τέξας μαζί μέ τή γειτονική πολιτεία τής Λουιζιάνας παράγει περισσότερο από τό μισό πετρέλαιο τών Η.Π.Α. καί τό 80% τών φυσικών αερίων. Έτσι τό Τέξας έγινε ή χώρα τών έκατομμυριούχων. Γρήγορα άναπτύχθηκαν μεγάλες βιομηχανίες, κυρίως διυλιστήρια, χημικές βιομηχανίες, έργοστάσια άεροπλάνων καί όπλων. Τό Χιοϋστον καί τό Ντάλλας είναι οί μεγαλύτερες πόλεις.

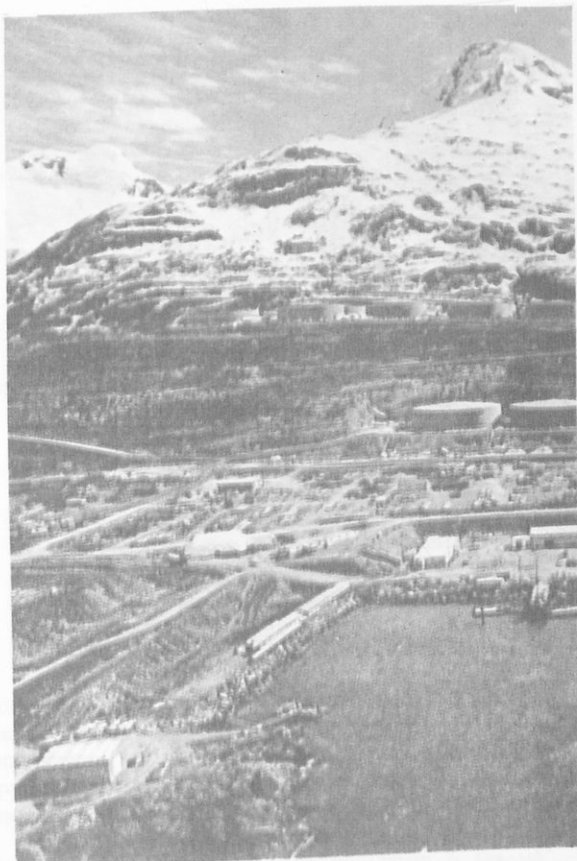
ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Στά δυτικά καλλιεργείται σιτάρι, ύπάρχει κτηνοτροφία καί τά όροπέδια είναι πλούσια σέ όρυκτά.
- Στά παράλια του Ειρηνικού καί κυρίως στήν κοιλάδα τής Καλλιφόρνιας καλλιεργούνται όπωροφόρα δέντρα καί βαμβάκι.
Τό Λός Άντζελες έγινε ή τρίτη πόλη τών Η.Π.Α. χάρη στο πετρέλαιο.
- Ή Φλόριντα έχει μεγάλες φυτείες καί ώραιες παραλίες, πού συγκεντρώνουν πολλούς έπισκέπτες. Τό Τέξας όφειλει τήν άνάπτυξη του στή μεγάλη παραγωγή πετρελαίου.

Ή έκτόξευση ενός πυραύλου από τή βάση του άκρωτηρίου Κέννεντυ.

Παραδοσιακές μορφές γιά τό Τέξας οί «Κάου-Μπόύς» έξακολουθούν καί σήμερα νά βόσκουν τά μεγάλα κοπάδια.

Διυλιστήρια πετρελαίου στην
Άλσκα

ΑΛΑΣΚΑ

Η χερσόνησος της Άλσκας βρίσκεται στο βορειότερο άκρο της Αμερικής και χωρίζεται από την Ασία με το Βερίγγειο πορθμό. Ανήκε κάποτε στη Ρωσία, από την όποια την αγόρασαν οι Αμερικανοί το 1867.

Από το 1958 είναι η 49η πολιτεία των Η.Π.Α. Παρ' όλο ότι έχει τεράστια έκταση (1.518.000 τετρ. χμ.) οι κάτοικοι δέν ξεπερνούν τις 900.000, λόγω του πολικού ψύχους που επικρατεί. Έχει όμως μεγάλη οικονομική σημασία γιατί διαθέτει μεγάλα αποθέματα χρυσού, χαλκού, κασσίτερου, μολύβδου κτλ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Σε ποιές εποχές έγιναν τα μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα προς τις Η.Π.Α. και πώς γίνεται σήμερα ή μετανάστευση;
2. Τι είναι τό Κάνυον και ποϋ βρίσκεται τό Grand Canyon;
3. Ποιό είναι τό πιό πυκνοκατοικημένο τμήμα της χώρας και ποιές πόλεις βρίσκονται εκεί;
4. Παραπόταμοι του Μισισσιππι. Ποιά είναι ή σημασία τους γιά τή συγκοινωνία;
5. Ποιές είναι οι σπουδαιότερες καλλιέργειες των Η.Π.Α.;
6. Ποϋ όφειλεται ή μεγάλη βιομηχανική ανάπτυξη της περιοχής των Μεγάλων Λιμνών;
7. Ποιές πόλεις είναι κέντρα βαριάς βιομηχανίας;
8. Τι γνωρίζετε γιά τή βιομηχανία αυτοκινήτων των Η.Π.Α.;
9. Ποιός είναι ό κυριότερος πλούτος του Τέξας;
10. Θέση της Άλσκας, και όρυκτός πλούτος.

Πετρελαιοπηγές στο Τέξας.

Η.Π.Α. ΠΡΩΤΗ ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Τά 210 εκατομμύρια τῶν κατοίκων τῶν Η.Π.Α. ἀποτελοῦν τό 6% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς, ἀλλά ἡ ἐτήσια παραγωγή τῆς χώρας φτάνει τό 40% τῆς παγκόσμιας οἰκονομίας. Ἡ Εὐρώπη (μαζί μέ τή Σοβιετική Ἑνωση) ἔχει τό 25% τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Γῆς, ἀλλά ἡ ἐτήσια παραγωγή ἀποτελεῖ τό 35% τῆς παγκόσμιας οἰκονομίας.

Ἄν καί ἡ παραγωγή τους εἶναι τόσο σημαντική, οἱ Ἀμερικάνοι εἰσάγουν καί ἀπό ἄλλες χώρες προϊόντα, τά ὁποῖα ἀγοράζουν φθηνότερα, ὅπως χαλκό, πετρέλαιο, νικέλιο, μαλλί, ζάχαρη, καφέ κτλ. Αὐτά τά προϊόν-

Ἡ σχέση τῆς Βιομηχανικῆς παραγωγῆς τῶν Η.Π.Α. μέ τήν παγκόσμια. Μέ μαῦρο χρώμα αὐτά πού παράγουν μόνες τους οἱ Η.Π.Α. Μέ μπλέ χρώμα αὐτά πού παράγουν ὅλες οἱ ἄλλες χώρες μαζί.

50 %

Αὐτοκίνητα

25 %

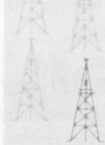
Γαϊάνθρακες

35 %

Ἡλεκτρικὴ ἐνέργεια

25 %

Πετρέλαιο

65 %

Φυσικὰ αἷρια

25 %

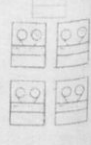
Χάλυβας

35 %

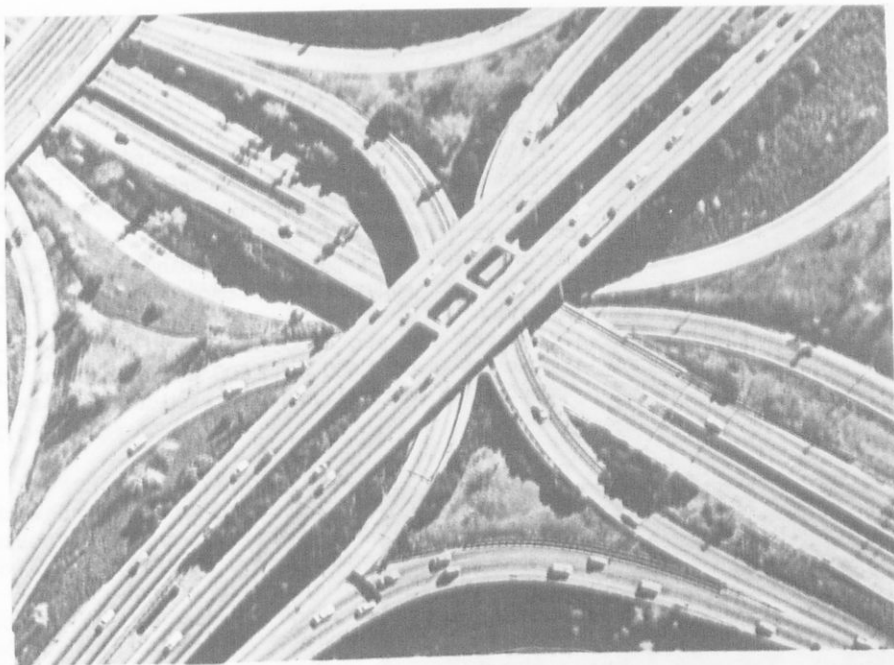

Ἀλουμίνιο

80 %

Ἡλεκτρονικὰ ὑπολογιστές

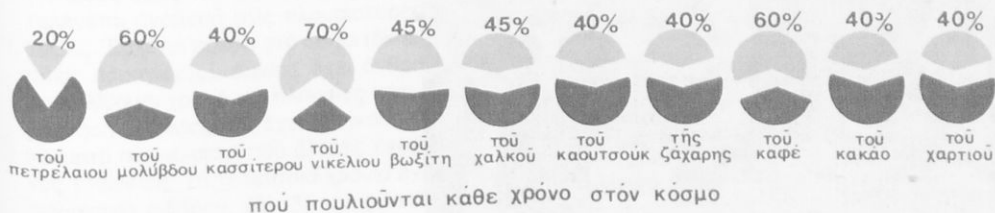

Ένας τεράστιος οδικός κόμβος με άνωσέπιδους δρόμους.

τα, που προέρχονται από άλλες χώρες συχνά τα έκμεταλλεύονται αμερικανικοί οργανισμοί, που είναι εγκατεστημένοι στις ξένες αυτές χώρες. Οι Η.Π.Α. διεξάγουν τό 20% του παγκόσμιου έμπορίου.

Η γεωργία γίνεται μέ όλα τα σύγχρονα μέσα καί υπάρχει άριστη απόδοση. Άλλά ή οικονομία των Ήνωμένων Πολιτειών στηρίζεται στή βιομηχανία. Τά εργοστάσιά τους είναι κολοσσιαία καί ή δραστηριότητά τους ξαπλώνεται σ' όλο τόν κόσμο.

Οι Ήνωμένες Πολιτείες αγοράζουν :

ΜΕΞΙΚΟ

ΜΕΞΙΚΟ

55 εκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Μεξικό.

Ἡ ὁμοσπονδιακὴ Δημοκρατία τοῦ Μεξικοῦ κατέχει τὸ νότιο τμήμα τῆς Βόρειας Ἀμερικῆς καὶ ἐκτείνεται καὶ σπὴν Κεντρικὴ Ἀμερικὴ.

Ἡ χώρα εἶναι κυρίως ὄρεινὴ, ἐκτός ἀπὸ τὰ ἐπίπεδα ἀσβεστολιθικά ἐδάφη τῆς χερσονήσου Γιουκατάν. Οἱ δύο ὄροσειρές τῆς Σιέρρα Μάντρε, πού κατευθύνονται ἀπὸ τὸ Βορὰ πρὸς τὸ Νότο, ἀφήνουν στενὲς παραλιακὲς πεδιάδες στὶς ἀκτὲς τοῦ Εἰρηνικοῦ καὶ τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικοῦ. Οἱ ψηλότερες κορυφές τῶν μεξικανικῶν βουνῶν εἶναι ἠφαιστεια.

Ἀνάμεσα στὶς δύο ὄροσειρές στὸ κέντρο τῆς χώρας καὶ σὲ ὕψος 1.500 ὡς 2.500 μέτρα βρίσκεται τὸ ὄροπέδιο τοῦ Μεξικοῦ μὲ πολλὰ κοιλάδες καὶ λεκανοπέδια.

Αὐτὸ τὸ πέτρινο ἀγαλμα τρεῖς φορές πιο ψηλὸ ἀπὸ ἕναν ἄνθρωπο, ἦταν μιὰ ἀπὸ τίς κολόνες πού συγκρατοῦσαν τὴ στέγη ἑνὸς μεγάλου Ναοῦ τῶν Τολτέκων σπὴν πόλη Τούλα. Τὴν αὐτοκρατορία τῶν Τολτέκων, πού ἀναπτύχθηκε ἐδῶ καὶ 1000 χρόνια στὸ Μεξικό, διαδέχθηκε ἡ αὐτοκρατορία τῶν Ἀζτέκων.

Τό Μεξικό διασχίζεται από τόν Τροπικό του Καρκίνου καί είναι χώρα θερμή, αλλά παρουσιάζει ποικιλία στό κλίμα. Στά βόρεια υπάρχει μεγάλη ξηρασία, ενώ στις παραλιακές πεδιάδες καί κυρίως στόν κόλπο του Μεξικού τό κλίμα είναι τροπικό, θερμό καί υγρό.

Στό κεντρικό όροπέδιο τό κλίμα είναι ήπιο μέ βλάστηση τών εύκρατων ζωνών. Έκεῖ συγκεντρώνεται τό μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμοῦ καί στά εὐφορα ἡφαιστειακά ἐδάφη οἱ Ἰνδιάνοι καλλιέργησαν πρώτοι ὀρισμένα εἶδη πού κατόπιν διαδόθηκαν σ' ὅλο τόν κόσμο, ὅπως καλαμπόκι, ντομάτες, καπνό, φασόλια.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΞΙΚΟΥ

Πρίν ἀπό τήν ἀνακάλυψη τῆς Ἀμερικῆς, οἱ Ἰνδιάνοι τοῦ Μεξικού εἶχαν ἀναπτύξει ἐκεῖ ἀξιόλογους πολιτισμούς καί κυρίως οἱ Τολτέκοι καί κατόπιν οἱ Ἀτζέκοι στό κεντρικό ὀροπέδιο καί οἱ Μάγιας στή χερσόνησο Γιουκατάν.

Οἱ πρώτοι Ἰσπανοί ἀποβιβάστηκαν στό μεξικανικό ἐδαφος τό 1517. Κατέλαβαν τά ἐδάφη πού ἀνήκαν στούς Ἰνδιάνους καί ἐπέβαλαν τήν Ἰσπανική κυριαρχία.

Ύστερα ἀπό αἰῶνες καταπιέσεων, ὁ μεξικάνικος λαός ἐπαναστάτησε καί μετά ἀπό πολλοῦς ἀγῶνες ἀπόκτησε τήν ἀνεξαρτησία του στίς ἀρχές τοῦ αἰῶνα μας.

Ἀντιπροσωπευτικός τύπος Μεξικανοῦ Χωρικοῦ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΠΟΛΕΙΣ

Μετά τήν ἀνεξαρτησία τοῦ Μεξικού, ἄρχισαν νά σημειώνονται μεγάλες πρόοδοι στήν οἰκονομία τῆς χώρας. Μέ τά ἀρδευτικά ἔργα αὐξήθηκε σημαντικά ἡ γεωργική παραγωγή. Στά βόρεια καί δυτικά καλλιεργεῖται κυρίως βαμβάκι, ἐνῶ στίς πεδιάδες τοῦ κόλπου τοῦ Μεξικού ζαχαρόκαλαμο, ρύζι καί καπνός.

Κυρίως ὁμως τό Μεξικό ἔχει πλούσιο ὑπέδαφος. Συγκαταλέγεται ἀνάμεσα στίς πλουσιότερες σέ μεταλλεύματα χώρες. Ἐρχεται πρώτο στό ἀσήμι (δίνει τό 40% τῆς παγκόσμιας παραγωγῆς), ἐπίσης ἔχει ἄνθρακα, χαλκό, πολύτιμους λίθους, χρυσό καί πλούσιες πετρελαιοπηγές. Ἡ κυβέρνηση τοῦ Μεξικού ἔχει ἐθνικοποιήσει τά πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου, πού ἄλλοτε ἐκμεταλλεύονταν οἱ ξένες ἐταιρεῖες. Τά τελευταῖα χρόνια ἔχει ἀναπτυχθεῖ καί ἡ βιομηχανία σιδήρου, χάλυβα καί χημικῶν προϊόντων. Παρ'

Μιά άποψη του κέντρου της
Πόλης του Μεξικού.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΤΙΣ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Τό μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ζει στο κεντρικό όροπέδιο, όπου τό κλίμα είναι ήπιο. Στά βόρεια της χώρας ή ξηρασία είναι μεγάλη, ενώ στά παράλια τό κλίμα είναι άνθυγιεινό, θερμό καί ύγρό.
- Έχει άφθονες πρώτες ύλες, κυρίως άσμη καθώς καί πετρέλαιο καί άνθρακα, αλλά τό βιοτικό επίπεδο των κατοίκων είναι χαμηλό.

όλη τήν οικονομική ανάπτυξη της χώρας, τό βιοτικό επίπεδο των κατοίκων είναι πολύ χαμηλό. Αυτό όφείλεται κυρίως στή μεγάλη αύξηση του πληθυσμού, πού φτάνει σήμερα τά 5 έκατομ. κατοίκους καί στήν πολιτική άσάθεια πού ύπάρχει.

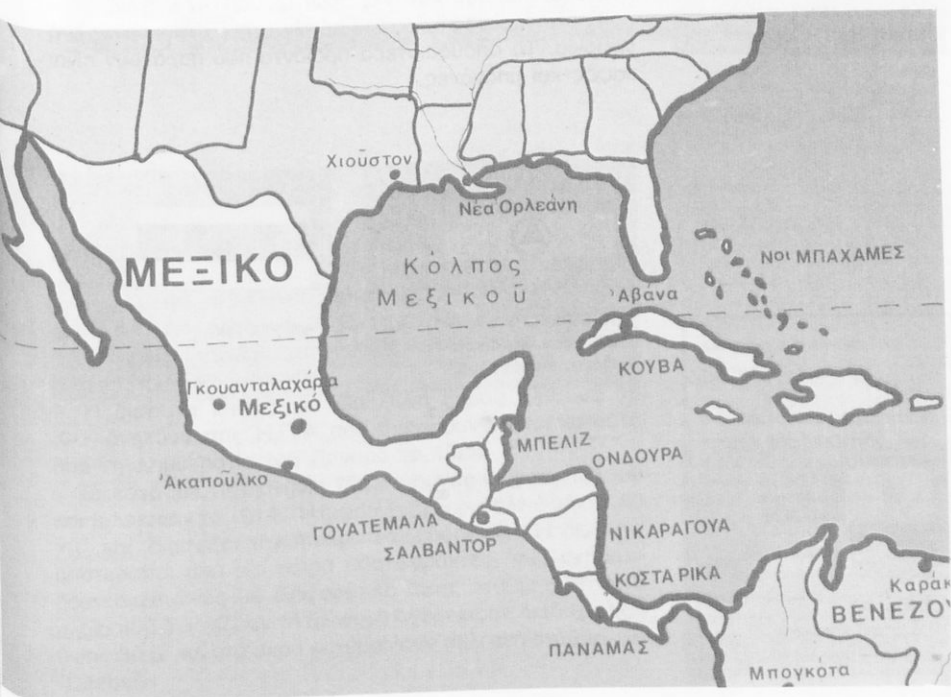
Τό Μεξικό είναι όμόσπονδο κράτος αποτελούμενο από 29 αυτόδιοικούμενες πολιτείες μέ πρωτεύουσα τήν Πόλη του Μεξικού (7 έκατ. κάτ.), πού βρίσκεται στό κεντρικό όροπέδιο σέ ύψος 2.278 μ. Δεύτερη σέ πληθυσμό πόλη είναι ή Γκουανταλαχάρα. Άλλες πόλεις είναι : ή Πουέμπλα, τό Άκαπούλκο καί ή Βέρα Κρούζ.

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

Ἡ Κεντρικὴ Ἀμερικὴ εἶναι ἓνας ἰσθμός, μία στενὴ λουρίδα ξηρᾶς, ποὺ συνδέει τὴ βόρεια καὶ τὴ νότια Ἀμερικὴ. Ἔχει μῆκος περίπου 1.800 χμ. καὶ πλάτος ποὺ ποικίλλει ἀπὸ 50 ἕως 500 χμ. Εἶναι στὸ μεγαλύτερο τμῆμα τῆς ὀρεινῆς. Οἱ ὄροσειρές ποὺ τὴ διασχίζουν ἔχουν κορυφές πάνω ἀπὸ 3.500 μ. καὶ καταλήγουν στὴν πλευρὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ σὲ μιά συνεχή σειρά ἀπὸ σβησμένα καὶ ἐνεργὰ ἡφαίστεια. Ἀνάμεσα στὰ βουνὰ ὑπάρχουν περάσματα, ποὺ ἐπιτρέπουν τὴν ἐπικοινωνία ἀπὸ τὴ μιά ἀκτὴ στὴν ἄλλη.

Τὸ κλίμα εἶναι τροπικὸ, ζεστὸ καὶ ὑγρὸ στὶς παραλιακές πεδιάδες, εὐκρατὸ στὰ ὄροπέδια καὶ ψυχρὸ στὶς κορυφές τῶν ὄροσειρῶν. Οἱ ἀκτές τοῦ Ἀτλαντικοῦ ἔχουν εὐφορὰ ἐδάφη, ἀλλὰ ἀνθυγιεινὸ κλίμα καὶ εἶναι ἀραιοκατοικημένες. Ὁ πληθυσμὸς ζεῖ κυρίως στὰ ὄροπέδια καὶ στὶς ἀκτές τοῦ Εἰρηνικοῦ.

Οἱ χώρες τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς ἦταν Ἰσπανικὲς ἀποικίες. Ἡ Ἰσπανικὴ κατάκτηση ἄφησε παντοῦ τὰ ἴχνη τῆς τὴν καθολικὴ θρησκεία, τὴ γλῶσσα, τὰ ἔθιμα, ἀλλὰ δὲν ἐξαφάνισε τοὺς Ἰνδιάνους. Οἱ Ἰνδιάνοι ἀποτελοῦν στὰ περισσότερα κράτη τὴν πλειοψηφία ἢ ἓνα σημαντικὸ μῆ-

ΓΟΥΑΤΕΜΑΛΑ
5,7 εκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Γουατεμάλα

ΣΑΛΒΑΝΤΟΡ
4 εκατομμύρια κάτοικοι...
Πρωτ. Σαν Σαλβαντόρ.

μα του πληθυσμού. Στις άκτές του Ἀτλαντικού ζουν πολλοί Νέγροι καί σέ ὅλες τίς χώρες υπάρχουν μιγάδες Ἰσπανῶν καί Ἰνδιάνων καθώς καί Ἰνδιάνων καί Νέγρων.

ΟΝΔΟΥΡΑ
2,9 εκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Τεγκουθιγκάλα.

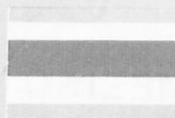
ΕΦΤΑ ΜΙΚΡΑ ΚΡΑΤΗ ΜΟΙΡΑΖΟΝΤΑΙ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΤΕΝΗ ΛΟΥΡΙΔΑ ΓΗΣ

Στήν Κεντρική Ἀμερική υπάρχουν 6 κράτη καί μία ἀγγλική ἀποικία, ἡ Μπελίζ (πρώην Βρετανική Ὀνδούρα), πού ἔχει 130.000 κάτ. καί πρωτεύουσα τήν Μπελίζ.

Ἡ οἰκονομία τῶν κρατῶν αὐτῶν στηρίζεται κυρίως στή γεωργία. Τά σπουδαιότερα προϊόντα πού παράγουν εἶναι καφές καί μπανάνες.

ΝΙΚΑΡΑΓΟΥΑ
2,4 εκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Μαγάγκουα.

ΚΟΣΤΑ ΡΙΚΑ
2 εκατομμύρια κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Σάν Χοσέ.

ΠΑΝΑΜΑΣ
1,6 εκατ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Παναμάς.

Ἡ διώρυγα τοῦ Παναμᾶ.

ΔΙΩΡΥΓΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΜΑ .

Ἡ διώρυγα τοῦ Παναμᾶ ἐπιτρέπει στὰ πλοῖα νά περάσουν ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ Ὑκεανὸ (Καραϊβικὴ θάλασσα) στὸν Εἰρηνικὸ, χωρὶς νά περιπλεύσουν ὅλη τὴ Νότια Ἀμερικὴ.

Ἡ διώρυγα καθὼς καὶ μία ζώνη ξηρᾶς πλάτους 16 χμ. ἀνήκουν στὶς Η.Π.Α., πού ἀγόρασαν τὸ τμήμα αὐτὸ ἀπὸ τὴ Δημοκρατία τοῦ Παναμᾶ τὸ 1903.

Τὰ ἔργα γιὰ τὴ διάνοιξη τῆς διώρυγας ἄρχισαν τὸ 1906 καὶ τελεώσαν τὸ 1914. Ἡ διώρυγα ἔχει συνολικὸ μήκος 80 χμ. καὶ διασχίζει τὴν ἡπειρωτικὴ ὁροσειρά. Ἡ διώρυγα ἀποτελεῖται ἀπὸ μία σειρά ὕδατοφράκτες, πού σχηματίζουν δεξαμενές μετὰ διαφορετικὸ ὕψος στάθμης. Ἔτσι τὰ πλοῖα πού διασχίζουν τὴ διώρυγα ἀνεβαίνουν διαδοχικὰ σὲ ὕψος 30 μ. καὶ στὰ ἄκρα κατεβαίνουν πάλι στὴ στάθμη τῶν Ὑκεανῶν.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

● Τὰ κυριότερα προϊόντα τῶν κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς εἶναι καφὲς καὶ μπανάνες.

● Ἡ διώρυγα τοῦ Παναμᾶ, πού ἐξυπηρετεῖ τὴν ἐπικοινωνία ἀνάμεσα στὸν Ἀτλαντικὸ καὶ τὸν Εἰρηνικὸ Ὑκεανὸ, βρίσκεται κάτω ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῶν Η.Π.Α.

ΑΝΤΙΛΛΕΣ ΚΑΙ ΜΠΑΧΑΜΕΣ

ΚΟΥΒΑ
9,3 εκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Άβάνα.

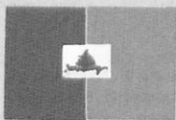
ΤΖΑΜΑΙΚΑ
2 εκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτεύουσα Κίνγκστον.

ΠΟΡΤΟ - ΡΙΚΟ
3 εκατομμύρια κάτοικοι
Πρωτεύουσα Σάν Χουάν.

ΔΟΜΙΝΙΚΑΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
4,6 εκατ. κάτοικοι.
Πρωτ. Σάντο Ντομίγκο.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΙΤΗΣ
5,3 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Πόρτ-ο-Πρένς.

Τά νησιά Μπαχάμες καί Ἀντίλλες ἐκτείνονται στά ἀνατολικά τῆς Ἀμερικής, ἀπό τή χερσόνησο τῆς Φλόριντα ὡς τίς ἀκτές τῆς Βενεζουέλα. Σχηματίζουν ἓνα νησιωτικό τόξο μήκους 4.000 χμ. καί χωρίζουν τόν κόλπο τοῦ Μεξικοῦ καί τήν Καραϊβική θάλασσα, ἀπό τόν Ἀτλαντικό ὠκεανό.

Βρίσκονται στήν ὑποτροπική ζώνη καί δέχονται τήν ἐπίδραση τῶν ἀληγῶν ἀνέμων πού πνέουν ἀπό τά ἀνατολικά. Τό κλίμα εἶναι θερμό καί κυρίως πολύ ὑγρό. Κατά τήν θερμή περίοδο ἰσχυροί ἀνεμοί, οἱ κυκλώνες, προξενοῦν μεγάλες καταστροφές.

Οἱ κάτοικοι, πού φθάνουν τά 25 ἑκατομ., εἶναι λευκοί καί νέγροι, ἀπόγονοι τῶν μαύρων πού μεταφέρθηκαν παλιά ἀπό τήν Ἀφρική. Οἱ ἰθαγενεῖς Καραΐβες ἔχουν ἐξαφανιστεῖ τελείως.

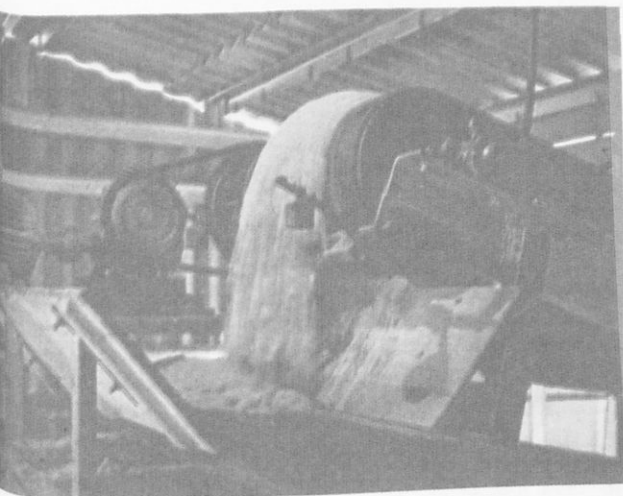
Ἡ γεωργία εἶναι ἡ σπουδαιότερη πλουτοπαραγωγική πηγή. Ἡ καλλιέργεια τοῦ ζαχαροκάλαμου κατέχει τήν πρώτη θέση. Ἀκόμη καλλιεργοῦνται μπανάνες, καφεόδεντρα καί κακαόδεντρα.

Στό δυτικό τμήμα τῶν Ἀντιλλῶν βρίσκονται οἱ Μεγάλες, Ἀντίλλες, πού περιλαμβάνουν τά νησιά Κούβα, Τζαμάικα, τό Πόρτο-ΡΙΚΟ καί τό νησί τοῦ Ἀγίου Δομίνικου, πού διαιρεῖται ὁ ἐξ δύο κράτη: τήν Αἴτή καί τή Δομινικανή Δημοκρατία.

Στά ἀνατολικά, ἀνάμεσα στό Πόρτο-ΡΙΚΟ καί στίς ἀκτές τῆς Βενεζουέλας, βρίσκονται οἱ Μικρές Ἀντίλλες πού οἱ περισσότερες εἶναι ἡφαιστειογενεῖς.

Μία ἀποψη τῆς Ἀβάνας.

Ἡ κατεργασία τῆς ζάχαρης στὴν Κούβα.

Ἡ κοπή τοῦ ζαχαροκάλαμου στὴν Κούβα.

ΑΣ ΕΞΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

● Μεγάλες Ἀντίλλες εἶναι τὰ νησιά Κούβα, Τζαμάικα, Πόρτο-ΡΙκό καὶ Ἀγ. Δομίνικος. Οἱ Μικρές Ἀντίλλες βρίσκονται ἀνατολικότερα.

● Ἀπὸ τὰ 25 ἑκατομμύρια οἱ περισσότεροι εἶναι ἀπόγονοι τῶν μαύρων σκλάβων ποὺ εἶχαν μεταφερθεῖ ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Σπουδαιότερη ἀσχολία τους εἶναι ἡ καλλιέργεια κυρίως τοῦ ζαχαροκάλαμου.

● Ἡ Κούβα ἔρχεται πρώτη στὸν κόσμο στὴν παραγωγή ζάχαρης ἀπὸ ζαχαροκάλαμο.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά εἶναι τὰ γεωργικά προϊόντα ποὺ ἔχουν πατρίδα τους τὸ Μεξικό;
2. Ποιοὶ ἀξιόλογοι πολιτισμοὶ ἀναπτύχθηκαν στὸ Μεξικό πρὶν ἀπὸ τὴν ἀφίξη τῶν Εὐρωπαίων;
3. Τί γνωρίζετε γιὰ τὸ ὑπέδαφος τῆς χώρας τοῦ Μεξικοῦ;
4. Ποιά εἶναι τὰ κράτη τῆς Κ. Ἀμερικής καὶ ποιές οἱ πρωτεύουσές τους;
5. Πότε ἀνοίχθηκε ἡ διώρυγα τοῦ Παναμᾶ καὶ ποῦ ἀνήκει;
6. Ποιὸ ὑπῆρξε τὸ βασικὸ πρόβλημα κατὰ τὴ διάνοιξη τῆς διώρυγας καὶ πῶς τὸ ἀντιμετώπισαν;
7. Ποιά νησιά ἀποτελοῦν τὶς Μεγάλες Ἀντίλλες;

ΝΟΤΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ

Μικρότερη σέ έκταση από τη Βόρεια Ἀμερική καί στό σύνολό της άραιοκατοικημένη ἡ Νότια Ἀμερική ἀνήκει σχεδόν ολόκληρη στό νότιο ἡμισφαίριο.

Τό ἔδαφός της χωρίζεται σέ τρεῖς φυσικές περιοχές:

α) Τά ἀνατολικά ὀροπέδια. Ἐδῶ ἀνήκουν τά ὑψίπεδα τῆς Γουιάνας καί τό Βραζιλιανό ὀροπέδιο. Τά ὑψίπεδα τῆς Γουιάνας ἐκτείνονται ἀνάμεσα στούς ποταμούς Ὁρενόκο καί Ἀμαζόνιο, ἐνῶ τό Βραζιλιανό ὀροπέδιο διαρρέεται ἀπό τούς παραπόταμους τοῦ ποταμοῦ Λά Πλάτα, τόν Παράνα καί τόν Οὐραγουάη.

β) Στό κέντρο οἱ ἀπέραντες πεδιάδες πού εἶναι ἀπό τίς πιό πλατιές καί ὁμοιόμορφες περιοχές τῆς Νότιας Ἀμερικής. Στά βόρεια καί δυτικά τοῦ Ὁρενόκου ἐκτείνονται οἱ «λάνος», βοσκοτόπια πού φημίζονται γιά τήν ἐντατική κτηνοτροφία. Ὁ Ὁρενόκο στίς ἐκβολές του σχηματίζει εὐφορο δέλτα. Ὁ Ἀμαζόνιος εἶναι ἕνας ἀπό τούς μεγαλύτερους ποταμούς τοῦ κόσμου, ἀπό τά νερά τοῦ ὁποίου ἀρδεύεται ἕνα λεκανοπέδιο 5.180.000 τετρ. χμ.

Οἱ ποταμοί Παρανάς καί Οὐραγουάης διασχίζουν στό νότιό της τμήμα τή μεγάλη πεδιάδα τῆς Νότιας Ἀμερικής. Μαζί μέ τόν Παραγουάη καταλήγουν στόν πλατὺ ποταμό Λά Πλάτα.

Ἡ ἀργεντινὴ «Πάμπα», μία μονότονη καί ἄδεντρη πεδιάδα μέ πλούσια χλόη, προσφέρει κατάλληλες συνθῆκες γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς κτηνοτροφίας, ἐνῶ στό νοτιότερο τμήμα τῆς ἀμερικανικῆς ἡπείρου ἐκτείνεται ἡ ψυχρὴ καί ἐρημικὴ στέππα τῆς Παταγονίας. Στήν πιό νότια ἄκρη τῆς Νότιας Ἀμερικῆς βρίσκεται μία ὁμάδα νησιῶν, πού τό μεγαλύτερο εἶναι ἡ Γῆ τοῦ Πυρός μέ τό Ἀκρωτήριο Χόρν. Χωρίζεται ἀπό τήν Ἀμερική μέ τόν Πορθμὸ τοῦ Μαγγελάνου.

γ) Ἡ ὄροσειρά τῶν Ἀνδεων, πού ἐκτείνεται σ' ολόκληρο τό μήκος τῶν δυτικῶν ἀκτῶν εἶναι προέκταση τῶν ὄροσειρῶν τῆς Κεντρικῆς καί Βόρειας Ἀμερικής. Οἱ Ἀνδεῖς ἔχουν τήν ψηλότερη κορυφή τῆς Ἀμερικής, τό ὄρος Ἀκονγκάουα (7.121 μ.) καί μία σειρά ἀπό ἐνεργά καί σβησμένα ἡφαίστεια, πού ὑψώνονται πάνω ἀπό 5.000 μ. Σέ ὑψόμετρο 3.000 μ. καί ἄνω ὑπάρχουν ἐκτεταμένα ὀροπέδια, ὅπου βρίσκονται καί μεγάλες λίμνες, ὅπως ἡ Τιτικάκα. Αὐτὴ τῇ λίμνῃ τῇ θεωροῦν κοιτίδα μιᾶς φυλῆς ἰθαγενῶν ἰνδιάνων, τῶν Ἴνκας, πού εἶχαν ἄρκετά ἀναπτυγμένο πολιτισμό.

Ἡ ὄροσειρά τῶν Ἀνδεων χαρακτηρίζει τὴ μορφολογία τοῦ δυτικοῦ τμήματος τῆς Ν. Ἀμερικής.

Καριΐβική θαλ.

ΑΤΛΑΝΤΙΚΟΣ
ΩΚΕΑΝΟΣ

ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

Διόρυγα

Παναμά

Όρενός π.

Πεδιάδα Αμαζονίου

Αμαζόνιος π.

Κορδιλιέραί Βραζιλίας

π. Παραγουάης

Όρη
Βραζιλιάνα

Όροπέδιο
Μάτο Γκρόσο

Ρίο Ιανείρο

π. Ουρουγουάης

Πάμπας

Μπουένος Άιρες

Πορθμός
Μαγγελάνου

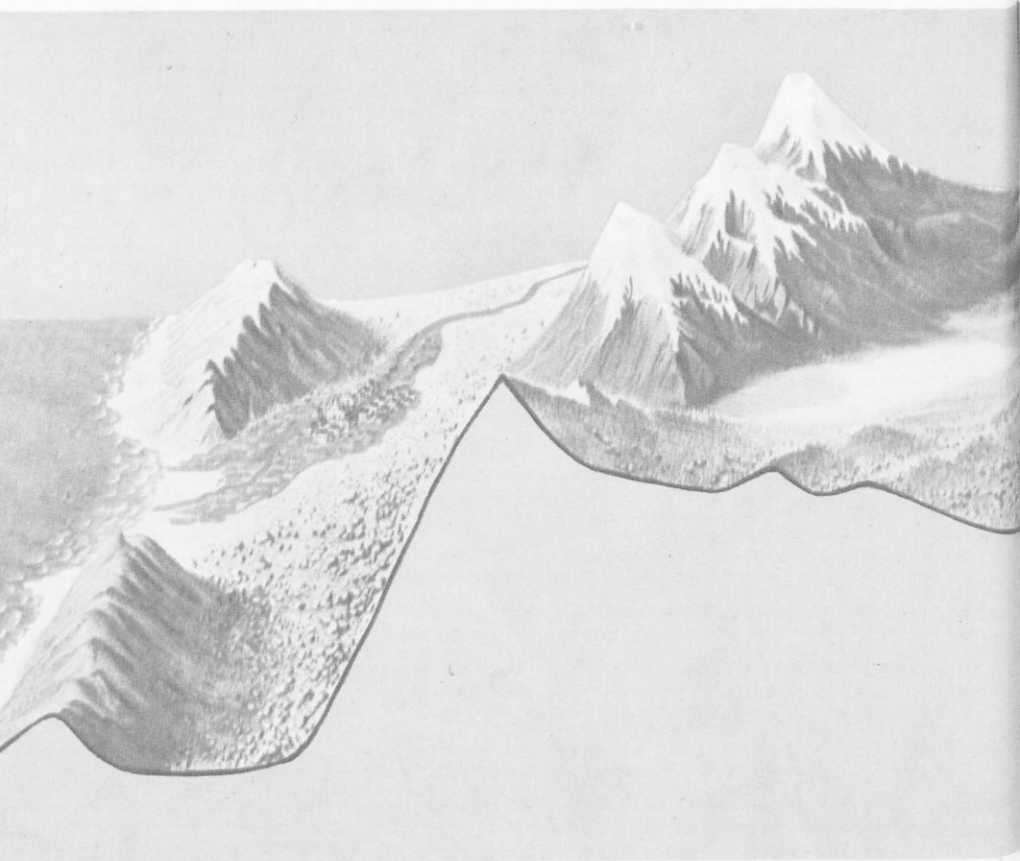
ΓΗ ΤΟΥ ΠΥΡΟΣ

Άκρ. Χόρν

0 1000 2000 χμ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

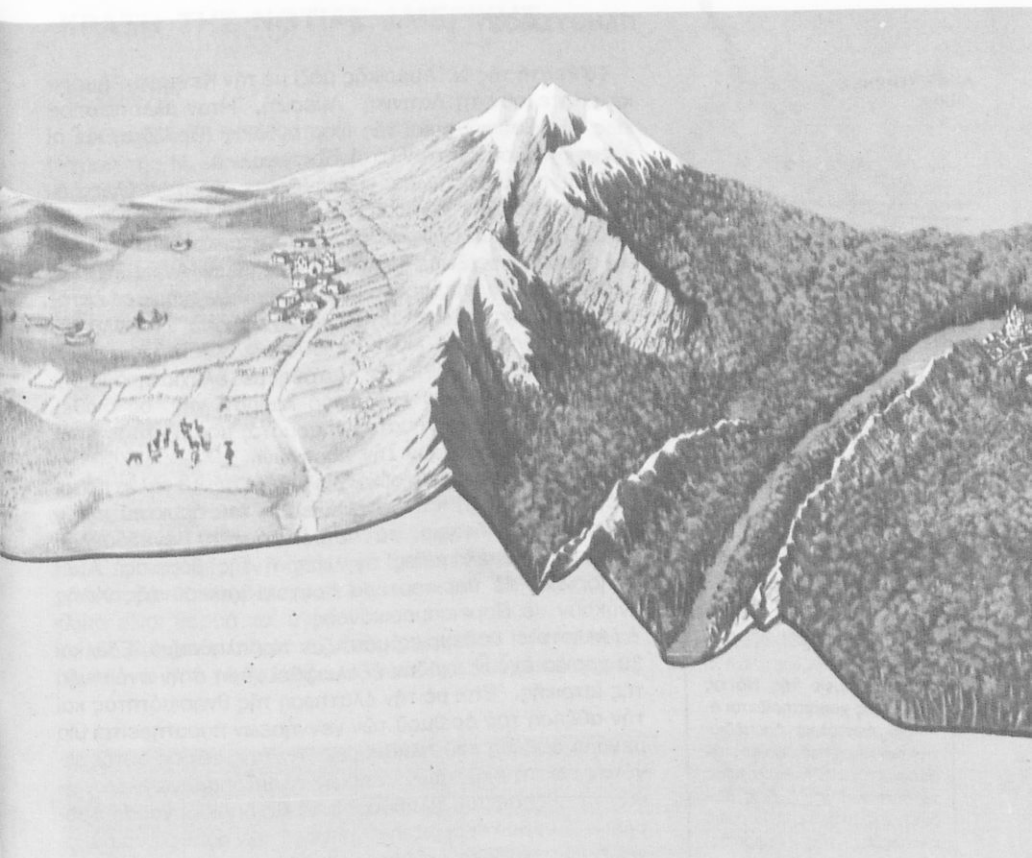

Στήν παράκτια περιοχή τό κλίμα είναι έρημικό. Οί μόνες κατοικημένες καί καλλιεργημένες έκτάσεις είναι οί κοιλάδες τών ποταμών που κατεβαίνουν από τά βουνά. Αυτές οί κοιλάδες σχηματίζουν πραγματικές οάσεις όπου ή άρδευση είναι οργανωμένη από πολύ παλιά. Πολύ πρίν από τόν έρχομό τών Ισπανών άποίκων, οί Ινδιάνοι είχαν άνοιξει κανάλια γιά νά επεκτείνουν τίς άρδευόμενες έκτάσεις. Σήμερα, στίς κοιλάδες, καλλιεργοῦν κυρίως βαμβάκι καί ζαχαροκάλαμο.

Τά μικρά παράκτια βουνά πού βλέπουμε στό σχέδιο, δέν προχωροῦν σ' όλο τό μήκος τής άκτής. Έμφανίζονται στά Ν. τοῦ Περού καί επεκτείνονται στή Χιλή.

Ή «Σιέρρα» δηλαδή τό βουνό, είναι ακόμα καί σήμερα ή πιό πυκνοκατοικημένη περιοχή τοῦ Περού καί τής Βολιβίας. Στούς πρόποδες τών μεγάλων ήφαιστειών πού είναι σκεπασμένα από χιόνι καί πάγουσ άπλώνονται ψηλά όροπέδια μέ κλίμα αρκετά κρύο καί ξηρό. Μεγάλες έκτάσεις καλύπτονται από μία άσθενή ποώδη βλάστηση στέππας (τήν Puna), πού παρέχει βοσκή σέ κοπάδια Λάμας. Αυτά τά ζώα πού ήταν τά μόνα πρίν έλθουν οί Εὐρωπαίοι, παρέχουν γάλα, κρέας, δέρματα καί χρησιμεύουν καί γιά μεταφορές. Σήμερα υπάρχουν έδω κοπάδια προβάτων. Σ' αυτές τίς περιοχές, μεγάλες έκτάσεις καλύπτονται από άλάτι. Αυτό γίνεται λόγω τής έξατμησης τών νερών πού έχουν διασχίσει άλατοίχλα έδάφη.

υπάρχουν πολλές μεγάλες λίμνες πάνω στα ψηλά όρηπέδια των Άνδεων. Οι όχθες τους είναι απότομες ή είναι χαμηλές, ελώδεις και σκεπασμένες από καλάμια. Οι περιοχές γύρω από τις λίμνες, είναι συχνά πολύ πυκνοκατοικημένες. Πολύ πριν από τον έρχομό των Ισπανών, είχαν κτίσει πάνω στις πλαγιές μικρούς τοίχους για να έμποδίσουν το έδαφος να παρασυρθεί από τη διάβρωση. Πάνω σ' αυτές τις τεχνητές αναβαθμίδες κάνουν διάφορες καλλιέργειες (κριθάρι, αραβόσιτο, πατάτες). Οι λίμνες έχουν πολλά ψάρια και οι ψαράδες χρησιμοποιούν βάρκες από καλάμια.

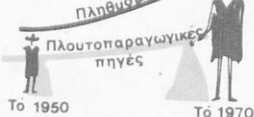
Τό ανατολικό τμήμα του Περού και της Βολιβίας είναι τελείως διαφορετικό από την παράκτια περιοχή. Οι πλαγιές των βουνών που δεσπόζουν της λεκάνης της Αμαζονίας δέχονται πολλές βροχές και έτσι αναπτύσσονται πάνω σ' αυτές δάση, που τα δένδρα τους είναι σκεπασμένα από βρύα. Μέσα στην πεδιάδα υπάρχει τό μεγάλο θερμό καί υγρό δάσος, όπου τά ποτάμια είναι τά μόνα μέσα επικοινωνίας. Είναι μία περιοχή πάρα πολύ άραιοκατοικημένη, μέ εξαίρεση μερικές πόλεις που βρίσκονται κοντά στους ποταμούς.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ

ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ

ΥΠΑΝΑΠΤΥΚΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

● Τό ανάγλυφο της Νότιας 'Αμερικής χαρακτηρίζεται από τὰ ανατολικά όροπέδια, τήν κεντρική πεδιάδα και τήν όροσειρά τών 'Ανδεων προς τὰ δυτικά. Στίς 'Ανδεις βρίσκεται ή ψηλότερη κορυφή ολόκληρης τής 'Αμερικής, τό όρος 'Ακονγκάουα.

● Οί περισσότεροι κάτοικοι είναι φτωχοί, μοιλονότι υπάρχουν άφθονες πλουτοπαραγωγικές πηγές, εύφορα έδάφη και πλούσιος όρυκτός πλούτος. 'Η βιομηχανία είναι περιορισμένη, γιατί δέν υπάρχει ζήτηση και κατανάλωση τών προϊόντων από τούς κατοίκους.

● Τά τελευταία 30 χρόνια παρατηρείται σημαντική αύξηση του πληθυσμού. Οί χώρες τής Ν. 'Αμερικής είναι στην πλειονότητα οικονομικά υποανάπτυκτες.

Τά κράτη τής Ν. 'Αμερικής μαζί μέ τήν Κεντρική 'Αμερική αποτελούν τή Λατινική 'Αμερική. 'Ηταν άλλοτε άποικίες τής 'Ισπανίας και τής Πορτογαλίας (Βραζιλία) και οί κάτοικοι μιλούν 'Ισπανικά ή Πορτογαλικά.

Είναι πλούσιες χώρες μέ άφθονες πρώτες ύλες, όπως κοιτάσματα σιδήρου και χαλκού, βωξίτες, πετρέλαιο. Οί κάτοικοι όμως στην πλειονότητά τους είναι φτωχοί και οί συνθήκες ζωής τους πολύ άσχημες. 'Αν και τὰ είδη διατροφής δέν έπαρκοϋν, υπάρχουν καλλιεργήσιμες έκτάσεις πού μένουν άνεκμετάλλευτες.

'Η γή άνήκει σέ λίγους πλούσιους γαιοκτήμονες και οί άγρότες εργάζονται σ' αυτούς μέ έλάχιστη άμοιβή. 'Όσοι χωρικοί έχουν ένα μικρό κομμάτι γής, δέ διαθέτουν τὰ μέσα (μηχανήματα, λιπάσματα) πού θά τούς επέτρεπαν νά βελτιώσουν τήν παραγωγή.

Ξένες εταιρείες έχουν αναλάβει, σέ μεγάλο ποσοστό, τήν εξόρυξη και εκμετάλλευση του όρυκτου πλούτου. Για παράδειγμα, τό πετρέλαιο τής Βενεζουέλας εξαγεται από εταιρείες άγγλικές ή τής βόρειας 'Αμερικής, ενώ τὰ περισσότερα όρυχεία χαλκού τής Χιλής ανήκουν σέ Βορειοαμερικάνους.

'Άλλοτε οί ασθένειες μάστιζαν τόν πληθυσμό. 'Εδω και 30 χρόνια έχουν σχεδόν εξαλειφθεί χάρη στην ανάπτυξη τής ιατρικής. 'Ετσι μέ τήν ελάττωση τής θνησιμότητας και τήν αύξηση του αριθμού τών γεννήσεων παρατηρείται μία μεγάλη αύξηση του πληθυσμού. 'Αν στίς χώρες αυτές γινόταν σωστή εκμετάλλευση τών πλουτοπαραγωγικών πηγών, ή αύξηση του πληθυσμού δέ θά δημιουργούσε πρόβλημα. Συμβαίνει όμως ή παραγωγή τών αγαθών νά αυξάνει πολύ πιό άργά άπό όσο οί άνθρωποι.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιοί είναι οί σπουδαιότεροι ποταμοί τής Ν. 'Αμερικής;
2. Ποιά είναι και πού βρίσκεται ή ψηλότερη κορυφή τής 'Αμερικής;
3. Γιατί, παρ' όλη τήν άφθονία πρώτων ύλων, οί περισσότερες χώρες είναι οικονομικά υποανάπτυκτες;

ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

ΒΡΑΖΙΛΙΑ

Ἡ Βραζιλία (8.512.000 τετρ. χμ.) καταλαμβάνει τή μισή ἑκταση τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Εἶναι τό δεύτερο σέ πληθυσμό κράτος τῆς Ἀμερικῆς μετά τίς Η.Π.Α.

Ἦταν πορτογαλική ἀποικία μέχρι τό 1822.Οἱ κάτοικοι μιλοῦν πορτογαλικά καί στήν πλειονότητά τους εἶναι λευκοί (61%), εὐρωπαϊκῆς καταγωγῆς (Πορτογάλοι, Γερμανοί, Ἰταλοί κ.ἄ).Οἱ ὑπόλοιποι εἶναι μιγάδες, νέγροι καί Ἰνδιάνοι. Ἡ Βραζιλία ἀποτελεῖται ἀπό περιοχές πού διαφέρουν πολύ μεταξύ τους.

AMAZONIA

Λέγοντας Ἀμαζονία ἐννοοῦμε τά βόρεια τμήματα τῆς χώρας, μία ἑκταση πού καλύπτει τό 45% τοῦ συνολικοῦ ἐδάφους καί κατοικεῖται ἀπό τό 4% μόνο τῶν κατοίκων. Εἶναι ἡ περιοχή τῶν παρθένων δασῶν. Νοτιότερα ὑπάρχουν σαβάνες καί βόρεια τά «λιάνος» τοῦ Ὁρενόκου. Τό κλίμα εἶναι θερμό καί ὑγρό.

Ἡ Ἀμαζονία πήρε τό ὄνομά της ἀπό τόν ποταμό Ἀμαζόνιο πού τή διασχίζει. Κατοικεῖται ἀπό πρωτόγονες

ΒΡΑΖΙΛΙΑ
102 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Μπραζιλία.

Ἡ Ἀμαζόνιος πλημμυρισμένος. Μποροῦμε νά διακρίνουμε κομμάτια τοῦ δάσους ἐκχερασμένα καί στά ἀριστερά τῆς φωτογραφίας, κατοικίες ἀκριβῶς δίπλα στήν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ.

φυλές 'Ινδιάνων καί μιγάδων, πού ζοῦν ἀπό τό κυνήγι καί τήν ἀλιεία καί ἀποφεύγουν κάθε ἐπικοινωνία μέ τόν πολιτισμένο κόσμο.

Ἀμαζόνιος: Εἶναι ὁ ποταμός μέ τό περισσότερο νερό στή γῆ καί πηγάζει ἀπό τίς Ἀνδεις. Ἐχει μήκος 3.400 χμ. καί τό πλάτος του εἶναι 3 χμ. στά σύνορα Βραζιλίας καί Κολομβίας, καί 6 χμ. στήν πόλη Μανάους. Στίς ἐκβολές του γίνεται μία πραγματική θάλασσα σέ πλάτος 30 χμ. καί χύνεται στόν Ἀτλαντικό.

Ἐχει ἥσυχη ροή, ἐπειδὴ διασχίζει πεδινή ἔκταση. Μαζί μέ τούς 200 παραπόταμούς του ἀποτελεῖ ἓνα θαυμάσιο καί ἐκτεταμένο πλωτό δίκτυο, πού ἐξυπηρετεῖ ὁμως μία περιοχὴ ἀραιοκατοικημένη καί ἀνεκμετάλλευτη. Ἐκτός ἀπό τό ἀεροπλάνο δέν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος ἐπικοινωνίας μέ τό ἐσωτερικό.

Ἡ Βραζιλία καταβάλλει προσπάθειες γιά τήν ἀξιοποίηση τῆς Ἀμαζονίας μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς καλλιέργειας τοῦ ρυζιοῦ καί τῶν βιομηχανικῶν φυτῶν (γιούτα).

Μιά φυτεία καφέ στήν περιοχή τοῦ Σάο Πάολο.

ΒΡΑΖΙΛΙΑΝΑ ΟΡΟΠΕΔΙΑ

Ὑψώνονται ἀπό τήν Ἀμαζονία πρὸς τίς νοτιοανατολικές ἀκτές, ὅπου μεγάλα ὑψίπεδα δεσπόζουν σέ μία στενὴ ἀμμουδερὴ παραλιακὴ πεδιάδα. Στό δυτικὸ τμήμα σχηματίζεται τό ὀροπέδιο τοῦ Μάττο Γκρόσο. Τό κλίμα εἶναι περισσότερο ξηρό. Γιά νά ἀναπτυχθεῖ ἡ περιοχὴ αὐτή, πού εἶναι ἀκόμη ἀραιοκατοικημένη, μετάφεραν τήν πρωτεύουσα σέ μία νέα σύγχρονη πόλη τοῦ ἐσωτερικοῦ, τήν Μπραζίλια.

ΠΑΡΑΛΙΑΚΗ ΖΩΝΗ

Στίς βορειοανατολικές ἀκτές βρίσκονται οἱ παλιότερες πόλεις, ὅπως ἡ Νατάλ καί ἡ Ρεσίφε. Εἶναι ἡ περιοχὴ πού

πρώτη κατακτήθηκε και αξιοποιήθηκε από τούς Πορτογάλους. Έδω κατοικούν και άρκετοί Νέγροι.

Νοτιότερα γύρω από τό Ρίο Ίανέιρο και ώς τό Σάο Πάολο ζει τό μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού και εκεί βρίσκονται και οι μεγαλύτερες πόλεις.

Οι καταρράκτες του ποταμού Ίκουασού, παραπόταμου του Παράνα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΖΩΗ

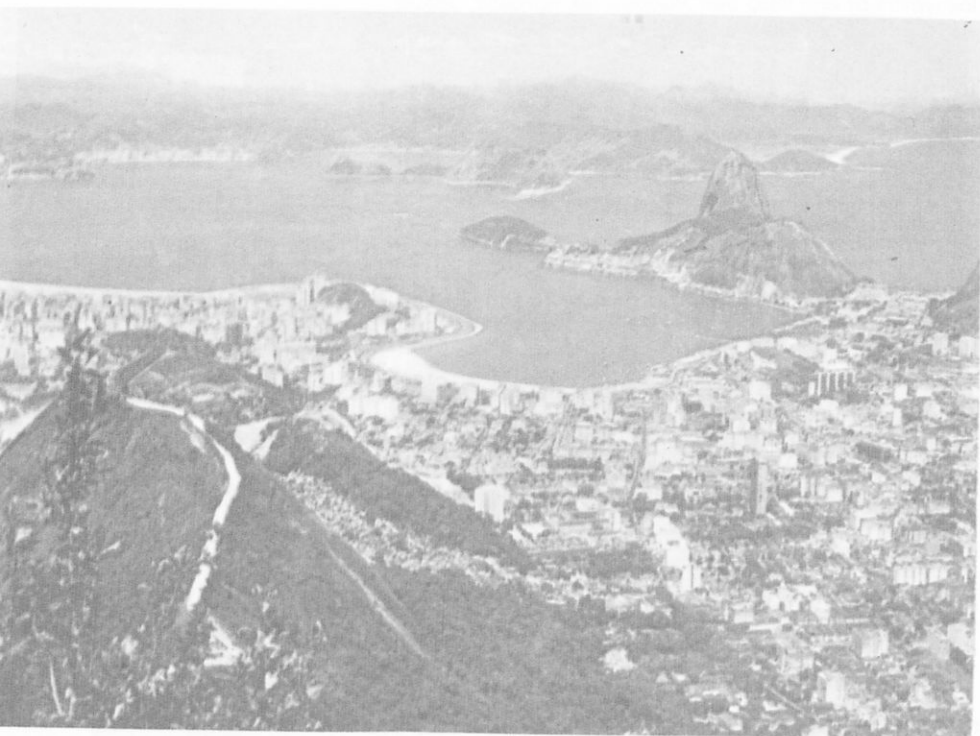
Η Βραζιλία είναι χώρα άγροτική, αν και καλλιεργείται μόνο ένα μικρό τμήμα της. Εκτός από τά εύφορα έδάφη της διαθέτει άνεξάντλητο και σημαντικό, δασικό πλούτο. Στά δάση της Άμαζονίας υπάρχουν μερικά είδη δέντρων μεγάλης άξιας, όπως δέντρα που δίνουν σκληρή ξυλεία, φυσικό έλαστικό (καουτσούκ), βαφικές και φαρμακευτικές ύλες κ.ά. Στις λιγότερο υγρές περιοχές υπάρχουν κακάο-δεντρα και οι παλισάνδρες, που δίνουν ξυλεία για έπιπλα.

Οι σαβάνες, τά βραζιλιανά «κάμπος», είναι κατάλληλες για κτηνοτροφία. Έχει τά περισσότερα βοοειδή στον κόσμο (μετά τις Η.Π.Α. και τή Σοβιετική Ένωση).

Επίσης τρέφουν πολλά πρόβατα, χοίρους και κατσίκες.

Η γεωργία είναι άναπτυγμένη στα ύψίπεδα και πην

Άποψη του Ρίο-Ίανέιρο.

παραλιακή ζώνη. Καλλιεργούνται κυρίως ζαχαροκάλαμο, βαμβάκι, όπωροφόρα δέντρα και καπνός. Γύρω από τό Σάο Πάολο είναι αναπτυγμένη ή καλλιέργεια του καφέ, στήν παραγωγή του όποίου κατέχει σταθερά τήν πρώτη θέση στόν κόσμο.

Άλλοτε έδινε τό 1/2 τής παγκόσμιας παραγωγής. Σήμερα παράγει τό 1/3, γιατί ή καλλιέργεια αύτή αναπτύχθηκε επίσης στήν Άφρική καί σέ άλλες χώρες τής Λατινικής Άμερικής.

Στά νότια φυτρώνει τό δέντρο ματέ, τά φύλλα του όποίου δίνουν ένα ρόφημα ανάλογο πρός τό τσαϊ.

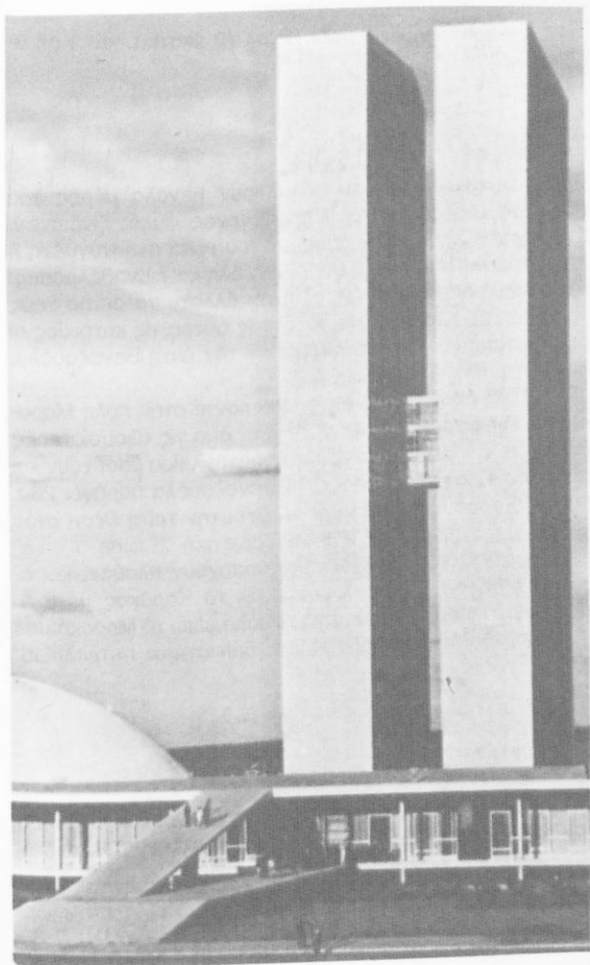
Τό ύπέδαφος τής Βραζιλίας είναι πλούσιο σέ όρυκτά. Έχει χρυσό, διαμάντια, κασίτερο, μαγνήσιο καί κυρίως έκτεταμένα κοιτάσματα σιδήρου.

Ή βιομηχανία άρχισε νά αναπτύσσεται έδω καί 40 χρόνια περίπου, αλλά βρίσκεται ακόμη σέ χαμηλό επίπεδο, παρ' όλες τίς άφθονες πλουτοπαραγωγικές πηγές. Οί περισσότερες βιομηχανίες βρίσκονται στήν πόλη Σάο Πάολο

καί είναι ποικίλες, όπως τροφίμων, χημικῶν προϊόντων, ὑφαντουργίας, αὐτοκινήτων κ.ά.

Πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μπραζιλία μέ 500.000 κατοίκους, ἀλλά μεγαλύτερες πόλεις εἶναι: τὸ Ρίο Ἰανέιρο (5 ἑκατ. κατ.), πού εἶναι ἡ παλιά πρωτεύουσα, βιομηχανική πόλη καί ἔνα ἀπό τὰ μεγαλύτερα λιμάνια τοῦ κόσμου. Τό Σάο Πάολο (7 ἑκατομ. κάτοικοι) πού εἶναι ἡ κατ' ἐξοχήν βιομηχανική πόλη.

Χτισμένη λίγο πρὶν τὸ 1960, ἡ πρωτεύουσα τῆς Βραζιλίας Μπραζιλία εἶναι μιὰ τελείως σύγχρονη πόλη.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

● Ἡ Βραζιλία εἶναι μιὰ ἀπέραντη χώρα, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλύτερο μέρος εἶναι σχεδὸν ἀκατοίκητο. Τὰ 102 ἑκατ. κάτοικοι ζοῦν στίς ἀκτές καί κυρίως στό τμήμα τῆς χώρας ἀνάμεσα στό Ρίο Ἰανέιρο καί τὸ Σάο Πάολο.

● Στὰ βόρεια ἐκτείνονται τὰ δάση τῆς Ἀμαζονίας, ἐνῶ τὰ ὄρη πέδια καλύπτονται ἀπὸ χαμηλά δέντρα καί σαβάνες. Κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή εἶναι τὰ ὄρυκτά (μαγνήσιο, σίδηρος).

● Στὰ βορειοανατολικά καλλιεργεῖται κυρίως ζαχαροκάλαμο, ἐνῶ γύρω ἀπὸ τὸ Σάο Πάολο καφέ, πού εἶναι τὸ σπουδαιότερο εἶδος ἐξαγωγῆς.

● Τὸ Ρίο Ἰανέιρο καί τὸ Σάο Πάολο εἶναι μεγάλες βιομηχανικές πόλεις. Ἡ πρωτεύουσα Μπραζιλία βρίσκεται στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά περιοχή ὀνομάζεται Ἀμαζονία καί τί βλάστηση ἔχει;
2. Τί γνωρίζετε γιὰ τὸν Ἀμαζόνιο;
3. Σέ ποιές πόλεις συγκεντρώνεται τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν κατοίκων;
4. Τί γνωρίζετε γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ καφέ;
5. Ποιοὶ λόγοι ὁδήγησαν στὴν δημιουργία τῆς σημερινῆς πρωτεύουσας Μπραζιλία;

ΒΟΡΕΙΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ

1. ΚΟΛΟΜΒΙΑ

Τό έδαφος της καλύπτεται από πυκνά δάση και τό κλίμα είναι θερμό και υγρό. Οί κάτοικοι (25.000.000) είναι κυρίως 'Ινδιάνοι και μιγάδες και ζοϋν στά δυτικά τής χώρας στά όροπέδια, όπου τό κλίμα είναι περισσότερο εύκρατο.

Στίς κοιλάδες καλλιεργοϋνται ζαχαροκάλαμο, μπανάνες, κακάο, βαμβάκι και κυρίως καφές. Είναι ή δεύτερη χώρα στόν κόσμο στήν παραγωγή τοϋ καφέ. 'Ακόμη ύπάρχουν πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου.

Πρωτεύουσα είναι ή Μπογκότα (2 έκατομ. κάτ.) σέ ύψόμετρο 2.600 μ.

ΚΟΛΟΜΒΙΑ

25 έκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Μπογκότα.

2. ΒΕΝΕΖΟΥΕΛΑ

Στά πυκνά δάση πού καλύπτουν μεγάλο μέρος τοϋ έδάφους της ζοϋν ακόμη πρωτόγονες φυλές 'Ινδιάνων. Στό κέντρο είναι τά «Λιάνος», όπου είναι αναπτυγμένη ή κτηνοτροφία. Στίς άκτές ύπάρχουν έλη και λιμνοθάλασσες, όπου οί 'Ινδιάνοι ψαράδες είχαν άλλοτε τά σπίτια τους πάνω σέ πασάλους. 'Αντικρύζοντας αυτές τίς κατοικίες οί πρώτοι 'Ισπανοί άποικοι όνόμασαν τήν άκτή Βενεζουέλα, δηλαδή μικρή Βενετία.

Σ αυτές άκριβώς τίς άκτές και κοντά στήν πόλη Μαρακάμπο ύπάρχουν πετρελαιοπηγές, από τίς πλουσιότερες στόν κόσμο. Πλούσια κοιτάσματα πετρελαίου ύπάρχουν και στά άνατολικά τής χώρας. 'Η Βενεζουέλα παράγει 200.000.000 τόνους πετρέλαιο και έχει τήν τρίτη θέση στόν κόσμο μετά τίς Η.Π.Α. και τή Σοβιετική Ένωση.

Στήν κοιλάδα τοϋ 'Ορενόκο ύπάρχουν πλούσια κοιτάσματα σιδήρου. Πρωτεύουσα είναι τό Καράκας μέ 2 έκατομ. κατοίκους. Άλλη μεγάλη πόλη είναι τό Μαρακάμπο (500.000), όπου ύπάρχουν πολλά διυλιστήρια πετρελαίου.

Μιά άποψη τοϋ Καράκας.

3. ΓΟΥΙΑΝΕΣ

'Εκτείνονται άνάμεσα στό δέλτα τοϋ 'Ορενόκου και τοϋ 'Αμαζονίου και είναι τρεις άποικίες Γάλλων, 'Ολλανδών και 'Αγγλων:

α) ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΟΥΙΑΝΑ (52.000 κάτ.)

Βρίσκεται στά άνατολικά. Πρωτεύουσά είναι ή Καϊένη

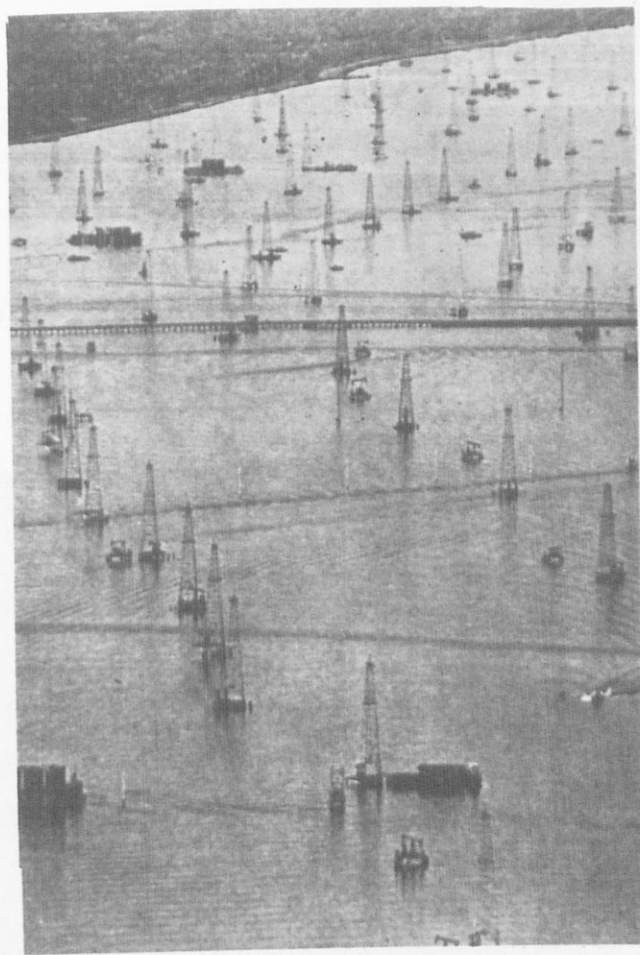

(Cayenne). Έκει ήταν τὰ κάτεργα, όπου οί Γάλλοι έστελ-
ναν τούς βαρυποινίτες.

β) ΣΟΥΡΙΝΑΜ Η ΟΛΛΑΝΔΙΚΗ ΓΟΥΙΑΝΑ (460.000 κατ.)
Πρωτεύουσα είναι τό Παραμαρίμπο. Έχει κυρίως βωξίτες.

γ) ΓΟΥΙΑΝΑ (πρώην Βρετανική Γουιάνα) (800.000 κατ.)
Άνήκει στή βρετανική Κοινοπολιτεία. Πρωτεύουσα είναι ή
Τζώρτζ-Τάουν. Έξάγει επίσης βωξίτες.

*Πετρελαιοπηγές μέσα στή λιμνο-
θάλασσα του Μαρακάμπο.*

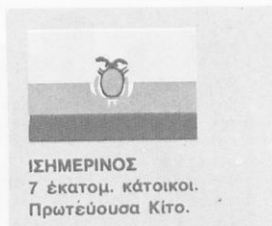

ΔΥΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ Ν. ΑΜΕΡΙΚΗΣ

1. ΙΣΗΜΕΡΙΝΟΣ

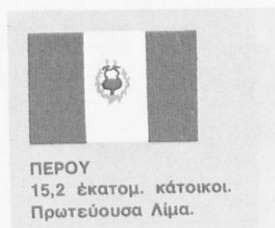
Βρίσκεται πάνω στον Ίσημερινό. Είναι ένα από τα μικρότερα κράτη της Λατινικής Αμερικής. Η πρωτεύουσα Κίτο είναι σέ ύψόμετρο 2850 μ. Υπάρχουν μεγάλες φυτείες μπανάνας.

2. ΠΕΡΟΥ

Υπήρξε τό κέντρο της αυτοκρατορίας των Ίνκας. Είναι η χώρα των όρυχειών. Έχει πλούσια κοιτάσματα χρυσού και άσημιου. Ακόμη εξάγει χαλκό, μόλυβδο, σίδηρο και σπάνια μέταλλα.

Οι κάτοικοι (15.200.000) σπών πλειονότητά τους ζοϋν στα όροπέδια καλλιεργώντας πατάτες, καλαμπόκι και κριθάρι. Ένα μεγάλο ποσοστό όμως μετακινείται σήμερα στις άκτες, όπου παρ' όλη τήν ξηρασία, καλλιεργοϋν ζαχαροκάλαμο και βαμβάκι στις περιοχές πού είναι δυνατή ή άρδευση.

Η λίμνη Τιτικάκα πού βρίσκεται σέ ύψόμετρο 3.812μ.

Μιά μητέρα μέ τά παιδιά της στή
Βολιβία.

Ἡ ἔρημος Ἀτακάμα →

ΒΟΛΙΒΙΑ
5,5 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Λά Πάζ.

3. ΒΟΛΙΒΙΑ

Εἶναι ἀραιοκατοικημένη χώρα. Ἔχει ἑκταση 1.100.000 τετρ. χμ., ἀλλά ὁ πληθυσμός της εἶναι μόνο 5,5 ἑκατομ. κατ. Δέ βρέχεται ἀπό θάλασσα. Οἱ κάτοικοι, Ἰνδιάνοι καί Μιγάδες, ζοῦν κυρίως στά ὄροπέδια. Ἡ Πρωτεύουσα Λά Πάζ βρίσκεται σέ ὑψόμετρο 3.640 μ. Ὁ πληθυσμός τῆς Βολιβίας εἶναι ἀπό τοὺς πιο φτωχοὺς τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς. Καλλιεργοῦν κυρίως πατάτες καί κριθάρι. Εἶναι ὁμως ἡ δεύτερη χώρα στὸν κόσμο στὴν παραγωγή κασσίτερου.

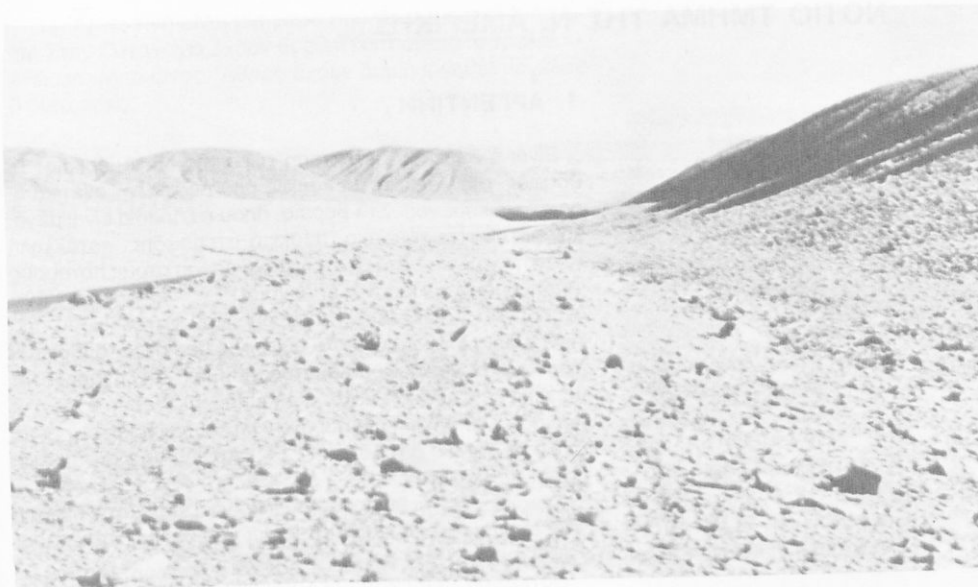

ΧΙΛΗ
10 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Σαντιάγο.

4. ΧΙΛΗ

Ἔχει σχῆμα ἐπίμηκες καί ἐκτείνεται κατὰ μήκος τῶν δυτικῶν ἀκτῶν σέ ἀπόσταση 4.300 χμ. Τό πλάτος ὁμως κομπαίνεται ἀνάμεσα στά 100 καί 400 χμ.

Κατὰ μήκος τῆς παραλίας ὑπάρχει ἡ ἔρημος Ἀτακάμα. Ὑπάρχουν πλούσια κοιτάσματα σιδήρου καί κυρίως χαλκοῦ

(τρίτη χώρα στόν κόσμο). Έχει ακόμη νιτρικά άλατα (νίτρο Χιλής) πού χρησιμοποιούνται στήν κατασκευή λιπασμάτων.

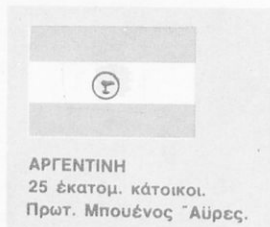
Οί περισσότεροι από τούς 10 έκατομύρια κατοίκους ζούν στό κέντρο τής χώρας, όπου τό κλίμα είναι όμοιο μέ τό μεσογειακό καί καλλιεργούν όπωροφόρα δέντρα, άμπέλια καί δημητριακά. Έκεϊ βρίσκεται καί ή πρωτεύουσα Σαντιάγο (2 έκατομ. κατ.) πού έχει έξελιχθεί σέ βιομηχανικό κέντρο.

Τό σπουδαιότερο λιμάνι είναι τό Βαλπαράιζο. Στή Χιλή άνήκει καί τό δυτικό τμήμα τού νησιού Γή τού Πυρός καθώς καί μερικά ακόμη νησιά τού Είρηνικοϋ, μέ σπουδαιότερο τό νησί τού Πάσχα (2.300 χμ. δυτικά τού Βαλπαράιζο).

Χιλιανές χωρικές έχουν έλθει νά πουλήσουν τά προϊόντα τους στήν αγορά τής πόλης Τεμουΰκο.

1. ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ

ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ
25 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Μπουένος Άϊρες.

Είναι η δεύτερη σέ έκταση χώρα της Ν. Ἀμερικής. Τό ἔδαφός της καλύπτεται κυρίως ἀπό πεδιάδες, σχετικά ἀραιοκατοικημένες. Στά βόρεια, ὅπου ἡ ξηρασία εἶναι μεγάλη, ἔκτείνεται τό Χάκο, περιοχή στεππῶδης, κατάλληλη γιά κτηνοτρόφια. Στά ἀνατολικά, ἀνάμεσα στούς ποταμούς Ούραγουάη καί Παρανά, ὑπάρχουν ἐλώδεις πεδιάδες, ἐνῶ στά δυτικά χάρη στούς ποταμούς πού κατεβαίνουν ἀπό τίς Ἄνδεις δημιουργοῦνται εὐφορες περιοχές, ὅπου καλλιεργοῦνται ὀπωροφόρα δέντρα, βαμβάκι καί ζαχαροκάλαμο. Στό κέντρο ἔκτείνεται ἡ «πάμπα», μιά τεράστια ὁμαλή πεδιάδα πού εἶναι ἡ πιά παραγωγική καί πυκνοκατοικημένη περιοχή. Εἶναι ὁ σιτοβολῶνας τῆς Ἀργεντινῆς καί παράγει σιτάρι καί καλαμπόκι.

Σημαντική εἶναι ἐπίσης ἡ κτηνοτροφία χάρη στήν ὁποία ἡ Ἀργεντινῆ κατέχει μιά ἀπό τίς πρώτες θέσεις στήν παραγωγή κρεάτων καί κονσερβῶν.

Νοτιότερα ἔκτείνεται ἡ Παταγονία, ὅπου στά στεππῶδη ἔδαφη της τρέφονται μεγάλα κοπάδια ἀπό πρόβατα.

Οἱ κάτοικοι (25.000.000) εἶναι συγκεντρωμένοι κυρίως γύρω ἀπό τό Μπουένος Ἀϊρες πού εἶναι καί ἡ πρωτεύουσα μέ 8 ἐκατομμύρια κατοίκους. Ἄλλες πόλεις εἶναι ἡ Κόρδοβα καί ἡ Λά Πλάτα.

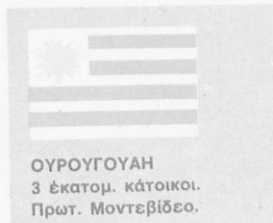
Ἐνα τμήμα τοῦ κέντρου τοῦ Μπουένος Ἀϊρες

Ἡ Ἀργεντινὴ εἶναι μία χώρα πού βρίσκεται σέ ἀνάπτυξη. Στὴν Παταγονία ἔχουν βρεθεῖ κοιτάσματα πετρελαίου, ἐνῶ στὸ Μπουένος Ἀίρες ἔχουν δημιουργηθεῖ μεγάλες βιομηχανίες.

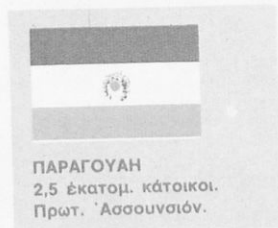
2. ΟΥΡΟΥΓΟΥΑΝ

Ἀπέναντι ἀπὸ τὸ Μπουένος Ἀίρες, στὴν ἄλλη ἀκρίβῳς ὄχθη τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ Λά Πλάτα, βρίσκεται τὸ Μοντεβιδεο (1,2 ἑκατομ. κάτ.), ἡ πρωτεύουσα τῆς Οὐρουγουάης, πού συγκεντρώνει τὸ μισό πληθυσμὸ τῆς χώρας. Ἡ κτηνοτροφία ἀποτελεῖ τὴ βάση τῆς οἰκονομίας.

3. ΠΑΡΑΓΟΥΑΝ

Δέν ἔχει διέξοδο στὴ θάλασσα. Οἱ κάτοικοί της εἶναι κυρίως φτωχοὶ Ἰνδιάνοι καὶ Μιγάδες. Οἱ ἀσχολίες τους εἶναι ἡ ἐκτροφή βοδιῶν καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ βαμβάκιου καὶ τοῦ ματέ, πού εἶναι ἓνα ρόφημα σάν τὸ τσάι.

ΑΣ ΕΞΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Ἡ Κολομβία εἶναι ἡ δευτέρη χώρα στὸν κόσμο στὴν παραγωγή τοῦ καφέ.
- Στὴν Βενεζουέλα, στὸ Μαρακάμπο, υπάρχουν πετρελαιοπηγές ἀπὸ τίς πλουσιότερες στὸν κόσμο.
- Τὸ Περού εἶναι ἡ χώρα τῶν ὀρυχείων μέ κοιτάσματα χρυσοῦ, ἀσημιοῦ, χαλκοῦ, μολύβδου, σιδήρου, καὶ σπανίων μετάλλων.
- Ἡ Βολιβία εἶναι ἡ δευτέρη χώρα στὸν κόσμο στὴν παραγωγή κασιότερου.
- Ἡ Χιλή ἔχει πλούσια κοιτάσματα σιδήρου καὶ εἶναι ἡ τρίτη χώρα στὸν κόσμο σέ κοιτάσματα χαλκοῦ.
- Ἡ Ἀργεντινὴ κατέχει μία ἀπ' τίς πρῶτες θέσεις στὴν παγκόσμια παραγωγή κρεάτων.
- Γενικά ὅλες οἱ χώρες τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς διαθέτουν τεράστιο ὀρυκτὸ πλοῦτο καὶ μεγάλες δυνατότητες ἀνάπτυξης τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἐχουν ὅμως πολὺ χαμηλὸ βιοτικὸ ἐπίπεδο. Αὐτὸ συμβαίνει γιὰτί ὅλες τίς πλουτοπαραγωγικὲς πηγές ἐκμεταλλεύονται ξένες ἐταιρεῖες πού ἐλέγχουν τὴν οἰκονομικὴ ζωὴ τῶν χωρῶν αὐτῶν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιά εἶναι τὰ κράτη στὸ βόρειο τμῆμα τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ ποιές οἱ πρωτεύουσές τους;
2. Ποιά εἶναι τὰ κράτη στὰ δυτικὰ τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ ποιές οἱ πρωτεύουσές τους;
3. Τί εἶναι ἡ «πάμπα» τῆς Ἀργεντινῆς;
4. Ποιὸ τμῆμα τῆς Ἀργεντινῆς ὀνομάζεται Παταγονία καὶ τί βλάστηση ἔχει;
5. Ποιά εἶναι τὰ σπουδαιότερα μεταλλεύματα τῆς Ν. Ἀμερικῆς καὶ σέ ποιές χώρες βρίσκονται;

ΩΚΕΑΝΙΑ

ΕΙΡΗΝΙΚΟΣ ΩΚΕΑΝΟΣ

Ὁ Εἰρηνικός ὠκεανός εἶναι μιά τεράστια θαλάσσια ἔκταση, πού καταλαμβάνει τό 1/3 τῆς γήινης ἐπιφάνειας. Εἶναι ὁ μεγαλύτερος καί βαθύτερος ὠκεανός. Τά μεγαλύτερα βάθη τῆς ὑδρογείου βρίσκονται στόν Εἰρηνικό, κοντά στά νησιά τῆς Ἰαπωνίας καί τῶν Φιλιππίνων (11.022 μ.) καί κοντά στίς ὀροσειρές τῶν Ἀνδεων τῆς Νότιας Ἀμερικής.

Εἶναι ἡ μικρότερη ἡπειρος τῆς γῆς. Ἔχει ἔκταση 9 ἑκατομμύρια τετρ. χμ. καί πληθυσμό 20 ἑκατομμύρια. Ἐνῶ οἱ ἄλλες ἡπειροί εἶναι ἑκτάσεις ξηρᾶς πού βρέχονται ἡ περιβάλλονται ἀπό θάλασσες, ἡ Ὁκεανία εἶναι ἓνα σύμπλεγμα μεγάλων καί μικρῶν νησιῶν, πού βρίσκονται στόν Εἰρηνικό Ὁκεανό, στά ἀνατολικά καί νοτιοανατολικά τῆς Ἀσίας. Σ' αὐτόν, ἄλλωστε, ὀφείλει καί τήν ὀνομασία της.

Ἡ Ὁκεανία περιλαμβάνει τήν Αὐστραλία, τή Νέα Ζηλανδία καί τό πλῆθος τῶν μικρῶν νησιῶν τῶν Ὁκεανείων συμπλεγμάτων: Μελανησία, Πολυνησία, Μικρονησία.

Ἡ Ὁκεανία ἀνήκει στήν τροπική ζώνη καί τό κλίμα της ἐπηρεάζεται ἀπό τοὺς ἀληγεῖς ἀνέμους καί τοὺς μουσσῶνες, πού κατὰ τοὺς θερινούς μῆνες (Ἰανουάριο-Φεβρουάριο γιά τό νότιο ἡμισφαίριο) φέρνουν ἀφθονες βροχές.

Στῇ ζώνη μεταξύ τῶν τροπικῶν, ξεσποῦν ἐπίσης ἰσχυροί κυκλώνες, πού προκαλοῦν μεγάλες καταστροφές. Ξεριζώνουν δέντρα, ρίχνουν σπιτία, προκαλοῦν φοβερή θαλασσοταραχή καί φέρνουν καταρακτώδεις βροχές.

Τροπικό δάσος στήν Ὁκεανία.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Είναι ένα από τα μεγαλύτερα, σέ έκταση, κράτη τής γῆς. Ἀνήκει στή βρετανική Κοινοπολιτεία. Είναι ὁμόσπονδο κράτος αποτελούμενο ἀπὸ 6 πολιτείες, μία ἀπὸ τίς ὁποῖες εἶναι τὸ νηοὶ Τασμανία στὰ νότια.

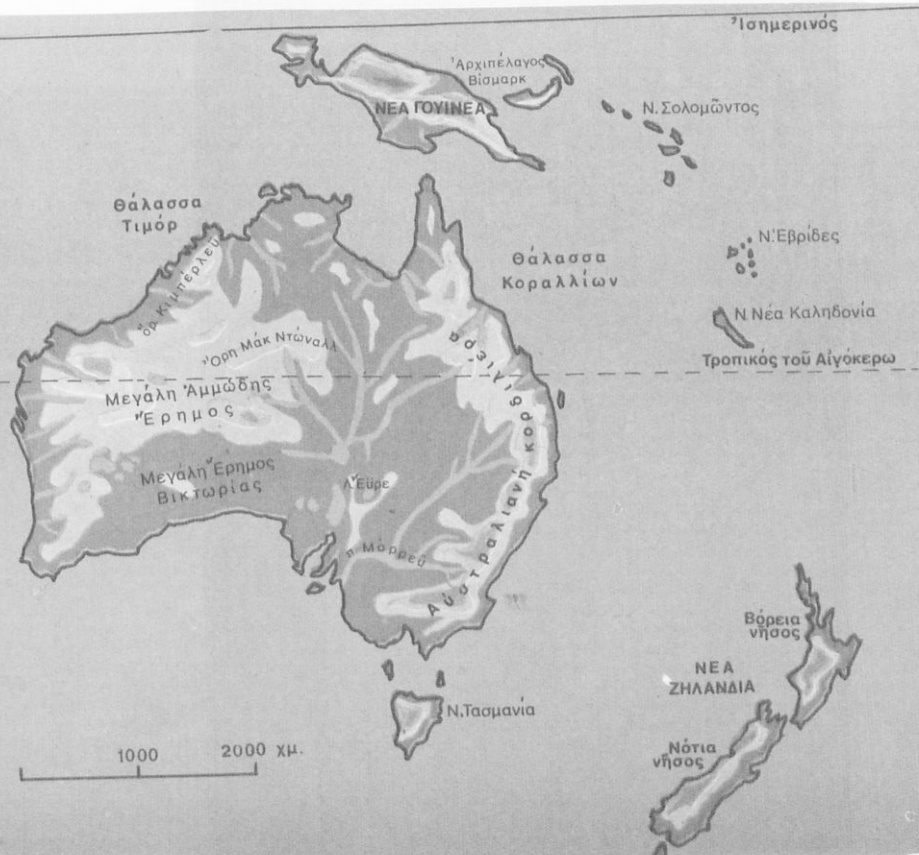
Τὸ ἔδαφος χαρακτηρίζεται ἀπὸ χαμηλές ἐπίπεδες ἐκτάσεις καὶ ὄροσες πού ἔχουν ὑποστῇ μεγάλες διαβρώσεις. Στὰ Ἀνατολικά ἐκτείνεται μία ἐπιμήκης ὄροσειρά, ἡ Αὐστραλιανή Κορδιλιέρα, πού οἱ κορυφές τῆς δέν ξεπερνοῦν τὰ 2.300 μ. Στὰ δυτικά σχηματίζεται ἓνα ἀπέραντο ὄροπέδιο μέ ὕψος 200-600 μ.

Ἡ Αὐστραλία διασχίζεται ἀπὸ τὸν τροπικὸ τοῦ Αἰγόκερω καὶ περιλαμβάνει μεγάλες ἐρημικές περιοχές στὴ δύση καὶ

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

13,5 ἑκατομ. κάτοικοι.
Πρωτεύουσα Καμπέρα.

στό νότο. Τό 40% τοῦ ἐδάφους της εἶναι ἔρημος. Οἱ μόνες ὑγρές περιοχές βρίσκονται στά ἀνατολικά.

Τά βορειοανατολικά τμήματα ἔχουν κλίμα τροπικό μέ ἄφθονες βροχές. Παρθένα δάση ἀπό ἀκακίες καί τεράστιους εὐκαλύπτους καλύπτουν τήν παραλιακή ζώνη. Τά νοτιοανατολικά παράλια ἔχουν κλίμα ἥπιο, ἀνάλογο μέ τό μεσογειακό. Ὁ ποταμός Μόρεϋ, στά νότια, κάνει εὐφορές τίς ἐκτάσεις πού διασχίζει μέ τούς παραποτάμους του.

Ἡ Αὐστράλια εἶναι ἡ χώρα τῶν καγκουρώ καί πολλῶν περιεργῶν ζῶν καί φυτῶν, πού ἐξαφανίστηκαν ἀπό τίς ἄλλες ἡπείρους.

*Τά καγκουρώ εἶναι μαραιποφόρα
θηλαστικά πού ζοῦν μόνο στήν
Αὐστράλια.*

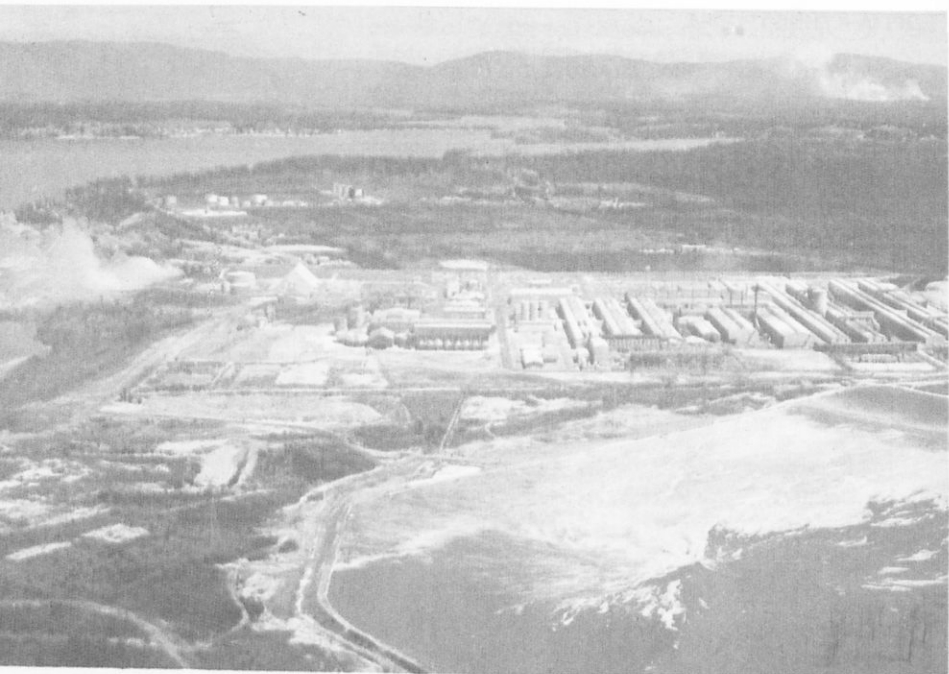
ΓΕΩΡΓΙΑ-ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Παρ' όλη τήν ξηρασία πού επικρατεί στό μεγαλύτερο μέρος τοῦ νησιοῦ, ἡ γεωργία εἶναι ἀναπτυγμένη. Στά νοτιοανατολικά κυριαρχεῖ ἡ καλλιέργεια τοῦ σίτου. Ἡ Αὐστραλία εἶναι πλούσια σιτοπαραγωγός χώρα καί ἐπειδή εἶναι ἀραιοκατοικημένη, περισσεύουν μεγάλες ποσότητες σιταριοῦ πού ἐξάγονται. Στά νότια ἐκτός ἀπό σιτάρι καλλιεργοῦνται ἀμπέλια καί ὀπωροφόρα δέντρα, ἐνῶ στά βορειοανατολικά παράλια ὑπάρχουν μεγάλες φυτεῖες μέ μπανανιές καί ζαχαροκάλαμο.

Ἡ κτηνοτροφία εἶναι ἐπίσης ἀναπτυγμένη. Τρέφουν κυρίως πρόβατα καί βόδια καί εἶναι ἡ πρώτη χώρα στόν κόσμο στήν παραγωγή μαλλιῦ.

Ἀμπέλια στήν κοιλάδα Μπαρόσσα, τῆς Ν. Αὐστραλίας.

Μεγάλες εγκαταστάσεις παραγωγής αλουμινίου στην Τασμανία

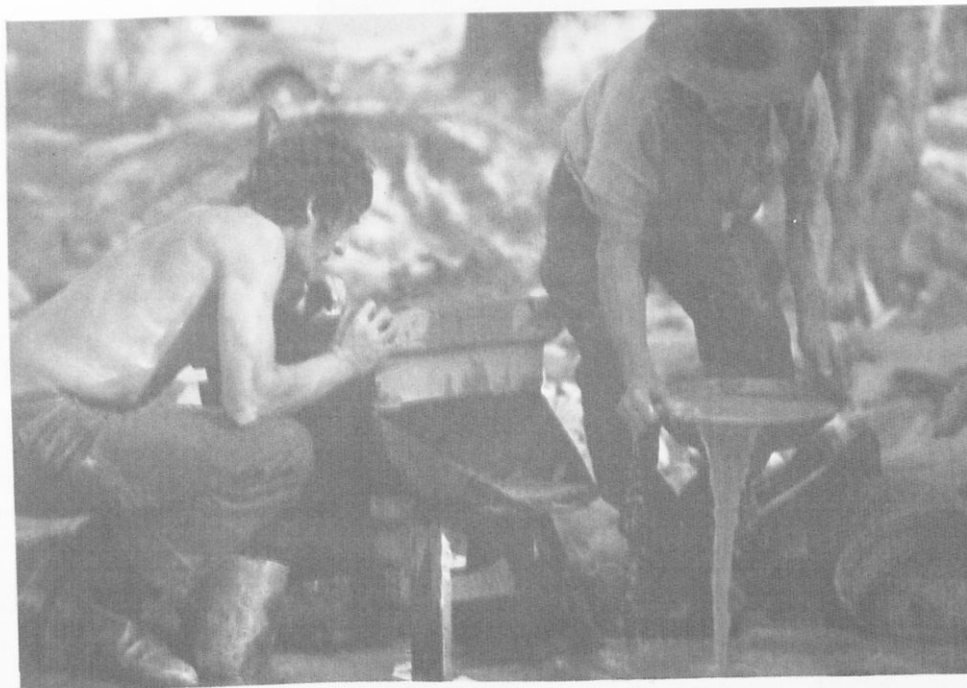
ΥΠΟΓΕΙΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

Ἡ Αὐστραλία εἶναι χώρα πλούσια σέ ὀρυκτά. Τά πλούσια κοιτάσματα χρυσοῦ, πού βρέθηκαν, προσέλκυσαν πολλούς Εὐρωπαίους στό τέλος τοῦ 19ου αἰώνα. Παρ' ὅλη τήν ἐντατική ἐκμετάλλευση πού ἔγινε, ἀκόμη καί σήμερα ἡ παραγωγή χρυσοῦ εἶναι μεγάλη καί κατέχει τήν 4η θέση στόν κόσμο. Ὑπάρχουν ἀκόμη ἄργυρος, χαλκός, οὐράνιο καί βωξίτες. Κατέχει μιά ἀπό τίς πρῶτες θέσεις στό μόλυβδο καί τόν κασσίτερο.

Στά βορειοανατολικά βρίσκονται πλούσια κοιτάσματα σιδήρου, πού ἐξάγονται κυρίως στήν Ἰαπωνία. Τά πλούσια κοιτάσματα γαιανθράκων, πού βρίσκονται στήν περιοχή τοῦ Σίδνεϋ, συντέλεσαν στήν ἀνάπτυξη τῆς μεταλλουργίας.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

Οἱ πρωτόγονοι πληθυσμοί πού κατοικοῦσαν στήν Αὐστραλία πρὶν ἀπό τόν ἐρχομό τῶν Εὐρωπαίων, ἀπωθήθη-

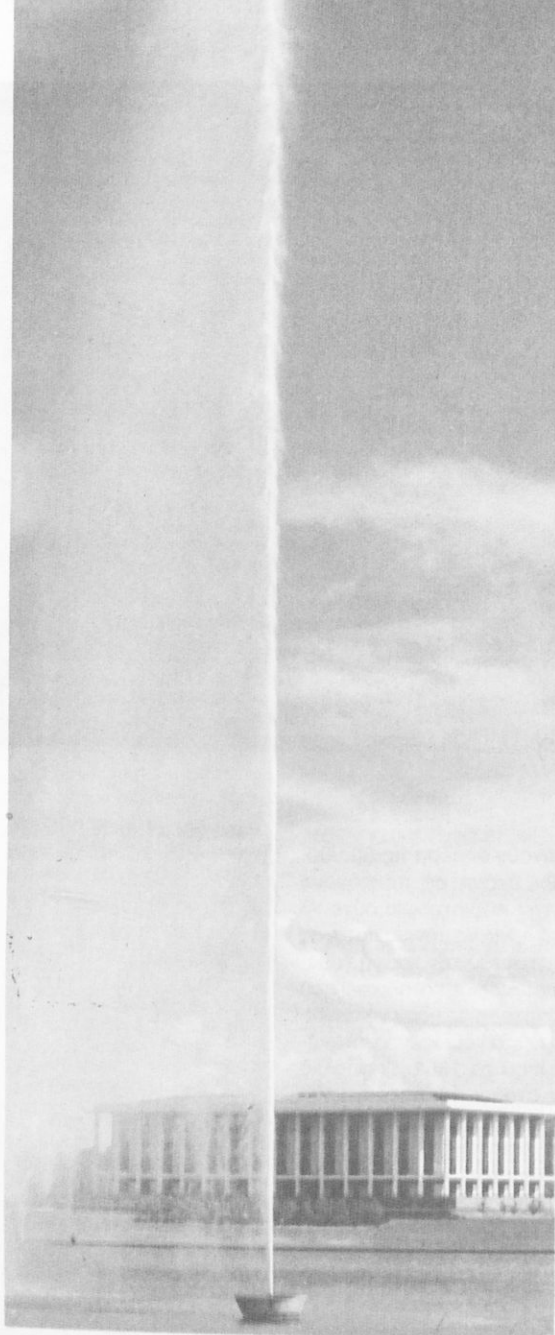
Ψάχνοντας για χρυσό σε κάποια περιοχή της Αυστραλίας.

καν στο έσωτερικό και δέν ξεπερνούν σήμερα τις 80.000. Έχουν μελαψό χρώμα και ζουν ακόμη σε πρωτόγονη κατάσταση. Δέ γνωρίζουν ούτε την κτηνοτροφία ούτε τη γεωργία. Συντηρούνται με τό κυνήγι, χωρίς μόνιμη κατοικία και μετακινούνται άδιάκοπα αναζητώντας την τροφή τους.

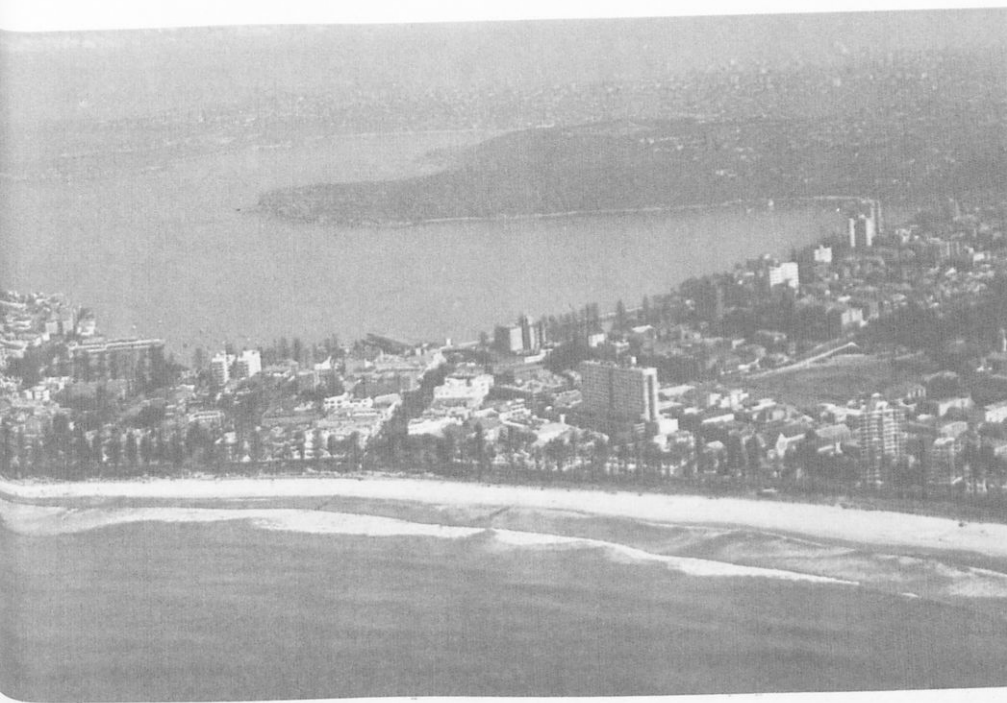
Οι πρώτοι λευκοί άποικοι ήταν Άγγλοι κατάδικοι, που αποβιβάστηκαν εκεί τό 1788. Άργότερα άρχισαν νά πηγαίνουν έλεύθεροι άποικοι. Μεγάλη ώθηση όμως στη μετανάστευση έδωσε ή ανακάλυψη χρυσού τό 1851. Γιά πολλά χρόνια άπαγορεύονταν ή είσοδος στους Άσιάτες και τδύς μή Άγγλοσάξονες λευκούς, μέ άποτέλεσμα οι περισσότεροι Αύστραλοί νά είναι άγγλικής καταγωγής.

Ή κατανομή του πληθυσμού δέν είναι όμοιόμορφη. Τά 70% τών κατοίκων ζουν σε πόλεις στα νοτιοανατολικά όπου ή διαομή είναι πιό εύνοϊκή γιά τούς λευκούς, ένω ή υπόλοιπη χώρα είναι άραιοκατοικημένη.

Πρωτεύουσα είναι μία μικρή πόλη, ή Καμπέρα (80.000 κατ.). Άλλες πόλεις είναι: ή Μελβούρνη, που έχει 2,5 έκατομ. κατ. και τό Σίδνεϊ μέ 300.000 περίπου κατοίκους.

Καμπέρα. Τό κτίριο τής Ἐθνικῆς
βιβλιοθήκης.

Μιά άποψη του Σύδνεϋ

Μιά άποψη τής Μελβούρνης.
Στό βάθος φαίνεται τό μέγαρο
του Κοινοβουλίου.

ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ

Βρίσκεται στα νοτιοανατολικά της Αυστραλίας από την οποία απέχει 1.500 χμ. και ανήκει επίσης στη βρετανική Κοινοπολιτεία.

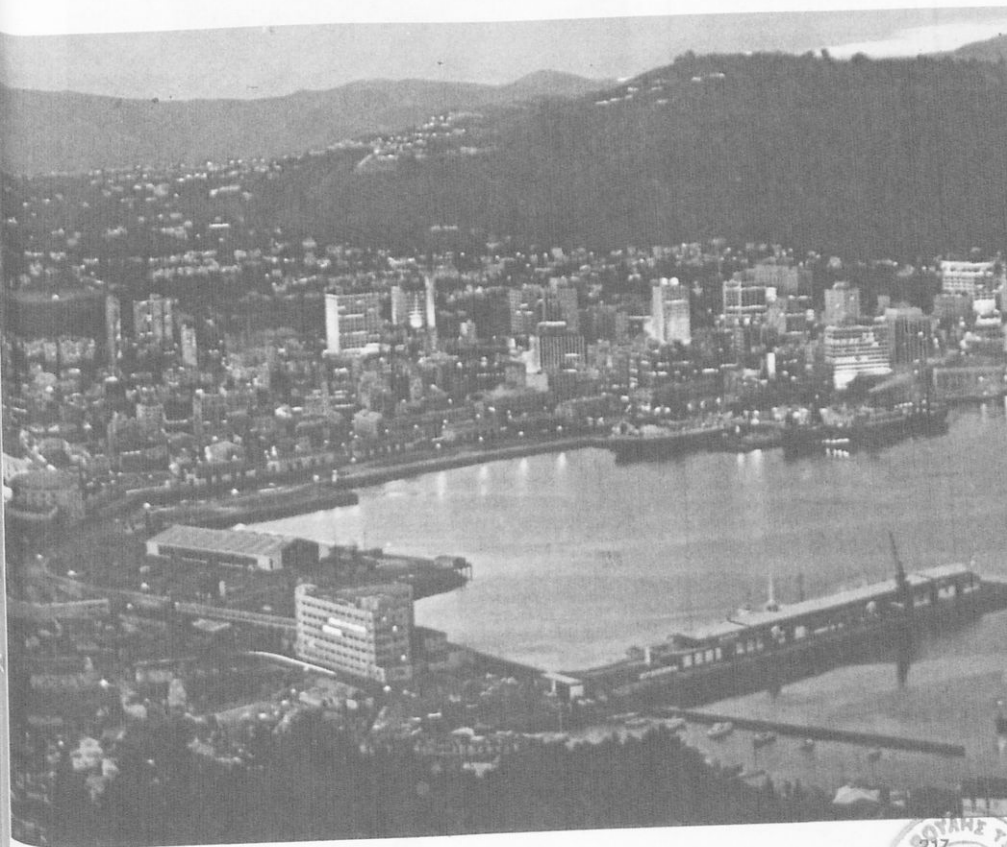
Αποτελείται από δύο μεγάλα νησιά: τό Βόρειο, πού είναι ήφαιστειογενές μέ πυκνή βλάστηση, καί τό Νότιο, μέ ψηλά βουνά πού οι κορυφές τους σκεπάζονται πάντοτε από χιόνια.

Οι κάτοικοι είναι σχεδόν όλοι άγγλικής καταγωγής. Άσχολοῦνται κυρίως μέ την κτηνοτροφία. Έκτρέφουν 7 εκατομ. βόδια καί περισσότερα από 50 εκατομ. πρόβατα. Η Νέα Ζηλανδία έξαγει κυρίως μαλλί, κρέας, βούτυρο καί τυρί.

ΝΕΑ ΖΗΛΑΝΔΙΑ
3 εκατομ. κάτοικοι.
Πρωτ. Ουέλλιγκτον

Μιά άποψη από τό λιμάνι του
Ουέλλιγκτον

Ποσότητες μαλλιού επιθεωρούνται και ταξινομούνται πριν δοθούν στα έργοστάσια ύφαντουργίας.

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Η Ώκεανία είναι η πέμπτη και η μικρότερη ήπειρος της γής. Αποτελείται από νησιά μικρά και μεγάλα, που βρίσκονται στα ανατολικά νοτιοανατολικά της Ασίας.
- Το κλίμα είναι θερμό και χαρακτηρίζεται από τούς άλγηεις ανέμους και τούς μουσώνες. Ίσχυροί κυκλώνες προξενούν μεγάλες καταστροφές.
- Η Αυστραλία είναι μία απέραντη χώρα, που τό 40% του εδάφους της είναι έρημος.
- Η έκτροφή προβάτων και βοδιών είναι μία από τις κυριότερες πηγές πλούτου.
- Υπάρχουν πλούσια κοιτάσματα χρυσού, μολύβδου, κασσιτέρου, σιδήρου, και γαιάνθρακες.
- Οί κάτοικοι είναι εύρωπικής καταγωγής.
- Στα δύο νησιά, που αποτελούν τή Νέα Ζηλανδία, τρέφονται μεγάλα κοπάδια από πρόβατα και βόδια.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Ποιοί άνεμοι επηρεάζουν τό κλίμα της Ώκεανίας;
2. Πώς είναι τό έδαφος της Αυστραλίας;
3. Τί γνωρίζετε γιά τήν κτηνοτροφία της Αυστραλίας;
4. Ποιά είναι τά κυριότερα όρυκτά;
5. Δείξτε στο χάρτη τις σπουδαιότερες πόλεις της Αυστραλίας.
6. Ποιά είναι ή κύρια άσχολία τών κατοίκων της Ν. Ζηλανδίας;

ΩΚΕΑΝΕΙΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΑ ΣΥΜΠΛΕΓΜΑΤΑ

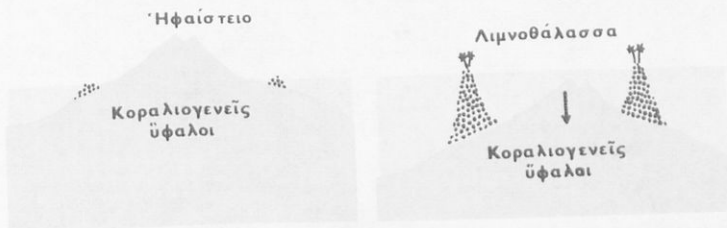
Τά 10.000 περίπου μεγάλα και μικρά νησιά, πού άποτε-
λούν τά νησιωτικά συμπλέγματα του Ειρηνικού, είναι κυριο-
λεκτικά σπαρμένα μέσα στην άπεραντοσύνη του ώκεανού.
Από άποψη μορφολογίας τά νησιά αυτά χωρίζονται σέ
δύο γενικές κατηγορίες: στά όρεινά και στά έπίπεδα νησιά.

Τά όρεινά νησιά είναι συνήθως κορυφές ύποθαλάσσιων
ήφαιστειών ή ύπολείμματα παλιός ήπείρου, πού προϋπήρ-
χε. Τά χαμηλά ή έπίπεδα νησιά είναι κοραλλιογενείς
ύφαλοι, πού μόλις έξέχουν από τή θάλασσα.

Τά κοράλια είναι μικροσκοπικά ζώα, πού διαθέτουν ένα χοντρό
άσβεστολιθικό περίβλημα. Ζούν κατά άποικίες, σέ ζεστές θάλασ-
σες και σέ μικρό βάθος.

Άριστερά: Χιλιάδες κοράλια κολημένα τό ένα στό άλλο σχμα-
τίζουν ύφαλους σάν φράγματα πού έμποδίζουν τό πέρασμα ώς τίς
άκτές.

Δεξιά: Τά κοράλια σχηματίζουν έπίσης απόλλες. Πρόκειται γιά
νησιά μέ πολύ περίεργη μορφή. Ένας μεγάλος δακτύλιος από
κοράλια περιβάλλει μιά λιμνοθάλασσα μέ ήσυχα νερά.

Πώς σχηματίζονται οι απόλλες:

Τά ήφαιστειογενή νησιά στην περιοχή κοντά στον Ίσημερινό
περιβάλλονται από ένα φράγμα κοραλλιών. Αλλά, μερικές φορές,
και κυρίως όταν τό ήφαιστειο σβύσει βυθίζονται σιγά σιγά και
έξαφανίζονται κάτω από τή θάλασσα. Όμως τά κοράλια, πού
σχημάτιζαν τή ζώνη των ύφαλων γύρω από τό νησί, συνεχίζουν νά
αυξάνουν πρός τά πάνω. Έτσι τά ζωντανά κοράλια συσσωρεύον-
ται πάνω στους σκελετούς των νεκρών κοραλλιών γιά νά είναι
πάντα κοντά στην έπιφάνεια.

Τά νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ βρίσκονται κυρίως κοντά στήν Ἀσία καί τήν Αὐστραλία ἤ στήν περιοχή τοῦ κεντρικοῦ Εἰρηνικοῦ. Κατά μήκος τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀμερικῆς ὑπάρχει μιά ζώνη μέ πλάτος 5.000 χμ., ὅπου δέν ὑπάρχουν νησιά μέ ἐξαίρεση τό νησί τοῦ Πάσχα, διάσημο γιά τά γιγάντια καί μυστηριακῆς προελεύσεως πέτρινα ἀγάλματά του. Τά νησιά τοῦ Εἰρηνικοῦ κατατάσσονται σε 4 ὁμάδες.

1. ΜΕΛΑΝΗΣΙΑ

1. Μελανησία. Εἶναι τό σύνολο τῶν νησιῶν, πού κατοικοῦνται ἀπό μαύρους πληθυσμούς, τοὺς Παπούα καί τοὺς Κανάκους. Στό συγκρότημα αὐτό ἀνήκουν τά μεγαλύτερα καί πιό πυκνοκατοικημένα νησιά.

Νέα Γουινέα. Εἶναι τό μεγαλύτερο ἀπό τά νησιά τῆς

Τά τεράστια μονολιθικά ἀγάλματα τῆς νήσου τοῦ Πάσχα, βουβοί μάρτυρες ἑνός ξεχασμένου πολιτισμοῦ.

Μελανησίας και δεύτερο σέ μέγεθος στόν κόσμο, μετά τή Γροιλανδία. Έχει ψηλά βουνά (ύψος 4.000 μ.), μεγάλα και πυκνά δάση, χωρίς νά έχει έξερευνηθεῖ ἀκόμη ὁλόκληρη.

Τό δυτικό μέρος τοῦ νησιοῦ, ἡ ἄλλοτε Ὀλλανδική Γουινέα, ἀνήκει στήν Ἰνδονησία. Ἡ βορειοανατολική Γουινέα διοικεῖται ἀπό τήν Αὐστραλία, ἐνῶ ἡ νοτιοανατολική ἀνήκει στήν Αὐστραλία.

Νέα Καληδονία. Θεωρεῖται ὑπερπόντιο ἔδαφος τῆς Γαλλίας καί ἔρχεται τρίτη στήν παγκόσμια παραγωγή νικελίου.

Παραδοσιακή τελετή σέ χωριό ἰθαγενῶν τῆς Ν. Γουινέας.

2. ΜΙΚΡΟΝΗΣΙΑ

Ἀποτελεῖται ἀπό ἓνα μεγάλο ἀριθμό (περίπου 1.000) μικρῶν νησιῶν, πού βρίσκονται στά βόρεια καί βορειοανα-

Ψηφιοποιήθηκε ἀπό το Ἰνστιτούτο Ἑκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τολικά της Μελανησίας και νότια της Ίαπωνίας. Πολλά είναι ξηρα και σέ ένα άπ' αυτά, τό Μπικίνι, έγιναν οι πρώτες δοκιμές ατομικών εκρήξεων. Τά περισσότερα άπό τά νησιά της Μικρονησίας βρίσκονται κάτω άπό τόν έλεγχο των Η.Π.Α., πού έχουν έγκαταστήσει μιά μεγάλη άεροπορική βάση στό νησί Γκουάμ.

3. ΠΟΛΥΝΗΣΙΑ

Άποτελείται άπό πλθθος νησιά πού βρίσκονται στό νότια του Ίσημερινοϋ, στό κεντρικό τμήμα του Ειρηνικού. Οι Πολυνήσιοι είναι εξαιρετικοί ναυτικοί, δέν ανήκουν στή μαύρη φυλή, αλλά στήν κίτρινη. Έχουν εξασθενημένα μογγολικά χαρακτηριστικά και χρώμα δέρματος σχεδόν λευκό. Ή δυτική Πολυνησία βρίσκεται κάτω άπό Άγγλικό έλεγχο, ένω ή ανατολική κάτω άπό Γαλλικό. Τό γνωστότερο νησί της Γαλλικής Πολυνησίας είναι ή Ταϊτή.

4. ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΧΑΒΑΪ

Βρίσκονται στόν κεντρικό Ειρηνικό, στό βόρεια του Ίσημερινοϋ και αποτελούν τήν 50η πολιτεία των Η.Π.Α. Αύτά τά νησιά έχουν σχηματιστεί άπό τεράστια ήφαιστεια (τό Μάουνα Λόα έχει πάνω άπό 4.000 μ. ύψος). Ό πληθυσμός αποτελείται άπό Πολυνησίους, Γιαπωνέζους, Κινέζους, Φιλιππινέζους, αλλά κυριαρχούν οι Άμερικανοί.

Είναι πολύ πλούσια νησιά λόγω του τουρισμού και των μεγάλων φυτειών ζαχαροκάλαμου και άνανά. Μεγαλύτερη πόλη ή Χονολουλού (περίπου 400.000 κατ.).

ΑΣ ΞΕΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΑ ΠΙΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

- Τά Ώκεάνεια νησιώτικα συμπλέγματα αποτελούνται άπό νησιά σπαρμένα μέσα στόν Ειρηνικό ώκεανό, πού μόνος του καλύπτει τό 1/3 της επιφάνειας της Γής. Αύτά τά νησιά, πού τά περισσότερα είναι ήφαιστειακά, χωρίζονται σέ 4 ομάδες.
- Ή Μελανησία συγκεντρώνει τά μεγάλα νησιά, πού κατοικούνται άπό μαύρους.
- Ή Μικρονησία αποτελείται άπό πολύ μικρά νησιά, πού βρίσκονται στό νότια της Ίαπωνίας.
- Ή Πολυνησία βρίσκεται στόν κεντρικό Ειρηνικό, στό νότια του Ίσημερινοϋ.
- Τά νησιά Χαβάι, πού ανήκουν στίς Η.Π.Α., έχουν μεγάλες φυτείες άνανά και ζαχαροκάλαμου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Australia in color by Fritz Prenzel. 1976.
2. ΓΑΒΡΕΣΣΕΑ, Π. Γεωγραφία Ἡπειρῶν. Ἀθῆναι 1976.
3. ΓΑΛΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, Α. Στοιχεῖα Σεισμολογίας καὶ Φυσικῆς τοῦ ἑσωτερικοῦ τῆς γῆς. Ἀθῆναι 1971.
4. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥ, Σ. Παγκόσμιος Γεωγραφία Ἀτλας. Ἀθῆναι 1974.
5. ΔΡΑΝΔΑΚΗ, Π., Μεγάλη Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια. Ἀθῆναι.
6. Enciclopedia Italiana della Scienze Tecniche. Novara (Italia) 1970.
7. Encyclopedia Americana. New York, 1965.
8. Encyclopedia Britannica. Chicago, 1967.
9. Encyclopédie géographique. Milan 1969.
10. Grosser Weltatlas. München 1963.
11. Haases Atlas. Kobenhavn, 1975.
12. ΚΟΥΒΑΡΗΣ, Α. Νέα Παγκόσμιος Εἰκονογραφημένη Γεωγραφία Ἀτλας. Ἀθῆναι 1963.
13. LACOSTE, Y. - GHIRARDI, R. - COQUELIN, B. Géographie 5e. Paris 1974.
14. LACOSTE, Y. - GHIRARDI, R. - COQUELIN, B. Géographie 6e. Paris 1974.
15. Le million. L'encyclopédie de tous les pays du monde. Paris.
16. LEOPOLD, S. The Desert. Life nature Library. Amsterdam, 1969.
17. National Geographic. Official Journal of the National Geogr. Society. Washington, D.C.
18. Our Wonderful World. New York, 1966.
19. Παγκόσμιος Γεωγραφικὸς Ἀτλας Παπύρου. Ἀθῆναι 1968.
20. Scientific American. Oceanography. San Francisco 1971.
21. ΨΑΡΙΑΝΟΥ, Π. Ἐπίτομος Φυσικὴ Γεωγραφία. Ἀθῆναι 1969.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίς	Σελίς
Ο ΠΛΑΝΗΤΗΣ ΜΑΣ	6	62
'Η ζωή στή γή	8	64
'Η περιστροφή τής γής. 'Η ήμέρα και ή νύχτα. Οι εποχές	11	68
'Ο άξονας περιστροφής. 'Επίπεδο περιφοράς	12	68
'Ισημερίες	12	69
'Ηλιοστάσια	13	70
Οι κλιματικές ζώνες	14	77
Θερμικές ζώνες	15	77
'Ανεμοί	16	77
Κύματα-Παλίρροιες-Θαλάσσια ρεύ- ματα	19	79
Τό έσωτερικό τής γής	22	80
Κατανομή ξηράς και θάλασσας στήν επιφάνεια τής γής	22	80
Τό 'Ηπειρωτικό ανάγλυφο	23	81
Τό 'Υποθαλάσσιο ανάγλυφο	23	81
Σχηματισμός όροσειρών	26	82
ΠΟΛΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	28	83
'Αρκτικές περιοχές	28	83
'Ανταρκτικές περιοχές	33	84
Η ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ	36	94
Μορφολογία	38	96
Τό κλίμα και ή βλάστηση τής 'Α- σίας	40	98
'Ο πληθυσμός τής 'Ασίας	41	99
'Ιράκ	49	107
Σαουδική 'Αραβία	51	110
Κουβέιτ	51	115
Κατάρ	51	116
Μπαχρεΐν	51	117
'Ιορδανία	52	118
Λίβανος	52	
Συρία	52	
'Υεμένη	52	
Δημοκρατία Ν. 'Υεμένης	53	
'Ομάν	53	
'Ισραήλ	54	
Κύπρος	55	
Τουρκία	58	
'Ιράν	60	
'Αφγανιστάν	61	
'Ινδική χερσόνησος (Νότιος 'Α- σία)		62
Δημοκρατία τής 'Ινδίας		64
Πακιστάν		68
Μπάγκλα-Ντές		68
Νεπάλ		68
Σρί-Λάνκα (Κεϋλάνη)		69
Μπουτάν		69
Κίνα		70
Λαϊκή Δημοκρατία Β. Κορέας ...		77
Φορμόζα ή Ταϊβάν		77
Μογγολία		77
'Ινδοκίνα		79
Μαλαισία		80
Σιγγαπούρη		80
Βιρμανία		80
Ταϊλάνδη		81
Καμπότζη (Χμέρ)		81
Λάος		81
Βιετνάμ		82
'Ινδονησία		83
Φιλιππίνες		83
'Ιαπωνία		84
Η ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗ ΗΠΕΙΡΟΣ		94
Μορφολογία		96
Λίμνες-Ποταμοί		98
Κλίμα-Βλάστηση		99
'Η εξερεύνηση τής 'Αφρικής και οι λαοί της		107
Βόρεια 'Αφρική		110
Μαρόκο		115
Τυνησία		116
Λιβύη		117
Αίγυπτος		118
Δυτική 'Αφρική		124
Δυτική Σαχάρα		124
Μαυριτανία		124
Σενεγάλη		124
Γκάμπια		125
Μαλί		125
Νίγηρας		127
Γουϊνέα		127

Γουϊνέα-Μπισσάου	127	Βόρεια Ἀμερική	156
Σιέρρα-Λεόνε	127	Καναδάς	156
Λιβερία	127	Ἡνωμένες Πολιτεῖς Ἀμερικῆς	162
Ἀκτή Ἐλεφαντόδοντος	128	Μεξικό	180
Γκάνα	128	Κεντρική Ἀμερική	183
Ἄνω Βόλτα	129	Γουατεμάλα - Σαλβαντόρ - Ὀν- δούρα - Νικαράγουα - Κόστα Ρί- κα - Παναμάς	184
Τόγκο	129	Διῶρυγα τοῦ Παναμά	185
Μπενίν (Δαχομέη)	129	Ἀντίλλες καί Μπαχάμες	186
Νιγηρία	129	Κούβα - Τζαμαϊκά - Δημοκρατία Ἀϊ- τῆς - Δομινικανή Δημοκρατία - Πόρτο Ρίκο	186
Κεντρική Ἀφρική	130	Νότια Ἀμερική	188
Τσάντ	133	Βραζιλία	193
Καμερούν	133	Κολομβία	198
Ἰσημερινή Γουϊνέα	134	Βενεζουέλα	198
Κεντροαφρικανική Δημοκρατία ..	134	Γουιάνες	198
Γκαμπόν	134	Ἰσημερινός	201
Λαϊκή Δημοκρατία τοῦ Κογκό ...	135	Περού	201
Δημοκρατία τοῦ Ζάιρ	135	Βολιβία	202
Ἀγκόλα	136	Χιλή	202
Ἀνατολική Ἀφρική	137	Ἀργεντινή	204
Αἰθιοπία	137	Οὔρουγουάη	205
Σουδάν	139	Παραγουάη	205
Σομαλία	139	ΩΚΕΑΝΙΑ	208
Γαλλική Σομαλία	140	Αὐστραλία	209
Κένυα	140	Ὠκεάνια νησιώτικα συμπλέγμα- τα	219
Οὐγκάντα	141	Νέα Ζηλανδία	217
Ρουάντα	141	Μελανησία	220
Μπουρούντι	141	Νεά Γουϊνέα	220
Μαλαουΐ	141	Νέα Καληδονία	221
Τανζανία	141	Μικρονησία	221
Μοζαμβίκη	141	Πολυνησία	223
Νότια Ἀφρική	142	Τά νησιά Χαβάη	223
Ζάμπια	142	ΑΜΕΡΙΚΗ	148
Ροδεσία	142	Τό ανάγλυφο τῆς Ἀμερικανικῆς Ἡ- πείρου	150
Μποτσβάνα	144	Βλάστηση καί κλίμα	152
Ναμίμπια	144		
Δημοκρατία Νότιας Ἀφρικῆς ...	144		
Λεσότο-Σουαζιλάνδη	145		
Μαδαγασκάρη	145		

0020557474

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΚΔΟΣΗ Ε' 1980 (X) ΑΝΤΙΤΥΠΑ 180.000 ΣΥΜΒΑΣΗ 3488/16-10-80

Έκτύπωση: Α. Γιαννόπουλος-Βιβλιοδεσία: Δ. Βασιλάκου & Σία Ο.Ε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

A handwritten signature in dark ink, consisting of a large, stylized capital letter 'A' with a long, sweeping tail that curves upwards and to the right.A handwritten signature in dark ink, featuring a series of loops and curves, possibly representing the letters 'K' or 'N'.A handwritten signature in dark ink, consisting of a large, stylized capital letter 'K' with a long, sweeping tail that curves upwards and to the right.

